

TŐKEPIACI ÜZLETKÖTŐI HATÓSÁGI VIZSGA

OKTATÁSI SEGÉDANYAG

2022

TARTALOMJEGYZÉK

1	A TŐKEPIAC JOGI-SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZETE	8
1.1	TŐKEPIACI ISMERETEK	8
1.1.1	Hazai és releváns európai uniós tőkepiaci jogszabályok (Tpt., Bszt., Kbfvt. Fttv., MiFID, MAD/MAR, Prospektus rendelet)	8
1.1.1.1	Az egységes uniós piac és annak szabályrendszere	8
1.1.1.2	Az európai szabályozók és az EU joga	8
1.1.1.3	Az egységes piacon belül a magyar piac szabályrendszere	10
1.1.2	Értékpapírok fajtái és jellemzőik (részvény, kötvény, befektetési jegy, kockázati tőkealap-jegy, jelzáloglevél)	11
1.1.2.1	Az értékpapír	11
1.1.2.2	Részvény	13
1.1.2.2.1	A részvény kibocsátója, a részvénytársaság	13
1.1.2.2.2	A részvényesi jogok	13
1.1.2.2.3	Részvényutalvány és ideiglenes részvény	15
1.1.2.2.4	A részvény típusa, átruházása, az átruházás korlátozása	15
1.1.2.2.5	A részvény tulajdonjogának nem átruházás címén történő megváltozása	15
1.1.2.2.6	Saját részvény	16
1.1.2.2.7	Részvényfajták	16
1.1.2.2.8	Törzsrészvény	16
1.1.2.2.9	Elsőbbségi részvény	16
1.1.2.2.10	Kamatkozó részvény	18
1.1.2.2.11	Dolgozói részvény	18
1.1.2.2.12	Visszaváltható részvény	18
1.1.2.3	Kötvény	19
1.1.2.3.1	A kötvény alapjogviszonya és kibocsátása	19
1.1.2.3.2	Különleges kötvények	20
1.1.2.3.3	A kötvény előállítása, átruházása, az átruházás korlátozása	20
1.1.2.3.4	A kötvény érvényesítése és elévülése	20
1.1.2.4	Befektetési jegy	21
1.1.2.4.1	A befektetési jegy kibocsátása és átruházása	21
1.1.2.4.2	A befektetési jegy kibocsátója, a befektetési alap	22
1.1.2.4.3	A befektetési alapkezelő	22
1.1.2.4.4	A letétkezelő	22
1.1.2.5	Kockázati tőkealap-jegy és a magántőkealap-jegy	23
1.1.2.6	Jelzáloglevél	23
1.1.2.6.1	A jelzálog-hitelintézet mint a jelzáloglevél kibocsátója	23
1.1.2.6.2	A jelzáloglevél kibocsátása, átruházása	24
1.1.2.6.3	A jelzáloglevél fedezete és érvényesítése	24
1.2	ÉRTÉKPAPÍROK ELŐÁLLÍTÁSA, ÉS FORGALOMBA HOZATALA	25
1.2.1	Alapfogalmak	25
1.2.1.1	Jegyzés, aukció	25
1.2.1.2	ISIN azonosító	26
1.2.1.3	Ajánlattevő	26
1.2.1.4	Sorozatban kibocsátott értékpapír	26
1.2.1.5	Értékpapír	27
1.2.1.6	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapír	27
1.2.1.7	Dematerializált értékpapír	27
1.2.1.8	Allokáció	27
1.2.1.9	Nyilvános forgalomba hozatal	27
1.2.1.10	Értékpapírra vonatkozó nyilvános ajánlattétel	27
1.2.1.11	Tájékoztató (prospektus)	27
1.2.2	Nyomdai és dematerializált előállítás	28
1.2.2.1	Egyedi és a sorozatban kibocsátott értékpapírok	28
1.2.2.2	Sorozatban kibocsátott értékpapírok nyomdai előállítása	28
1.2.2.3	Dematerializált előállítás	29
1.2.2.4	Nyomdai úton előállított értékpapírok átalakítása dematerializált értékpapírrá	30
1.2.2.5	Dematerializált részvények átalakítása nyomdai úton előállított részvényekké	31
1.2.3	Nyilvános forgalomba hozatal és szabályozott piacra történő bevezetés	32
1.2.3.1	Bevezető rész	32

1.2.3.2	A forgalomba hozatal szabályozásának felépítése	33
1.2.3.3	Kivételek a közzétételi kötelezettséggel történő forgalomba hozatali kötelezettség alól – zártkörű forgalomba hozatal	34
1.2.3.4	Az értékpapírok forgalomba hozatalára vonatkozó szabályok alkalmazása során speciális fogalom használat	34
1.2.3.5	A nyilvános forgalomba hozatal feltételei.....	35
1.2.3.6	Értékpapírok nyilvános forgalomba hozatala MTF-en	36
1.2.3.7	A nyilvános forgalomba hozatal folyamata	36
1.2.3.7.1	Befektetési szolgáltató forgalmazókénti igénybevétele.....	37
1.2.3.7.2	A tájékoztató készítési kötelezettség	37
1.2.3.7.3	Kivételek a tájékoztató készítési kötelezettség alól	37
1.2.3.7.4	A tájékoztató tartalma	38
1.2.3.7.5	A kibocsátási program és az adagolt kibocsátás.....	38
1.2.3.7.6	A tájékoztató formája és részei	39
1.2.3.7.7	Kockázati tényezők a tájékoztatóban.....	41
1.2.3.7.8	A tájékoztató nyelve.....	41
1.2.3.7.9	Felelősség a tájékoztatóért	41
1.2.3.7.10	A nyilvános forgalomba hozatal szabályai megszegésének következményei	42
1.2.3.7.11	A tájékoztató felügyeleti engedélyezése	42
1.2.3.7.12	A tájékoztató érvényessége.....	43
1.2.3.7.13	A tájékoztató közzététele és kiegészítése.....	43
1.2.3.7.14	Elállási jog új információ közzététele esetén	44
1.2.3.7.15	A forgalomba hozatal általános szabályai.....	45
1.2.3.7.16	A forgalomba hozatal eredménye és a folyamat lezárása	46
1.2.3.8	Állampapír vagy állam által garantált értékpapír nyilvános forgalomba hozatalának speciális szabályai.. ..	47
1.2.3.9	Jelzáloglevél nyilvános forgalomba hozatalának speciális szabályai	47
1.2.3.10	Befektetési jegy nyilvános forgalomba hozatalának speciális szabályai	48
1.2.3.11	Részvény nyilvános forgalomba hozatala, a zártkörűen működő részvénytársaság nyilvánossá válása	50
1.2.4	<i>Nyilvánosan forgalomba hozott szabályozott piacra bevezetett értékpapírokkal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség</i>	50
1.2.4.1	A tájékoztatási kötelezettség alapja és célja	50
1.2.4.2	A tájékoztatási kötelezettség általános szabályai	51
1.2.4.3	A rendszeres tájékoztatási kötelezettség.....	51
1.2.4.4	Rendkívüli tájékoztatás	52
1.2.4.5	A rendszeres és rendkívüli tájékoztatás közös szabályai.....	52
1.2.4.6	A jelzáloglevélre vonatkozó speciális rendszeres és rendkívüli tájékoztatási kötelezettség	53
1.2.4.7	A nyilvános nyíltvégű befektetési alapokra vonatkozó speciális rendszeres és rendkívüli tájékoztatási kötelezettség.....	54
1.2.4.8	Az nyrt.-ben a szavazati jog mértékével kapcsolatos részvényesi bejelentés és közzététel	55
1.2.4.9	A tájékoztatási kötelezettség megszűnése	56
1.3	AZ ÉRTÉKPAPÍROK SZÁMLÁN TÖRTÉNŐ FORGALMAZÁSA	56
1.3.1	<i>Központi értékpapírszámla</i>	56
1.3.2	<i>Értékpapírszámla</i>	56
1.4	ÜGYFÉLSZÁMLA	57
1.4.1	<i>Az ügyfélszámla speciális szabályai</i>	57
1.4.2	<i>Az értékpapírszámla és az ügyfélszámla közös szabályai</i>	58
1.5	BENNFENTES KERESKEDELEM ÉS PIACBEFOLYÁSOLÁS	60
1.5.1	<i>A bennfentes kereskedelemre, a bennfentes információ jogosulatlan közzétételére és a piaci manipulációra vonatkozó uniós szabályozásból eredő és a hazai jogrendszerbe átültetett tilalom közigazgatási és büntetőjogi eszközökkel lép fel a piaci visszaélésekkel szemben, a tőkepiac integritása és a tőkepiacba vetett bizalom védelme érdekében. Bennfentes információ fogalma</i>	60
1.5.2	<i>Bennfentes kereskedelemre, bennfentes információ jogosulatlan közzétételére és piaci manipulációra vonatkozó ügyletek és körülmények bejelentése</i>	61
1.5.2.1	A beérkezett bejelentések nyilvántartása.....	62
1.5.2.2	A piaci visszaélés szankciói.....	62
1.5.3	<i>Vezetői feladatokat ellátó személyek ügyleteinek bejelentése</i>	63
1.5.4	<i>A bennfentesek jegyzéke</i>	64
1.6	TŐZSDEI ÜGYLET	65
1.7	RÉSZVÉNYKÖNYV, RÉSZVÉNYKÖNYVVEZETÉS.....	65

1.8	TITOKTARTÁS (A BANKTITOK, AZ ÉRTÉKPAPÍRTITOK, A FIZETÉSI TITOK, AZ ÜZLETI TITOK ÉS SZEMÉLYES ADATOK KEZELÉSÉRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK)	67
1.8.1	<i>Banktitok</i>	67
1.8.2	<i>Fizetési titok</i>	67
1.8.3	<i>Értékpapírtitok</i>	67
1.8.4	<i>Üzleti titok</i>	70
1.8.5	<i>A titoktartás közös szabályai</i>	70
1.8.6	<i>Személyes adatok kezelése</i>	70
1.9	BEFEKTETÉSI SZOLGÁLTATÁSI ÉS KIEGÉSZÍTŐ BEFEKTETÉSI SZOLGÁLTATÁSI TEVÉKENYSÉGEK, VALAMINT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (FAJTÁI, DEFINÍCIÓJA).....	72
1.9.1	<i>Bsz. alkalmazási köre (hatálya)</i>	72
1.9.2	<i>Befektetési szolgáltatások</i>	72
1.9.3	<i>Kiegészítő szolgáltatások</i>	73
1.9.4	<i>Kiegészítő fogalmak</i>	74
1.9.5	<i>Pénzügyi eszközök</i>	74
1.10	MULTILATERÁLIS KERESKEDÉSI RENDSZER (MTF).....	76
1.11	KOLLEKTÍV BEFEKTETÉSI FORMÁK	76
1.11.1	<i>A befektetési alapok csoportosítása</i>	76
1.11.2	<i>A befektetési alapok minimális induló saját tőkéje</i>	78
1.11.3	<i>A befektetési alap részalapja, illetve sorozata</i>	78
1.11.4	<i>A befektetési alap létrejötte</i>	78
1.11.5	<i>A kezelési szabályzat</i>	78
1.11.6	<i>A befektetők részére történő kifizetések</i>	79
1.11.7	<i>A befektetési alap megszűnése</i>	79
1.11.8	<i>ABA definíciója</i>	80
1.11.9	<i>ÁÉKBV definíciója</i>	80
1.11.10	<i>Kockázati tőkealap</i>	81
1.11.11	<i>Nettó eszközérték definíciója</i>	81
1.11.12	<i>Zártvégű és nyíltvégű befektetési alap definíciója</i>	82
1.12	A PÉNZMOSÁS ÉS A TERRORIZMUS FINANSZÍROZÁSÁNAK MEGELŐZÉSÉRE ÉS MEGAKADÁLYOZÁSÁRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK.....	82
1.12.1	<i>Belső szabályzat</i>	83
1.12.2	<i>Fogalmak</i>	84
1.12.3	<i>Ügyfél-átvilágítási kötelezettség</i>	86
1.12.3.1	<i>Ügyfél-azonosítás és a személyazonosság ellenőrzése</i>	87
1.12.3.2	<i>A tényleges tulajdonos azonosítása és személyazonosságának ellenőrzése</i>	87
1.12.3.3	<i>Az üzleti kapcsolat célja és jellege</i>	87
1.12.3.4	<i>Monitoring</i>	87
1.12.4	<i>A szolgáltató az általa meghatározott ügyfelek egy csoportjára mellőzheti a megerősített eljárást, ha a belső kockázatértékelésében részletesen a kockázatcsökkentő és -növelő tényezők együttes értékelésével azt alátámasztja. Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás</i>	88
1.12.5	<i>Fokozott ügyfél-átvilágítás</i>	89
1.12.6	<i>Más szolgáltató által elvégzett ügyfél-átvilágítási intézkedések</i>	90
1.12.7	<i>Kockázatértékelés</i>	90
1.12.8	<i>A bejelentési kötelezettség</i>	91
1.12.9	<i>A felfedés tilalma</i>	92
1.12.10	<i>Belső ellenőrző rendszer</i>	92
1.12.11	<i>Az EU és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtása</i>	92
1.12.11.1	<i>Szűrő-monitoring rendszer</i>	92
1.12.11.2	<i>A vagyon befagyasztása</i>	93
1.12.12	<i>Adatvédelem, nyilvántartás</i>	93
1.12.13	<i>Képzési program</i>	93
2	A TŐKEPIACI SZEREPLŐK	94
2.1	ALAPFOGALMAK	94
2.1.1	<i>A befektető</i>	94

2.1.2	A forgalmazó.....	94
2.1.3	A kibocsátó.....	94
2.1.4	A szabályozott piac.....	94
2.2	AZ MNB, MINT FELÜGYELETI HATÓSÁG.....	94
2.2.1	Az MNB felügyeleti hatásköre és eljárásai.....	96
2.2.1.1	A felügyeleti hatáskörbe tartozó intézmények.....	96
2.2.1.2	Az MNB felügyeleti tevékenysége.....	96
2.2.1.2.1	A hatósági eljárás közös szabályai – az általános közigazgatási rendtartási szabályok alkalmazhatósága.....	97
2.2.1.2.2	Elektronikus kapcsolattartás.....	98
2.2.1.2.3	Engedélyezési eljárás.....	99
2.2.1.2.4	Az ellenőrzési eljárás.....	100
2.2.1.2.5	A fogyasztóvédelmi ellenőrzési eljárás.....	102
2.2.1.2.6	Piacfelügyeleti eljárás.....	103
2.2.1.2.7	A hatósági szerződés.....	104
2.2.1.3	Felügyeleti ellenőrzés.....	104
2.2.2	Az MNB által alkalmazható intézkedések (MNB tv., Tpt., Bszt.).....	105
2.2.2.1	Az MNB által alkalmazható intézkedések.....	105
2.2.2.2	Az MNB által kiszabható bírság.....	106
2.2.2.3	Felügyeleti intézkedések, szankciók fogyasztóvédelmi rendelkezések megsértése esetén.....	106
2.2.2.4	Felügyeleti intézkedések, szankciók piacfelügyeleti eljárás esetén.....	107
2.2.2.5	Felügyeleti intézkedések a befektetési szolgáltatási tevékenységek szabályozásával kapcsolatos jogsértések esetén.....	108
2.2.2.6	Felügyeleti intézkedések a tőkepiaci szabályok (Tpt.) megsértése esetén.....	111
2.3	BEFEKTETÉSI VÁLLALKOZÁS MŰKÖDÉSE ÉS BEFEKTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK SZABÁLYAI.....	115
2.3.1	Tárgyi, technika és szervezeti feltételek.....	116
2.3.2	Befektetési szolgáltatás közvetítésének szabályai (függő ügynök).....	119
2.3.3	Felelősségi szabályok (belső ellenőrzés, jogszabályoknak való megfelelés).....	121
2.3.3.1	Belső ellenőrzés.....	121
2.3.3.2	Jogszabályoknak való megfelelés.....	121
2.4	A TŐZSDE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDÉRE.....	122
2.4.1	A tőzsde alapítása.....	122
2.4.1.1	A tőzsde tevékenysége.....	124
2.4.2	Tőzsde kereskedés.....	125
2.4.2.1	Tőzsdetagság és kereskedési jog.....	125
2.4.2.2	A tőzsdei ügylet.....	127
2.4.2.3	A tőzsdei forgalom teljesítése.....	127
2.4.2.4	A rendszerek rugalmassága, szüneteltetési mechanizmusok és elektronikus kereskedés.....	128
2.4.2.5	Tőzsdei díjstruktúra.....	128
2.4.2.6	Az üzleti órák összehangolása.....	129
2.4.3	A tőzsde szabályzatai.....	129
2.5	A BEFEKTETÉSI ALAPKEZELŐ.....	131
2.5.1	A befektetési alapkezelők fajtái és működési formája.....	131
2.5.2	A befektetési alapkezelő által végezhető tevékenységek.....	131
2.5.3	Engedélyezési feltételek.....	133
2.5.4	Tőke- és szervezeti követelmények.....	134
2.5.5	Tárgyi és személyi feltételek.....	134
2.5.6	A befektetési alapkezelő egyéb működési feltételei.....	135
2.5.7	A befektetési alap kezelésének átadása.....	136
2.5.1	A befektetési alapkezelő felszámolása.....	137
2.6	A KÖZPONTI ÉRTÉKTÁR ÉS A KÖZPONTI SZERZŐDŐ FÉL.....	137
2.6.1	A központi értéktári és a központi szerződő fél tevékenység.....	137
2.6.2	A központi értéktári tevékenység.....	138
2.6.2.1	Az ISIN-azonosító kiadása.....	139
2.6.2.2	A központi értékpapír-nyilvántartás vezetése.....	140
2.6.2.3	A biztosíték szabályozása.....	140
2.6.2.4	Az értékpapír-kölcsönzési rendszer működtetése.....	140
2.6.3	A központi szerződő fél tevékenysége.....	141
2.7	PÉNZ- ÉS TŐKEPIACI ÁLLANDÓ VÁLASZTOTTBÍRÓSÁG.....	142
2.8	BEFEKTETŐ-VÉDELMI ALAP (BEVA).....	144

2.8.1	A BEVA feladata, tagjai.....	144
2.8.1.1	A BEVA feladata	144
2.8.1.2	A BEVA tagjai.....	145
2.8.2	A BEVA-ból történő kifizetés	145
2.8.3	A BEVA szervezete.....	146
2.9	FOGYASZTÓVÉDELEM (KERESKEDELMI GYAKORLAT).....	147
2.9.1	Alapelvek és fogalmak	148
2.9.2	Az együttműködés, átláthatóság és összehasonlíthatóság elve, különös tekintettel a költségekre és díjakra	149
2.9.3	Tisztességes szerződési feltételek alkalmazásának elve	152
2.9.4	Azonos szintű védelem, azonos bánásmód elve, kiemelt figyelemmel az elektronikus csatornákon megvalósuló és a határon átnyúló szolgáltatásokra	153
2.9.5	A fogyasztóvédelem megjelenése a befektetési vállalkozás működési rendszerében	154
3	AZ ÜGYLETKÖTÉS SORÁN TELJESÍTENDŐ KÖTELEZETTSÉGEK	157
3.1	ÜGYFÉL-TÁJÉKOZTATÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI.....	157
3.1.1	Díjazásról való tájékoztatás.....	159
3.1.2	Befektetési tanácsadással kapcsolatos tájékoztatás	162
3.1.3	Tájékoztatás portfóliókezelés esetén.....	165
3.1.4	A tájékoztatás módja	166
3.1.5	Az ügyfél pénzügyi eszközeinek vagy pénzeszközeinek védelmével kapcsolatos tájékoztatás.....	166
3.1.6	A függő kötelezettséggel járó ügyletekre vonatkozó jelentési kötelezettség	167
3.1.7	Az ügyfél pénzügyi eszközeire és pénzeszközeire vonatkozó kimutatások	167
3.1.8	Az elfogadható partnerekre vonatkozó tájékoztatási kötelezettségek.....	168
3.2	SZERZŐDÉSKÖTÉS SZABÁLYAI	168
3.2.1	Az előzetes tájékoztatási kötelezettség	168
3.2.1.1	Az ügyfelek besorolására vonatkozó tájékoztatás	169
3.2.1.2	Az ügyfelek tájékoztatására vonatkozó általános követelmények	169
3.2.1.3	Tájékoztatás a befektetési vállalkozásról és az ügyfeleknek nyújtott szolgáltatásairól	170
3.2.1.4	A pénzügyi eszközökre vonatkozó tájékoztatás	170
3.2.2	Az előzetes tájékoztatói kötelezettség.....	171
3.2.2.1	Megfelelés.....	175
3.2.2.2	Az alkalmasság és a megfelelés értékelésére vonatkozó közös szabályok.....	176
3.2.3	Az ügyfél minősítése (lakossági, szakmai, elfogadható partner).....	177
3.2.3.1	Lakossági ügyfél	177
3.2.3.2	Szakmai ügyfél	177
3.2.3.3	Elfogadható partner	179
3.2.3.4	Ügyfél-tájékoztatás a minősítéstől függően.....	180
3.3	AZ ÜGYFÉL PÉNZÜGYI ESZKÖZEINEK ÉS PÉNZESZKÖZEINEK KEZELÉSE	182
3.3.1	Biztosítékokra vonatkozó megállapodás	182
3.3.2	Az óvadék szabályai befektetési vállalkozások esetén.....	183
3.3.3	Ügyféleszközökre vonatkozó információk kiadása felszámolás, szanálás esetén	183
3.3.4	Az ügyéleszközök harmadik személy általi őrzése	184
3.4	SZERZŐDÉSEK ÉS MEGBÍZÁSOK NYILVÁNTARTÁSA	185
3.4.1	A nyilvántartás vezetése és ellenőrzése	187
3.4.2	Az adatok megőrzése.....	188
3.5	MEGBÍZÁS FELVÉTELE ÉS VÉGREHAJTÁSA	188
3.5.1	Az ügyfelek megbízásainak kezelése és az allokáció	188
3.5.1.1	Általános elvárások	188
3.5.1.2	A megbízások összevonása és allokációja	189
3.5.1.2.1	A saját számlás ügyletek összevonása és allokációja.....	189
3.5.2	A megbízás ügyfél számára legkedvezőbb végrehajtása.....	190
3.5.2.1	Fogalmak.....	190
3.5.2.2	A legkedvezőbb végrehajtás feltételei	190
3.5.2.3	A végrehajtási politika.....	191
3.5.2.4	Tájékoztatás a befektetési politikáról	191
3.5.2.5	Egyéb, a legjobb végrehajtáshoz kapcsolódó tájékoztatások és intézkedések	193
3.5.3	A halasztott pénzügyi teljesítés	194
3.5.4	A megbízás végrehajtását követő tájékoztatás	194

3.6	A PORTFÓLIÓKEZELÉSI TEVÉKENYSÉG JELLEMZŐI.....	195
3.6.1	<i>Tájékoztatósi kötelezettség portfóliókezelés esetén.....</i>	196
3.7	AZ ÉRTÉKPAPÍR-KÖLCSÖNZÉS, A BEFEKTETÉSI ELEMZÉS ÉS A BEFEKTETÉSI HITELEZÉS SZABÁLYAI	198
3.7.1	<i>Értékpapír-kölcsön</i>	198
3.7.2	<i>Befektetési elemzés.....</i>	199
3.7.3	<i>Befektetési hitel nyújtása.....</i>	200
3.8	KOCKÁZATVÁLLALÁS ÉS KOCKÁZATKEZELÉS.....	201
3.8.1	<i>A kockázatkezelés</i>	202
3.8.2	<i>Helyreállítási terv</i>	204
3.8.3	<i>A befektetési vállalkozás működésére vonatkozó alapvető prudenciális előírások</i>	205
3.8.4	<i>A vezető állású személyek, alkalmazottak és egyéb érintett személyek saját ügyletei</i>	205
3.8.5	<i>Összeférhetetlenség.....</i>	207
3.8.6	<i>A javadalmazási politika</i>	208
3.9	KÖZVETÍTŐK IGÉNYBEVÉTELÉRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK	210

1 A TŐKEPIAC JOGI-SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZETE

1.1 Tőkepiaci ismeretek

1.1.1 *Hazai és releváns európai uniós tőkepiaci jogszabályok (Tpt., Bszt., Kbtv. Fttv., MiFID, MAD/MAR, Prospektus rendelet)*

1.1.1.1 Az egységes uniós piac és annak szabályrendszere

Az Európai Unió (EU) egységes piaca által biztosított szabadságok:

- a) az áruk szabad mozgása és a szolgáltatásnyújtás szabadsága;
- b) a tőke szabad mozgása;
- c) a letelepedés szabadsága, a munkavállalók szabad mozgása és
- d) időben utolsóként a digitális egységes piac.

A hazai tőkepiac része az egységes európai piacnak. Ennek köszönhetően – egyezően az EU többi tagállamának szabályozásával – a legfontosabb tőkepiaci szabályokat nem tagállami, hanem uniós normák rendezik.

Vannak azonban olyan kérdések, amelyeket az uniós jog egyáltalán nem érint, ezeket belföldi jogszabályok szabályozzák. Ilyen például az, hogy mi minősül értékpapírnak, milyen pénzügyi eszközzel lehet kereskedni egy adott piacon, vagy, hogy milyen szabályok vonatkoznak az értékpapírok előállítására, megsemmisítésére.

1.1.1.2 Az európai szabályozók és az EU joga

Az európai szabályozók

- a) az Európai Parlament: tagjait az EU polgárai közvetlenül választják és őket képviselik,
- b) az EU Tanácsa: az egyes tagállamok kormányait képviseli, az Európai Parlamenttel közösen alkotja az EU jogalkotó szervét. Elnökségét felváltva tölti be egy-egy tagállam;
- c) az Európai Bizottság: az EU egészének érdekeit képviseli (az EU kormányának szerepét tölti be).

Az EU joga elsődleges és másodlagos jogból tevődik össze. Az EU elsődleges jogát az Európai Unióról szóló szerződések, az EU Alapjogi Chartája, az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés, a nemzetközi megállapodások és az uniós jog általános elvei alkotják.

Az EU másodlagos jogát az uniós jogi aktusok képezik, amelyek közül a lényegesebb, a tőkepiacot szabályozó formák:

- a) **Rendelet:** Közvetlenül kell alkalmazni és teljes egészében kötelező valamennyi tagállam esetében. Ez azt jelenti, hogy hazai jogszabályba nem ültetik át, azonban az uniós jognak is be kell épülnie a tagállamok nemzeti jogrendszerébe, emiatt a rendelet végrehajtása érdekében szükséges lehet a hatályos nemzeti jog jogharmonizációs módosítása. A rendeletek az Unió minden tagállamában azonos szöveggel – minden uniós nyelvre lefordítva – lépnek hatályba, és azokat egységesen alkalmazni kell.
- b) **Iránylevél:** Nevének megfelelően csupán iránymutatást ad a tagállamok számára. Az egyes tagállamok a hazai sajátosságaik alapján tudják az adott kérdést – az iránylevekben foglalt célok és elvárások szerint – rendezni. Az elérendő célok a címzett tagállam számára kötelezőek, azonban a megvalósítás formáját és eszközeit a

tagállamok választhatják meg. A nemzeti jogalkotónak átültető jogszabályt kell elfogadnia, így az irányelvek a tagállamokban közvetlenül nem alkalmazandók.

- c) **Felhatalmazáson alapuló vagy végrehajtási rendelet:** Közvetlenül alkalmazandó és kötelező. Funkciója a jogalkotási aktusok egyes, nem alapvető rendelkezéseinek kiegészítése, illetve módosítása. Elfogadására az Európai Bizottság a jogalkotótól (az Európai Parlamentiől és az EU Tanácstól) kap felhatalmazást alapvetően technikai részletkérdések rendezésére, amely meghatározza a felhatalmazás kereteit.

Mivel az egységes piac biztosítja a tőke szabad áramlását is, fontos, hogy az értékpapírok forgalmazására vonatkozó szabályok az Unióban a tagállami határokon átnyúlóan egységesek és korlátozások nélküliek legyenek. Ezt biztosítja, hogy egységes uniós szabályozás vonatkozik az értékpapírok nyilvánosan történő forgalomba hozatalára és szabályozott piacra, tőzsdére való bevezetésére (**Prospektus rendelet** és végrehajtási rendeletei¹). Mivel pedig a nyilvános piac legfontosabb következménye és értéke az átláthatóság, ennek érdekében az információ nyilvánosságra hozatalára vonatkozó szabályok szintén egységesek. A nyilvános értékpapírpiaccal szembeni bizalmat leginkább az információkkal való visszaélés, azaz a bennfentes kereskedelem és a piaci manipuláció veszélyezteti; ennek megakadályozására szintén európai szabályok érvényesülnek Magyarországon is (**MAD²/MAR³**).

Egységes szabályozás szükséges a szolgáltatások szabadságának biztosítása érdekében. Így a tőkepiaci – azaz a befektetési – szolgáltatások, és a kollektív befektetéskezelés, a befektetési alapok létrehozatala, működtetése és a befektetési jegyek forgalmazása szintén egységes szabályozás alá tartoznak (**MiFID⁴, AIFMD⁵**).

A jogszabályok egymásra épülnek és hierarchikus rendszert alkotnak annak érdekében, hogy a jogrendszer ellentmondásmentes legyen.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2017. június 14-i (EU) 2017/1129 rendelete az értékpapírokra vonatkozó nyilvános ajánlattételkor vagy értékpapíroknak a szabályozott piacra történő bevezetésekor közzéteendő tájékoztatóról és a 2003/71/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről. A Bizottság 2019. március 14-i (EU) 2019/979 felhatalmazáson alapuló rendelete az (EU) 2017/1129 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a tájékoztató összefoglalójában szereplő kiemelt pénzügyi információkra, a tájékoztató közzétételére és besorolására, az értékpapírreklámokra, a tájékoztató kiegészítéseire és az iratküldési portálra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről, valamint a 382/2014/EU és az (EU) 2016/301 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletnek a hatályon kívül helyezéséről. A Bizottság 2019. március 14-i (EU) 2019/980 felhatalmazáson alapuló rendelete az (EU) 2017/1129 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az értékpapírokra vonatkozó nyilvános ajánlattételkor vagy értékpapíroknak a szabályozott piacra történő bevezetésekor közzéteendő tájékoztató formátuma, tartalma, ellenőrzése és jóváhagyása tekintetében történő kiegészítéséről, valamint a 809/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről.

² Az Európai Parlament és a Tanács 2014/57/EU irányelve (2014. április 16.) a piaci visszaélések büntetőjogi szankcióiról (piaci visszaélésekről szóló irányelv).

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. április 16-i 596/2014/EU rendelete a piaci visszaélésekről (piaci visszaélésekről szóló rendelet), valamint a 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2003/124/EK, a 2003/125/EK és a 2004/72/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. május 15-i 2014/65/EU irányelve a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról (átdolgozás).

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2011. június 8-i 2011/61/EU irányelve az alternatív befektetésialapkezelőkről, valamint a 2003/41/EK és a 2009/65/EK irányelv, továbbá az 1060/2009/EK és az 1095/2010/EU rendelet módosításáról.

A jogszabályi hierarchiában **az európai közösségi jog elsőbbséget élvez a belföldi szabályokkal szemben**, hiszen Magyarország azzal, hogy az EU részévé vált, jogalkotási szuverenitásának egy részét – éppen az egységes piac működtetése érdekében – átruházta az EU-ra.

1.1.1.3 Az egységes piacon belül a magyar piac szabályrendszere

A belföldi piac jogi kereteit az uniós szabályok és Magyarország nemzetközi szerződésai keretbe foglalják: a magyar jogalkotó ezek között a keretek között jogosult az életviszonyok szabályozására a következő jogi eszközökkel:

Magyarország Alaptörvénye: A magyar jogszabályi hierarchia élén áll.

A tőkepiacot szabályozó törvények: Második szinten helyezkednek el. Ilyen a tőkepiacról szóló törvény (**Tpt.**)⁶, a befektetési vállalkozásokról szóló törvény (**Bszt.**)⁷, a kollektív befektetési formákról szóló törvény (**Kbftv.**)⁸, vagy a hosszútávú részvényesi szerepvállalásról szóló törvény. Nem szabad azonban elfeledkezni arról, hogy – természetesen a piac sajátosságainak megfelelően – a tőkepiacon is magánjogi szereplők között jönnek létre kötelek tipikusan szerződések, illetve értékpapír formájában, és ezeket a polgári jog szabályainak megfelelően kell megkötni, létrehozni és teljesíteni, az abban foglalt kötelezettségek megszegése esetén pedig a polgári jog szabályai szerint lehet igényt érvényesíteni. Ennek megfelelően a tőkepiaci speciális szabályok mögött mindenkor figyelembe kell venni a Polgári Törvénykönyv (**Ptk.**)⁹ rendelkezéseit.

Alapvető, hogy a tőkepiacon kizárólag megbízható, állami ellenőrzésen átesett szereplők nyújthassanak az ügyfelek számára szolgáltatásokat. Ezt az ellenőrzést a pénzügyi felügyeleti rendszer, Magyarországon jelenleg a Magyar Nemzeti Bank (MNB) biztosítja. A felügyeleti jogosítványokat, a felügyelettel szembeni kötelezettségeiket jogszabályi szinten – a fentiekben felsorolt tőkepiaci ágazati törvények mellett – szintén törvények biztosítják (MNB tv.¹⁰, általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény¹¹).

MNB elnökének rendelete: A pénzügyi piacokon az MNB elnöke a piaci szereplők jogkövető magatartásának biztosítására rendeletalkotási jogkörrel rendelkezik.

Kormányrendelet: A törvényi rendelkezések végrehajtására vonatkozó szabályokat tartalmazza.

Nemzetgazdasági miniszter (pénzügyminiszter) rendelete: Az ágazati törvények végrehajtásához szükséges részletszabályokat rendezi.

⁶ 2001. évi CXX. törvény a tőkepiacról (Tpt.).

⁷ 2007. évi CXXXVIII. törvény a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól (Bszt.).

⁸ 2014. évi XVI. törvény a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról (Kbftv.).

⁹ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.).

¹⁰ 2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról (MNB tv.).

¹¹ 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról (Ákr.).

Az MNB szabályozó eszközei: A piac változó igényeire és a jogszabályok rendkívüli mennyiségére, alkalmazásuk komplexitására és nehézségére az MNB ezekkel is segíti a piac működését:

- a) **Ajánlás:** Kötelező erővel nem bíró jogalkalmazást ismertető eszköz, valamint az Európai Bankhatóság (EBA), az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA), az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (EIOPA) (együtt Európai Felügyeleti Hatóságok) iránymutatásai és ajánlásai, valamint az Európai Rendszerkockázati Testület (ESRB) mikroprudenciális ajánlásai átültetésének eszköze. Célja az egységes jogalkalmazás elősegítése.
- b) **Vezetői körlevél:** A felügyelt intézmények vezetőinek közvetlenül egy konkrét részletszabály betartására vonatkozó figyelemfelhívása.
- c) **Módszertani kézikönyv:** Az MNB ebben hozza nyilvánosságra az engedélyezési, egyes ellenőrzési (vizsgálati), piacfelügyeleti és fogyasztóvédelmi vizsgálati feladatai során alkalmazott módszereit, eljárásait, és ezzel a felügyelt szervezetek felé transzparens módon közvetíti az elvárásait.
- d) **Mintaszabályzat:** Segítség, egyben minimum elvárás a felügyelt intézmények saját szabályzatai kialakításához.
- e) **Tájékoztató és mintatájékoztató:** A tájékoztató egy adott kérdéskör leglényegesebb információinak összefoglalását tartalmazza az érintettek, illetve a téma iránt érdeklődők számára. A mintatájékoztató a pénzügyi szervezetek ügyfeleinek jobb felkészültségét, tájékozottságát elősegítő tájékoztató, amelyet javasolt az intézményeknek a fogyasztók számára átadni.
- f) **Állásfoglalás:** Egyedi megkeresésre adott válasz, funkciója a felügyelt intézmények, a pénzügyi ágazatokba lépni kívánó személyek részére a hazai jogszabályokra vonatkozó jogértelmezés, a keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése.
- g) **Q&A (kérdések és válaszok):** Az egységes jogalkalmazás elősegítése érdekében a CRD/CRR¹², MiFID2/MiFIR¹³ hazai alkalmazásához kapcsolódó, a beérkezett kérdésekre adott válaszok szerkesztett formája.

1.1.2 *Értékpapírok fajtái és jellemzőik (részvény, kötvény, befektetési jegy, kockázati tőkealap-jegy, jelzáloglevél)*

1.1.2.1 Az értékpapír

Azt, hogy a Magyarországon forgalomba hozott pénzügyi eszköz értékpapírnak minősül-e, a Ptk. rendezi. Meghatározza azokat a jellemzőket, amelyek teljesülése esetén az adott jognyilatkozat értékpapírnak minősül. Emellett az egyes tipikus értékpapírfajtákat külön jogszabályok szabályozzák (ún. szabályozott értékpapírok), azzal, hogy nem szabályozott, ún. atipikus értékpapírok is létrehozhatók.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács 2013/36/EU irányelve (2013. június 26.) a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről. Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU rendelete (2013. június 26.) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról.

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. május 15-i 600/2014/EU rendelete a pénzügyi eszközök piacairól és a 648/2012/EU rendelet módosításáról.

Az értékpapírok jellemzője, hogy

- a) a kibocsátó egyoldalú jognyilatkozata;
- b) valamilyen jogosultságról szól;
- c) jogszabály – azaz külön jogszabály vagy maga a Ptk. – által meghatározott kellékekkel rendelkezik (kellékszigor);
- d) egyedi vagy sorozatban kibocsátott lehet;
- e) előállítható
 - a. okirati formában papír alapú okiratként, ha az egyedileg vagy a sorozatban kibocsátott, vagy
 - b. jogszabályban megjelölt, más módon létrehozott, rögzített, nyilvántartott és továbbított adatösszességként (dematerializált értékpapírként), ha sorozatban kibocsátott;
- f) a benne foglalt jogosultságot megtestesíti, azaz az értékpapírban foglalt jogot gyakorolni, arról rendelkezni csak az értékpapír által, annak birtokában lehet;
- g) az értékpapír több típusú lehet:
 - a. az okirati formájú értékpapírt – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – ki lehet állítani:
 - i. bemutatóra vagy
 - ii. névre szólóan,
 - b. a dematerializált értékpapír névre szól;
- h) az értékpapír átruházható (kivéve, ha az értékpapírban azt megtiltották), átruházása – az átruházási jogcím mellett – a következőképpen történik:
 - a. okirati formájú
 - i. bemutatóra szóló értékpapír esetén birtokátruházással,
 - ii. névre szóló értékpapír esetén forgatmánnyal és birtokátruházással,
 - b. dematerializált formában előállított értékpapír esetén értékpapírszámla terheléssel, -jóváírással;
- i) az értékpapírból eredő jogok gyakorlására az jogosult, akit az értékpapír alakilag igazol (alaki legitimáció), azaz
 - a. okirati formában előállított
 - i. bemutatóra szóló értékpapír esetén a birtokos,
 - ii. névre szóló értékpapír esetén az a birtokos, akit a megszakítatlan forgatmányi láncolat igazol,
 - b. dematerializált formában előállított értékpapír esetén az, akinek az értékpapírszámláján az értékpapírt nyilvántartják;
- j) az értékpapírt nem átruházás útján szerző jogosult a megszerzését igazolhatja;
- k) az okirati formájú bemutatóra szóló, és a negatív rendeleti záradékot nem tartalmazó okirati névre szóló értékpapír átruházásával, valamint a dematerializált értékpapír átruházásával az értékpapírból eredő valamennyi jog átszáll az új jogosultra, függetlenül attól, hogy az átruházó rendelkezett-e az értékpapírban rögzített jogokkal;
- l) az értékpapír kötelezettje az értékpapír (értékpapírszámla) tartalmából kitűnő kifogásokon kívül a jóhiszemű jogosulttal szemben nem hivatkozhat olyan kifogásra, amely valamely korábbi jogosulttal szemben fennálló jogviszonyán alapul (kifogáskorlátozás);
- m) az értékpapír által megtestesített kötelmet nem szünteti meg az, ha az értékpapírt annak kibocsátója szerzi meg;

- n) az okirati formában előállított értékpapír közjegyző általi semmissé nyilvánítása eredményeként az értékpapírhoz nem fűződnek értékpapírsági joghatások.

1.1.2.2 Részvény

A részvény **a részvénytársaság által kibocsátott tagsági jogot megtestesítő értékpapír**. Az egyetlen olyan magyar értékpapír, amely tagsági jogokról kiállítható.

A részvény szabályozását a Ptk. tartalmazza. A szabályok diszpozitívak, ennek megfelelően a törvény által a részvényre meghatározott szabályoktól a kibocsátó eltérhet, kivéve, ha

- a) az eltérést maga a Ptk. tiltja;
- b) az eltérés a részvénytársaság hitelezőinek, munkavállalóinak vagy a részvényesek kisebbségének jogait nyilvánvalóan sérti, vagy
- c) a társaság törvényes működése feletti felügyelet érvényesülését akadályozza.

Ennek megfelelően a részvénnel kapcsolatban egyrészt alapvető fogalmakat tisztázunk, másrészt pedig modellszerű szabályozást mutatunk be.

1.1.2.2.1 A részvény kibocsátója, a részvénytársaság

A részvénytársaság előre meghatározott számú és névértékű részvényekből álló alaptőkével alakuló gazdasági társaság, amelynél a tag, azaz a részvényes felelőssége a részvény névértékének vagy kibocsátási értékének szolgáltatására terjed ki. A részvénytársaság kötelezettségeiért a részvényes főszabály szerint nem felel. A részvénytársaság alapidokumentuma az alapszabály.

A részvénytársaság a részvényesek, mint befektetők információs jogai és a részvények forgalomképessége szempontjából **kétféle működési formájú**:

- a) **nyilvánosan működő részvénytársaság** (nyrt.): az a részvénytársaság, amelynek részvényeit a Ptk. szóhasználatára szerinti tőzsdére bevezették;
- b) **zártkörűen működő részvénytársaság** (zrt.): az a részvénytársaság, amelynek részvényei nincsenek bevezetve tőzsdére.

A Ptk. alkalmazásában tőzsdének nem csak a Tpt. szerinti tőzsde, pl. a Budapesti Értéktőzsde (BÉT) minősül, hanem a székhely szerinti állam felügyeletének engedélyével rendelkező olyan piac is, amelyen értékpapírokkal kereskednek [tehát pl. ebben az értelemben tőzsde lehet a multilaterális kereskedési rendszer (MTF), így Magyarországon a BÉT által működtetett Xtend vagy Xbond piac is]. A működési forma a közgyűlés határozatával módosítható.

1.1.2.2.2 A részvényesi jogok

A részvény – mint értékpapír – kiállításához a törvény szigorú formai szabályok megtartását teszi kötelezővé. A részvény – a többi sorozatpapírhoz hasonlóan – zrt. esetében nyomdai úton vagy dematerializált formában, míg nyrt. esetében kizárólag dematerializált módon állítható elő.

A részvényest ún. tagsági és vagyoni jogok illetik meg. A részvényes **tagsági joga**:

- a) a közgyűlésen részt venni, tájékoztatást kérni, észrevételt és indítványt tenni;
- b) a szavazati joggal rendelkező részvényes a közgyűlésen szavazni;

c) az ún. kisebbségi jogok igénybevételére.

A részvényest megillető **vagyon** jog, hogy:

- a) joga van a közgyűlés által felosztani rendelt eredménynek a részvényei névértékére jutó arányos részére (osztalékjog); osztalékra az általános szabályok szerint az a részvényes jogosult, aki az osztalékfizetésről döntő közgyűlés időpontjában a részvénykönyvben szerepel; a részvényes az osztalékra csak a már teljesített vagyoni hozzájárulása arányában jogosult, valamint
- b) a részvénytársaság jogutód nélküli megszűnése esetén joga van a végelszámolás – felszámolás – eredményeként jelentkező, a hitelezők és egyéb jogosultak kielégítése után felosztható vagyon részvényei névértékével arányos részére (likvidációs hányadhoz való jog).

Az általános szabály szerint a részvényeseket a részvényesi jogok a részvényeik névértékének arányában illetik meg. Ettől azonban el lehet térni, ilyenek pl. a speciális jogot biztosító részvények (lásd a részvényfajtáknál).

A részvényesi jogok az alakilag igazolt részvényest illetik meg, azaz akinek a nyomdai részvény megszakítatlan forgatmányi lánccal a birtokában van, vagy akinek az értékpapírszámláján a dematerializált részvényt nyilvántartják.

Ugyanakkor **a társasággal szemben a részvényes a részvényesi jogok gyakorlására a részvény, vagy letéti, illetve tulajdonosi igazolás alapján, a részvénykönyvbe történő bejegyzést követően jogosult. Letéti igazolást** a letétkezelő akkor állít ki, ha a nyomdai részvényt letétbe helyezték. Dematerializált részvény esetén pedig az értékpapírszámla-vezető állít ki a részvényes kérésére a részvényről **tulajdonosi igazolást**. A letéti és a tulajdonosi igazolás tartalmazza a részvénytársaság cégnevét, a részvényfajtát, a részvény darabszámát, az értékpapír-letéti számla vagy értékpapírszámla vezetőjének cégnevét és cégszerű aláírását, a részvényes nevét, valamint lakóhelyét vagy székhelyét. A tulajdonosi igazolás kiállítását követően az értékpapírszámla-vezető az értékpapírszámlán a részvényre vonatkozó változást a tulajdonosi igazolás egyidejű visszavonása mellett vezetheti át. A letéti igazolást az értékpapírletét-kezelőnek vissza kell vonnia, ha annak kiállítását követően a részvényt a tulajdonos vagy képviselője rendelkezésére bocsátja.

Az **nyrt.-nél** a társasággal szemben a részvényesi jogok gyakorlásához nincs szükség tulajdonosi igazolásra, ha **a jogosultság megállapítására tulajdonosi megfeleltetés útján kerül sor**. A tulajdonosi megfeleltetés a **központi értéktár** (KELER) által az értékpapírszámla-vezetők közreműködésével végzett, a dematerializált részvény jogosultjának azonosítását szolgáló eljárás, amelyet a kibocsátó kérelme vagy az MNB határozata alapján folytatnak le. A tulajdonosi megfeleltetés esetén az értékpapírszámla-vezető átadja a központi értéktárnak azoknak az értékpapírszámla-tulajdonosoknak az azonosító adatait és értékpapírjaik darabszámát, akik a meghatározott időpontban a dematerializált részvennyel rendelkeznek és nem tiltották meg a részvénykönyvbe történő bejegyzést, vagy nem kérték a törlésüket.

A részvénytársaság a dematerializált részvényt érintő kifizetéseket a központi értéktáron vagy a központi értéktárhoz bejelentett hitelintézetben, befektetési vállalkozáson keresztül köteles a központi értéktár szabályzatában meghatározott eljárásrend szerint a kifizetés napján eljuttatni a részvényesek részére.

1.1.2.2.3 Részvényutalvány és ideiglenes részvény

A részvény kizárólag a részvénytársaság – vagy a tőkeemelés – cégbírósági bejegyzése és a kibocsátási ár teljes befizetése után adható ki a részvényesnek. Erre tekintettel a részvény kiadása előtt a részvényesi jogokról egyéb igazolás kerülhet kiállításra:

- a) **Részvényutalvány:** A társaságnak a cégjegyzékbe való bejegyzése előtt a részvényes által már teljesített vagyoni hozzájárulás összegéről a részvényes kérésére kerülhet kiállításra. Névre szóló okirat. Nem értékpapír, így nem ruházható át.
- b) **Ideiglenes részvény:** A társaságnak – az alaptőke felemelésének – a cégjegyzékbe történt bejegyzését követően az alaptőke, illetve a részvény kibocsátási értékének teljes befizetéséig a részvényes által teljesített vagyoni hozzájárulás összegéről kell kiállítani. Az ideiglenes részvénnyel a részvényes a részvényesi jogait az általa már teljesített vagyoni hozzájárulás mértékével arányosan gyakorolja. Az ideiglenes részvényen, illetve az értékpapírszámlán fel kell tüntetni a részvényes által az ideiglenes részvény kibocsátásáig befizetett összeget is. Akár nyomdai úton, akár dematerializált formában előállítható és átruházható.

A végleges részvények előállításakor a nyomdai ideiglenes részvényeket a kibocsátó kicseréli a végleges részvényekre.

1.1.2.2.4 A részvény típusa, átruházása, az átruházás korlátozása

A zrt. által kibocsátott részvény okirati (nyomdai úton) vagy dematerializált formában, az nyrt. részvénye csak dematerializált értékpapírként állítható elő. A részvény általában szabadon átruházható. **A részvény átruházása – a jogcím mellett – az okirati formában, nyomdai úton előállított részvény esetében névre szólóan, forgatmánnyal és birtokátruházással, míg a dematerializált részvény esetében értékpapírszámla terhelés, -jováírás útján valósul meg.** Törvény vagy az alapszabály korlátozhatja a részvény forgalomképességét. A korlátozások harmadik személyekkel szemben akkor hatályosak, ha a korlátozás és annak tartalma a részvényből – dematerializált részvény esetén az értékpapírszámla adataiból, illetve a központi értéktárnál letétbe helyezett okiratból – kitűnik.

1.1.2.2.5 A részvény tulajdonjogának nem átruházás címén történő megváltozása

A részvény tulajdonosának személye azonban nemcsak átruházás, így pl. adásvétel, csere, ajándékozás miatt változhat, hanem egyéb ok, pl. öröklés, jogutódlás, házassági vagyonközösség megosztása miatt is. Ha a nyomdai részvény tulajdonjoga nem átruházás jogcímén száll át, az új részvényes kérésére a részvénytársaság igazgatósága a tulajdonosváltást a tulajdonszerzést igazoló okiratok alapján a részvény hátoldalán vagy toldatán – a tulajdonosváltást igazoló okirat megjelölése mellett – **átvezeti**. A tulajdonosváltás igazgatóság általi átvezetése a forgatmányi láncolat részét képezi.

Ha a jogosult dematerializált részvényt szerez ilyen módon, úgy a korábbi részvényes értékpapírszámlájának megterhelését és a megszerzendő részvényeknek az új részvényes értékpapírszámláján való jóváírását az értékpapír-számlavezető az új részvényes kérelmére, a tulajdonszerzést igazoló okirat, pl. hagyatékátadó végzés alapján hajtja végre.

1.1.2.2.6 Saját részvény

A részvénytársaság jogosult arra, hogy az alaptőke 25 %-át meg nem haladó mértékben megszerezze az általa kibocsátott részvényeket (saját részvény). A részvénytársaság az alapítás vagy az alaptőke felemelése során saját részvényeit ugyanakkor nem szerezheti meg. **A részvénytársaság a saját részvénnel részvényesi jogokat nem gyakorolhat.**

1.1.2.2.7 Részvényfajták

Bár a törvény általános szabálya szerint a részvényhez a névértékkel arányos tagsági jogok fűződnek, eltérő tagsági jogokat biztosító részvények is kibocsáthatók, illetve a részvénytársaság működési formájától is függ, hogy melyik részvényfajta milyen működési formájú társaságnál, milyen szabályokkal bocsátható ki. A Ptk. részvényfajtákra vonatkozó része diszpozitív, azaz a részvénytársaság a törvényben írt részvényfajtáktól, részvényosztályoktól eltérő részvényeket is kibocsáthat.

A különböző részvényfajták kibocsátása csak lehetőség. Ha azonban a társaság eltérő tagsági jogokat biztosító részvényeket bocsát ki, azok szabályait az alapszabályában részletesen rendeznie kell. Egy részvényfajtán, illetve részvényosztályon belül több részvénytársaság is kibocsátható (pl. eltérő névértékkel). Az azonos tartalmú és mértékű tagsági jogokat megtestesítő részvények egy részvénytársaságnak minősülnek (csak a kibocsátás időpontja tekintetében térhetnek el egymástól). Az egy sorozatba tartozó részvények névértéke és előállítási módja nem térhet el egymástól.

A Ptk. által nevesített, tipikus részvényfajták:

- a) törzsrészvény;
- b) elsőbbségi részvény;
- c) kamatozó részvény;
- d) dolgozói részvény és
- e) visszaváltható részvény.

1.1.2.2.8 Törzsrészvény

A **törzsrészvény** nem tartozik egyik speciális részvényfajtába sem. A törzsrészvény **minden részvényesi jogot névértékarányosan biztosít.**

1.1.2.2.9 Elsőbbségi részvény

Az elsőbbségi részvényfajtán belül a részvény valamely **részvényosztályba** tartozhat. A Ptk. által nevesítetten ez lehet

- a) osztalékelsőbbségi;
- b) likvidációs hányadhoz fűződő elsőbbségi;
- c) szavazatelsőbbségi;
- d) vezető tisztségviselő vagy felügyelőbizottsági tag kijelölésére vonatkozó elsőbbségi;
- e) elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi; valamint
- f) a fentiek közül több elsőbbségi jogot egyidejűleg biztosító.

Ad a) **Osztalékelsőbbbségi részvény**

Az osztalékelsőbbbségi részvény a részvénytársaság számviteli jogszabályok szerint számított adózott **eredménye** felosztható részét (osztalékalap) az alapszabályban meghatározottak szerint valamely részvénytulajdonos csoport javára **kedvezőbben rendeli felosztani**. Az alapszabályban kell meghatározni az osztalékelsőbbbségi részvényhez fűződő kedvezmények igénybevételére vonatkozó részletes szabályokat. Az osztalékelsőbbbségre jogosító részvény természetesen csak abban az esetben jelent ténylegesen többletjogot, ha a részvénytársaságnak van felosztható osztalékalapja.

Ad b) **Likvidációs elsőbbségi részvény**

A likvidációs elsőbbségi részvény a társaság **jogutód nélküli megszűnése** (felszámolás, végelszámolás) esetén biztosít **elsőbbséget** a felosztásra kerülő vagyonból a hitelezők kielégítése után, azonban a részvényesek között a többi részvényfajtát, részvényosztályt megelőzően.

Ad c) **Szavazatelsőbbbségi részvény**

A szavazatelsőbbbségi részvény a részvényhez egyébként névérték-arányosan kapcsolódó szavazati jogot téríti el a részvényes javára. A Ptk.-ban meghatározott eseteken kívül egyéb részvényekhez többletszavazati jog nem fűzhető.

A szavazatelsőbbbségi jogot biztosító részvény egyik formája, ha annak alapján a részvényes – az alapszabályban meghatározottan – a névérték-arányoshoz képest **többszörös** szavazati jogot gyakorolhat. Nyrt. esetén az egy szavazatelsőbbbségi részvényhez kapcsolódó szavazati jog azonban nem haladhatja meg a részvény névértékéhez igazodó szavazati jog 10-szeresét.

Az alapszabály úgy is rendelkezhet, hogy a közgyűlési határozat csak a szavazatelsőbbbséget biztosító részvények egyszerű többségének igenlő szavazata mellett – ha pedig a szavazatelsőbbbséget biztosító részvényből 1 részvény került kibocsátásra, az e részvénnel rendelkező részvényes igenlő szavazatával (ún. „aranyrészvény”) – hozható meg. Ekkor tehát a szavazatelsőbbbségi részvény a közgyűlésen bizonyos kérdések eldöntésében **vétőjog** gyakorlására jogosít.

Ad d) **Vezető tisztségviselő illetőleg felügyelőbizottsági tag kijelölését biztosító elsőbbségi részvény**

A **zrt.**-ben a vezető tisztségviselő az igazgatóság vagy igazgatótanács tagja. Az ő, vagy a felügyelőbizottsági tag kijelölésére vonatkozó elsőbbségi részvényosztályba tartozó részvény alapján a részvényesek az alapszabályban meghatározott módon és eljárási rendben jogosultak az adott testület egy vagy több tagjának **megválasztására** és **visszahívására**. Nyrt.-nél ilyen elsőbbségi részvény nem bocsátható ki.

Ad e) **Elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvény**

A **zrt.** olyan elsőbbségi részvényt is kibocsáthat, amely a társaság többi részvénye (pl. törzsrészvény, kamatozó részvény) eladása esetére a részvény tulajdonosának **elővásárlási jogot biztosít**. Ha a részvényes az átruházási szándék és a kapott vételi ajánlat feltételeinek

közlésétől számított 15 napon belül nem nyilatkozik, úgy kell tekinteni, hogy az elővásárlási jogával nem kíván élni. Nyrt.-nél ilyen elsőbbségi részvény nem bocsátható ki.

Ad f) **Több elsőbbségi jogosultságot megtestesítő elsőbbségi részvény**

Az alapszabály rendelkezhet olyan elsőbbségi részvény kibocsátásáról, amely a fenti elsőbbségi jogosultságok közül **egyidejűleg többet** testesít meg.

1.1.2.2.10 Kamatozó részvény

A kamatozó részvény tulajdonosát a részvény névértéke után az előző üzleti évi adózott eredménnyel kiegészített szabad eredménytartalékból az alapszabályban meghatározott módon számított **kamat is megilleti**. Nem fizethető a részvényesnek kamat, ha ennek következtében a társaság saját tőkéje nem érné el az alaptőkét. A kamatozó részvény tulajdonosát az általános szabályok szerint megilletik az egyéb részvényesi jogok, így az osztalékjog és a szavazati jog is.

1.1.2.2.11 Dolgozói részvény

A dolgozói részvény a részvénytársaság dolgozói – azaz a teljes vagy részmunkaidőben foglalkoztatott **munkavállalók – részére ingyenesen** vagy az alapszabályban meghatározott **kedvezményes** (a névértéknél alacsonyabb áron) bocsátható ki. Dolgozói részvény csak abban az esetben bocsátható ki, ha a társaságnak van alaptőkén felüli vagyona, így dolgozói részvény kizárólag alaptőke-emelés során bocsátható ki.

A dolgozói részvényt a törzsrészvénytől az is megkülönbözteti, hogy a dolgozói részvény **korlátozottan forgalomképes**: átruházni csak a társaság dolgozóira és azokra lehet, akik számára ezt az alapszabály a társasággal fennállt korábbi munkaviszonyukra tekintettel biztosítja. Ezek a személyek a dolgozói részvényt egymás között szabadon átruházhatják.

Abban az esetben azonban, ha a dolgozó meghal, és a részvényt megöröklik, vagy a dolgozói részvényes munkaviszonya a társasággal megszűnik, és így a dolgozói részvény nem dolgozóhoz kerül, a dolgozói részvény tulajdonosának örököse, illetve a volt munkavállaló a munkaviszony megszűnésétől számított 6 hónap elteltét követő első közgyűlésig jogosult a dolgozói részvénynek az alapszabályban meghatározott személyek részére történő átruházására. Ha ez a határidő eredménytelenül telik el, a társaság a dolgozói részvényt a határidő elteltét követő első közgyűlésen alaptőkéjének csökkentésével bevonja, vagy más részvényfajtváá átalakítva értékesíti. A volt munkavállalót, illetve örökösét a részvény bevonása, illetve a részvény átalakítását követő átruházása esetén a részvény névértéke illeti meg.

A dolgozói részvényesek egyebekben ugyanolyan részvényesi jogokat gyakorolnak, mint a többi részvényes, így tehát osztalékjoggal és szavazati joggal is rendelkeznek.

1.1.2.2.12 Visszaváltható részvény

A „visszaváltási jogot” az biztosítja, hogy a részvényre, az alapszabály rendelkezésétől függően (a) a társaságot **vételi jog** (opció), vagy (b) a részvényest a társasággal szemben **eladási jog** illeti meg, illetve (c) **mindkettő** fennáll. A vételi és eladási jog gyakorlásának részletes szabályait az alapszabály rögzíti, legalább a vételár és a teljesítési feltételek megjelölésével. Az

eladási, illetve vételi jog akkor gyakorolható, ha a részvény teljes kibocsátási értékét megfizették.

A társaság a visszaváltott részvényeket ismételen nem értékesítheti, hanem azokat köteles bevonni.

1.1.2.3 Kötvény

A kötvény a **hitelviszonyról** szóló, sorozatban kibocsátott értékpapírok alaptípusa. Szabályozását 2001. óta kormányrendelet, 2014. március 15-étől pedig a Tpt. is szabályozza.

1.1.2.3.1 A kötvény alapjogviszonya és kibocsátása

A kötvény pénzkövetelést, ezen belül **hitelviszonyt megtestesítő értékpapír**. A kötvényben a kibocsátó (az adós) arra kötelezi magát, hogy az ott megjelölt pénzüsszeget, továbbá a pénzüsszegnek az előre meghatározott kamatát vagy egyéb járulékait, valamint az általa vállalt esetleges szolgáltatásokat (együtt: kamat) a kötvény mindenkorai tulajdonosának vagy jogosultjának (a hitelezőnek) a kötvényben megjelölt időben és módon megfizeti, illetőleg teljesíti.

Tekintettel arra, hogy a kötvény célja a gazdálkodáshoz szükséges pénzeszközök hitelviszony alapján történő átmeneti biztosítása, kötvény **kibocsátására jogosult**:

- a) az állam; beleértve a külföldi államot is;
- b) az MNB;
- c) az önkormányzat;
- d) nemzetközi szervezet;
- e) minden olyan külföldi szervezet; amely saját joga alapján kötvény kibocsátására jogosult;
- f) jogi személyiséggel rendelkező gazdálkodó szervezet; illetve a jogi személyiséggel rendelkező külföldi gazdálkodó szervezet fióktelepe;
- g) külön törvényben erre feljogosított szervezet, ilyen pl. az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA), a Befektető-védelmi Alap (BEVA) vagy a Szánálási Alap.

A kötvény vagy (a) **rendelkezik lejáráttal**, vagy pedig (b) **lejárat nélküli**. A lejáráttal rendelkező kötvények esetében a futamidőt a jogszabály nem korlátozza.

A kötvény klasszikusan **kamatozó** értékpapír, a kamat mértékét a kibocsátó határozza meg. Nem feltétlenül szükséges azonban, hogy a kötvény kamatot vagy kizárólag kamatot biztosítson a jogosultjának, illetve az sem követelmény, hogy a kibocsátó által ígért kamat előre meghatározott fix % legyen. A kibocsátó a kötvény utáni kamat helyett vagy mellett valamilyen szolgáltatást vagy **egyéb járulékot** is ígérhet, így a kötvény lehet előre meghatározott kamatozású, ezen belül a futamidő alatt állandó, vagy a futamidő alatt változó, de lehet valamilyen gazdasági változóhoz kapcsolódó, sőt a kamat helyett vagy mellett a kötvény kibocsátója valamilyen szolgáltatást is ígérhet a kötvényesnek.

A kötvény kibocsátója határozza meg a kötvények feltételeit (névérték, darabszám, előállítás módja, nyomdai előállítás esetén a címletek, kamat, hozam, a kamat-, hozamfizetés, tőketörlesztés stb.).

1.1.2.3.2 Különleges kötvények

A kibocsátó a kötvény kamata mellett vagy helyett valamilyen jogosítványt is biztosíthat a kötvényesnek. A magyar jog által nevesített három ilyen kötvény:

- a) **Átváltoztatható kötvény:** Olyan kötvény, amely bizonyos feltételek megléte esetén a kötvényes kérésére részvénné alakítható át. Ennek a kötvénynek a kibocsátásával a részvénytársaság hitelt vesz fel, és a kötvényesnek hitelezői jogokat biztosít, de ezen felül még azt a jogot is, hogy a kötvény futamideje alatt a hitelezői értékpapírt tagsági jogról szóló értékpapírra, részvényre váltsa át a kibocsátónál. Az átváltoztatható kötvény tehát vagy a lejáratáig kötvény marad, és lejáratkor a kibocsátóval szemben kötvényként érvényesíthető, vagy azt a futamidő alatt – a kibocsátáskor meghatározott kondícióknak megfelelően – a kötvényes átválthatja részvényre. Amennyiben az átváltás megtörténik, a kötvényesből, a társaság hitelezőjéből a társaság részvényese, tagja lesz, az alaptőke-emelés egyéb szabályainak megfelelően.
- b) **Átváltozó kötvény:** Olyan kötvény, amely egy később bekövetkező objektív feltétel teljesülése esetén részvénné alakul át a kibocsátó alapszabálya szerinti feltételekkel.
- c) **Jegyzési jogot biztosító kötvény:** Olyan kötvény, amely a társaság által később végrehajtandó alaptőke-emeléskor részvény jegyzési (átvételi) jogot biztosít. A kötvényes ebben az esetben a kötvény futamidejének végéig a részvénytársaság hitelezője marad, azonban ezen felül új részvények forgalomba hozatala esetén az új részvényekre – a részvényjegyzésre előírt feltételek, különösen a fizetés teljesítése esetén – jegyzési joggal bír. Ez a kötvény tehát nem alakul át részvénné, esedékességkor a kibocsátó köteles a kötvényben foglalt – tőke- és kamat stb. – fizetési kötelezettségét teljesíteni.

1.1.2.3.3 A kötvény előállítása, átruházása, az átruházás korlátozása

A kötvény közzétételi kötelezettség nélküli (tájékoztató mentes), ún. zártkörű forgalomba hozatal esetén **okirati (nyomdai úton) vagy dematerializált formában**, a nyilvánosan forgalomba hozott kötvény – az államkötvény kivételével – csak dematerializált értékpapírként állítható elő.

A **nyomdai kötvény** névre szóló, **átruházása** az általános szabályoknak megfelelően **forgatmánnyal és birtokátruházással** történik. A **dematerializált kötvény** átruházására értékpapírszámla műveletek – **értékpapírszámla-terhelés, -jóváírás – útján** kerül sor. A kötvény átruházásával a kötvényből eredő valamennyi jog átszáll a kötvény új jogosultjára. Jogszerű lehetőség van arra, hogy a kötvény átruházását akár jogszabály (törvény vagy kormányrendelet), akár pedig a kibocsátó korlátozza. A kötvényátruházás feltételhez nem köthető, és a kötvény részlegesen nem ruházható át.

1.1.2.3.4 A kötvény érvényesítése és elévülése

Ha nincs speciális kikötés, úgy a kötvény a kibocsátó ún. **nem biztosított tartozása**. Ez azt jelenti, hogy ha a kötvény kibocsátója esedékességkor nem fizeti meg a kötvényben foglalt tartozását, úgy – az egyéb tartozásokhoz hasonlóan – az igény polgári bírósági eljárás útján érvényesíthető, aminek eredményeként végrehajtásnak, szélsőséges esetben csőd- vagy felszámolási eljárásnak lehet helye. A kötvényben foglalt kötelezettségekért az állam – hacsak nincs valamilyen speciális körülmény – nem áll helyt. A kibocsátó elleni felszámolási eljárásban a kötvényben rögzített, lejárt követelés az előnyös besorolású követeléseket –, mint pl. a

biztosítékkal ellátott követelést vagy a munkabérvkövetelést – követően az „egyéb követelések” között kerül kielégítésre.

A kötvényen alapuló követelés **a kibocsátóval szemben nem évül el.**

A kötvény névértékében mentes az adók és illetékek alól. Az illetékmentesség magánszemélyek esetében a kötvény után járó kamatra is kiterjed.

1.1.2.4 Befektetési jegy

A befektetési jegyet 2014. óta a Kbtv. szabályozza. az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV, ABA) (lásd az 1.11. pontot) vonatkozó rendeletei és irányelvei, így az AIFMD, az ABAK rendelet¹⁴ és az AIFMD alapján.

A törvény szigorú rendelkezései alól egyes szabályozási tárgykörök esetében felmentést kapnak az ún. limit alatti, azaz a törvényi minimális küszöbértéket el nem érő alternatív befektetéskezelők, és az ún. „kis alapok”.

1.1.2.4.1 A befektetési jegy kibocsátása és átruházása

A befektetési jegy a Kbtv.-ben meghatározott módon és alakszerűséggel sorozatban forgalomba hozott, a befektetési alap kezelési szabályzatában meghatározott, a **befektetési alappal szembeni követelést és egyéb jogokat biztosító értékpapír.**

Egy befektetési alap egy vagy több sorozatban, egy sorozaton belül azonos névértékű és azonos jogokat megtestesítő befektetési jegyet is kibocsáthat.

A befektetési jegy átruházható értékpapír. Közzétételi kötelezettség nélküli (tájékoztató mentes), ún. zártkörű forgalomba hozatala esetén **akár okirati (nyomdai), akár pedig dematerializált formában kiállítható**, míg nyilvános forgalomba hozatal esetén kötelezően dematerializált. A dematerializált befektetési jegyeket a központi értéktár a befektetési alapkezelő kezdeményezésére, az alapkezelő által megállapított értéknappal keletkezteti, illetve törli. Nyíltvégű – azaz a futamidő alatt a befektető kérésére visszaváltható – befektetési alap által forgalomba hozott befektetési jegy esetében, mivel az alap tőkéje és a kibocsátott befektetési jegyek száma folyamatosan változik a központi értéktár a forgalmazás-elszámolási napoknak megfelelő gyakorisággal állítja elő, illetve törli a befektetési jegyeket az alapkezelő utasítása alapján.

A befektetési jegy az általános szabályok szerint **ruházható át**, azaz a nyomdai befektetési jegy – az átruházásra irányuló jogcím mellett – **forgatmánnyal és birtokátruházással**, míg a dematerializált befektetési jegy **értékpapírszámla terhelés, -jováírás útján.**

¹⁴ A Bizottság 2012. december 19-i 231/2013/EU felhatalmazáson alapuló rendelete a 2011/61/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a mentességek, az általános működési feltételek, a letétkezelők, a tőkeáttétel, az átláthatóság és a felügyelet tekintetében történő kiegészítéséről.

1.1.2.4.2 A befektetési jegy kibocsátója, a befektetési alap

A befektetési jegyet a befektetési alap bocsátja ki. A befektetési alap a Kbtv.-ben meghatározott feltételekkel létrehozott **kollektív befektetési forma** (lásd még az 1.11. pontot).

1.1.2.4.3 A befektetési alapkezelő

A befektetési alapot a **befektetési alapkezelő** kezeli. Az alapkezelő olyan vállalkozás, amely a befektetési alapkezelési tevékenység végzésére engedéllyel rendelkezik, és

- a) alternatív befektetési alapokat kezelő ún. **alternatív befektetési alapkezelő (ABAK)**, vagy
- b) ÁÉKBV-kezelő ún. **ÁÉKBV-alapkezelő** (lásd a továbbiakról a 2.5. pontot).

1.1.2.4.4 A letétkezelő

A letétkezelő az a piaci szereplő, amely **felügyeli az alap szabályszerű gazdálkodását**. Az alapkezelő az általa kezelt alap letétkezelésével – az ún. limit alatti kockázati vagy magántőkealap kivételével – köteles letétkezelőt megbízni.

Letétkezelő a Bszt.-ben meghatározott letétkezelési szolgáltatásra vonatkozó engedéllyel rendelkező magyarországi székhelyű **befektetési vállalkozás** vagy **hitelintézet**, vagy e tevékenység végzésére jogosult más EU-tagállamban székhellyel rendelkező befektetési vállalkozás vagy hitelintézet magyarországi fióktelepe lehet.

A letétkezelő, az alapkezelő, a befektetési alap, és annak befektetői között el kell kerülni az összeférhetlenséget.

A letétkezelő **feladata**, hogy nyomon kövesse az alap pénzmozgásait, és biztosítsa, hogy az alap pénzállománya az alap nevében eljáró ABAK nevére nyitott számlán legyen könyvelve. Ennek keretében különösen:

- a) végzi a letétbe helyezett pénzügyi eszközök, illetve azokból származó jogot igazoló dokumentumok letéti őrzését és letétkezelését, valamint – az alap tulajdonakénti mindenkor egyértelmű azonosítás érdekében – vezeti az alap értékpapírjainak nyilvántartására szolgáló számlát, értékpapírszámlát, fizetési számlát, ügyfélszámlát,
- b) minden egyéb eszköz esetében meggyőződik arról, hogy az az alap tulajdonát képezi, és azokról naprakész nyilvántartást vezet,
- c) ellenőrzi, hogy a befektetési jegyek kibocsátása, értékesítése, visszaváltása és érvénytelenítése a jogszabályoknak és a kezelési szabályzatnak megfelelően történik,
- d) végrehajtja az ABAK jogszerű utasításait,
- e) gondoskodik arról, hogy az alap az ügyletei során az ellenértéket a szokásos határidőn belül kézhez kapja,
- f) biztosítja, hogy az alap a bevételét a jogszabályokkal és a kezelési szabályzattal összhangban használja fel.

A letétkezelő **tisztességesen, magas szakmai színvonalon, függetlenül, az alap és az alap befektetőinek érdekeit szem előtt tartva jár el**, feladatait főszabály szerint (törvényi kivétellel) nem szervezheti ki. Köteles visszautasítani az alapkezelőtől kapott minden olyan megbízást, amely ellentétes a jogszabályokkal, illetve a kezelési szabályzattal, és köteles az alapkezelőt a törvényes állapot helyreállítására felszólítani.

A **letétkezelő felel az alap, illetve az alap befektetői felé a letétbe helyezett pénzügyi eszközökért**, kivéve, ha az eszközök elvesztése olyan külső esemény miatt következett be, amely minden észszerű erőfeszítés ellenére is elkerülhetetlen lett volna. A letétkezelőnek az alap befektetőivel szembeni felelőssége akár közvetlenül, akár az alapkezelőn keresztül közvetve érvényesíthető.

A letétkezelő felszámolása során a letétkezelőnél letétbe helyezett pénzügyi eszköz, illetve nyilvántartott pénzeszköz nem képezi a felszámolási vagyoni részét.

Az ÁÉKBV letétkezelő feladat az is, hogy értékeli az alap eszközeit és kötelezettségeit, és meghatározza az **ÁÉKBV nettó eszközértékét** is. ABA részére végzett letétkezelés során a letétkezelő azt biztosítja, hogy az ABA befektetési jegyeinek nettó eszközértékét a jogszabályoknak és a kezelési szabályzatnak megfelelően számítsák ki, továbbá ingatlanalapok esetén az ingatlanok átruházására, megterhelésére vonatkozó szerződésekhez beleegyezést ad.

1.1.2.5 Kockázati tőkealap-jegy és a magántőkealap-jegy

Mivel a kockázati tőkealap-jegy és a magántőkealap-jegy (tőkejegy) szabályozása 2014. március 15-étől beolvadt a befektetési jegy szabályozásába (Kbftv.), így a kockázati tőkealap-jegy és a magántőkealap-jegy is a **befektetési jegy egyik alcsoportjának** számít (lásd az 1.1.2.4 pontot).

1.1.2.6 Jelzáloglevél

A jelzáloglevél a jelzálog-hitelintézet által kibocsátható, a jelzálog-hitelintézetnek az alaptervekenységéhez, azaz **az ingatlannal fedezett kölcsönök nyújtásához szükséges források biztosítására kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír**.

A jelzáloglevélre a kötvényről szóló jogszabályi rendelkezéseket kell alkalmazni. Annyiban különbözik a kötvénytől, hogy minden esetben rendelkezik fedezettel: mivel a jelzálog-hitelintézet a jelzáloglevél kibocsátása útján bevonásra kerülő forrást olyan hitelek nyújtására használja fel, amelyek mögött a biztosíték belföldi ingatlanon alapított jelzálogjog, ezek a hitelek és a mögöttük álló biztosítékok adják a jelzáloglevél fedezetét (az uniós szóhasználatban: **fedezett kötvény**).

1.1.2.6.1 A jelzálog-hitelintézet mint a jelzáloglevél kibocsátója

A jelzáloglevél kibocsátója, a jelzálog-hitelintézet olyan **szakosított hitelintézet**, amely alapvetően Magyarország, az EU más tagállama vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam (EGT-állam) területén lévő ingatlanon alapított **jelzálogjog fedezete melletti pénzkölcsön nyújtásával** foglalkozik, míg az egyéb pénzügyi szolgáltatásokra a jogosultsága korlátozott.

A jelzálog-hitelintézet **a hitelezési tevékenységéhez szükséges forrásait elsősorban jelzáloglevél kibocsátásával gyűjti**. A forrásgyűjtéshez kötvényt és letéti jegyet is kibocsáthat, betétet azonban nem fogadhat el. A jelzálog-hitelintézet nem köteles csatlakozni az OBA-hoz, ennek következtében a jelzáloglevélben foglalt követelés sem élvezi az OBA garanciáját.

1.1.2.6.2 A jelzáloglevél kibocsátása, átruházása

A jelzáloglevél sorozatban kibocsátott értékpapír. A Magyarországon nyomdai úton előállított jelzáloglevélhez a jogszabály kötelezően előírja a kamat-, valamint tőketörlesztési részletekről a kamat- illetve a tőketörlesztő szelvények kiállítását. Amennyiben a jelzáloglevél előállítására az OECD¹⁵ más tagállamában kerül sor, a jelzáloglevélen a tulajdonosát nem kell feltüntetni, és ebben az esetben a jelzáloglevél névre szólónak minősül akkor is, ha a nyilvántartására szolgáló számla tulajdonosa egyértelműen azonosítható. Az ekként előállított jelzáloglevél nem veszíti el jelzáloglevél-minőségét abban az esetben sem, ha az értékpapír letéti őrzési, vagy letétkezelési tevékenységre jogosult szervezetnél van letétben, az összevont címletű jelzáloglevelet az alapcímletnek megfelelő egyedi értékpapírrá alakítják. Ilyenkor az előállítás módjára – a magyar szabályoktól eltérően – az előállítás helyének joga az irányadó.

A jelzáloglevél **átruházható** értékpapír. Az átruházás okirati forma esetén a névre szóló értékpapírokra vonatkozó szabályok szerint a jogcím mellett **forgatmánnyal és birtokátruházással**, míg a dematerializált jelzáloglevél esetében **értékpapírszámla terheléssel, -jóváírással** történik.

A jelzálog-hitelintézet az általa visszavásárolt jelzálogleveleket **újból nem hozhatja forgalomba**. Az ilyen jelzáloglevelek forgalomból kivontnak minősülnek és azok fedezetét a jelzálog-hitelintézet nem köteles biztosítani.

1.1.2.6.3 A jelzáloglevél fedezete és érvényesítése

A jelzálog-hitelintézetnek a forgalomban lévő jelzáloglevelek mögött – a még nem törlesztett névérték és kamat összegét meghaladóan – **fedezettel** kell rendelkeznie:

- a) **Rendes fedezet:** Azon jelzáloghitelből, illetve refinanszírozási jelzáloghitelből eredő tőkekövetelés és ügyleti kamat, valamint a futamidő alatt rendszeresen felszámítható kezelési költség, amelynek fedezetéül kikötött jelzálogjog a jelzálog-hitelintézet javára az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került. A jelzáloglevelek mindenkor fedezetét a jelenérték alapján is biztosítani kell. A fedezeten belül a rendes fedezet aránya nem lehet kevesebb 80 %-nál.
- b) **Pótfedezet:** A rendes fedezet kiegészítésére szolgál pl.:
 - a. az MNB-nél elkülönített, zárolt bankszámlán tartott pénz;
 - b. az EU, az EGT és az OECD tagállamai, illetve teljes jogú tagjai vagy tagállamainak nemzeti bankjai, valamint az Európai Központi Bank által kibocsátott értékpapír;
 - c. a Magyar Állam készfizető kezességvállalása mellett kibocsátott értékpapír.

A jelzáloglevelek rendes fedezetét biztosító zálogtárgyokról, a rendes és a pótfedezeti értékekről a jelzálog-hitelintézet **fedezet-nyilvántartást** vezet, amelyben a fedezeteket egyedileg mutatja ki. Annak érdekében, hogy a fedezetek mindenkor rendelkezésre álljanak, és ingatlan-nyilvántartási bejegyzésük biztosított legyen, a kibocsátó köteles **vagyonellenőrt** megbízni.

¹⁵ Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (Organisation for Economic Co-operation and Development).

A jelzáloglevél tehát alapvetően abban különbözik más, hitelviszonyról szóló értékpapíroktól, így különösen a kötvénytől, hogy biztosított a benne foglalt követelés. Ennek megfelelően a kibocsátó esetleges felszámolása esetén a **jelzáloglevél-tulajdonos hitelezőket különleges védelem illeti meg:**

- a) a jelzáloglevelekből eredő követelések teljesítése érdekében a bíróság – a felszámolást elrendelő végzésében – a felszámolón túl **fedezeti gondnokot** is kirendel, aki a fedezetül szolgáló követeléseket a jelzálog-hitelintézet nevében érvényesíti;
- b) a jelzáloglevelekből eredő követelések a felszámolás kezdő időpontjában nem válnak lejárttá, ugyanakkor a fedezeti gondnok jogosult a jelzáloglevél-állomány átruházását vagy a forgalomban lévő jelzáloglevelek **visszavásárlását** kezdeményezni;
- c) a jelzáloglevelekből eredő követeléseket a fedezeti gondnok **felszámolási eljárásn kívül**, a jelzáloglevélben foglalt kamatfizetési és beváltási (törlesztési) időpontokban elégíti ki;
- d) a fedezetnyilvántartásba bejegyzett **rendes és pótfedezet** – az eljárás során felmerült költségek kiegyenlítését követően – **kizárólag a jelzáloglevél tulajdonosokkal szemben fennálló kötelezettség kielégítésére használhatók fel**, és azok nem képezik a felszámolási vagyron részét.

Ha a jelzáloglevél-követelések kielégítésére a jelzálog-hitelintézet vagyona nem elegendő, a jelzáloglevél-tulajdonosok követelése a fedezetből követelésük arányában kerülnek kielégítésre. Ha a követelés lejáratakor arányos kielégítés történt, úgy a fedezeti gondnok a későbbi bevételek terhére és erejéig fizeti ki a ki nem elégített követeléseket, a lejáratok sorrendjében, azonos lejáratú követelések tekintetében követelésarányosan.

A jelzálog-hitelintézetnek a jelzáloglevelek fedezetéül szolgáló vagyontárgyaira vonatkozó végrehajtási szabályok is speciálisak: ezekre az eszközökre – követeléseik erejéig – kizárólag a jelzáloglevél-tulajdonosok vezethetnek végrehajtást. A kötelezettség kielégítésére a végrehajtási költségek kiegyenlítését követően kerül sor.

1.2 Értékpapírok előállítás, és forgalomba hozatala

1.2.1 Alapfogalmak

1.2.1.1 Jegyzés, aukció

A **jegyzés** az értékpapír forgalomba hozatala során az értékpapírt megszerezni szándékozó befektetőnek az értékpapír megszerzésére irányuló feltétlen és visszavonhatatlan nyilatkozata, amellyel az ajánlatot elfogadja és kötelezettséget vállal az ellenszolgáltatás teljesítésére. A jegyzésre nyitva álló időtartamot a kibocsátó (ajánlattevő) határozza meg, de az nem lehet rövidebb 3 munkanapnál. A kibocsátó (ajánlattevő) a jegyzést a kitűzött zárónap előtt – a 3 munkanap elteltével – lezárhatja, ha a kibocsátás vagy a felajánlott értékpapír teljes mennyiségét lejegyezték és a tájékoztató a korábbi lezárás lehetőségét tartalmazta.

Az **aukción** a forgalomba hozatal azon módja, amely keretén belül a kibocsátó az általa meghatározott feltételek szerint lehetőséget biztosít ajánlattételre és a beérkezett vételi ajánlatok meghatározott szempont alapján versenyeznek. Amennyiben a kibocsátó (ajánlattevő), illetve a forgalmazó minimális vagy maximális árat határoz meg, köteles azt az aukción kezdő időpontját megelőzően a tájékoztató (alaptájékoztató, ismertető) közzétételével

azonos módon az ajánlattételre jogosultak tudomására hozni. Az aukciós ajánlat is feltétlen és azt az ajánlattételi határidő lejártát követően nem lehet visszavonni. Az aukció eredményét az ajánlattételi határidő lejártát követő 2 munkanapon belül a kibocsátó (ajánlattevő), illetve a befektetési szolgáltató határozza meg.

1.2.1.2 ISIN azonosító

Az **ISIN azonosító** az azonos jogokat megtestesítő értékpapírok, illetőleg tőzsdei termékek azonosítására szolgáló betűk vagy számjelek összessége, illetve ezek kombinációja.

Az ISIN szó az angol International Securities Identification Number (Nemzetközi Értékpapír Azonosító Szám) rövidítése, melynek struktúráját nemzetközi sztenderd határozza meg. Az ISIN azonosító egy 12 karakterből álló alfanumerikus azonosító, melynek kiadására Magyarországon a **KELER Központi Értéktár Zrt.** (KELER), jogosult. Az MNB elnöke rendeletben Magyarországon állapítja meg az ISIN azonosítóra vonatkozó részletes szabályokat.

Bizonyos esetekben az ISIN azonosítóval már rendelkező értékpapírok esetében is szükség lehet ISIN azonosító igénylésére, így pl., ha megváltozik egy értékpapír-sorozat előállítási módja, a nyomdai és a dematerializált értékpapírok megkülönböztethetősége érdekében az új előállítási módhoz új ISIN azonosítót kell igényelni vagy, ha megváltozik az értékpapír névértéke vagy devizaneme. Egyes esetekben az egy sorozatot alkotó értékpapírok eltérő időpontban kibocsátott mennyiségének megkülönböztethetősége érdekében is létezhet két ISIN azonosító, pl. ha egy átmeneti ideig a sorozatra rábocsátott értékpapírok eltérnek valamely jellemzőjükben a korábban kibocsátott értékpapíroktól, vagy ha részvény esetében a rábocsátott mennyiség csak ún. törtszalékra jogosít (tehát nem a teljes évi eredményből, csak a kibocsátáskor meghatározott időpontot követően realizált eredményből való részesedés kapcsolódik hozzá). Az eltérés megszűnését követően az átmeneti időre használt ún. „technikai ISIN”-t megszüntetik, és a korábbi ISIN azonosítóhoz kapcsolódó mennyiséget a rábocsátott mennyiséggel megnövelik.

1.2.1.3 Ajánlattevő

Az ajánlattevő fogalmát a jogszabályok többféle szövegösszefüggésben, és ennek megfelelően többféle tartalommal használják. Az **értékpapírok forgalomba hozatala** keretében értékpapírokra vonatkozó nyilvános ajánlattételkor az ajánlattevő az a jogi személy vagy természetes személy, amely, illetve aki **értékpapírokra vonatkozó nyilvános ajánlatot tesz.**

1.2.1.4 Sorozatban kibocsátott értékpapír

A sorozatban kibocsátott értékpapír vagy **sorozatpapír** olyan értékpapír, amely – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az alapjául szolgáló jogviszonyból eredő jogokat és kötelezettségeket több azonos, egymással egyenértékű részre (névérték) osztva testesíti meg.

1.2.1.5 Értékpapír

Értékpapírnak Magyarországon a forgalomba hozatal helyének joga szerint értékpapírnak minősülő **penzügyi eszköz** számít. Magyarországon az értékpapír fogalmát a **Ptk.** szabályozza (lásd az 1.1.2 pontot).

1.2.1.6 Hitelviszonyt megtestesítő értékpapír

A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírban a kibocsátó (az adós) meghatározott pénzüsszegnek a rendelkezésére bocsátását elismerve arra kötelezi magát, hogy a pénz (**kölcsön**) összegét, valamint kamatozó értékpapír esetén annak meghatározott módon számított kamatát vagy egyéb hozamát (a továbbiakban együtt: kamat), illetőleg az általa vállalt egyéb szolgáltatásokat az értékpapír birtokosának (a hitelezőnek) a megjelölt időben és módon megfizeti, illetve teljesíti.

1.2.1.7 Dematerializált értékpapír

A dematerializált értékpapír jogszabályban meghatározott módon, elektronikus úton létrehozott, rögzített és továbbított, **értékpapírszámlán** nyilvántartott, az értékpapír jogszabályban meghatározott valamennyi tartalmi kellékét azonosítható módon tartalmazó **adatösszesség**.

1.2.1.8 Allokáció

Az allokáció a **túljegyzés**, illetve aukciós **túlkereslet** esetén a jegyzés, illetve az aukció lezárását követő eljárás, amely során a kibocsátó, illetve a befektetési szolgáltató az előre meghirdetett elvek alapján dönt az egyes jegyzések, illetve aukciós ajánlatok elfogadásának mértékéről.

1.2.1.9 Nyilvános forgalomba hozatal

A nyilvános forgalomba hozatal fogalmába tartozik

- a) a Prospektus rendelet szerint meghatározott, **az értékpapírra vonatkozó nyilvános ajánlattétel**, és
- b) az értékpapír szabályozott piacra történő bevezetése.

1.2.1.10 Értékpapírra vonatkozó nyilvános ajánlattétel

Az értékpapírra vonatkozó nyilvános ajánlattétel fogalma **a személyeknek szóló közlést** jelenti bármilyen formában és bármilyen eszközzel, amely **elegendő információt ad** az ajánlattétel feltételeiről és a felajánlott értékpapírokról ahhoz, hogy lehetővé tegye a befektetőnek az értékpapírok megvásárlására vagy jegyzésére vonatkozó döntés meghozatalát. Ez a meghatározás vonatkozik az értékpapírok pénzügyi közvetítőkön keresztül történő elhelyezésére is.

1.2.1.11 Tájékoztató (prospektus)

Az általános szabályok alapján az értékpapír nyilvános forgalomba hozatalához készített, a **befektetők tájékoztatását szolgáló dokumentum**, amelynek formáját és tartalmát uniós rendelet (Prospektus rendelet) szabályozza.

1.2.2 Nyomdai és dematerializált előállítás

1.2.2.1 Egyedi és a sorozatban kibocsátott értékpapírok

Az értékpapír megjelenésében lehet egyedi és lehet sorozatpapír. Nevesített értékpapírjaink közül **egyedi értékpapír** a váltó, a csekk és a közraktári jegy, amelyek előállítására általában nem vonatkoznak speciális szabályok. **Sorozatban kibocsátott** értékpapír az, amely az alapjául szolgáló jogviszonyból eredő jogokat és kötelezettségeket több azonos, egymással egyenértékű részre (névértékre) osztva testesíti meg. Nevesített értékpapírjaink közül sorozatpapír a részvény, a kötvény, a kincstárjegy, a letéti jegy, a jelzáloglevél, a befektetési jegy – ideértve a kockázati tőkealap-jegyét és a magántőkealap-jegyét is, – és a másodlagos értékpapír.

A sorozatpapírok esetében alapvető követelmény, hogy a **kibocsátó döntsön** az értékpapír előállításának módjáról. A közzétételi kötelezettséggel **nyilvánosan forgalomba hozott értékpapír** – az állampapír kivételével –, illetve az **nyrt. részvénye kizárólag dematerializált** lehet. Így a kibocsátó csak a zárt körben forgalomba hozott sorozatpapírok és az állampapírok esetében dönthet szabadon az értékpapírok nyomdai úton okiratként, vagy dematerializált értékpapírként történő előállításáról.

1.2.2.2 Sorozatban kibocsátott értékpapírok nyomdai előállítása

A sorozatban kibocsátott értékpapírok előállítására vonatkozó rendelkezéseket a belföldön forgalomba hozott értékpapírok nyomdai úton történő előállítására kell alkalmazni. Előállításának a nyomdai úton történő **előállítás** vagy **felülbélyegzés** minősül.

A nyomdai úton előállított értékpapír általában két **részből** áll:

- a) a köpeny részből, amely maga a tényleges értékpapír, és
- b) a szelvényiből, amely az esetleges kapcsolódó vagyoni vagy egyéb részjogosultságok (pl. kamat, osztalék) érvényesítését és dokumentálását biztosítja.

Az értékpapír köpeny részének **hátdala** mindig az átruházó nyilatkozatok (forgatmányok,) elhelyezésére szolgál, az értékpapír kellékeként a jogszabályban meghatározott valamennyi elem pedig az **előlapon** szerepel. Az értékpapírhoz kapcsolódó egyes vagyoni vagy egyéb jogok a szelvények útján gyakorolhatók. A szelvényív az értékpapírhoz kapcsolódó, általában az értékpapírral megegyező nagyságú olyan okirat, amely az egyes, tipikusan vagyoni részjogosultságok gyakorlására szolgáló, egymástól elkülöníthető szelvényeket (kuponokat) (pl. részvélynél osztalékszelvényeket, kötvénynél kamat- és/vagy törlesztő-szelvényeket) tartalmaz.

A sorozatban kibocsátott értékpapírok nyomdai előállítása során két fontos követelménynek kell eleget tenni:

- a) az értékpapírnak rendelkeznie kell a jogszabály által előírt tartalmi **kellékekkel**, és
- b) az előállítást az értékpapírok nyomdai előállítására vonatkozó **biztonsági szabályok** betartásával, az arra engedéllyel rendelkező nyomdának kell végeznie: értékpapír előállítására csak az a nyomda jogosult, amely rendelkezik a felügyelet engedélyével. Az engedéllyel rendelkező nyomdák felsorolása az MNB honlapján is elérhető (<https://intezmenykereso.mnb.hu/SpecialData?name=ErtekpapirNyomda>).

Az értékpapír nyomdai előállításának **megrendelésére** kizárólag a kibocsátó jogosult.

Az azonos jogokat megtestesítő – azaz azonos kibocsátású, névértékű, sorozatú, típusú, fajtájú – értékpapírokat mindig azonos kivitelben kell előállítani. A nyomda a megrendelésre elkészíti az értékpapír formai, esztétikai és védelmi tervét (az értékpapír biztonsági leírását), amelynek nyilvános részét a megrendelő fogadja el, míg a biztonsági leírást a megrendelő kérelmére az MNB engedélyezi.

Az okirati formájú értékpapíron feltüntetett információk módosulhatnak, pl., ha a részvénytársaság alaptörvényét az egyes részvények névértékének felemelésével emeli föl, vagy az egyes részvények névértékének leszállításával csökkenti le. Ha a részvényben rögzített adatok megváltoznak, a társaság köteles a változással érintett nyomdai részvényeket kicserélni vagy **felülbélyegezni**. Értékpapírokat felülbélyegezni csak típusuk (bemutatóra szólóból névre szólóvá való átalakítás) vagy névértékük megváltoztatásakor, a felismerhetőség megőrzésével, a kibocsátó írásos megrendelése alapján lehet. Egyéb esetben a részvényt ki kell cserélni.

1.2.2.3 Dematerializált előállítás

A dematerializáció esetében az értékpapír elveszíti okirat jellegét, és kizárólag értékpapírszámlán nyilvántartott elektronikus adat formájában létezik. A **dematerializált értékpapír** jogszabályban meghatározott módon, elektronikus úton létrehozott, rögzített és továbbított, **értékpapírszámlán** nyilvántartott, az értékpapír – jogszabályban meghatározott – valamennyi tartalmi kellékét azonosítható módon tartalmazó adatösszesség. Nincs sorszáma, és az adott értékpapír tulajdonosának nevét, egyértelmű azonosítására szolgáló adatokat pedig az értékpapírszámla tartalmazza.

A dematerializált értékpapír előállításához a kibocsátó először dönt az értékpapír dematerializált értékpapírként történő előállításáról, majd gondoskodik a kibocsátási folyamat lebonyolításáról (forgalomba hozatal), és végül ennek eredményeként utasítja a központi értéktárat (KELER) a központi értékpapírszámla megnyitására, amelyen létrehozzák a dematerializált értékpapírokat. A kibocsátó kiállít egy, a dematerializált értékpapír kellékeit tartalmazó, **értékpapírnak nem minősülő okiratot** is. Ez az okirat a teljes értékpapír sorozatról egy példányú, és tartalmazza:

- a) a tulajdonos neve kivételével az értékpapír jogszabályban meghatározott valamennyi tartalmi kellékét,
- b) a kibocsátásról szóló döntést, és a döntés meghozatalának időpontját,
- c) a kibocsátott teljes sorozat össznévértékét,
- d) a kibocsátott értékpapírok számát, és
- e) a kibocsátó cégszerű aláírását (részvény esetén a kibocsátó két igazgatósági tagjának aláírását).

Ha a kibocsátó döntése alapján a fenti adatokban változás áll be, a dematerializált értékpapírról korábban kiállított okirat érvénytelenítésével egyidejűleg új okiratot kell kiállítani.

A dematerializált értékpapírt **értékpapírszámlán történő terhelés, illetve jóváírás** útján lehet átruházni. A dematerializált értékpapír alakilag igazolt **jogosultja** az, akinek az értékpapírszámláján az értékpapírt nyilvántartják, ennek megfelelően az értékpapír tulajdonosának az ellenkező bizonyításáig ezt a személyt kell tekinteni.

A dematerializált értékpapír – a zártkörűen működő részvénytársaság részvénye kivételével – utólag nyomdai értékpapírrá nem alakítható át.

A dematerializált értékpapír kibocsátója az értékpapírt érintő **társasági eseménynek** (annak az alkalomnak, amikor az értékpapír tulajdonosa jogosult az értékpapírhoz kapcsolódó jogok kibocsátóval szembeni gyakorlására) a központi értékpapír-nyilvántartást érintő lényeges adatait a központi értéktár (KELER) üzletszabályzatában megjelölt helyen köteles közzétenni.

A dematerializált értékpapír kibocsátója az értékpapírt érintő **kifizetéseket** a központi értéktáron (KELER), vagy a központi értéktárhoz bejelentett hitelintézetben, befektetési vállalkozáson keresztül köteles a központi értéktár szabályzatában meghatározott eljárásrend szerint a kifizetés napján eljuttatni a befektetők részére.

1.2.2.4 Nyomdai úton előállított értékpapírok átalakítása dematerializált értékpapírrá

Azoknak a sorozatban kibocsátott értékpapíroknak az esetében, amelyeknél a kibocsátó jogosult az értékpapírban foglalt kötelezettségein módosítani – ilyen tipikusan a részvény –, a kibocsátó dönthet a nyomdai értékpapír dematerializált értékpapírrá történő átalakításáról.

Ebben az esetben a kibocsátó az erről szóló döntést követő 30 napon belül a szokásos tőkepiaci közzétételi helyeken **hirdetmény** útján felszólítja az értékpapír jogosultjait az értékpapír benyújtására, amelyben megjelöli az átalakítás időtartamát és a benyújtás helyét is. Az átalakítási időtartam legalább 60 nap, azonban, ha valamennyi értékpapírt ennél korábban benyújtják, úgy az átalakítási időszak korábban is lezárható.

Az átalakítás feltétele, hogy az okirati értékpapír jogszerű – azaz alakilag igazolt – birtokosa az értékpapírt a **benyújtási helyen a benyújtási határidőn belül átalakításra benyújtja**, és megjelölje azt az értékpapírszámla-vezetőt, amellyel az előállításra kerülő dematerializált értékpapírok nyilvántartására értékpapírszámla-szerződést kötött. Amennyiben az értékpapírt letétkezelő őrzi, úgy a letétkezelő jár el az értékpapírok benyújtása során.

Az átalakítás napján a központi értéktár az átvett nyomdai értékpapírok helyébe ugyanolyan mennyiségű dematerializált értékpapírt ír jóvá a központi értékpapírszámlán, majd a számlavezetők haladéktalanul jóváírják a dematerializált értékpapírokat a számlatulajdonosok értékpapírszámláin. Az átalakítás napjával a kibocsátó az átalakításra került értékpapír sorozatot érvénytelenné nyilvánítja és átalakítja dematerializált értékpapírrá.

Azokat az okirati értékpapírokat, amelyeket nem nyújtottak be átalakításra, a kibocsátó sorszám szerint nyilvántartásba veszi. Hitelviszonyról szóló értékpapír és befektetési jegy átalakítása esetén a nyomdai értékpapír volt jogosultja – természetesen az értékpapír benyújtásával és az értékpapírszámla-vezető meghatározásával – az értékpapír lejáratáig, illetve a befektetési alap megszűnéséig kérheti az okirati értékpapírjai helyébe a dematerializált értékpapíroknak az értékpapírszámláján történő jóváírását. Részvény, illetőleg egyéb, tulajdonviszonyt megtestesítő értékpapír esetében az eljárás az, hogy a kibocsátó az átalakított értékpapírokat 6 hónapon belül, bizományosként igénybe vett befektetési vállalkozás, hitelintézet közreműködésével az átalakításról szóló hirdetményben meghatározottak szerint értékesíti. Ha az értékesítés eredménytelen, úgy a kibocsátó a következő közgyűlésén az alaptőkét ezekkel a részvényekkel leszállítja.

Az **érvénytelenné nyilvánított értékpapír forgalom tárgya nem lehet**, de azzal a jogosultja követelheti az annak helyébe kibocsátott dematerializált értékpapír kiadását vagy az ellenértékét. Az értékesített értékpapír ellenértékét, illetve a lejáratkor esedékes összeget a jogosult jelentkezéséig a kibocsátó hitelintézetnél nyitott letéti számlán tartja a részvényes költségére. Az értékpapír kiadása iránti követelés helyébe lépő pénzkövetelés elévülésére az adott értékpapírban megtestesített vagyoni igény elévülésére irányadó szabályok vonatkoznak.

Amennyiben a kibocsátó az értékpapír dematerializálásáról dönt, úgy az egész sorozatot át kell alakítani, mivel az azonos jogokat megtestesítő értékpapírok csak azonos módon állíthatók elő.

1.2.2.5 Dematerializált részvények átalakítása nyomdai úton előállított részvényekké

A dematerializált részvényt a részvénytársaság átalakíthatja nyomdai részvényekké, ha

- a) az nyrt. a működési formáját **zártkörűvé** alakítja, vagy
- b) a **zrt.** a korábban dematerializált részvényeit nyomdaivá kívánja alakítani.

Ha a kibocsátó a dematerializált részvényt nyomdai részvénné alakítja át, a döntést követő 60 napon belül köteles az alapszabályában meghatározott közzétételi helyén, valamint a Céggközlönyben közzétett **hirdetmény** útján tájékoztatni a részvényeseket a részvény átalakításának folyamatáról, a döntés cégbírószági bejegyzését követően pedig haladéktalanul értesíteni erről központi értéktárat (KELER) is. A hirdetményben meg kell jelölni az átalakítási folyamat kezdő napját, a dematerializált részvény nyomdai részvénné történő átalakításának napját, valamint a nyomdai részvény átvételének helyét. Az átalakítási folyamat 90 napnál hosszabb nem lehet.

A nyomdai részvény előállításától a részvényesnek történő átadásáig a kibocsátó a nyomdai részvények letéti őrzésével letétkezelőt köteles megbízni. Amennyiben a részvényes a nyomdai részvényt továbbra is a letétben kívánja nyilvántartani, úgy legkésőbb az átalakítás napjáig köteles bejelenteni a kibocsátó felé a letétkezelőjét, amely alapján a kibocsátó a részvényt a letétkezelő részére adja át. Amennyiben a kibocsátó a nyomdai részvény letéti őrzésével a központi értéktárat (KELER) bízza meg, úgy a dematerializált részvény központi értékpapírszámláról való törlésével és a nyomdai részvény ún. értékpapír letéti számlákon való jóváírásával – a nyomdai részvények letétbe vételével – a nyomdai részvény a részvényes számára átadottnak minősül.

A kibocsátó az átalakítás napján nyilatkozik a központi értéktár felé arról, hogy a dematerializált részvény mennyiségének megfelelő számú nyomdai részvényt előállította, és **az átalakítás napjával az átalakított dematerializált részvényt sorozatot érvénytelenné nyilvánítja**. Az átalakítás napján a számlavezető az általa vezetett értékpapírszámláról, a központi értéktár pedig a központi értékpapírszámláról **törli** a dematerializált részvényeket, és ezzel egyidejűleg érvényteleníti a dematerializált részvényekről kiállított és a központi értéktárnál letétbe helyezett okiratot. A részvényes először az átalakítás napján jogosult a nyomdai részvény átvételére.

A részvényes által át nem vett nyomdai részvényeket a letétkezelő őrizni és tartja nyilván, azzal, hogy a nyomdai részvények jogosultjának a dematerializált részvény utolsó jogosultját kell

tekinteni. Ha pedig a dematerializált részvény zárolt értékpapír-alszámlán volt, a számlavezető köteles gondoskodni arról, hogy a nyomdai részvény változatlan feltételekkel, a folyamatosságot biztosítva zárolt letéti alszámlán legyen.

Az átalakítás során nem azonosított részvényes dematerializált részvénye helyébe lépő nyomdai részvényt a kibocsátó az átalakítástól számított 6 hónapon belül – befektetési vállalkozás, hitelintézet közreműködésével – a hirdetményben foglaltak szerint értékesíti. Ha az értékesítés eredménytelen, a kibocsátó a következő közgyűlésen ezekkel a részvényekkel leszállítja az alaptőkét.

A nem azonosított részvényes utólag követelheti a dematerializált részvénye helyébe lépett nyomdai részvény kiadását, vagy a részvény ellenértékét. Az ellenértéket a jogosult jelentkezéséig a kibocsátó hitelintézetnél nyitott letéti számlán tartja a részvényes költségére.

A részvény kiadása iránti követelés helyébe lépő pénzkövetelés elévülésére az értékpapírban megtestesített követelés elévülésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

1.2.3 Nyilvános forgalomba hozatal és szabályozott piacra történő bevezetés

1.2.3.1 Bevezető rész

Az EU az egységes belső piac kialakítása érdekében a tőkepiacok szabályozásának egységességére is kiemelt figyelmet fordít. Az esélyegyenlőség, a valódi verseny, az azonos információs szint, az adott helyzettel való visszaélés kizárása olyan követelmények, amelyek az egyik legérzékenyebb területté éppen ezt a pénzügyi piaci területet teszik. Az EU már 1989-ben meghatározta az ezzel kapcsolatos kívánalmait, majd a 2000-es évekre elengedhetlenné vált az értékpapírok nyilvános kibocsátásakor vagy szabályozott piaci bevezetésekor közzéteendő információk egységes szabályozása a befektetők védelme, a transzparencia és a piac hatékonysága biztosítása érdekében. Ennek eredményeképpen 2017-ben kihirdetésre került a **Prospektus rendelet**, amely egységes uniós szabályozást eredményezett, rendelkezéseit 2019 óta kell alkalmazni.

A fenti változás tükröződik a hazai szabályozásban is. Bár a belföldi jogszabályok, így a Tpt. ezt megelőzően is szabályozta az értékpapírok forgalomba hozatalát, az egységes uniós szabályozás ezt is felváltotta, és csupán az uniós szabályozás által le nem fedett témakörök maradtak meg a belföldi szabályozásban.

Az EU egységes szabályainak célja, hogy megfelelő és egyenértékű tájékoztatási kötelezettség érvényesüljön valamennyi uniós tagállamban. Ezzel a befektetők egyenlően részesülnek az azonos mértékű információszolgáltatásból. Ezen szabályok alapján, ha egy tájékoztatót valamely uniós tagállamban jóváhagytak, az az egész Unióban használható, érvényes tájékoztatónak minősül (**a kibocsátók egységes európai útlevelének elve**).

A Prospektus rendelet célja, hogy biztosítsa a befektetők védelmét és a piac hatékonyságát, miközben erősíti a belső tőkepiacot azoknak az információknak a rendelkezésre bocsátásával, amelyek – a kibocsátó és az értékpapírok jellegétől függően – ahhoz szükségesek, hogy a befektetők megalapozott befektetési döntést tudjanak hozni. Ez – az üzletvitelre vonatkozó szabályokkal együtt – biztosítja a befektetők védelmét. Ezenkívül az ilyen információk hatékony eszközei az értékpapírok iránti bizalom erősítésének, és ezáltal hozzájárulnak az

értékpapíri piacok megfelelő működéséhez és fejlődéséhez. Az ilyen információk rendelkezésre bocsátásának megfelelő módja az ún. tájékoztató (prospektus) kiadása. Ezen túl a Prospektus rendelet a kisebb kibocsátó társaságok számára könnyebbé és olcsóbbá kívánja tenni a tőkegyűjtést. Célja az is, hogy a befektetőknek is hasznosabbá tegye a tájékoztatókat azáltal, hogy a lakossági befektetők számára barátságos összefoglalókat vezet be az alapinformációkról, amellett, hogy pl. egy szabályozott piacra történő bevezetést kérő részvénytársaság kibocsátó esetében legalább 3 üzleti év bemutatását írja elő.

Időközben az értékpapírok kereskedésének tényleges területei a technika jelentős fejlődésével megváltoztak, és áttevődtek az elektronikus felületekre. Emiatt mind a szabályozott piacok (tőzsdék), mind pedig a multilaterális kereskedési rendszerek (MTF-ek) nagyobb jelentőséget kaptak. Az értékpapír MTF-be történő regisztrációja korábban nem volt önállóan szabályozott tőkepiaci kategória, így nem is járt tájékoztató közzétételi vagy egyéb információs kötelezettséggel. A technikai fejlődésnek és az uniós szabályoknak való megfelelés érdekében ma már az információk átláthatósága érdekében az MTF regisztrációhoz is megkívánt az információs dokumentum elkészítése, és az MTF-be történő regisztrációval a korábban zártkörűen forgalomba hozott értékpapír nyilvánosan forgalomba hozottnak minősül.

1.2.3.2 A forgalomba hozatal szabályozásának felépítése

A belföldi szabályozás továbbra is megkülönbözteti az értékpapírok ún. zártkörű és nyilvános forgalomba hozatalát. Ez azonban nem felel meg az uniós szabályozásnak, amely a közzétételi kötelezettséggel, illetve a közzétételi kötelezettség nélküli (tájékoztató mentes) forgalomba hozatal között tesz különbséget, azaz a különbség a kibocsátót a befektetőkkel szemben terhelő tájékoztatási kötelezettségben van.

A Tpt.-beli szabályozás logikája szerint a forgalomba hozatal főszabálya továbbra is a nyilvános forgalomba hozatal, míg zártkörű forgalomba hozatalra kizárólag akkor kerülhet sor, ha azt egyes, a Tpt.-ben meghatározott körülmények indokolják. Az értékpapír forgalomba hozatala akkor zártkörű, ha a forgalomba hozatal nem nyilvános forgalomba hozatallal történik.

A „**forgalomba hozatal**” kifejezés magában foglalja mind az értékpapír kibocsátása, „születése” folyamatát –, így pl. részvény esetében az alapításkor, illetve az alaptőke-emeléskor a részvénynek az első befektető számára történő kiadását, kötvény esetében a forrás kibocsátó általi bevonását (elsődleges forgalomba hozatal), – mind a már kibocsátott értékpapírnak a tulajdonosa általi, szabályozott rendben a nyilvános ajánlattételét (másodlagos forgalomba hozatal) is.

Ahhoz, hogy magyar kibocsátású részvények nyilvánosan forgalomba hozottnak minősüljenek és a kibocsátó nyrt.-ként működhessen, az is szükséges, hogy a részvényeket a Ptk. szerinti tőzsdére bevezessék, azaz a székhely szerinti állam felügyeleti hatóságának engedélyével rendelkező olyan piacon regisztrálják, amelyen értékpapírokkal kereskednek.

Az értékpapír forgalomba hozatal **szereplői** az egyes típusú forgalomba hozatalok során eltérhetnek. Elsődleges forgalomba hozatal, azaz kibocsátás esetén az alapszereplők a kibocsátó és a befektető. Másodlagos forgalomba hozatal esetén az, aki az értékpapírt nyilvános értékesítésre felajánlja, lehet a kibocsátó (például egy részvénytársaság saját

részvénye értékesítése esetén), de lehet az értékpapír tulajdonosa is (**ajánlattevő**); a másik oldalon, az értékpapír megszerzőjeként természetesen ekkor is a **befektető** szerepel.

1.2.3.3 Kivételek a közzétételi kötelezettséggel történő forgalomba hozatali kötelezettség alól – zártkörű forgalomba hozatal

A Prospektus rendelet általános kötelezettségként előírja a tájékoztató közzétételét. Ez alól azonban maga a rendelet tételesen kivesz néhány esetet, ezeket tekinthetjük a **zártkörű forgalomba hozatal** eseteinek. Ilyenek tipikusan a következők:

- a) a kizárólag minősített befektetők részére történő értékpapírokra vonatkozó ajánlattétel;
- b) a minősített befektetőkön kívül tagállamonként 150-nél kevesebb természetes vagy jogi személy részére ajánlattétel;
- c) legalább 100 000 euró egységenkénti címletértékű ajánlattétel;
- d) ajánlattétel olyan befektetőknek, akik, illetve amelyek befektetőnként és külön ajánlattételenként összesen legalább 100 000 euró összes ellenérték fejében szereznek meg értékpapírokat;
- e) korábban már kibocsátott részvényekkel azonos osztályba tartozó, azokat helyettesítő részvények kibocsátása, ha az ilyen új részvények kibocsátása nem jelenti a kibocsátott részvénytőke növelését;
- f) valamely vállalkozás feletti ellenőrzés megszerzésével kapcsolatban csereajánlat révén történő értékpapírokra vonatkozó ajánlattétel;
- g) egyesüléssel vagy szétválással kapcsolatban felajánlott, kiosztott vagy kiosztandó értékpapírok;
- h) meglévő részvényeseknek a meglévő részvények formájában kifizetett osztalék;
- i) a munkaadó vagy kapcsolt vállalkozása által jelenlegi vagy korábbi igazgatóinak vagy munkavállalóinak felajánlott, értékpapírok.

1.2.3.4 Az értékpapírok forgalomba hozatalára vonatkozó szabályok alkalmazása során speciális fogalom használat

Az értékpapír forgalomba hozatalra vonatkozó szabályok alkalmazása során néhány fogalmat a korábbiaktól eltérően használunk:

- a) **tagsági jogokat megtestesítő értékpapírnak nevezzük:** a részvényt, és minden egyéb, gazdasági társaságban való részesedést megtestesítő értékpapírt, valamint bármely olyan értékpapírt, amely jogot ad részvény vagy egyéb, gazdasági társaságban való részesedést megtestesítő értékpapír megszerzésére az értékpapír átváltása, vagy a benne megtestesített jog gyakorlása által, feltéve, hogy az értékpapírt a részvény vagy az egyéb, gazdasági társaságban való részesedést megtestesítő értékpapír kibocsátója, vagy vele azonos csoportba tartozó személy bocsátotta ki. Tehát a tagsági jogot megtestesítő értékpapírokra vonatkozó forgalomba hozatali szabályokat kell alkalmazni pl. az átváltoztatható kötvényre, függetlenül attól, hogy az hitelviszonyt megtestesítő értékpapír;
- b) a **hitelviszonyt megtestesítő értékpapírra** vonatkozó szabályokat kell alkalmazni minden egyéb értékpapír – így pl. a zártvégű befektetési alap által kibocsátott befektetési jegy – esetében.

1.2.3.5 A nyilvános forgalomba hozatal feltételei

A nyilvános forgalomba hozatal alapfeltétele, hogy a potenciális, **átlagos ismeretekkel rendelkező befektetők is megfelelő felkészültséggel dönthessenek a befektetésről.** Ehhez pedig az szükséges, hogy kellő információt bocsássanak a rendelkezésükre. Ennek módja egy szabályozott tartalmú információs anyag, az ún. **tájékoztató** (prospektus) megosztása a befektetőkkel. Annak érdekében pedig, hogy a tájékoztató valóban betöltse a rendeltetését, a tájékoztató tartalmát és formáját a jogszabály szigorúan szabályozza, előírja, hogy a forgalomba hozatal előkészítésével és lebonyolításával a kibocsátó, illetve az ajánlattevő - bizonyos kivételekkel - a Bszt. 5. § (1) bekezdés f) pontjában meghatározott, „pénzügyi eszköz elhelyezése az eszköz (értékpapír vagy egyéb pénzügyi eszköz) vételére vonatkozó kötelezettségvállalással (jegyzési garanciavállalás)”, vagy g) pontjában meghatározott, „pénzügyi eszköz elhelyezése az eszköz (pénzügyi eszköz) vételére vonatkozó kötelezettségvállalás nélkül” szolgáltatás végzésére vonatkozó engedéllyel rendelkező befektetési vállalkozást, hitelintézetet (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban: befektetési szolgáltató) köteles megbízni, valamint a tájékoztató közzétételét felügyeleti jóváhagyáshoz köti.

Ahhoz, hogy az egységes európai piac jól működjön és a befektetők költségei csökkenjenek, ma már valamennyi uniós tagállamban csak azonos tartalmi követelményeknek megfelelő kibocsátási közzétételi kötelezettséggel (tájékoztatóval) lehet értékpapírokat értékesíteni, ugyanakkor valamennyi (bármely) tagállami forgalmazáshoz elegendő egy, az egységes elvek alapján összeállított és egy alkalommal, egy felügyelet által engedélyezett tájékoztató (prospektus). Ezt nevezzük „**egységes útlevélnék**”. E dokumentumot abban az országban kell jóváhagyatni, ahol a kibocsátó székhelye van.

Az értékpapírok **nyilvános forgalomba hozatalára** vonatkozó szabályokat kell alkalmazni törvény eltérő rendelkezése hiányában az – esetleg már zártkörűen forgalomba hozott – értékpapír

- a) nyilvános értékesítésre történő felajánlására;
- b) szabályozott piacra történő bevezetésére; vagy
- c) **MTF-be történő regisztrációjára**, ha annak során az „értékpapírra vonatkozó nyilvános ajánlattétel” fogalmát kimerítő közlést is kiadnak.

Azt követően pedig, hogy az értékpapírt nyilvános értékesítésre felajánlották, illetőleg a szabályozott piacra bevezették, MTF-re regisztrálták, az nyilvánosan forgalomba hozott értékpapírnak minősül.

Az értékpapírok nyilvános forgalomba hozatala esetén – az általános szabályok szerint – az alábbi **feltételeket** kell teljesíteni:

- a) befektetési szolgáltató megbízása;
- b) tájékoztató (prospektus) elkészítése, és
- c) a tájékoztató felügyelet általi **jóváhagyása**.

A fenti általános elvárások teljesítésétől azonban a szabályozás több esetben eltekint. Egyszerűsítést jelent például az, hogy a nyilvános forgalomba hozatal és a szabályozott piacra való bevezetés akár egy lépésben is megtörténhet, illetve, hogy a szabályozott piacra történő bevezetéshez nem kötelező befektetési szolgáltatót igénybe venni.

1.2.3.6 Értékpapírok nyilvános forgalomba hozatala MTF-en

Kivételes szabályok alapján hozhatók értékpapírok forgalomba multilaterális kereskedési rendszerben (MTF-en) való nyilvános ajánlattétel melletti regisztrációval.

Az **MTF** olyan, a felügyelet engedélyével rendelkező piac, amelyen értékpapírokkal kereskednek. Olyan **multilaterális rendszer**, amely harmadik felek pénzügyi eszközökre irányuló vételi és eladási szándékát hozza össze a kereskedés során megkülönböztetés-mentes módon, szerződést eredményezve.

A BÉT 2017 szeptemberében Xtend néven MTF-nek minősülő új piacot indított, amely a hazai kis- és középméretű vállalatok számára felkészülési lehetőséget biztosít a tőzsdei részvénykibocsátásra. Az MTF megfelel a Ptk. által megállapított tőzsde fogalomnak, így az ezen a piacon regisztrált részvényeket kibocsátó részvénytársaságok is nyrt.-k lesznek. 2019-ben pedig elindult a BÉT új kötvénypiac is, az Xbond is, amelyet a BÉT a kötvénykibocsátást tervező vállalatok számára szintén MTF-ként hozott létre.

Míg az értékpapír nyilvános forgalomba hozatalához a kibocsátó az általános szabályok szerint tájékoztatót köteles készíteni, és annak közzétételéhez szükséges az MNB jóváhagyása, addig az értékpapír MTF-be történő bevezetése esetén ez nem elvárás. Ilyen esetben is szükséges természetesen egy információs anyag, ami a kibocsátó és a kibocsátás főbb adatait tartalmazza, ez ilyen esetben az ún. **információs dokumentum**. Azt a kibocsátó – a jelenlegi szabályok szerint kötelezően a BÉT listájára felkerült, ún. **kijelölt tanácsadó** (nominated advisor, NOMAD) közreműködésével – állítja össze, és a **piacműködtető**, esetünkben a BÉT hagyja jóvá. Az információs dokumentum a jóváhagyást követő **12 hónapig** hatályos. Az információs dokumentum felhasználhatóságára, tartalmának módosítására a tájékoztató dokumentum felhasználhatóságára, tartalmának módosítására vonatkozó szabályokhoz hasonló szabályok élnek, azzal, hogy az általános szabályok körében a felügyelet számára előírt feladatokat a piacműködtető, esetünkben a BÉT látja el.

Az MTF-re történt bevezetést követően is van természetesen a kibocsátónak a nyilvánossággal szemben **információsztárság** **kötelezettsége**, így az éves beszámoló, féléves beszámoló közzétételi kötelezettség is terheli, továbbá az éves beszámolóval egyidőben köteles közzétenni a felelős társaságirányítási jelentést, és az ún. árzékeny információk esetében is terheli a Tpt.-ben előírt rendkívüli tájékoztatási kötelezettség.

Ezen kívül, mivel a kijelölt tanácsadók szerepe egyrészt az, hogy támogassák a kibocsátókat a bevezetés és a forgalomban tartás folyamán, másrészt figyelemmel kísérik a cégek működését, és így jelenlétükkel növeljék a piac biztonságát és szolgálják a befektetők érdekeit, további feltétel, hogy a kibocsátó szerződéses kapcsolatát a kijelölt tanácsadóval fenntartsa.

1.2.3.7 A nyilvános forgalomba hozatal folyamata

Az értékpapírok nyilvános forgalomba hozatalának **folyamata** – főszabály szerint – a következő:

- a) befektetési szolgáltató igénybevétele;
- b) tájékoztató (prospektus) elkészítése;
- c) felügyeleti jóváhagyás (eljárási határidő: 20/10 munkanap); a jóváhagyás 12 hónapra szól;

- d) forgalomba hozatali eljárás (jegyzés; aukció) lefolytatása;
- e) a forgalomba hozatali eljárás (jegyzés; aukció) lezárása;
- f) allokáció;
- g) szükség esetén visszafizetés;
- h) felügyeleti bejelentés a forgalomba hozatal eredményéről.

1.2.3.7.1 Befektetési szolgáltató forgalmazókénti igénybevétele

Az értékpapír nyilvános forgalomba hozatalának előkészítésével és lebonyolításával a kibocsátó (ajánlattevő) az általános szabályok szerint forgalmazóként a Bszt. szerinti fenti szolgáltatás végzésére engedéllyel rendelkező befektetési szolgáltatót köteles megbízni. E szabály alól kivétel ugyanakkor pl.

- a) a szabályozott piacra történő bevezetés;
- b) ha az állampapírt a kibocsátó maga hozza forgalomba;
- c) ha a befektetési alapkezelő az általa kezelt befektetési alap befektetési jegyét hozza forgalomba;
- d) ha hitelintézet, illetve befektetési vállalkozás saját kibocsátású értékpapírját hozza forgalomba; vagy
- e) ha a Prospektus rendelet alapján a tájékoztatót nem kell közzétenni („zártkörű” forgalomba hozatal, lásd az 1.2.3.3 pontot).

1.2.3.7.2 A tájékoztató készítési kötelezettség

Az értékpapír nyilvános forgalomba hozatala, illetve szabályozott piacra történő bevezetése esetén az általános szabályok szerint a kibocsátó, illetve az értékpapír szabályozott piacra történő bevezetését kezdeményező személy (ajánlattevő) kibocsátási tájékoztatót (**tájékoztatót**) köteles közzétenni. A tájékoztató tartalmát a jogszabályok (elsősorban a **Prospektus rendelet**) szigorúan szabályozzák. Ezen szabályok egy része általános előírás, míg a másik része a tájékoztató megjelenésével, sematizálásával, a kötelező forma és – kibocsátó-típusonként és értékpapír fajtánként – tartalom meghatározásával segíti az egységes megjelenést.

A tájékoztatónak tartalmaznia kell azokat az információkat, amelyek lényegesek abból a szempontból, hogy a befektetők megalapozottan felmérhessék a kibocsátó és az esetleges garanciavállaló eszközeit és forrásait, nyereségét, illetve veszteségét, pénzügyi helyzetét, kilátásait; az értékpapírban megtestesített jogokat, a kibocsátás okait és annak a kibocsátóra gyakorolt hatását. Ezeknek információknak a köre más és más lehet attól függően, hogy ki a kibocsátó, mi az értékpapír, milyen a kibocsátó helyzete vagy hogy az értékpapír csak egy olyan piacon lesz-e majd forgalomban, ahol a kereskedés csak minősített befektetők számára lehetséges.

1.2.3.7.3 Kivételek a tájékoztató készítési kötelezettség alól

Vannak olyan esetek, amikor **nem kell tájékoztatót közzétenni az értékpapír szabályozott piacra történő bevezetéséhez**. Ilyen eset pl.

- a) az ugyanazon szabályozott piacra már bevezetett értékpapírokkal helyettesíthető értékpapírok bevezetése;
- b) meglévő részvényeseknek ingyenesen felajánlott részvények;

- c) a munkaadó vagy kapcsolt vállalkozása által jelenlegi vagy korábbi igazgatóinak vagy munkavállalóinak felajánlott, kiosztott vagy kiosztandó azonos osztályba tartozó értékpapírok.

A kivételek alkalmazásának általában feltétele, hogy nyilvánosan elérhetővé tegyenek egy, az ügyletet és annak a kibocsátójára gyakorolt hatását tartalmazó tájékoztató dokumentumot, a befektetők tehát ilyen esetben is megfelelő helyekről szerezhetnek információt. A fenti a) és b) kivétel alkalmazása esetében a Prospektus rendelet mennyiségi korlátot határoz meg.

1.2.3.7.4 A tájékoztató tartalma

A tájékoztatóban az információkat **könnyen elemezhető, tömör és érthető formában** kell megfogalmazni és bemutatni. A tájékoztatóval kapcsolatos általános elvárás, hogy az tartalmazzon minden, a kibocsátó, illetőleg az értékpapírban foglalt kötelezettség teljesítésére kezességet (garanciát) vállaló személy piaci, gazdasági, pénzügyi, jogi helyzetének és annak várható alakulásának, valamint az értékpapírhoz kapcsolódó jogoknak a befektető részéről történő megalapozott megítéléséhez szükséges adatot. A tájékoztatóban közölt adatnak, adatcsoportosításnak, állításnak, elemzésnek a valóságnak megfelelőnek, helytállónak, a fenti cél elérésére alkalmasnak kell lennie. A tájékoztató félrevezető adatot, téves következtetés levonására alkalmas csoportosítást, elemzést nem tartalmazhat, és nem hallgathat el olyan tényt, amely a fenti cél elérését veszélyezteti.

Az áttekinthetőséget és az egyszerű, egységes dokumentum-kezelést a Prospektus rendelet úgy éri el, hogy meghatározza a tájékoztatóban feltüntetendő minimális információkat, azzal, hogy a tájékoztatót a Prospektus rendelet végrehajtási rendeletében bemutatott sémák és modulok, illetve azok ötvözetének felhasználásával, a különböző kibocsátókra és különböző értékpapírfajtákra előírt kombinációk szerint kell megadni. Abban az esetben, ha a felajánlott értékpapírok **végleges ajánlati ára** és/vagy az értékpapírok mennyisége a tájékoztatóban (alaptájékoztatóban) nem jeleníthető meg:

- a) biztosítani kell, hogy az értékpapír-vásárlás (jegyzés) elfogadása a végleges ajánlati árra és/vagy a nyilvánosság számára ajánlattételre kerülő értékpapírok mennyiségére vonatkozó információ benyújtása után legalább 2 munkanapig visszavonható legyen; vagy
- b) közzé kell tenni a tájékoztatóban:
 - a. a maximális árat és/vagy az értékpapírok maximális mennyiségét, vagy
 - b. az értékelési módszereket és kritériumokat és/vagy azokat a feltételeket, amelyekkel összhangban meghatározzák a végleges ajánlati árat, valamint az alkalmazott értékelési módszerek magyarázatát.

1.2.3.7.5 A kibocsátási program és az adagolt kibocsátás

A forgalomba hozatal speciális formái:

- a) **Kibocsátási program:** az egy kibocsátótól származó, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, illetve zártvégű befektetési alapra forgalomba hozott befektetési jegyek egymást követően kerülnek nyilvánosan kibocsátásra, amelynek alapfeltételeit a kibocsátó (alapkezelő) a program indításakor ún. **alaptájékoztató** formájában rögzíti, és a kibocsátó (befektetési alap esetében az alapkezelő) az egyes részkiadások során ún. **végleges feltételekben** határozza meg a kibocsátás egyedi adatait. Keretében különböző fajtájú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok is forgalomba

hozhatók, illetőleg különböző forgalomba hozatali módok is alkalmazhatók. Alaptájékoztató esetében a kibocsátó az egyes kibocsátásokról önálló összefoglalót készít és ezt a kibocsátásspecifikus összefoglalót a végleges feltételekhez csatolja.

- b) **Adagolt kibocsátás:** ha a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír úgy kerül nyilvános forgalomba, hogy annak keretén belül az értékesítés a kibocsátó által meghatározott **időszak** alatt történik, azzal, hogy az értékpapírok lejáratási időpontja azonos.

1.2.3.7.6 A tájékoztató formája és részei

A kibocsátó, az ajánlattevő, illetve a szabályozott piacra bevezetést kérő személy a tájékoztatót (a) **egyetlen dokumentumként** vagy (b) **különálló dokumentumok formájában** is elkészítheti.

Amennyiben a tájékoztató **egyetlen** dokumentumként készül, az főszabály szerint a következő elemeket tartalmazza a következő sorrendben:

- a) Tartalomjegyzék;
- b) **Összefoglaló**, amennyiben azt a Prospektus rendelet előírja;
- c) Kockázati tényezők;
- d) Többi kötelező **információ**.

A **különálló** dokumentumokból álló tájékoztatóban az előírt információkat fel kell osztani **3 részre**:

- a) Összefoglalóra;
- b) Regisztrációs okmányra és
- c) Értékpapírjegyzékre.

A különálló dokumentumokból álló tájékoztató esetén **a regisztrációs okmány és az értékpapírjegyzék a következő elemeket** tartalmazza általában a következő sorrendben:

- a) Tartalomjegyzék;
- b) Kockázati tényezők;
- c) További kötelező információk.

Ad a) Az összefoglaló

Az összefoglalóban röviden, közérthetően, a tájékoztató eredeti nyelvén, olyan formában és tartalommal kell ismertetni **az értékpapír lényeges jellemzőit és fő kockázatait, hogy az a befektetők értékpapírra vonatkozó befektetési döntésének meghozatalát elősegítse**. Az összefoglalót az értékpapírok jellemzőinek összehasonlíthatóságát biztosító, a törvény szerinti **kiemelt információ**t is tartalmazó formában kell elkészíteni. Azokat az információkat tartalmazza, amelyekre a befektetőknek szükségük van ahhoz, hogy megértsék a kibocsátó, a garanciavállaló és a felajánlott vagy szabályozott piacra bevezetett értékpapírok jellegét és kockázatait, és amelyek a tájékoztató többi részével együttesen értelmezve elősegítik a befektetők értékpapírra vonatkozó befektetési döntésének meghozatalát.

Az összefoglaló **részei**:

- a) figyelmeztetéseket is tartalmazó bevezető;
- b) a kibocsátóra vonatkozó kiemelt információk;
- c) az értékpapírokra vonatkozó kiemelt információk;

- d) az értékpapírokra vonatkozó nyilvános ajánlattételre és/vagy azok szabályozott piacra történő bevezetésére vonatkozó kiemelt információk.

Az összefoglaló tartalmazza az arra vonatkozó **figyelmeztetéseket**, hogy

- a) az összefoglalót a tájékoztató bevezető részeként kell értelmezni;
- b) az értékpapírokba történő befektetésről szóló döntést a tájékoztató egészének ismeretében lehet meghozni;
- c) a befektető adott esetben elveszítheti a befektetett tőke egészét vagy annak egy részét, továbbá amennyiben a befektető felelőssége nem korlátozódik a befektetés összegére, hogy a befektető a befektetett tőkénél nagyobb összeget is veszíthet, megadva az ilyen lehetséges veszteség mértékét;
- d) ha a tájékoztatóban foglalt információkkal kapcsolatban keresetindításra kerül sor, előfordulhat, hogy a nemzeti jogszabályok alapján a felperes befektetőnek kell viselnie a tájékoztató fordításának költségeit a bírósági eljárás megindítását megelőzően;
- e) polgári jogi felelősség kizárólag azokat a személyeket terheli, akik az összefoglalót - annak esetleges fordításával együtt - benyújtották, de csak abban az esetben, ha az összefoglaló félrevezető, pontatlan vagy nem áll összhangban a tájékoztató többi részével, vagy ha - a tájékoztató többi részével együtt értelmezve - nem tartalmaz kiemelt információkat annak érdekében, hogy elősegítse a befektetőknek az értékpapírba való befektetésre vonatkozó döntését;
- f) adott esetben a termék összetett.

Az összefoglaló nem tartalmazhat a tájékoztató egyéb részeire utaló kereszthivatkozásokat, és nem utalhat hivatkozással egyéb információkra.

Senkit nem terhel polgári jogi felelősség kizárólag az összefoglaló alapján - beleértve annak bármely fordítását is -, kivéve, ha az félrevezető, pontatlan vagy nem áll összhangban a tájékoztató vonatkozó részeivel, vagy amennyiben az - a tájékoztató más részeivel együtt értelmezve - nem tartalmaz kiemelt információkat annak érdekében, hogy segítsen a befektetőknek megállapítani, érdemes-e befektetniük az adott értékpapírokba. Az összefoglalónak erre a vonatkozóan egyértelmű figyelmeztetést is tartalmaz.

Ad b) A regisztrációs okmány

A regisztrációs okmány a tájékoztatónak az a része, amely a **kibocsátót** mutatja be. Kötelező tartalmát a jogszabályok tételesen meghatározzák. Tipikusan a következő főbb adatokat tartalmazza:

- a) Az igazgatók, a vezető tisztségviselők, a tanácsadók és a könyvvizsgálók bemutatása.
- b) A kibocsátóra vonatkozó alapvető információk.
- c) A kibocsátóra vonatkozó információk, üzleti áttekintés (fő tevékenységek, legfontosabb piacok, stratégia és célok, beruházások, lényeges szerződések).
- d) A kibocsátó szervezeti felépítése
- e) Működési és pénzügyi áttekintés és kilátások.
- f) A szabályozási környezet bemutatása.
- g) Igazgatók, vezető tisztségviselők és munkavállalók.
- h) Javadalmazások és juttatások bemutatása.
- i) Főrésztvényesek és kapcsolt felekkel lebonyolított ügyletek.
- j) Pénzügyi információk.

k) Kiegészítő információk.

Ad c) Az értékpapírjegyzék

Az értékpapírjegyzék a **forgalomba hozandó értékpapír és a forgalomba hozatal** bemutatása. Kötelező tartalmát szintén a jogszabályok határozzák meg. Tipikusan a következő főbb adatokat tartalmazza:

- a) Az igazgatók, a vezető tisztségviselők, a tanácsadók és a könyvvizsgálók.
- b) Az értékpapírokra vonatkozó ajánlattételekkel kapcsolatos statisztikák és az ajánlattétel várható ütemezése.
- c) A kibocsátóra vonatkozó alapvető információk.
- d) Az értékpapírokra vonatkozó alapvető információk.
- e) A szakértők érdekeltségei.
- f) Az ajánlattétel, illetve a szabályozott piacra történő bevezetés részletes adatai.
- g) Kiegészítő információk.

1.2.3.7.7 Kockázati tényezők a tájékoztatóban

A tájékoztató lényeges része a kockázati tényezők ismertetése.

A kockázati tényezőket tájékoztatóban **a kibocsátóhoz és/vagy annak értékpapírjaihoz kapcsolódó specifikus kockázatokra, valamint a megalapozott befektetési döntés meghozatalához lényeges kockázatokra** kell korlátozni, amit a regisztrációs okmány és az értékpapírjegyzék tartalma is megerősít. Minden kockázati tényezőt megfelelően le kell írni, és ki kell fejteni, hogy milyen hatással lehet a kibocsátóra vagy az adott értékpapírokra.

A kockázati tényezők lényegességének értékelése kvalitatív skálát alkalmazva, az alacsony, közepes vagy magas kockázati szintek egyikét megadva is közzétehető. Az egyes kategóriákon belül azokat a kockázati tényezőket kell elsőként megemlíteni, amelyek a leglényegesebbek. Amennyiben az értékpapírokhoz garancia kötődik, a tájékoztatóban ismertetni kell a garanciavállalóhoz kapcsolódó kockázati tényezőket abból a szempontból, hogy a garanciavállaló képes-e teljesíteni a kötelezettségeit.

1.2.3.7.8 A tájékoztató nyelve

Amennyiben a nyilvános ajánlattételre vagy az értékpapírok szabályozott piacra történő bevezetésére kizárólag a kibocsátó szerinti tagállamban kerül sor, a tájékoztatót **a kibocsátó szerinti tagállam illetékes hatósága által elfogadott nyelven** (ez ma Magyarországon a magyar vagy az angol) kell elkészíteni.

Az összefoglalónak minden érintett tagállamban a tagállam hivatalos nyelvén, vagy az adott tagállam hatósága által elfogadott nyelven rendelkezésre kell állnia. Ennek megfelelően, ha az értékpapírt Magyarországon kívánják nyilvánosan forgalomba hozni és a tájékoztatót nem magyar nyelven készítik el, az összefoglalót magyar és /vagy angol nyelven is rendelkezésre kell bocsátani.

1.2.3.7.9 Felelősség a tájékoztatóért

A tájékoztatóban vagy bármely – az 1.2.3.7.18. pontban tárgyalt – kiegészítésében adott információért, és ezzel összefüggésben az értékpapír tulajdonosának okozott kár

megterítéséért **a kibocsátó** vagy annak Ptk. szerinti igazgatósága, Ptk. szerinti ügyvezetője, illetve Ptk. szerinti felügyelő bizottsága, a befektetési szolgáltató (forgalmazási konzorcium esetében a vezető befektetési szolgáltató), **az értékpapírban foglalt jogokért kezességet (garanciát) vállaló személy, az ajánlattevő vagy az értékpapír szabályozott piacra történő bevezetését kezdeményező személy felel**, és ez a felelősség a tájékoztató közzétételétől számított **5 évig** terheli. E felelősség érvényesen nem zárható ki és nem korlátozható.

A tájékoztatóban pontosan, egyértelműen azonosítható módon meg kell jelölni annak a személynek a nevét vagy megnevezését, a forgalomba hozatalban betöltött szerepét, valamint lakcímét vagy székhelyét, aki a tájékoztató, vagy valamely része tartalmáért felel. A tájékoztatóban foglalt minden információra, illetve az információ hiányára is ki kell terjednie valamely személy felelősségvállalásának.

A tájékoztatót az azért felelős valamennyi személy köteles felelősségvállaló nyilatkozattal ellátni. A nyilatkozat tartalmazza azt, hogy a tájékoztató a valóságnak megfelelő adatokat és állításokat tartalmazza, illetve nem hallgat el olyan tényeket és információkat, amelyek az értékpapír, valamint a kibocsátó és az értékpapírban foglalt kötelezettségért kezességet (garanciát) vállaló személy helyzetének megítélése szempontjából jelentőséggel bírnak.

1.2.3.7.10 A nyilvános forgalomba hozatal szabályai megszegésének következményei

Semmis az értékpapír jegyzése, illetve az adásvételére kötött szerződés, ha – a Prospektus rendeletben foglalt kivétellel – az értékpapírt a felügyelet által jóváhagyott tájékoztató vagy minimum tájékoztató hiányában, illetve – a törvényben meghatározott eset kivételével – befektetési szolgáltató igénybevétele nélkül hozták nyilvánosan forgalomba.

Ugyancsak **semmis** az értékpapír jegyzése, illetve az adásvételére kötött szerződés, ha zrt. részvényére a működési forma megváltoztatására vonatkozó közgyűlési határozat nélkül tettek nyilvános ajánlatot, illetve kezdeményezték annak szabályozott piacra történő bevezetését.

A fenti esetben a befektetőknek okozott **kárért a kibocsátó (ajánlattevő), az értékpapír szabályozott piacra történő bevezetését kezdeményező személy és a befektetési szolgáltató egyetemlegesen felel**.

1.2.3.7.11 A tájékoztató felügyeleti engedélyezése

A tájékoztató közzétételéhez – főszabály szerint – **a felügyelet, Magyarországon az MNB jóváhagyása** szükséges. Ez alól kivétel, ha azt az EU másik tagállamának hatáskörrel rendelkező felügyelete engedélyezte és a kibocsátó a felügyeletnek igazolja, hogy a tájékoztató megfelel az EU szabályainak.

A felügyelet a tájékoztató tervezetének benyújtásától számított 10 munkanapon belül (ha a kibocsátó egyetlen értékpapírját sem vezették be szabályozott piacra és első alkalommal tesz értékpapírokra vonatkozó nyilvános ajánlattételt, 20 munkanapon belül) értesíti a kibocsátót (ajánlattevőt) vagy a szabályozott piacra történő bevezetést kérő személyt a tájékoztató jóváhagyására vonatkozó határozatáról. Ha a felügyelet a fenti határidőn belül nem határoz a tájékoztatóról, ez nem minősül a kérelem jóváhagyásának.

Ha a tájékoztató tervezete nem felel meg a teljesség, érthetőség és következetesség jóváhagyáshoz szükséges követelményeinek, és/vagy módosításokra, vagy kiegészítő információkra van szükség, a felügyelet hiánypótlási és kiegészítési felhívást bocsát ki. Ha a kérelmező nem képes vagy nem hajlandó végrehajtani a szükséges módosításokat, vagy benyújtani a kért információkat, a felügyelet **megtagadhatja** a tájékoztató jóváhagyását és megszüntetheti az eljárást.

Ha pedig a tájékoztató megfelel a feltételeknek, annak közzétételét **a felügyelet (MNB) határozatával jóváhagyja**. A felügyelet által közzétételre engedélyezett tájékoztató, illetőleg annak módosítása feljogosítja a kérelmezőt arra, hogy **az értékpapírt az EU bármely tagállamában nyilvánosan forgalomba hozza, illetve szabályozott piacra bevezesse** azzal, hogy a felügyelet a másik tagállam hatáskörrel rendelkező felügyeletének a hatósági bizonyítványt elküldi.

1.2.3.7.12 A tájékoztató érvényessége

Az egyetlen vagy akár több különálló dokumentumból álló tájékoztató **a jóváhagyását követően 12 hónapig marad érvényben**, feltéve, hogy szükség esetén kiegészítése is megtörtént. Az értékpapírt – a kiegészítésre vonatkozó szabályok figyelembevételével – legkésőbb a tájékoztató érvényességének időszaka alatt lehet nyilvánosan forgalomba hozni vagy szabályozott piacra bevezetni, és az érvényesség időszaka alatt az értékpapír forgalmazásához nem szükséges újabb tájékoztató.

1.2.3.7.13 A tájékoztató közzététele és kiegészítése

A tájékoztatót a kibocsátó (ajánlattevő) vagy a szabályozott piacra történő bevezetést kérő személy köteles **a jóváhagyást követően észszerű időben** és az érintett értékpapírokra vonatkozó nyilvános ajánlattétel vagy a szabályozott piacra történő bevezetés kezdete előtt, de legkésőbb a kezdetekor **nyilvánosan elérhetővé tenni**. A tájékoztató akkor tekintendő nyilvánosan elérhetőnek, ha a következő **honlapok** valamelyikén elektronikus formában közzétették:

- a) a kibocsátó (ajánlattevő) vagy a szabályozott piacra történő bevezetést kérő személy honlapja;
- b) az értékpapírokat elhelyező vagy értékesítő pénzügyi közvetítők – ideértve a kifizetőket is – honlapja;
- c) azon szabályozott piac honlapja, amelyre a bevezetést kérik; vagy, amennyiben nem kérnek bevezetést szabályozott piacra, a multilaterális kereskedési rendszer működtetőjének honlapja.

A tájékoztatót a honlap erre a célra kijelölt könnyen elérhető oldalán kell közzétenni **letölthető, kinyomtatható, kereshető és nem módosítható elektronikus formában**. A jóváhagyott tájékoztatóknak jól láthatóan elhelyezett figyelmeztetést kell tartalmazniuk arról, hogy meddig tart az érvényességük, és hogy a tájékoztató érvényességének lejáratát után már nem áll fenn kiegészítési kötelezettség jelentős új tényezők, lényeges hibák vagy lényeges pontatlanságok esetén.

A tájékoztatóhoz való hozzáférés nem köthető regisztrációhoz, felelősségkorlátozó nyilatkozat elfogadásához vagy díjfizetéshez.

A kibocsátó szerinti tagállam illetékes hatósága a honlapján (Magyarországon jelenleg a <https://www.mnb.hu/felugyelet/engedelyezes-es-intezmenyfelugyeles/engedelyezes/szektorok/tokepiac/kibocsatasi-engedelyezes/ertekpapirokra-vonatkozó-nyilvános-ajánlattétel-vagy-ertekpapiroknak-a-szabályozott-piacra-történo-bevezetése/engedelyezett-tájékoztatok> eléréssel) naprakészen közzéteszi az összes jóváhagyott tájékoztatót vagy azok listáját, valamint azoknak a nyilvános forgalomba hozatal helye szerinti tagállamoknak a meghatározását, amelyekbe a tájékoztatókat megküldték.

A jóváhagyott tájékoztatóknak legalább 10 éven át elektronikus formában a nyilvánosság számára hozzáférhetőek a jóváhagyott eredeti változattal azonos tartalommal.

A kibocsátó (ajánlattevő), a szabályozott piacra történő bevezetést kérő személy vagy az értékpapírokat elhelyező vagy értékesítő pénzügyi közvetítők bármely potenciális befektető **kérésére kötelesek a tájékoztató egy példányát tartós adathordozón térítésmentesen** megküldeni. Amennyiben egy potenciális befektető kifejezetten papíralapú példányt kér, a kibocsátó (az ajánlattevő), a szabályozott piacra történő bevezetést kérő személy vagy az értékpapírokat elhelyező vagy értékesítő pénzügyi közvetítők kötelesek a rendelkezésére bocsátani a tájékoztató nyomtatott példányát.

A tájékoztatóban foglalt információkkal kapcsolatos minden **olyan jelentős új tényezőről**, lényeges hibáról vagy pontatlanságról, amely befolyásolhatja az értékpapírok értékelését, és amely a tájékoztató jóváhagyása és a jegyzési időszak lezárása, illetve – ha ez történik később – a szabályozott piacon való kereskedés megkezdése közötti időben merült fel, késedelem nélkül **kiegészítést** kell készíteni. A kiegészítést a felügyeletnek szintén **jóvá kell hagynia** (legfeljebb 5 munkanap), és azt szintén **közzé kell tenni**.

1.2.3.7.14 Elállási jog új információ közzététele esetén

A tájékoztató kiegészítése esetén **azok a befektetők, akik a kiegészítés közzététele előtt kötöttek megállapodást** az értékpapírok megvásárlására (jegyzésére), a kiegészítés közzététele után **2 munkanapon belül elállhatnak** ettől a nyilatkozatuktól. Kivétel ez alól, hogy 2021. március 18-tól 2022. december 31-ig, amennyiben a tájékoztató értékpapírokra vonatkozó nyilvános ajánlattételhez kapcsolódik, és jelentős új tényező, lényeges hiba vagy lényeges pontatlanság merült fel vagy ilyen észlelték a jegyzési időszak lezárása vagy az értékpapírok átadása előtt - a két esemény közül az előbb bekövetkezőt figyelembe véve -, akkor azok a befektetők, akik a kiegészítés közzététele előtt megállapodást kötöttek az értékpapírok megvásárlására vagy lejegyzésére, a kiegészítés közzététele után 3 munkanapon belül állhatnak el az elfogadó nyilatkozatuktól. Ezt a határidőt a kibocsátó vagy az ajánlattevő meghosszabbíthatja. A kiegészítésnek tartalmaznia az elállási jog gyakorlásának végső határidejét.

A kiegészítésnek jól láthatóan elhelyezett **magyarázatot** kell tartalmaznia az elállási joggal kapcsolatban, egyértelműen feltüntetve, hogy:

- a) az elállási jog kizárólag azokat a befektetőket illeti meg, akik a kiegészítés közzététele előtt kötöttek megállapodást az értékpapírok megvásárlására (jegyzésére), és csak akkor, ha az értékpapírok még nem kerültek átadásra akkor, amikor a kiegészítésre okot adó tényező felmerült vagy azt észlelték;

- b) a befektetők milyen időtartamon belül élhetnek az elállási jogukkal; és
- c) a befektetők kivel léphetnek kapcsolatba, ha élni kívánnak elállási jogukkal.

Ha az értékpapírok vásárlása (jegyzése) befektetési szolgáltatón keresztül történik, a **befektetési szolgáltatónak tájékoztatnia kell a befektetőket** arról, hogy kiegészítés közzétételére kerülhet sor, hogy a kiegészítést hol és mikor tehetik közzé, és hogy a befektetési szolgáltató segítséget nyújt a befektetőknek abban, hogy ilyen esetben gyakorolhassák az elállási jogukat. A befektetési szolgáltatónak a kiegészítés közzétételének napján kapcsolatba kell lépnie a befektetőkkel. 2021. március 18-tól 2022. december 31-ig, amennyiben a befektetők az értékpapírokat befektetési szolgáltatón keresztül vásárolják vagy jegyzik, az érintett értékpapírokra vonatkozó tájékoztató jóváhagyásának időpontja és az első jegyzési időszak lezárásának időpontja közötti időszakban, a pénzügyi közvetítőnek tájékoztatnia kell az említett befektetőket arról, hogy kiegészítés közzétételére kerülhet sor, a kiegészítés közzétételének várható helyéről és időpontjáról, valamint arról, hogy a befektetési szolgáltató ilyen esetben segítséget nyújt a befektetőknek abban, hogy gyakorolhassák az elfogadó nyilatkozattól való elállási jogukat. Amennyiben a befektetők elállási joggal rendelkeznek, a befektetési szolgáltatónak a kiegészítés közzétételének napját követő 1. munkanap végéig kapcsolatba kell lépnie ezekkel a befektetőkkel. Ha az értékpapírok vásárlása vagy jegyzése közvetlenül a kibocsátónál történik, a kibocsátónak kell tájékoztatnia a befektetőket arról, hogy kiegészítés közzétételére kerülhet sor, arról, hogy várhatóan hol teszik közzé a kiegészítést, valamint arról, hogy ilyen esetben a befektetők jogosultak lehetnek az elfogadó nyilatkozatuktól való elállásra. Alaptájékoztató kiegészítése esetén a befektetők csak az adott kibocsátás(ok)ra bírnak elállási joggal.

1.2.3.7.15 A forgalomba hozatal általános szabályai

A feltételhez kötött forgalomba hozatal semmis.

Az értékpapír megszerzésére vonatkozó nyilatkozat átvételére **kizárólag a tájékoztatóban** (alaptájékoztatóban, ismertetőben) **meghirdetett módon** (különösen: forgalomba hozatali helyeken, a forgalomba hozatalra nyitva álló időtartam alatt, üzleti órákban vagy elektronikus úton) kerülhet sor.

A befektető az értékpapír megszerzésére vonatkozó nyilatkozatában elismeri, hogy a nyilatkozatát a tájékoztatóban (alaptájékoztatóban, ismertetőben) foglaltak ismeretében tette meg. Tekintettel arra, hogy nyilvánosan forgalomba hozott értékpapír csak dematerializált formában állítható elő, a **nyilatkozat csak olyan személytől fogadható el**, aki

- a) értékpapírszámla vezetésére szerződést kötött, és
- b) az értékpapír megszerzésére vonatkozó nyilatkozatában az értékpapír-számlavezető azonosító adatait és értékpapírszámlája számát feltüntette.

A kibocsátó, illetve az ajánlattevő eltérő rendelkezése hiányában a forgalomba hozatali időszak alatt a forgalomba hozatali helyek a forgalomba hozatal eredményét **naponta jelentik** a kibocsátónak, illetve az ajánlattevőnek.

A befektető által a kibocsátónak, az ajánlattevőnek vagy a befektetési szolgáltatónak átadott **személyes adatok** – a befektető személy kifejezett hozzájárulása hiányában – az adott értékpapír forgalomba hozatalához nem kapcsolódó célra nem használhatók fel. A hozzájárulás nem lehet része az értékpapír megszerzésére vonatkozó nyilatkozatnak.

Amennyiben a forgalomba hozatali eljárás során a kibocsátó, az ajánlattevő, illetve a befektetési szolgáltató ellenértéket vesz át a befektetőtől, azt hitelintézetnél letéti számlán köteles tartani, és a forgalomba hozatalban közreműködők is haladéktalanul kötelesek gondoskodni az általuk átvett pénz letéti számlára történő befizetéséről. A letéti számlán elhelyezett összeg a forgalomba hozatallal kapcsolatos esetleges visszafizetési kötelezettség teljesítéséig, illetve a visszafizetési kötelezettség hiányának megállapításáig nem használható fel.

A forgalomba hozatal során a befektető az értékpapír megszerzésére vonatkozó nyilatkozatát két **forgalomba hozatali mód** valamelyikén teheti meg:

- a) jegyzéssel, vagy
- b) aukcióval.

1.2.3.7.16 A forgalomba hozatal eredménye és a folyamat lezárása

A forgalomba hozatal mennyisége többféleképpen meghatározható: akár úgy, hogy a kibocsátó (ajánlattevő) a minimális összeget megjelöli, felső határ nélkül, akár úgy, hogy a kibocsátó (ajánlattevő) a forgalomba hozatal minimális összege mellett a maximális összeget is meghatározza, vagy pedig egyetlen összeget jelöl meg.

Ha a tájékoztatóban meghatározzák a forgalomba hozatal minimális mennyiségét, és ezt a mennyiséget nem vásárolják meg, **aluljegyzésről** beszélünk, ekkor a forgalomba hozatal meghiúsul. Az aluljegyzés elkerülésére szolgál az ún. **jegyzési garanciavállalás**: ezzel a befektetési szolgáltatással az arra jogosult befektetési szolgáltató a kibocsátóval (ajánlattevővel) kötött szerződés alapján kötelezettséget vállal a kibocsátani tervezett értékpapírok (a) teljes mennyiségének, vagy (b) csupán a befektetők által megvásárlásra nem kerülő részének a megvásárlására. Ha a forgalomba hozatal meghiúsul, a jegyzők számára az általuk befizetett összegeket a jegyzés zárónapjától számított 7 napon belül a kibocsátó (befektetési szolgáltató) köteles levonás nélkül visszafizetni.

Túljegyzésről (aukciós túlkeresletről) akkor beszélünk, ha több értékpapírt kívánnak a befektetők megvásárolni, mint a forgalomba hozni tervezett értékpapírok előre meghatározott maximális mennyisége. Ha a kibocsátó (ajánlattevő) a tájékoztatóban a kibocsátás összegét fixen vagy maximáltan jelöli meg, ennél több értékpapírra vételi nyilatkozatot nem fogadhat el, illetve amennyiben a zárónapig ennél több vételi ajánlatot tettek, a túljegyzést **vissza kell utasítania**. A tájékoztatóban szabályozni kell a túljegyzés esetén követendő eljárást: mely elvek, szabályok szerint fogja a kibocsátó (ajánlattevő) a vételi nyilatkozatokat elfogadni vagy visszautasítani (ún. **allokáció**). Az allokáció során a jegyzési eljárás első 3 napja alatt az értékpapír megszerzésére vonatkozó nyilatkozatot tett személyek azonos elbánás alá esnek, függetlenül attól, hogy nyilatkozatukat mely időpontban tették meg. Az allokációt megelőzően a befektetési szolgáltató köteles ellenőrizni az értékpapír megszerzésére vonatkozó nyilatkozatban megadott értékpapírszámla-szám valóságát.

Ha a kibocsátás teljes összegét már a zárónap előtt megvásárolják, a forgalomba hozatal a zárónap előtt is lezárható, ha ezt a lehetőséget a tájékoztató tartalmazza. Ebben az esetben túljegyzésről értelemszerűen nem beszélhetünk.

Ha az értékpapír megszerzésére tett ajánlat a tájékoztatóban meghatározott okból nem fogadható el, a kibocsátó (ajánlattevő) és a befektetési szolgáltató a forgalomba hozatali

eljárás lezárását követő 7 napon belül (befektetési alap esetén 6 napon belül) köteles a nem kiadható értékpapírra már befizetett összeget maradéktalanul visszafizetni.

A befektetési szolgáltató, a kibocsátó (ajánlattevő) a forgalomba hozatali eljárás eredményét a lezárását követő 5 napon belül **bejelenti a felügyeletnek, és nyilvánosságra is hozza.**

1.2.3.8 Állampapír vagy állam által garantált értékpapír nyilvános forgalomba hozatalának speciális szabályai

Állampapír (azaz tipikusan az EU, az EU valamely tagállama, nemzetközi pénzügyi intézmény vagy az Európai Beruházási Bank által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír) vagy az EU tagállama által garantált értékpapír nyilvános forgalomba hozatala, illetve szabályozott piacra történő bevezetése esetén – ha arra kizárólag Magyarországon kerül sor – tájékoztató helyett a törvényben meghatározott tartalmú **ismertetőt** és **nyilvános ajánlattételt** kell közzétenni.

Az ismertető az állampapírok forgalomba hozatalával és forgalmazásával kapcsolatos általános feltételeket és szabályokat tartalmazza. Az ismertetőt a felügyelethez tájékoztatásul előzetesen be kell nyújtani. Az ismertető teljes szövegét nyilvánosságra kell hozni, valamint a forgalmazási helyeken megtekintésre a befektetők számára rendelkezésre kell bocsátani.

A forgalomba hozatalhoz nyilvános ajánlattételt is közzé kell tenni, legkésőbb a forgalomba hozatal napját 3 munkanappal megelőzően. A nyilvános ajánlattétel az értékesítésre felajánlott értékpapír feltételeit és adatait, valamint a forgalomba hozatalra vonatkozó adatokat tartalmazza. A kibocsátási árat – amennyiben az előzetesen meghatározásra kerül – a nyilvános ajánlattételben, vagy legkésőbb a forgalomba hozatal napját megelőző munkanapon kell közzétenni.

Állampapír nyilvános forgalomba hozatala kibocsátási program keretében is történhet. A kibocsátási program keretében különböző fajta állampapírok is forgalomba hozhatók, illetőleg különböző forgalomba hozatali módok alkalmazhatók.

Állampapír nyilvános forgalomba hozatal esetén a **közzététel helye:**

- a) a kibocsátó és – ha van befektetési szolgáltató – a befektetési szolgáltató honlapja;
- b) annak a szabályozott piacnak a honlapja, amelyen az értékpapírral kereskednek, vagy
- c) az MNB honlapja.

Ha az ismertető tartalmát megváltoztatják, azt legkésőbb a változtatás időpontját 3 munkanappal megelőzően közzéteszik.

1.2.3.9 Jelzáloglevél nyilvános forgalomba hozatalának speciális szabályai

A jelzáloglevél kibocsátása esetén a hitelintézetek által közzéteendő tájékoztatót kell elkészíteni, és annak – az általános szabályokon túlmenően – tartalmaznia kell a kibocsátás alapjául szolgáló **rendes és pótfedezet értékét** is.

1.2.3.10 Befektetési jegy nyilvános forgalomba hozatalának speciális szabályai

Nyíltvégű (azaz az alap futamideje alatt visszaváltható a befektetési jegyeket kibocsátó) befektetési alap a befektetési jegyei nyilvános forgalomba hozatalának speciális feltétele, hogy a befektetési alapkezelő

- a) a felügyelet által jóváhagyott **kezelési szabályzatot, tájékoztatót;**
- b) ún. **kiemelt befektetői információt,** és
- c) **hirdetményt (nyilvános ajánlattételt)** tegyen közzé.

A már nyilvántartásba bejegyzett nyíltvégű befektetési alap újabb befektetési jegy sorozatának forgalomba hozatalához jegyzési eljárás lefolytatása nem kötelező.

A **kiemelt befektetői információ** a nyilvános nyíltvégű befektetési alapról készített, a befektetőknek adandó legfontosabb információkat tartalmazó rövid dokumentum. A befektetési alap alapvető jellemzőit oly módon tartalmazza, hogy a befektetők megismerhessék a befektetési termék jellegét, kockázatait, elősegítve a megalapozott befektetési döntéseik meghozatalát. **Tömören és közérthetően** tartalmazza a befektetési alap

- a) meghatározását, illetékes felügyeleti hatóságának a megnevezését;
- b) befektetési célkitűzéseinek és befektetési politikájának rövid leírását;
- c) múltbeli teljesítményének bemutatását, vagy amennyiben az adott alap befektetési célkitűzései alapján releváns, a célkitűzésekben előre jelzett várható teljesítmény bekövetkezését bemutató esetek leírását;
- d) terhére elszámolható költségeket és kapcsolódó díjakat;
- e) kockázat- és nyereségprofilját, beleértve a megfelelő iránymutatást, illetve figyelmeztetést az adott befektetési alapba történő befektetésekkel kapcsolatos kockázatokra.

A kiemelt befektetői információban egyértelműen meg kell határozni, hol lehet további információt kapni a befektetési alapról, hol lehet térítésmentesen hozzájutni a tájékoztatóhoz, az éves és féléves jelentéshez, és ezek milyen nyelven állnak a befektetők rendelkezésére. ÁÉKBV esetén csatolni kell hozzá az ÁÉKBV-alapkezelő nyilatkozatát is a javadalmazási politika részletes bemutatásáról egy webhelyen keresztül (a webhelyre mutató hivatkozással), és hogy az kérésre nyomtatott formában is rendelkezésre áll.

A kiemelt befektetői információnak egyértelmű figyelmeztetést kell tartalmaznia arra, hogy kizárólag a kiemelt befektetői információ alapján igény nem érvényesíthető, kivéve, ha az információ félrevezető, pontatlan, vagy nincs összhangban a tájékoztató más részeivel.

A kiemelt befektetői információt a **jegyzési időszak kezdetét legalább 7 nappal megelőzően** tartós adathordozón vagy honlapon **a befektetők rendelkezésére kell bocsátani, kérésre nyomtatott példányát díjmentesen** szerződéskötéskor át kell adni a befektetőknek, és a folyamatos forgalmazás alatt közzé kell tenni. A kiemelt befektetői információnak naprakésznek kell lennie.

A nyilvános nyílt végű befektetési alap befektetési jegyeinek nyilvános forgalomba hozatalát megelőzően **hirdetményt** is közzé kell tenni, amely tartalmazza

- a) a jóváhagyó felügyeleti határozat számát és időpontját;
- b) a befektetési jegy és a kibocsátó befektetési alap megnevezését;

- c) a befektetési jegy mennyiségét (darabszámát), névértékét és értékesítési árát vagy az ármeghatározás módját;
- d) a forgalomba hozatali eljárás lebonyolítására rendelkezésre álló időtartamot, a forgalomba hozatali helyeket;
- e) a befektetési jegyek ellenértéke szolgáltatásának módját és
- f) a tájékoztató megjelentetésének, illetve megtekintésének helyét, idejét és módját.

Nyilvános nyíltvégű befektetési alapok esetében – a forgalmazás felfüggesztésének és szünetelésének eseteit, továbbá az érintett forgalmazó ügyfélfogadásának szünetelését kivéve – a befektetési alap futamideje alatt a forgalmazó, illetve – amennyiben a befektetési alapkezelő végzi, az alapkezelő – minden munkanapon köteles elfogadni a befektetési jegyre vonatkozó vételi és visszaváltási megbízásokat (**folyamatos forgalmazás**). A folyamatos forgalmazásra az alapkezelő, illetve az általa megbízott – egy vagy több – forgalmazó jogosult. A folyamatos forgalmazás során a vételi és visszaváltási megbízások teljesítéséért a befektetők felé a **forgalmazást végző felel**.

A kezelési szabályzatban meghatározott adott időpontig beérkezett vételi és visszaváltási megbízásokat a szabályzatban meghatározott forgalmazás-elszámolási napra kell elszámolni, és az elszámolt megbízások ellenértékét a szabályzatban meghatározott forgalmazás-teljesítési napig a befektetők számára jóvá kell írni, ki kell fizetni.

Nyilvános nyíltvégű értékpapíralap esetében legalább heti egy, ezen belül a nyilvános nyíltvégű származtatott alapok és alapok alapja esetében legalább havonta egy, **zártkörű nyíltvégű alap** esetében legalább negyedévente egy forgalmazás-elszámolási napot kell biztosítani. A nyilvános nyíltvégű alapok esetében a forgalmazás-teljesítési nap nem lehet későbbi, mint a forgalmazás-elszámolási napot követő 10. nap

A folyamatos forgalmazás során a befektető terhére **forgalmazási (vételi, illetve visszaváltási) díj, jutalék** számítható fel, amely – a kezelési szabályzatban foglaltak szerint – a befektetési alapot, a forgalmazót vagy az alapkezelőt illeti.

A befektetési jegyek forgalmazója a befektetési jegyek értékesítésére, illetve visszaváltására a Bszt. szabályai szerinti **közvetítőt** vehet igénybe. A forgalmazó az általa igénybe vett közvetítő tevékenységéért a befektetők felé, mint a saját tevékenységéért felel.

A befektetési jegyek folyamatos forgalmazása legfeljebb 3 munkanapra **szüneteltethető**. Ha az alapkezelő a forgalomban lévő befektetési jegy mennyiségére felső korlátot állapított meg (**forgalmazási maximum**), annak elérésekor befektetési jegyeket forgalomba hozni a forgalmazási maximum újabb eléréséig nem szabad, addig a forgalomba hozatala szünetel.

Az alapkezelő a folyamatos forgalmazást – az értékesítést és a visszaváltást egyaránt – kivételes, jogszabályban meghatározott esetekben **függesztheti fel**, pl., ha a nettó eszközérték nem állapítható meg vagy negatívvá vált, vagy ha a befektetési jegyeknek olyan mennyiségét kívánják visszaváltani, ami miatt a likviditás veszélybe kerül. Az alapkezelő a felfüggesztésről rendkívüli közzététel útján haladéktalanul tájékoztatja a befektetőket és minden olyan EGT-állam felügyeletét, ahol a befektetési jegyet forgalmazzák. Az MNB is felfüggesztheti a befektetők érdekében a befektetési jegyek folyamatos forgalmazását pl., ha az alapkezelő nem tesz eleget a tájékoztatási kötelezettségének, vagy a befektetési alap

működésének törvényben előírt feltételei nem biztosítottak. A felfüggesztés időtartama ingatlanalap esetében legfeljebb 1 év, a többi befektetési alap esetében legfeljebb 30 nap, ami az alapkezelő kérelmére legfeljebb 1 évvel meghosszabbítható. A nettó eszközértéket a felfüggesztés ideje alatt is meg kell állapítani és közzé kell tenni.

A **zártvégű befektetési alap** befektetési jegyei nyilvános forgalomba hozatalára a Tpt. és a Prospektus rendelet általános rendelkezései az irányadók. A zártvégű befektetési alap a futamideje alatt újabb befektetési jegyeket is kibocsáthat és kibocsátási program keretében is forgalomba hozhat befektetési jegyeket.

Ha a **nyilvános befektetési alap zártkörű befektetési alappá alakul**, ezt követően a befektetési jegyei nyilvánosan nem forgalmazhatóak.

Arra is van mód, hogy **zártkörű befektetési alap váljon nyilvánossá**: ehhez az szükséges, hogy a befektetési alapkezelő erről a kezelési szabályzatnak – az abban meghatározott módon történő – módosításával határozzon. A zártkörű befektetési alap nyilvánossá alakulásához a **felügyelet engedélye** szükséges, aminek feltétele, hogy a befektetési alapra az átalakulást követően teljesüljenek a Kbfv.-nek a nyilvános befektetési alapokra vonatkozó elvárásai.

1.2.3.11 Részvény nyilvános forgalomba hozatala, a zártkörűen működő részvénytársaság nyilvánossá válása

Nyrt.-nek – a korábbi szabályozástól eltérően – nem az a részvénytársaság minősül, amelynek a részvényeit nyilvánosan forgalomba hozták, hanem az, amelynek **részvényeit tőzsdére bevezették**. Ebben az összefüggésben tőzsdének minősül a székhely szerinti állam felügyeleti hatóságának engedélyével rendelkező olyan piac is, amelyen értékpapírokkal kereskednek. Ennek megfelelően a magyar gyakorlatban tőzsdének nem csak a BÉT klasszikus piaca minősül, hanem az MTF, így a BÉT által üzemeltetett Xtend multilaterális kereskedési platform is.

Nyilvános részvénykibocsátás a részvénytársaság alapítása során nem történhet, részvénytársaság kizárólag zártkörűen alapítható. Nyrt. tehát csak zrt. működési formája megváltoztatásával jöhet létre. A működési forma megváltoztatásához a közgyűlés határozatára van szükség, ami a részvények tőzsdei bevezetésével válik hatályossá.

1.2.4 Nyilvánosan forgalomba hozott szabályozott piacra bevezetett értékpapírokkal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség

1.2.4.1 A tájékoztatási kötelezettség alapja és célja

A szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátói kötelesek a befektetőket **folymatosan tájékoztatni** minden, az adott értékpapírra, illetve annak kibocsátójára vonatkozó, a befektetés értékét érintő körülményről. Ennek a szabályozását tartalmazzák a kibocsátó rendszeres és rendkívüli tájékoztatási kötelezettségére vonatkozó általános Tpt.-beli – és a végrehajtást szabályozó pénzügyminiszteri – rendelkezések.

A tájékoztatási kötelezettség teljesítése érdekében a kibocsátó kiválasztja, mely állam minősül az ő adott értékpapírjai szempontjából ún. **székhely szerinti tagállamnak**, amely

- a) szabályozott piac esetében az a tagállam, amelyben a szabályozott piac székhelye vagy központi irodája található;

- b) kibocsátó esetében pedig az a tagállam, amelyben a kibocsátó székhelye van, vagy ha ez harmadik ország, úgy a kibocsátó által választott olyan tagállam, amelyben értékpapírjait szabályozott piacra bevezették.

Ha a kibocsátó szempontjából a székhely szerinti tagállam Magyarország, a tájékoztatási kötelezettségét a magyar szabályok szerint teljesíti. A kibocsátó ezt a tényt bejelenti az MNB-nek és közzéteszi.

1.2.4.2 A tájékoztatási kötelezettség általános szabályai

A szabályozott piacra bevezetett értékpapír kibocsátója folyamatosan, ezen belül **rendszeres és rendkívüli tájékoztatás formájában** köteles tájékoztatni a nyilvánosságot vagyoni, jövedelmi helyzetének, működésének főbb adatairól és azok változásairól. A kibocsátó a közzététellel **egyidejűleg a felügyeletet is tájékoztatja**, és gondoskodik arról, hogy az egyes tájékoztatások **legalább 10 évig nyilvánosan hozzáférhetőek** is maradjanak.

A **kizárólag MTF-be regisztrált** (szabályozott piacra vagy az OECD tagállamában bejegyzett tőzsdére be nem vezetett) értékpapír kibocsátójára vonatkozóan az **MFT működtetője szabályzatban** állapítja meg a rendszeres és rendkívüli tájékoztatás szabályait. Az ilyen kibocsátó a közzétételeit a felügyelet által üzemeltetett információtárolási rendszeren (Magyarországon jelenleg a kozvetetelek.mnb.hu) a felügyelet által elfogadott nyelven köteles közzétenni.

A tájékoztatásra előírt szabályokat **nem kell alkalmazni** pl.

- a) a nyílt végű befektetési alapra kibocsátott befektetési jegyre;
- b) az államra, az olyan nemzetközi testületre, amelynek legalább egy tagállam a tagja;
- c) a szabályozott piacra be nem vezetett kötvény kibocsátójára, kivéve az éves jelentés készítési kötelezettséget.

A tájékoztatási kötelezettsége teljesítése során a kibocsátónak a **piaci visszaélésekről** szóló rendelet (MAR) rendelkezéseit – ideértve a vezetők ügyleteire vonatkozó elvárásokat – is figyelembe kell vennie.

1.2.4.3 A rendszeres tájékoztatási kötelezettség

A kibocsátó **rendszeres tájékoztatási kötelezettségének** formái:

- a) **Féléves jelentés:** A részvény, illetve a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír kibocsátója az adott időszak végét követően mielőbb, de legkésőbb **3 hónapon belül** a pénzügyi év első 6 hónapjára vonatkozóan féléves jelentést tesz közzé. A féléves jelentésnek elegendő információt kell tartalmaznia annak érdekében, hogy az adott féléves időszakot érintő, a jelentésben tükröződő események, változások és tendenciák megismerhetőek legyenek. A magyarországi székhelyű, szabályozott piacra bevezetett értékpapír kibocsátója a féléves jelentést a számviteli törvényben meghatározott számviteli elveknek megfelelően készíti el. A féléves jelentés tartalmazza a féléves beszámolót, azaz a mérleg és az eredménykimutatás kivonatát, továbbá mindazt, aminek kihagyása félrevezető, a vezetőségi jelentést a féléves beszámoló időszakáról, és a független könyvvizsgálói jelentést, ha készült.
- b) **Éves jelentés:** A kibocsátó a pénzügyi év végét követő **4 hónapon belül** – a szabályozott piacra be nem vezetett kötvény kibocsátója 6 hónapon belül – közzéteszi

az éves jelentését. Az éves jelentés kötelező tartalmát pénzügyminiszteri rendelet szabályozza. Az éves jelentés jellemzően tartalmazza a kibocsátó legfőbb szerve (közgyűlés, taggyűlés) által elfogadott éves beszámolót (konszolidált beszámolót), a független könyvvizsgálói jelentést, továbbá a vezetőségi jelentést, amely az éves beszámolót kísérő elemzés. A vezetőségi jelentésben bemutatott adatoknak összehasonlíthatónak kell lenniük az előző időszak vezetőségi jelentésében szereplő adatokkal. Az egymást követő éves jelentések alapjául szolgáló számviteli elveknek azonosnak kell lenniük.

Ha a kibocsátó a számviteli törvény szerinti IFRS¹⁶-ek szerinti állítja össze éves beszámolóját, akkor az éves, illetve időközi (negyedéves, féléves) jelentését is az IFRS-ek szerint köteles elkészíteni.

Az **nyrt.**, mint részvénykibocsátó speciális közzétételi kötelezettsége, hogy minden naptári hónap utolsó napjára vonatkozóan haladéktalanul, de legkésőbb a következő munkanapon köteles közzétenni a részvényeihez kapcsolódó szavazati jogok számát sorozatonként, a saját részvény állományok feltüntetésével, és az alaptőke nagyságát.

1.2.4.4 Rendkívüli tájékoztatás

A kibocsátó az ún. rendkívüli tájékoztatás keretében haladéktalanul, de legkésőbb **1 munkanapon belül** köteles tájékoztatni a nyilvánosságot és a felügyeletet minden, az értékpapír értékét vagy hozamát, illetve a kibocsátó megítélését közvetlenül vagy közvetve érintő információról.

A rendkívüli tájékoztatási kötelezettség keretében minimálisan közzeendő információkat pénzügyminiszteri rendelet állapítja meg. Így közzeendő pl. az értékpapírra vonatkozó alapvető információ, az értékpapír alapján fennálló kötelezettség teljesítése, a kibocsátóra, jogi helyzetére, gazdálkodására, vagyoni helyzetére, működésére vonatkozó döntés, adat, információ, a szabályozott piacra bevezetett értékpapír kibocsátója esetében még a hitelminősítés megváltozása, az árjegyzői szerződés lényeges adatai, értékpapír szabad forgalmazhatóságára vonatkozó információ, a felügyelet intézkedése, a könyvvizsgálóra vonatkozó információ.

A kibocsátó legkésőbb 2 naptári napon belül közzéteszi a hozzá érkezett, szavazati jog mértékéről számára is eljuttatott tájékoztatást.

1.2.4.5 A rendszeres és rendkívüli tájékoztatás közös szabályai

A kibocsátó **megkülönböztetés mentesen és a gyors hozzáférést biztosítva** köteles nyilvánosságra hozni a szabályozott információkat (így a rendszeres és a rendkívüli tájékoztatást is), amelyért **díjat nem számíthat fel**. A szabályozott információkat a lehető **legszelesebb nyilvánossághoz** a lehető **legrövidebb időn** belül kell eljuttatni.

A tájékoztatási kötelezettséget és az e kötelezettség alóli mentesülést a felügyelet által a hiteles adatok fogadásához kialakított és üzemeltetett biztonsági kézbesítési szolgáltatásnak

¹⁶ International Financial Reporting Standards.

minősülő elektronikus kézbesítési rendszerben (**ERA rendszer**), elektronikus űrlap alkalmazásával kell bejelenteni. A felügyelet biztosítja az információk hivatalos információtárolási rendszeren történő közzétételét (Magyarországon ez a felügyelet által üzemeltetett honlap, jelenleg a kozvetetelek.mnb.hu).

A szabályozott információt korlátozástól mentesen kell elérhetővé tenni a befektetők számára. Ennek érdekében a kibocsátó köteles a szabályozott információt egyidejűleg

- a) közzétételre megküldeni legalább egy, a befektető számára hozzáférhető, honlappal rendelkező **média** (az a terjesztési csatorna, – különösen a nyomtatott és elektronikus sajtó, hírügynökség, hírszolgáltató, a befektető számára hozzáférhető pénzügyi honlap –, amely képes az EU tagállamaiban a szabályozott információt megismerhetővé tenni) szerkesztőségének;
- b) közzétenni a **honlapján**; és
- c) megküldeni az **információtárolási rendszer** számára (Magyarországon a kozvetetelek.mnb.hu).

A kibocsátó ugyanazt a szerkesztés nélküli, szabályozott információt köteles megküldeni a média és az információtárolási rendszer számára, és közzétenni a honlapján. A média számára megküldött szabályozott információba az éves jelentés, a féléves jelentés az információtárolási rendszeren kívüli internetes hivatkozással is beépíthető.

A kibocsátó a honlapján köteles biztosítani a szabályozott információ folyamatos elérhetőségét.

A szabályozott információk nyilvánosságra hozatalának elmaradásával, illetve félrevezető tartalmával okozott kár megtérítéséért a **kibocsátó felel**.

Ha a kibocsátóról olyan valótlan adat kerül nyilvánosságra, amely az általa kibocsátott értékpapír értékét vagy hozamát érintheti, a kibocsátó köteles a valóságnak megfelelő adatot haladéktalanul nyilvánosságra hozni.

Ha az értékpapírt csak magyarországi székhelyű szabályozott piacra bevezették, a szabályozott információkat a felügyelet által elfogadott nyelven (magyarul vagy angolul) kell közzétenni.

1.2.4.6 A jelzáloglevélre vonatkozó speciális rendszeres és rendkívüli tájékoztatási kötelezettség

A jelzálog-hitelintézet éves jelentésének az általános tartalmi követelményeken túl speciális információkat is tartalmaznia kell, pl.

- a) a forgalomban levő jelzáloglevelek december 31-i állapot szerinti fedezeti értékeit, a pótfedezet tételes felsorolásával;
- b) adatokat a végrehajtási árverésekről, felszámolás, illetve végrehajtás következtében átvett ingatlanokról;
- c) a jelzáloghitel-törlesztések összegét.

1.2.4.7 A nyilvános nyíltvégű befektetési alapokra vonatkozó speciális rendszeres és rendkívüli tájékoztatási kötelezettség

A befektetési alapkezelő is rendszeresen tájékoztatja a nyilvánosságot az általa kezelt nyilvános befektetési alap vagyoni, jövedelmi helyzetének, működésének főbb adatairól.

A befektetési alapkezelő a nyilvános nyíltvégű befektetési alapra vonatkozó rendszeres tájékoztatási kötelezettségének formája:

- a) minden egyes lezárt pénzügyi évről a tárgyidőszak utolsó napjától számított 4 hónapon belül **éves jelentés**;
- b) a pénzügyi év első 6 hónapjáról a tárgyidőszak utolsó napjától számított 2 hónapon belül **féléves jelentés**; és
- c) a következő hónap 10. munkanapjáig **havi portfóliójelentés**.

Az éves és féléves jelentések legalább 5 évig nyilvánosan elérhetőek kell, hogy legyenek.

Az éves jelentésben közölt számviteli információkat – az általános szabályok szerint – a befektetési alap könyvvizsgálójának felül kell vizsgálnia és a **független könyvvizsgálói jelentést** az éves jelentésben közölni kell.

A **havi portfóliójelentés** a hónap utolsó nettó eszközértéke alapján tartalmazza:

- a) a portfólió bemutatását a befektetési politikában megfogalmazott befektetési célok és limitek szerinti főbb kategóriáknak megfelelően (főbb eszközfajták, földrajzi diverzifikáció, devizális megoszlás) illetve, a főbb eszközfajták szerint (részvény, kötvény, befektetési jegy, betét, egyéb eszközök);
- b) a befektetési eszközökben meglévő nettó összesített kockázati kitettség (tőkeáttétel) mértékét;
- c) a portfólióban 10 %-nál magasabb részarányt képviselő eszközök (kibocsátók) felsorolását;
- d) a befektetési alap összesített és egy jegyre jutó nettó eszközértékét.

A befektetési alapkezelő – vagy megbízása alapján a letétkezelő – köteles az általa kezelt nyilvános befektetési alapok egy befektetési jegyre jutó **nettó eszközértékét** a befektetési alap kezelési szabályzatában meghatározott módon közzétenni minden olyan napra, amelyre a nettó eszközérték megállapításra kerül, **a megállapítást követő 2 munkanapon belül**. Az alapkezelő a nyilvánosság számára köteles biztosítani a nyilvános befektetési alapok múltbeli – legfeljebb 5 éves – működési időszakára vonatkozó, egy befektetési jegyre jutó nettó eszközérték adatainak elérhetőségét. Ezen túl az alapkezelő a befektető kérésére köteles átadni az ÁÉKBV kockázatkezelésére vonatkozó mennyiségi korlátokra, a kiválasztott módszerekre és az eszközkategóriák kockázatainak és hozamainak alakulására vonatkozó információt is.

Az alapkezelő a **rendkívüli tájékoztatási kötelezettsége** keretében köteles az általa kezelt nyilvános nyílt végű befektetési alapok működésére vonatkozóan további információkat is közzétenni a honlapján, továbbá a befektetési jegyek forgalmazási helyein nyomtatott formában elérhetővé tenni, így pl.:

- a) az átalakulási, egyesülési hirdetményt;
- b) a befektetési szabályok változását, vagy a határozott futamidő csökkentését;

- c) a befektetési jegyek visszaváltásával kapcsolatos költségek befektetőkre nézve hátrányos változását, az elszámolási vagy teljesítési időtartam növekedését;
- d) a befektetési jegyek visszaváltási lehetőségének korlátozását, lehetőséget adva a befektetőknek arra, hogy a módosítás hatálybalépését megelőzően a befektetési jegyeiket visszaválthassák;
- e) a befektetési alapkezelő engedélyének visszavonását, ellene felszámolási eljárás megindítását;
- f) az alapkezelési tevékenység átadását;
- g) a tőke és a felosztott hozam kifizetésének idejét, módját;
- h) a befektetési jegyek forgalmazásának felfüggesztését, szünetelését, illetve újraindítását;
- i) a megszűnési jelentést;
- j) hozamfizetés esetét kivéve az egy jegyre jutó nettó eszközértéknek az előző nettó eszközértékhez képest, illetve napi számítás esetén 3 értékelési napon belül bekövetkezett jelentős (20 %-ot meghaladó) csökkenésének okát;
- k) a közzétételi hely változását;
- l) a forgalmazókban bekövetkezett változást;
- m) a befektetői információ változásait;
- n) a felügyelet által adott engedélyben, illetve a jóváhagyott kezelési szabályzatban meghatározott feltételektől való eltérést.

A közzétételi kötelezettségek határidejét a befektetők érdekeire figyelemmel a felügyelet indokolt esetben egyedileg is meghatározhatja.

1.2.4.8 Az nyrt.-ben a szavazati jog mértékével kapcsolatos részvényesi bejelentés és közzététel

Az nyrt. esetében nem csak a kibocsátót, hanem **a befolyással rendelkezőt is terheli információs kötelezettség**: az nyrt. részvényese vagy a szavazati jog birtokosa (a továbbiakban: részvényes) haladéktalanul, de legkésőbb 2 naptári napon belül köteles tájékoztatni a kibocsátót és a felügyeletet, ha a közvetlenül és közvetve birtokolt, szavazati jogot biztosító részvényének és szavazati jogának aránya eléri, meghaladja a következő mértéket vagy az alá csökken: 5 % és 50 % között 5 %-onként, 75 %-tól 90 %-ig szintén **5 %-onként**, míg 91 % felett 1 %-onként.

A befolyásszerzéshez kapcsolódó, a szavazati jog mértékének bejelentésére és közzétételére vonatkozó kötelezettség azt a személyt is terheli, aki **közvetlenül vagy közvetve** olyan pénzügyi eszköz birtokába kerül, amely lejáratkor feltétel nélkül vagy a birtokos döntésétől függően a kibocsátó szavazati jogot megtestesítő részvényének és szavazati jogának megszerzését teszi lehetővé.

A részvényes mentesül a tájékoztatási kötelezettség alól, ha a tájékoztatási kötelezettséget az anyavállalata, vagy ha az anyavállalata is ellenőrzött vállalkozás, akkor annak anyavállalata teljesíti.

Az előírt tájékoztatást elmulasztó személy a tájékoztatási kötelezettsége teljesítéséig a részvénytársaságban a **szavazati jogát nem gyakorolhatja**.

1.2.4.9 A tájékoztatási kötelezettség megszűnése

A szabályozott piacra bevezetett értékpapír kibocsátójának rendszeres, illetve rendkívüli **tájékoztatási kötelezettsége megszűnik**

- a) az értékpapír **lejártával**;
- b) szabályozott piacra bevezetett részvény kibocsátása esetében, ha a kibocsátó igazolja, hogy zrt-ként működik tovább, **a felügyelet engedélyével**;
- c) az értékpapír teljes kibocsátott mennyiségének lejárat előtti **visszavásárlásával**.

1.3 Az értékpapírok számlán történő forgalmazása

Számlán a dematerializált értékpapírokat tartják nyilván. A **dematerializált értékpapír** olyan értékpapír, amelynek nincs sorszáma, és az adott értékpapír tulajdonosának nevét, egyértelmű azonosítására szolgáló adatokat az értékpapírszámla tartalmazza.

1.3.1 Központi értékpapírszámla

A központi értékpapírszámla: a **központi értéktár** (KELER) által a dematerializált értékpapírról sorozatonként vezetett összesített nyilvántartás.

A központi értéktár (KELER) vezeti a belföldön kibocsátott értékpapírok adatait visszakereshető módon tartalmazó nyilvántartást, a **központi értékpapír-nyilvántartást** is.

1.3.2 Értékpapírszámla

A **dematerializált értékpapírról** és a hozzá kapcsolódó jogokról az értékpapír-tulajdonos javára vezetett nyilvántartás az értékpapírszámla. Tartalmazza a dematerializált értékpapír jogosultjának nevét és az egyértelmű azonosítására szolgáló adatokat.

Az értékpapírszámla vezetésére **befektetési vállalkozás**, a Magyar Államkincstár, árutőzsdei szolgáltató, hitelintézet, alapkezelő kaphat engedélyt, míg a professzionális tőkepiaci szereplők – így pl. a tőzsde, külföldi elszámolóház, központi értéktár, központi szerződő fél, befektetési vállalkozás, hitelintézet, alapkezelő, értékpapír-kibocsátó, a magyar állam, a BEVA, az OBA – számára értékpapírszámlát a **központi értéktár** mint számlavezető vezet.

Az értékpapírszámla az **értékpapírszámla-szerződéssel** jön létre. Ebben a számlavezető arra vállal kötelezettséget, hogy a vele szerződő fél (számlatulajdonos) tulajdonában álló értékpapírt a számlavezetőnél megnyitott értékpapírszámlán nyilvántartja és kezeli, a számlatulajdonos szabályszerű rendelkezését teljesíti, valamint a számlán történt jóváírásról, terhelésről és a számla egyenlegéről a számlatulajdonost haladéktalanul értesíti. Az értékpapírszámla tartalmazza

- a) a számla számát és elnevezését;
- b) a számlatulajdonos azonosítására külön jogszabályban előírt adatokat;
- c) az értékpapír ISIN azonosítóját, megnevezését és mennyiségét; továbbá
- d) az értékpapír esetleges zárolására való utalást.

Az értékpapírszámla feletti rendelkezésre a számla tulajdonosa, illetve meghatalmazottja jogosult.

Az értékpapírszámlán végrehajtott műveletről a számlavezető a művelet napján **visszaigazolást** állít ki és azt az üzletszabályzatában meghatározott módon elküldi a számlatulajdonosnak. A számla mindenkor egyenlegéről a számlavezető **számlakivonat** állíthat ki, amely az értékpapír tulajdonjogát harmadik személyek felé a kiállítás időpontjára vonatkozóan igazolja. A számlakivonat nem ruházható át és nem lehet engedményezés tárgya.

A számlavezető **zárolt értékpapír-alszámlára** vezet át minden olyan értékpapírt, amelyet jogszabály, bírósági, hatósági intézkedés vagy szerződés alapján harmadik személyt megillető jog terhel, illetőleg amelyről a számlatulajdonos így rendelkezik. Ha a számlatulajdonos a zárolás időtartama alatt az értékpapírt jogosult elidegeníteni, a számlavezető gondoskodik arról, hogy a zárolásra okot adó körülmény feltüntetésével írják jóvá az értékpapírt az új számlatulajdonos értékpapírszámlájához kapcsolódó zárolt értékpapír-alszámlán. Ha a zárolás időtartama alatt a dematerializált részvényt nyomdai részvénnyé alakítják át, úgy a kibocsátó a nyomdai részvényt a számlavezető kérésére a számlavezető részére adja át.

Az értékpapírszámla-szerződést a számlatulajdonos bármikor, határidő nélkül **felmondhatja**. A felmondás a számla kimerülése kivételével azonban csak akkor érvényes, ha a számlatulajdonos egyidejűleg más számlavezetőt is megjelöl. A számlavezető pedig a szerződést 30 napos felmondási idővel akkor szüntetheti meg, ha tevékenységével felhagy, vagy a számlatulajdonos a számlavezetéshez kapcsolódó fizetési kötelezettségét ismételt felszólítás ellenére nem teljesíti. A számlavezető ilyen esetben a felmondás közlésével egyidejűleg felhívja a számlatulajdonost, hogy a felmondási idő alatt jelölje meg az új számlavezetőt. Ha a számlatulajdonos a számlavezetéshez kapcsolódó fizetési kötelezettségét ismételt felszólítás ellenére nem teljesíti, új számlavezető kijelölése hiányában a számlavezető jogosult az értékpapírszámlát megszüntetni, és annak egyenlegét az általa vezetett gyűjtőszámlán saját számlájától elkülönítetten, azonosítható módon nyilvántartani a jogosult költségére és veszélyére. Ilyenkor a számlavezetőt kizárólag őrzési kötelezettség terheli, sem a tulajdonosi megfeleltetésre, sem a tulajdonosi igazolás kiállítására nem köteles. Abban az esetben, ha a számlavezető felhagy a tevékenységével, és a számlatulajdonos ismételt felhívás ellenére sem gondoskodik új számlavezető kijelöléséről, a számlavezető a számlatulajdonos költségére új számlavezetőt jelöl ki, aki a számlatulajdonossal történő szerződéskötésig szintén a fenti korlátozásokkal végzi a tevékenységét.

Az értékpapírszámlától különbözik az értékpapír letéti számla, ami az ügyfél számára vezetett, az ügyféltől letéti őrzésre átvett okirati értékpapír nyilvántartására szolgáló számla.

1.4 Ügyfélszámla

1.4.1 Az ügyfélszámla speciális szabályai

Az ügyfél **pénzeszközeinek nyilvántartására** szolgáló, a **befektetési vállalkozás** (hitelintézet, árutőzsdei szolgáltató) által vezetett korlátozott rendeltetésű számla, amely kizárólag a számlavezető által nyújtott befektetési szolgáltatás, kiegészítő szolgáltatás, illetve árutőzsdei szolgáltatás során igénybe vett szolgáltatásokhoz kapcsolódó tranzakciók lebonyolítására szolgál. A számlavezető az ügyfelek tulajdonát képező ügyfélszámla-állományt letéti számlán köteles elhelyezni

Az ügyfélszámlán kell nyilvántartani a **számlatulajdonost megillető bevételt**, és innen kell teljesíteni a **számlatulajdonost terhelő kifizetést**. Kivétel ez alól, ha a befektetési szolgáltatási tevékenységet végző **hitelintézet** az ügyfél által igénybe vett befektetési szolgáltatási tevékenységhez kapcsolódó pénzforgalmat az ügyfél kifejezett rendelkezése alapján az ügyfél fizetési számláján (bankszámláján) bonyolítja. Az ügyfélszámlán a fizetési módok közül – főszabály szerint – csak egyszerű átutalás vagy készpénzfizetés alkalmazható. Az ügyfélszámláról főszabály szerint kizárólag a számlatulajdonos másik ügyfélszámlájára vagy hitelintézetnél vezetett fizetési számlájára lehet pénzt átutalni, értékhatárra tekintet nélkül. Ha a számlán a pénzügyi fedezet nem teszi lehetővé valamennyi esedékes megbízás teljesítését, a számlatulajdonos eltérő rendelkezése hiányában a számlavezető a megbízásokat az érkezés sorrendjében teljesíti.

Az ügyfélszámlához kapcsolódó **készpénzfizetés** a számlavezető pénztáránál teljesíthető

- a) készpénzbefizetéssel; vagy
- b) készpénzfelvételi utalvány útján történő készpénzkifizetéssel.

Az ügyfélszámláról történő készpénzfelvételt a számlavezető összeghatár megjelölésével előzetes bejelentéshez kötheti, amiről a szerződésben rendelkezni kell.

Az ügyfélszámlán elkülönítetten kell nyilvántartani az azonnali, illetve az opciós és határidős ügyletekből eredő követeléseket és kötelezettségeket.

A számlavezető a számlatulajdonost az ügyfélszámlán történt terhelésről/jóváírásról írásban, vagy külön megállapodás alapján más módon (pl. elektronikus úton) **számlakivonattal** haladéktalanul értesíti.

A csőd-, felszámolási és adósságrendezési eljárás esetén a pénzforgalomról szóló előírásokat az ügyfélszámlára is alkalmazni kell.

Az **ügyfélszámla megszűnése** esetén a számlavezető a számlán lévő pénzt, ha a számlatulajdonos hitelintézetnél vezetett, nevére szóló fizetési számlát nem jelöl meg, az ügyfél részére legkésőbb a megszűnést követő munkanapon készpénzben vagy postai úton kifizeti.

1.4.2 Az értékpapírszámla és az ügyfélszámla közös szabályai

Az értékpapírszámlán lévő értékpapírra és az ügyfélszámlán lévő pénzre az ügyfélnek **tulajdoni igénye van** (az az ügyfél tulajdonát képezi).

A **számlavezető alkalmazottja** (munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében általa foglalkoztatott más személy) az ügyfél részére vezetett ügyfélszámla, értékpapírszámla fölött az ügyfél képviselőjeként – a jogszabályon, bírósági vagy hatósági határozaton, létesítő okiraton alapuló képviseleti jogosultság kivételével – **rendelkezési jogot nem gyakorolhat**.

A nemzetközi adóügyi megfelelés előmozdításáról Magyarország és az Amerikai Egyesült Államok (USA) kormányközi megállapodás jött létre annak érdekében, hogy az amerikai adóalanyok az USA-n kívüli pénzügyi eszközeik tekintetében is megfizessék a megfelelő adót, és megvalósuljon az információgyűjtés és információcsere az egyesült államokbeli pénzügyi intézmények által kezelt magyar illetőségű személyek által birtokolt számlákról (az Amerikai

Egyesült Államok rendelkezései, közismert néven a Külföldi Számlák Adómegfeleléséről Szóló Törvény, a **FATCA**). Az ún. Pénzügyi Számlákra vonatkozó automatikus információcserét uniós irányelvek is biztosítják, amelyek fő célja az EU-n belül az adóhatóságok közötti automatikus adóügyi információcsere. Ennek alapján az ún. **illetőségvizsgálatot**, azaz a számlatulajdonos illetőségének megállapítására irányuló vizsgálatot a tőkepiacon vezetett számlák esetében is el kell végezni. Ennek keretében kötelezettség, hogy a szolgáltató a számlatulajdonost az illetőségvizsgálattal egyidejűleg, de legkésőbb 30 napon belül írásban – ha lehetséges, elektronikus úton – **tájékoztassa** az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben kifüggesztett hirdetemény útján, vagy ha az lehetséges, elektronikus úton

- a) az illetőségvizsgálat elvégzéséről, és
- b) az adóhatóság felé fennálló adatszolgáltatási kötelezettségéről.

A számlavezető általános kötelezettsége, hogy a befektetési szolgáltatási tevékenysége keretében kezelt, az ügyfél tulajdonában lévő vagy őt megillető pénzügyi eszközről és pénzeszközről **havonta**, a hónap utolsó napjára vonatkozóan **jelentést** készítson és azt írásban vagy más tartós adathordozón az ügyfél rendelkezésére bocsássa az alábbi tartalommal:

- a) az ügyfél tulajdonában lévő vagy őt megillető pénzügyi eszközök és pénzeszközök állománya és részletezése a jelentésben foglalt hónap utolsó napjára vonatkozóan;
- b) az ügyfél tulajdonában lévő vagy őt megillető pénzügyi eszközök és pénzeszközök azon állománya, amely értékpapír-finanszírozási ügylet tárgyát képezte a jelentésben foglalt hónap utolsó napjára vonatkozóan;
- c) az értékpapír-finanszírozási ügylet tárgyát képező, az ügyfél tulajdonában lévő vagy őt megillető pénzügyi eszközön és pénzeszközön realizált eredmény, és az eredmény számításának alapja;
- d) az ügyfél számára az MNB honlapján – a következők szerint – elérhetővé tett adatok lekérdezéséhez szükséges, egyedileg képzett jelszó.

Annak érdekében, hogy a számlák egyenlegéről és valós forgalmáról a számlatulajdonos független forrásból is információt szerezhessen, a számlatulajdonos nem csak a befektetési vállalkozásnál, hanem az **MNB honlapján** is ellenőrizheti az értékpapírszámlájának aktuális helyzetét. Ezt a számlatulajdonos havi gyakorisággal teheti meg. Ahhoz, hogy a számlatulajdonos az MNB honlapján hozzájuthasson ezekhez az információkhoz, a számlatulajdonosnak rendelkeznie kell egy, a számlavezetője által képzett **belépési azonosítóval és jelszóval**. A számlavezető emiatt köteles egyrészt a fenti belépési azonosító és havonta új jelszót képezni a számlatulajdonos számára, és ezt a jelszót átadni a számlatulajdonosnak és az MNB-nek, másrészt a belépési azonosítóhoz tartozóan az MNB számára anonimizált módon átadni a tárgyhónap utolsó napjának helyzetét mutató értékpapír- és ügyfélszámla egyenleget és adatokat a tárgyhónapot követő 5. munkanapig. Ezeknek az adatoknak az elérhetőségét az MNB az átadást követő 5. munkanaptól a tárgyhónapot követő második hónap 10. munkanapjáig folyamatosan biztosítja. A számlavezető a fenti kötelezettségei teljesítéséhez az adatbiztonság követelményeit rögzítő szabályzattal rendelkezik. Az MNB az értékpapírszámla egyenlegekkel kapcsolatban nem csak technikai hozzáférési lehetőséget biztosít, hanem ellenőrzi is azokat: összeveti a számlavezető által vezetett értékpapírszámlák összesített egyenlegét a számlavezetőnek a központi értéktárnál vezetett értékpapír-állományának az MNB rendelkezésére álló adataival.

Önmagában az értékpapír- vagy ügyfélszámla kimerülése a számlaszerződést nem szünteti meg.

1.5 Bennfentes kereskedelem és piacbefolyásolás

1.5.1 *A bennfentes kereskedelemre, a bennfentes információ jogosulatlan közzétételére és a piaci manipulációra vonatkozó uniós szabályozásból eredő és a hazai jogrendszerbe átültetett tilalom közigazgatási és büntetőjogi eszközökkel lép fel a piaci visszaélésekkel szemben, a tőkepiac integritása és a tőkepiacba vetett bizalom védelme érdekében. Bennfentes információ fogalma*

A bennfentes információ az alábbi információ típusokat foglalja magában:

- a) olyan pontos információ, amelyet nem hoztak nyilvánosságra, és amely közvetlenül vagy közvetve egy vagy több kibocsátóval, illetve egy vagy több pénzügyi eszközzel kapcsolatos, és amelynek nyilvánosságra hozatala valószínűleg jelentős hatást gyakorolna a szóban forgó pénzügyi eszközök vagy a kapcsolódó származtatott pénzügyi eszközök árára;
- b) származtatott termékek esetében olyan pontos információ, amelyet nem hoztak nyilvánosságra, és amely közvetlenül vagy közvetve egy vagy több ilyen származtatott termékkel, illetve közvetlenül a kapcsolódó azonnali árutőzsdei ügylettel kapcsolatos, és amelynek nyilvánosságra hozatala valószínűleg jelentős hatást gyakorolna a szóban forgó származtatott termékek vagy a kapcsolódó azonnali árutőzsdei ügyletek árára, és amennyiben ez különösen az olyan, az adott árualapú származtatott ügylet piacára vagy azonnali piacra vonatkozó információ, amelynek közzététele alapos okkal feltételezhető, vagy amelynek közzétételét uniós vagy nemzeti szintű jogszabályi vagy szabályozói rendelkezés, piaci szabály, szerződés, gyakorlat vagy szokás előírja;
- c) kibocsátási egység vagy az azon alapuló aukciós termék esetében olyan pontos információ, amelyet nem hoztak nyilvánosságra, és amely közvetlenül vagy közvetve egy vagy több ilyen eszközzel kapcsolatos, és amelynek nyilvánosságra hozatala valószínűleg jelentős hatást gyakorolna a szóban forgó eszközök vagy a kapcsolódó származtatott pénzügyi eszközök árára;
- d) a pénzügyi eszközökkel kapcsolatos megbízások teljesítésével megbízott személyek esetében „bennfentes információ” az az ügyfél által átadott, és az ügyfél pénzügyi eszközre szóló, folyamatban lévő megbízásához kapcsolódó, pontos információ is, amely közvetlenül vagy közvetve egy vagy több kibocsátóval, illetve egy vagy több pénzügyi eszközzel kapcsolatos, és amelynek nyilvánosságra hozatala valószínűleg jelentős hatást gyakorolna a szóban forgó pénzügyi eszközök, a kapcsolódó azonnali árutőzsdei ügyletek vagy a kapcsolódó származtatott pénzügyi eszközök árára.

Azt az információt kell **pontosnak** tekinteni, amely

- a) létező vagy alapos okkal feltételezhetően **létrejövő körülményekre**, vagy olyan eseményre vonatkozik, amely megtörtént vagy alapos okkal feltételezhető, hogy meg fog történni, és
- b) elég **konkrét** ahhoz, hogy lehetővé tegye következtetések levonását az ilyen körülményeknek vagy eseménynek a pénzügyi eszközök árfolyamára gyakorolt lehetséges hatásáról.

Az az információ, amelynek nyilvánosságra hozatala valószínűleg jelentős hatást gyakorolna az adott eszközök árfolyamára, olyan információ, **amelyet az észszerűen eljáró befektető nagy valószínűséggel felhasználna a befektetési döntése meghozatalához.**

A bennfentes információ fogalma mellett szükséges megismerni a **piaci manipuláció** fogalmát is, amely az alábbi tevékenységeket foglalja magában:

- a) olyan **ügylet** kötése, vételi vagy eladási megbízás adása, vagy olyan egyéb magatartás, amely:
 - a. **hamis vagy félrevezető jelzéseket ad**, vagy valószínűsíthetően adhat valamely pénzügyi eszköz kínálatáról, keresletéről vagy **áráról**; vagy
 - b. a szokásostól eltérő vagy **mesterséges szinten** rögzíti, vagy valószínűsíthetően rögzítheti egy vagy több pénzügyi eszköz **árát**;
kivéve, ha az ügyleteket kötő, vételi vagy eladási megbízást adó, vagy bármely más magatartást tanúsító személy bizonyítja, hogy az ilyen ügylet, megbízás vagy magatartás indokai jogszerűek és megfelelnek valamely elfogadott piaci gyakorlatnak;
- b) olyan ügylet kötése, vételi vagy eladási megbízás adása, vagy olyan egyéb tevékenység vagy magatartás, amely egy vagy több pénzügyi eszköz árát érinti vagy valószínűleg érintheti, és amelynek során **fiktív eszközhöz** vagy a **megettévesztés** vagy félrevezetés egyéb formájához folyamodnak;
- c) olyan **információk terjesztése** – az internetet is magában foglaló – tömegtájékoztatásban, vagy bármilyen más eszközzel, amelyek valamely pénzügyi eszköz kínálata, kereslete vagy ára tekintetében **hamis vagy félrevezető jelzéseket adnak** vagy valószínűsíthetően adhatnak, vagy a szokásostól eltérő vagy mesterséges szinten rögzítik, vagy valószínűsíthetően rögzíthetik egy vagy több pénzügyi eszköz árát, beleértve híresztelések terjesztését, ha a terjesztő személy tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy az információ hamis vagy félrevezető;
- d) valamely **referenciaértékre vonatkozóan hamis vagy félrevezető információk** továbbítása vagy hamis vagy félrevezető adatok közlése, ha az információt továbbító vagy az adatokat közlő személy tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy az információk vagy az adatok hamisak vagy félrevezetőek, továbbá valamely referenciaérték kiszámításának manipulálására irányuló bármely magatartás.

1.5.2 *Bennfentes kereskedelemre, bennfentes információ jogosulatlan közzétételére és piaci manipulációra vonatkozó ügyletek és körülmények bejelentése*

A jogsértésekről szóló bejelentések átvételére és azok nyomon követésére a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény rendelkezéseit alkalmazni kell a tőkepiacon is, a tőkepiaci szabályozásbeli eltérésekkel.

A felügyelet erre kijelölt munkatársai kezelik a jogsértésről szóló bejelentéseket (kijelölt munkatársak), akik:

- a) tájékoztatást nyújtanak a jogsértések bejelentésével kapcsolatos eljárásokról;
- b) átveszik és nyomon követik a jogsértésről szóló bejelentéseket;
- c) kapcsolatot tartanak a bejelentő személlyel, amennyiben az felfedte személyazonosságát.

Az MNB honlapjának elkülönült részén, könnyen hozzáférhető módon (jelenleg: <https://www.mnb.hu/felugyelet/bejelentések> vagy <https://www.mnb.hu/felugyelet/piacfelugyelet/piaci-visszaelesek>) **közvetési**

- a) a jogsértésről szóló bejelentések átvételére és nyomon követésére, valamint a kijelölt munkatársakkal való kapcsolatfelvételre szolgáló kommunikációs csatornákat, így különösen a telefonszámokat – azzal, ha a telefonszám felhívása esetén a hívás

rögzítésre kerül – és a biztonságos postai és elektronikus elérhetőséget, amely biztosítja a bejelentések bizalmas kezelését;

- b) a jogsértésről szóló bejelentésekre vonatkozó eljárásokat;
- c) a jogsértésről szóló bejelentések bizalmas kezelésére vonatkozó szabályozást;
- d) a munkaszerződés alapján foglalkoztatott személyek védelmére szolgáló eljárásokat, azzal, hogy bizonyos rendkívüli esetekben az adatok bizalmas kezelése nem biztosítható;
- e) nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy a vonatkozó uniós rendelettel összhangban nyújtott tájékoztatás nem minősül az információközlés bármely, szerződésben, jogalkotási, szabályozási vagy igazgatási rendelkezésben meghatározott korlátozása megsértésének, és azért a bejelentő személy semmilyen módon nem vonható felelősségre.

1.5.2.1 A beérkezett bejelentések nyilvántartása

A felügyelet haladéktalanul visszaigazolja a jogsértésről szóló írásbeli bejelentést a bejelentő által feltüntetett postai vagy elektronikus elérhetőségen, kivéve, ha a bejelentő kifejezetten kérte ennek mellőzését, vagy ha észszerű indokkal feltételezhető, hogy az veszélyeztetné a bejelentő személyazonosságának védelmét. A felügyeletnek joga van a bejelentés dokumentálására.

A felügyelet eljárásai biztosítják a bejelentő vagy a szabályok megsértésével vádolt, munkaszerződés alapján foglalkoztatott személyek diszkriminációval vagy más tisztességtelen bánásmóddal szembeni védelmével foglalkozó hatóságokkal történő hatékony információcseréjét és együttműködését. A felügyelet gondoskodik a bejelentő és a bejelentett személy személyes adatainak biztonságos továbbításáról.

1.5.2.2 A piaci visszaélés szankciói

A bennfentes kereskedelemre, a bennfentes információ jogosulatlan közzétételére és a piaci manipulációra vonatkozó tilalmak megsértése esetén büntetőjogi és közigazgatási szankciók is alkalmazhatók.

A felügyelet közigazgatási eljárás keretében **pénzbírságot** állapíthat meg. Emellett büntetőjogi szankciókkal (szabadságvesztéssel) is számolnia kell a bennfentes kereskedelem **büntette** miatt annak, aki

- a) bennfentes információ felhasználásával saját vagy más nevében a bennfentes információval érintett pénzügyi eszközre vonatkozó ügyletet köt, ügyletkötésre megbízást ad, megbízást visszavon vagy módosít, ajánlatot rögzít, visszavon vagy módosít,
- b) a birtokában lévő bennfentes információra tekintettel mást vagy másokat a bennfentes információval érintett pénzügyi eszközre vonatkozó ügylet kötésére, ügyletkötésre vonatkozó megbízás adására, visszavonására vagy módosítására, ajánlat rögzítésére, visszavonására vagy módosítására hív fel, vagy bír rá.

Bűncselekménynek nem csak a bennfentes információ felhasználása minősül, hanem annak **jogosulatlan közzététele** is: aki azért, hogy jogtalan előnyt szerezzen vagy jogtalan hátrányt

okozzon, bennfentes információt illetéktelen személynek vagy személyeknek átad, szintén szabadságvesztéssel büntetendő.

A Btk. tiltja a tiltott piacbefolyásolást is. Ennek megfelelően szintén büntett a **tiltott piacbefolyásolás**, ami miatt **szabadságvesztéssel** büntetendő, aki

- a) olyan ügyletet köt, megbízást ad, visszavon vagy módosít, saját számlás kereskedés során ajánlatot rögzít, visszavon vagy módosít, amely az adott pénzügyi eszköz vagy kapcsolódó azonnali árutőzsdei ügylet keresleti vagy kínálati viszonyairól, árfolyamáról vagy áráról hamis vagy félrevezető jelzéseket ad, azt mesterséges vagy rendellenes szinten rögzíti,
- b) pénzügyi eszközre vonatkozó színlelt ügylet kötésével vagy más megtévesztő magatartással a pénzügyi eszköz vagy kapcsolódó azonnali árutőzsdei ügylet árfolyamát vagy árát befolyásolni törekszik, vagy
- c) a referenciaérték kiszámítását hamis vagy félrevezető információ közlésével vagy továbbításával, vagy megtévesztő módszer alkalmazásával befolyásolni törekszik.

Ugyanígy büntetendő az is, aki

- a) haszonszerzés céljából nagy nyilvánosság előtt olyan **információt közöl vagy híresztel**, amely az adott pénzügyi eszköz vagy kapcsolódó azonnali árutőzsdei ügylet keresleti vagy kínálati viszonyairól, árfolyamáról vagy áráról hamis vagy félrevezető jelzéseket ad, azt mesterséges vagy rendellenes szinten rögzíti, vagy
- b) a gazdálkodó szervezet vagyoni helyzetéről vagy vezető állású személyéről e tevékenységével összefüggésben, illetve a gazdálkodó szervezetre vonatkozóan pénzügyi eszközről **valótlan adat közlésével vagy híresztelésével**, illetve adat **elhallgatásával** másokat **tőkebefektetésre** vagy a befektetés emelésére, illetve tőkebefektetés **eladására** vagy a befektetés csökkentésére **rábír**.

Súlyosabb büntetésre számíthat, aki ezt a bűncselekményt pl. **pénzügyi intézmény, befektetési vállalkozás**, árutőzsdei szolgáltató, befektetési alapkezelő, kockázati tőkealapkezelő, tőzsdei, központi értéktári vagy központi szerződő fél tevékenységet végző szervezet **tisztségviselőjeként vagy alkalmazottjaként** követi el.

1.5.3 Vezetői feladatokat ellátó személyek ügyleteinek bejelentése

A **bejelentési** kötelezettség a kibocsátónál **vezetői feladatokat ellátó személyeket**, valamint adott esetben a velük szoros kapcsolatban álló személyeket érinti. A **vezetői feladatokat ellátó személyekkel szoros kapcsolatban álló személyeknek** számít: az érintett személy házastársa vagy olyan partnere, aki a házastárral egyenértékűnek számít; az érintett személy eltartottnak minősülő gyermeke vagy bármely olyan rokona, akivel az adott ügylet időpontjában legalább 1 éve közös háztartásban élt; vagy bármely olyan jogi személy, vagyonösszeg vagy személyegyesülés, amelyben a vezetői feladatokat vezetői feladatokat ellátó személy vagy valamely, a fentiekben említett személy látja el, amely ilyen személy közvetlen vagy közvetett ellenőrzése alatt áll, vagy amely ilyen személy javára jött létre, vagy gazdasági érdekei alapvetően megegyeznek egy ilyen személy gazdasági érdekeivel.

A fenti személyek által lebonyolított ügyletek fokozottabb átláthatósága további eszköz a piaci visszaélés, különösen a bennfentes kereskedelem megelőzése érdekében. Abban az esetben, ha az ügyletkötés értéke az adott évben eléri az 5 ezer eurót (valamennyi ügylet nettósítás

nélküli értékének összeadásával), az érintett személyeknek haladéktalanul, de legkésőbb az ügylet időpontját követő **3 munkanapon belül értesíteniük kell a felügyeletet**, és

- a) a **kibocsátót** a saját javukra bonyolított, az adott kibocsátó részvényeire vagy hitelviszonyt megtestesítő eszközeire, vagy az ezekhez kapcsolódó származtatott vagy más pénzügyi eszközökre vonatkozóan kötött ügyletekről,
- b) a **kibocsátási egységek piacának szereplőit** a saját javukra bonyolított, a kibocsátási egységekre és az azokon alapuló aukciós termékekre vagy hozzájuk kapcsolódó származtatott eszközökre vonatkozóan kötött ügyletekről.

A **kibocsátó** köteles a bejelentett információt az értesítés kézhezvételétől számított **2 munkanapon belül közzétenni** oly módon, hogy ahhoz gyorsan és megkülönböztetés mentesen hozzá lehessen férni.

A kibocsátó írásban köteles tájékoztatni a vezetői feladatokat ellátó személyeket a fenti bejelentési kötelezettségeikről.

A kibocsátó **jegyzéket** készít az összes, vezetői feladatot ellátó személyről és a velük szoros kapcsolatban álló személyekről.

A kibocsátónál vezetői feladatokat ellátó személy üzletkötéseire **tilalmi időszak** is vonatkozik: a vezetőnek számító személy sem közvetve, sem közvetlenül nem bonyolíthat ügyleteket sem saját, sem harmadik fél javára a kibocsátó részvényeire, hitelviszonyt megtestesítő eszközeire, illetve az ezekhez kapcsolódó származtatott termékekre vagy más pénzügyi eszközökre **az időközi pénzügyi jelentés vagy az év végi jelentés bejelentését megelőző 30 napos** tilalmi időszakon belül. Számukra tehát tilos a kereskedés a kötelező köztes pénzügyi jelentés vagy év végi jelentés bejelentése előtt, kivéve, ha egyedi és rendkívüli körülmények indokolják, hogy a kibocsátó azt engedélyezze.

1.5.4 A bennfentesek jegyzéke

Az olyan kibocsátót, amely kérte vagy jóváhagyta pénzügyi eszközei valamely uniós tagállam szabályozott piacára történő bevezetését, illetve kizárólag MTF-ben vagy szervezett kereskedési rendszerben (OTF) forgalmazott eszköz esetében jóváhagyta, illetve kérte pénzügyi eszközei MTF-ben vagy szervezett kereskedési rendszerben (OTF-en) való forgalmazását, a **bennfentesek jegyzéke** vezetésének kötelezettsége terheli. Köteles tehát

- a) jegyzéket készíteni azokról a személyekről, akik hozzáférnek a bennfentes információkhoz (például a tanácsadók, könyvelők vagy hitelminősítő szervezetek) (a bennfentesek jegyzéke);
- b) a bennfentesek jegyzékét frissíteni, továbbá
- c) a bennfentesek jegyzékét kérésre megküldeni a felügyeletnek.

A bennfentesek jegyzéke **tartalmazza**:

- a) a bennfentes információhoz hozzájutó személyek személyazonosságát;
- b) e személyek bennfentesek jegyzékébe való felvételének okát;
- c) annak időpontját, amikor e személyek hozzájutottak a bennfentes információhoz és
- d) a bennfentesek jegyzéke összeállításának dátumát.

A kibocsátó köteles minden észszerű lépést meg is tenni annak érdekében, hogy a bennfentesek jegyzékében szereplő személyek **megismerjék** és írásban elismerjék az ezzel

járó jogi és közigazgatási kötelezettségeket, és legyenek tisztában a bennfentes kereskedelemért és a bennfentes információk jogosulatlan közzétételéért kiszabható szankciókkal.

A kibocsátó a bennfentesek jegyzékét az abban foglalt információ változása esetén haladéktalanul frissíti, és feltünteti a frissítés dátumát is. A bennfentesek jegyzékét a jegyzék összeállítását vagy frissítését követő legalább 5 éven át meg kell őrizni.

1.6 Tőzsdei ügylet

Az a szerződés, amelyet **a tőzsdei kereskedő a tőzsdén** – a tőzsdei szabályzat által lehetővé tett körben és módon – **tőzsdei termékre vonatkozóan köt**. A tőzsdei ügylet

- a) **Azonnali ügylet:** ha a tőzsdei ügyletben az ügylet tárgyának tényleges átadására anélkül vállalnak kötelezettséget, hogy a teljesítés módját és idejét meghatározták volna, és a kötelezettséget a tőzsdei szabályzatban meghatározott módon és időben kell teljesíteni,
- b) **Határidős ügylet:** ha a szerződő felek abban állapodnak meg, hogy a tőzsdei ügyletben vállalt kötelezettségeiket a tőzsdei szabályzat által meghatározott későbbi időpontban teljesítik. A határidős ügylet teljesítése történhet az ügylet tárgyának tényleges átadásával, közraktári jeggyel történő teljesítéssel, illetve számlapénzben történő teljesítéssel. A teljesítésre vonatkozó szabályok a szerződés tárgyának tényleges átadásával történő teljesítését korlátozhatják vagy kizárhatják.
- c) Opció ügylet:
 1. **Vételi opció:** ha a kötelezett tőzsdei termékre másnak vételi jogot enged, a jogosult a vételi jog tárgyát egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatja,
 2. **Eladási opció:** annak a személynek, aki a jogosulttal szemben a tőzsdei termékre vételi kötelezettséget vállal, a jogosult a tőzsdei terméket egyoldalú nyilatkozattal eladhatja.
- e) Az opciós ügyletre vonatkozó megállapodás tartalmazza a tőzsdei termék, a vételár, az opciós díj és az opció gyakorlásának időtartama (határnapja) meghatározását. Az opció a tőzsdei ügylet megkötésétől számítva legfeljebb 5 évre köthető ki. Az opció gyakorlása meghatározott határnapra is kiköthető, ez esetben a határnap nem lehet távolabbi, mint a tőzsdei ügylet megkötésétől számított öt év. Az 5 évet meghaladó időtartamra vagy 5 évnél távolabbi határnapra, illetve határozatlan időre kikötött opció semmis. A tőzsdei szabályzat az opció – egyes tőzsdei ügyletekben kiköthető – időtartamát és határnapját meghatározhatja.
- d) Azonnali, határidős, illetve opciós ügyletek kombinációja.

A tőzsdei ügylet **érvényességéhez** a tőzsdei ügylet adatainak a tőzsdei szabályzatban meghatározott módon történő rögzítése, ezenfelül a központi értéktár (KELER), illetve a központi szerződő fél (KELER KSZF) által történő nyilvántartásba vétele és visszaigazolása is szükséges. Tőzsdei ügyletben kikötött opció vagy elővásárlási jog átruházható és az örökösökre is átszáll.

1.7 Részvénykönyv, részvénykönyvvezetés

A részvénytársaság **igazgatósága**, vagy megbízottja a részvényesekről – ideértve az ideiglenes részvények tulajdonosait is – részvénykönyvet vezet, amelyben nyilvántartja

- a) a részvényes – közös tulajdonban álló részvény esetén a közös képviselő – nevét, lakóhelyét vagy székhelyét;
- b) részvénytársaságonként a részvényes részvényeinek vagy ideiglenes részvényeinek darabszámát, tulajdoni részesedésének mértékét.

Ha a kibocsátott részvényben rögzített olyan adat változik meg, amelyet a részvénykönyvben is nyilvántartanak, a részvénykönyv adatait módosítani kell.

A részvénykönyv vezetésére a részvénytársaság igazgatósága központi értéktárnak, befektetési vállalkozásnak, pénzügyi intézménynek, ügyvédnek vagy könyvvizsgálónak **megbízást** adhat. Az nyrt. a részvénykönyv vezetésével megbízott adatait és a megbízás tényét a honlapján is közzéteszi.

A részvénykönyvi bejegyzés és törlés jelentősége, hogy **a részvényes a társasággal szemben részvényesi jogait akkor gyakorolhatja, ha őt a részvénykönyvbe bejegyezték.** A részvénykönyvbe történő bejegyzés elmaradása ugyanakkor a részvényesnek a részvény feletti tulajdonjogát nem érinti.

Az alakilag igazolt részvényest a részvénykönyv vezetőjénél előterjesztett **kérelmére** be kell jegyezni a részvénykönyvbe, míg a bejegyzett részvényest kérelme alapján törölni kell a részvénykönyvből. A részvényes a részvénykönyvbe történő bejegyzés iránti kérelmét a részvény tulajdonjogának megszerzésétől számított 2 munkanapon belül nyújtja be. Ha a nyomdai részvény értékpapír-letétkezelőnél van, úgy a letétkezelő nyújtja be a kérelmet, dematerializált részvény esetében pedig ez a feladat az értékpapír-számlavezetőt terheli. Nyrt. esetén az értékpapír-számlavezető ezen kötelezettsége nem áll fenn, ha a részvényes a bejegyzés megtiltásáról rendelkezik, vagy ha a bejelentésre nem jogosítja fel az értékpapír-számlavezetőt.

Az nyrt.-nél a társaság kezdeményezésére történő **tulajdonosi megfeleltetés** esetén a részvénykönyv vezetője a részvénykönyvben szereplő valamennyi adatot törli, és ezzel egyidejűleg a tulajdonosi megfeleltetés eredményének megfelelő adatokat a részvénykönyvbe bejegyezi.

A részvénykönyv vezetője akkor tagadhatja meg az alakilag igazolt részvényes bejegyzési kérelmének teljesítését, ha a részvényes a részvényét jogszabálynak vagy az alapszabálynak a részvény átruházására vonatkozó szabályait sértő módon szerezte meg. A részvénykönyvből törölt adatoknak megállapíthatónak kell maradniuk.

A részvénykönyvbe bárki **betekinthet.** A betekintés lehetőségét a társaság vagy a részvénykönyv vezetésével megbízott személy a székhelyén munkaidőben folyamatosan biztosítani köteles. Akire pedig a részvénykönyv fennálló vagy törölt adatot tartalmaz, a részvénykönyv rá vonatkozó részéről a részvénykönyv vezetőjétől **másolatot** igényelhet, amit 5 napon belül, ingyenesen kell kiadni. A részvénykönyvbe való betekintés során a részvénytársaság köteles tájékoztatni a betekintőt, ha a részvénykönyv vezetésére tulajdonosi megfeleltetést kezdeményezett, a legutóbbi tulajdonosi megfeleltetés fordulónapjáról, továbbá zrt. esetén az alapszabályban meghatározott, a tulajdonosi megfeleltetés időpontjában a részvénykönyvben szereplő adatok esetleges törlésére és a tulajdonosi megfeleltetés adatainak a részvénykönyvbe való bejegyzésére vonatkozó rendelkezésekről is.

1.8 Titoktartás (a banktitok, az értékpapírtitok, a fizetési titok, az üzleti titok és személyes adatok kezelésére vonatkozó szabályok)

1.8.1 Banktitok

Banktitok minden olyan, az **egyes ügyfelekről a pénzügyi intézmény** (hitelintézet, pénzügyi vállalkozás) **rendelkezésére álló tény, információ**, megoldás vagy adat, amely ügyfél személyére, adataira, vagyoni helyzetére, üzleti tevékenységére, gazdálkodására, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira, valamint a pénzügyi intézmény által vezetett számlájának egyenlegére, forgalmára, továbbá a pénzügyi intézménnyel kötött szerződéseire vonatkozik. Ebből a szempontból a pénzügyi intézmény **ügyfelének** tekintendő mindenki, aki (amely) a pénzügyi intézménytől pénzügyi szolgáltatást vesz igénybe, vagy aki szolgáltatás igénybevétele céljából lép kapcsolatba a pénzügyi intézménnyel, de a szolgáltatást nem veszi igénybe. A banktitokra vonatkozó rendelkezéseket a közvetítő ügyfelének adataira is megfelelően alkalmazni kell.

1.8.2 Fizetési titok

Fizetési titok minden olyan, **az egyes ügyfelekről a pénzforgalmi intézmény, elektronikuspénz-kibocsátó intézmény rendelkezésére álló tény, információ**, megoldás vagy adat, amely az ügyfél személyére, adataira, vagyoni helyzetére, üzleti tevékenységére, gazdálkodására, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira, valamint a pénzforgalmi intézmény, elektronikuspénz-kibocsátó intézmény által vezetett számlájának egyenlegére, forgalmára, továbbá a pénzforgalmi intézménnyel, elektronikuspénz-kibocsátó intézménnyel kötött szerződéseire vonatkozik. A fizetési titokra vonatkozó rendelkezések szempontjából **ügyfelének** kell tekinteni mindenkit, aki a pénzforgalmi intézménytől, elektronikuspénz-kibocsátó intézménytől pénzügyi szolgáltatást, kiegészítő pénzügyi szolgáltatást vesz igénybe. A fizetési titokra vonatkozó rendelkezéseket a pénzforgalmi közvetítő ügyfelének adataira is alkalmazni kell.

1.8.3 Értékpapírtitok

Értékpapírtitok minden olyan, **az egyes ügyfélről a befektetési vállalkozás, a multilaterális kereskedési rendszer működtetője, az árutőzsdei szolgáltató, a befektetési alapkezelő, a kockázati tőkealap-kezelő, a tőzsde, központi értéktár, központi szerződő fél (szolgáltató) rendelkezésére álló adat**, amely az ügyfél személyére, adataira, vagyoni helyzetére, üzleti befektetési tevékenységére, gazdálkodására, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira, illetve a szolgáltatóval kötött szerződéseire, számlájának egyenlegére és forgalmára vonatkozik.

A befektetési vállalkozás, illetőleg az árutőzsdei szolgáltató (szolgáltató) az értékpapírtitkot harmadik személynek – az ügyfél egyidejű tájékoztatása mellett – csak **akkor adja ki**, ha

- a) az ügyfél vagy annak törvényes képviselője a rá vonatkozó kiszolgáltatható értékpapírtitok körébe tartozó adatokat pontosan megjelölve közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan kéri vagy erre felhatalmazást ad; nem szükséges a közokiratba, teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalás, ha az ügyfél ezt az írásbeli nyilatkozatát a szerződéskötés keretében nyújtja,
- b) a szolgáltató ügyféllel szemben fennálló követelése értékesítése vagy lejárt követelése érvényesítése ezt szükségessé teszi.

A titoktartási kötelezettség **nem áll fenn** továbbá pl.

- a) a hatáskörében eljáró BEVA-val, OBA-val, MNB-vel, Állami Számvevőszékkel, Gazdasági Versenyhivatallal;
- b) a jogszabályban meghatározott tevékenységi körében eljáró szabályozott piaccal, multilaterális kereskedési rendszer működtetőjével, központi szerződő féllel, központi értéktárral, az ellenőrzési jogkörét gyakorló kormányzati ellenőrzési szervvel, valamint az európai uniós támogatások felhasználásának szabályszerűségét ellenőrző Európai Csalásellenes Hivatallal (OLAF);
- c) a hagyatéki ügyben eljáró közjegyzővel, valamint a hatáskörében eljáró gyámhatósággal;
- d) a csődeljárás, felszámolási eljárás, önkormányzatok adósságrendezési eljárása, bírósági végrehajtási eljárás, illetve végelszámolás ügyében eljáró vagyongfelügyelővel, felszámolóval, pénzügyi gondnokkal, végrehajtóval, illetve végelszámolóval;
- e) a büntetőeljárás során eljáró ügyészséggel, nyomozó hatósággal, valamint az előkészítő eljárást folytató szervvel;
- f) a büntető-, valamint polgári ügyben, továbbá csőd-, felszámolási eljárás, illetve az önkormányzatok adósságrendezési eljárása keretében a bírósággal;
- g) külön törvényben meghatározott feltételek teljesülése esetén a titkos információgyűjtés folytatására feljogosított szervvel;
- h) a főigazgató eseti engedélye alapján a törvényben meghatározott feladatkörében eljáró nemzetbiztonsági szolgálattal;
- i) az adó-, vám- és társadalombiztosítási kötelezettség teljesítésének ellenőrzése, valamint az ilyen tartozást megállapító végrehajtható okirat végrehajtása érdekében folytatott eljárás keretében eljáró adóhatósággal, vámhatósággal;
- j) a feladatkörében eljáró alapvető jogok biztosával, valamint
- k) a feladatkörében eljáró Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósággal (NAIH);
- l) a természetes személyek adósságrendezési eljárásában eljáró főhitelezővel, Családi Csődvédelmi Szolgálattal, családi vagyongfelügyelővel, bírósággal;
- m) a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvényben meghatározott felszámoló szervezetek nyilvántartásával és hatósági ellenőrzésével összefüggő feladatai során eljáró, a felszámoló szervezeteket nyilvántartó hatósággal;
- n) a Magyar Könyvvizsgálói Kamara által a befektetési vállalkozásnál vagy az árutőzsdei szolgáltatónál jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet ellátó könyvvizsgálója vagy korábbi könyvvizsgálója ellen indított fegyelmi eljárás keretében a Magyar Könyvvizsgálói Kamarával, valamint az ügyvédi kamara által az ügyvéd által kezelt letétek kezelésére vonatkozó szabályok megtartásának hatósági ellenőrzése során, illetve az ügyvéd ellen indult előzetes vizsgálat, ügyvédi kamarai hatósági eljárás és fegyelmi eljárás keretében az ügyvédi kamarával

szemben, e szervezeteknek a szolgáltatóhoz intézett adatkérése vagy írásbeli megkeresése esetén.

Az **írásbeli megkeresésben** meg kell jelölni

- a) azt az ügyfelet, ügyfélkört vagy számlát, akiről vagy amelyről az értékpapírtitok kiadását kéri; és
- b) a kért adatok fajtáját és az adatkérés célját, kivéve, ha az MNB helyszíni ellenőrzést folytat.

A szolgáltató a nemzetbiztonsági szolgálat, az ügyészség, a nyomozó hatóság és az előkészítő eljárást folytató szerv adatkérésére vagy írásbeli megkeresésére haladéktalanul **kiszolgáltatja** a kért adatot az általa lebonyolított ügyletről és a nála vezetett számláról, ha adat merül fel arra, hogy az ügylet vagy a számla összefüggésben van

- a) kábítószerrel való visszaéléssel;
- b) terrorcselekménnyel;
- c) robbanóanyaggal vagy robbantószerrel való visszaéléssel;
- d) lőfegyverrel vagy lőszerrel való visszaéléssel;
- e) pénzmosással;
- f) bűnszövetségben vagy bűnszervezetben elkövetett bűncselekménnyel;
- g) bennfentes kereskedelemmel; vagy
- h) piacbefolyásolással.

Az ilyen adatátadásról az érintett ügyfél nem tájékoztatható.

A fentiekén túl **nem jelenti az értékpapírtitok sérelmét** különösen

- a) az olyan összesített adat szolgáltatása, amelyből az ügyfél személye vagy üzleti adata nem állapítható meg,
- b) a számla-tulajdonos nevére, számlájának számára vonatkozó adatszolgáltatás;
- c) a referenciaadat-szolgáltató részéről a Központi Hitelinformációs Rendszernek, illetve e rendszerből a referenciaadat-szolgáltató részére nyújtott, a jogszabályban foglaltaknak megfelelő adatszolgáltatás;
- d) a szolgáltató által megbízott könyvvizsgálónak, jogi vagy egyéb szakértőnek, valamint az intézmény részére biztosítási fedezetet nyújtó biztosítónak a biztosítási szerződés teljesítéséhez szükséges mértékben történő adatátadás;
- e) a szolgáltató irányítási jogkörrel rendelkező vezető testületének írásbeli hozzájárulásával a szolgáltatóban minősített befolyással rendelkező vagy az ilyen befolyást szerezni kívánó személynek vagy szervezetnek, a szerződéses kötelezettségek állományának átruházásáról szóló megállapodás szerinti átvevő társaságnak, vagy ezek tulajdonosa által felhatalmazott könyvvizsgálónak, jogi vagy más szakértőnek történő adatátadás;
- f) a bíróság megkeresése esetén a peres fél számlája felett rendelkezésre jogosultak aláírás-mintájának bemutatása;
- g) a felügyelet által – az értékpapírtitokra vonatkozó szabályok betartásával – a befektetési vállalkozásokról, illetőleg az árutőzsdei szolgáltatókról egyedi azonosításra alkalmas adatok szolgáltatása;
- h) a kiszervezett tevékenység végzéséhez szükséges adatátadás a kiszervezett tevékenységet végző részére;
- i) a jogsértés elkövetőjével szemben a bennfentes kereskedelem, illetve piacbefolyásolás tárgyában meghozott felügyeleti határozat indoklási részének közzététele;
- j) a tulajdonosi megfeleltetés érdekében a központi értéktár részére nyújtott adatszolgáltatás;
- k) a tulajdonosi megfeleltetés érdekében a központi értéktár részéről a kibocsátó részére nyújtott adatszolgáltatás;
- l) az értékpapírszámlához vagy ügyfélszámlához kapcsolódó megbízás teljesítése céljából a megbízás feldolgozásában, elszámolásában és teljesítésében közreműködő befektetési vállalkozás, árutőzsdei szolgáltató, multilaterális kereskedési rendszer működtetője, központi értéktár, központi szerződő fél, kockázati tőkealap-kezelő,

tőzsde, továbbá befektetési szolgáltatási tevékenységet végző vagy kiegészítő szolgáltatást nyújtó hitelintézet és befektetési alapkezelő részére történő adattovábbítás;

- m) az nyrt. számára külön jogszabályban biztosított részvényesi azonosítás érdekében az értékpapírszámla-vezető részéről az nyrt. részére nyújtott adatszolgáltatás.

1.8.4 Üzleti titok

Üzleti titok **a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó, titkos** – egészben, vagy elemeinek összességéként nem közismert vagy az érintett gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető –, ennél fogva **vagyoni értékkel bíró olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat** és az azokból készült összeállítás, amelynek a titokban tartása érdekében a titok jogosultja az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsítja. A tőkepiacon **az üzleti titok a szolgáltatóra vonatkozó információ.**

Nem lehet üzleti titokra hivatkozással visszatartani az információt a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség esetén.

1.8.5 A titoktartás közös szabályai

Aki banktitok, fizetési titok, üzleti, vagy értékpapír-titok birtokába jut, köteles azt – törvény eltérő rendelkezése hiányában – **időbeli korlátozás nélkül megtartani.** Az ilyen titok főszabály szerint az ügyfél felhatalmazása nélkül nem adható ki harmadik személynek és feladatkörön kívül nem használható fel, aki pedig ilyen titok birtokába jut, azt nem használhatja fel arra, hogy annak révén saját maga vagy más személy részére közvetlen vagy közvetett módon előnyt szerezzen, továbbá, hogy a szolgáltatónak vagy ezek ügyfeleinek hátrányt okozzon.

Nem jelenti az értékpapírtitok, üzleti titok sérelmét a központi értéktári, a központi szerződő fél tevékenység végzése érdekében szükséges, a központi értéktár, a központi szerződő fél közötti adattovábbítás, továbbá a nyilvántartásba vett vagy elismert kereskedési adattárnak való, a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról szóló európai rendelet szerinti adattovábbítás.

Nem jelenti az értékpapírtitok, üzleti titok sérelmét a Felügyelet által történő, az MNB tv. szerinti adattovábbítás és a FATCA-törvény szerinti kötelezettség teljesítéséhez az adóhatóság felé szükséges adatszolgáltatás.

1.8.6 Személyes adatok kezelése

2018. május 25-től alkalmazandó az Európai Parlament és a Tanács Adatvédelmi Rendelete (**GDPR**¹⁷). Közvetlenül hatályos és alkalmazandó valamennyi EU tagállamban, közel egységes adatvédelmi szabályozást eredményezve az EU teljes területén.

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (GDPR).

Alkalmazni kell bármely **azonosított vagy azonosítható természetes személyre vonatkozó bármely adat kezelése** (az online azonosítók – így például egy IP cím vagy süti azonosító – is ilyen adat) esetén és minden olyan helyzetre is, ahol az EU-ban tartózkodó érintettek vonatkozó személyes adatok kezelése zajlik áruk vagy szolgáltatások nyújtásához kapcsolódóan.

Adatkezelésre kizárólag az **érintett hozzájárulása** esetén van mód. A hozzájárulás az érintett akaratának önkéntes, konkrét, megfelelő tájékoztatáson alapuló és egyértelmű kinyilvánítása, akár nyilatkozat, akár a megerősítést félreérthetetlenül kifejező cselekedet formájában. A tiltakozás hiánya, a „hallgatás”, illetve az előre kitöltött jelölő-négyzetek alkalmazása azonban nem elegendő. Az érintett bármikor jogosult visszavonni a hozzájárulását. Tilos egy szerződés teljesítését, illetve szolgáltatások nyújtását olyan személyes adatok kezeléséhez kötni, melyek nem szükségesek az adott szerződés teljesítéséhez/szolgáltatás nyújtásához, és minden adatkezelési célra külön hozzájárulásra van szükség.

Az adatkezelők széles körben kötelesek **tájékoztatni** az érintetteket a személyes adataik kezeléséről. A tájékoztatást tömör, átlátható, érthető és könnyen hozzáférhető formában, világosan és közérthetően megfogalmazva kell megadni.

Az érintettek nevesített joga az **adathordozhatósághoz való jog**, azaz az érintett jogosult arra, hogy a rá vonatkozó személyes adatokat tagolt, széles körben használt, géppel olvasható formátumban megkapja, és azt egy másik adatkezelőnek továbbítsa.

Az érintettek jogosultak a személyes adataik kezelése ellen tiltakozni a közvetlen üzletszerzési tevékenységekkel összefüggésben (**tiltakozáshoz való jog**), ez esetben a személyes adataik a továbbiakban e célból nem kezelhetők (beleértve a közvetlen üzletszerzéshez kapcsolódó profilalkotást is).

Adatvédelmi incidens (adatlopás, feltörés, lehalászás stb.) esetén az adatkezelő az incidensről való tudomásszerzést követő 72 órán belül köteles értesíteni az adatvédelmi hatóságot és az érintetteket, kivéve, ha az incidens valószínűsíthetően nem jár kockázattal a természetes személyek jogaira.

Azok a szolgáltatók, amelyek különleges adatokat nagy számban kezelnek, kötelesek kijelölni egy **adatvédelmi tisztviselőt**.

A hitelintézetnek és az ellenőrző befolyása alatt működő pénzügyi intézménynek, pénzforgalmi intézménynek, elektronikuspénz-kibocsátó intézménynek, befektetési vállalkozásnak, biztosítónak, ABAK-nak és ÁÉKBV-alapkezelőnek az előírt **titoktartási kötelezettsége**, ideértve a bank- és értékpapírtitok, fizetési titok – ide értve a személyes adatokat is – megtartási kötelezettsége, bizonyos jogszabályi feltételek teljesülése esetén, és ha az ügyfél nem tett korlátozó vagy tiltó nyilatkozatot, **egymás közti viszonyukban nem áll fenn**. A hitelintézet ellenőrző befolyása alatt működő befektetési vállalkozás az ügyféllel kötendő szerződést megelőzően köteles az ügyfél részére a fenti kölcsönös adatátadás lehetőségéről igazolható módon **tájékoztatást** adni, egyértelműen felhívva az ügyfél figyelmét arra, hogy a személyes adatai ilyen kezelésének lehetőségét bármikor korlátozhatja vagy megtilthatja. Az ügyfél kifejezett nyilatkozatával korlátozhatja vagy megtilthatja ezt az adattovábbítást.

1.9 Befektetési szolgáltatási és kiegészítő befektetési szolgáltatási tevékenységek, valamint pénzügyi eszközök (fajtái, definíciója)

1.9.1 Bszt. alkalmazási köre (hatálya)

A pénzügyi eszközök piacairól szóló EU szabályozás (MiFID2, MIFIR) alkotja a befektetési szolgáltatási tevékenység szabályozási hátterét. A MIFIR – rendeleti jellegéből adódóan – nem igényel implementációt, azonban a hazai jogszabályokat ehhez igazítani kell, ezt tartalmazza a Bszt. és a végrehajtási rendeletei.

A Bszt. alkalmazási köre kiterjed mindenkire, aki **Magyarországon befektetési szolgáltatási tevékenységet, vagy befektetési szolgáltatási tevékenységet kiegészítő szolgáltatást** (a továbbiakban együtt: befektetési és/vagy kiegészítő szolgáltatás) **végez**, feltéve, hogy nemzetközi szerződés vagy maga a Bszt. eltérően nem rendelkezik, akár magyarországi céggént, akár az EU más tagállamában vagy az EGT-t létrehozó megállapodásban részes más állam területén végzett határon átnyúló vagy fióktelep formájában folytatja a tevékenységet.

Ugyanakkor a Bszt. hatálya – többek között – **nem terjed ki** arra, aki

- a) pénzügyi eszközre vonatkozó sajtószámlás kereskedésen kívül nem végez befektetési szolgáltatási tevékenységet;
- b) kizárólag anyavállalata, leányvállalatai vagy az anyavállalata más leányvállalatai számára végez befektetési szolgáltatási tevékenységet;
- c) kizárólag munkavállalói részesedési programok kezelésével összefüggően végez befektetési szolgáltatási tevékenységet;
- d) a Bszt.-ben nem szabályozott tevékenysége során végez befektetési tanácsadási tevékenységet és ezért nem részesül díjazásban.

A törvény egyes rendelkezéseit az **MNB, a kincstár és az ÁKK Zrt., illetve a biztosítók, a pénztárak, befektetési alapok és letétkezelőik, vagyonkezelőik** meghatározott tevékenységeire is alkalmazni kell. A **hitelintézetnek** lehetősége van arra, hogy befektetési és kiegészítő szolgáltatások akár teljes körére engedélyt szerezzen, amelyre – bizonyos kivételekkel – a befektetési vállalkozásokra előírt kötelezettségeket kell teljesítenie.

1.9.2 Befektetési szolgáltatások

Befektetési szolgáltatási tevékenység a **rendszeres gazdasági tevékenység** keretében, **pénzügyi eszközre** (régembi szóhasználattal: befektetési eszközre) vonatkozóan végzett

- a) Megbízás felvétele és továbbítása;
- b) **Megbízás végrehajtása az ügyfél javára:** pénzügyi eszköz vételére vagy eladására vonatkozó megállapodás megkötésére irányuló tevékenység végzése az ügyfél javára, amely magában foglalja a befektetési vállalkozás vagy hitelintézet által kibocsátott pénzügyi eszköz értékesítésére vonatkozó megállapodás megkötését a kibocsátás pillanatában, azaz a jegyzés elfogadására vonatkozó megbízást is;
- c) **Sajtószámlás kereskedés:** pénzügyi eszköz saját eszköz terhére történő adásvétele, cseréje;
- d) **Portfóliókezelés:** az a tevékenység, amelynek során az ügyfél eszközei előre meghatározott feltételek mellett, az ügyfél által adott megbízás alapján, az ügyfél javára pénzügyi eszközökbe kerülnek befektetésre és kezelésre azzal, hogy az ügyfél a

megszerzett pénzügyi eszközből eredő kockázatot és hozamot, tehát a veszteséget és a nyereséget közvetlenül viseli;

- e) **Befektetési tanácsadás:** pénzügyi eszközre vonatkozó ügylethez kapcsolódó, személyre szóló ajánlás nyújtása, kivéve a nyilvánosság számára közölt tény, adat, körülmény, tanulmány, riport, elemzés és hirdetés közzétételét, továbbá a befektetési vállalkozás által az ügyfél részére adott, a Bszt. szerinti előzetes és utólagos tájékoztatást;
- f) **Pénzügyi eszköz elhelyezése (placement)** az eszköz (értékpapír vagy egyéb pénzügyi eszköz) vételére vonatkozó kötelezettségvállalással: a pénzügyi eszköz nyilvános vagy zártkörű forgalomba hozatala és nyilvános értékesítésre történő felajánlása, **jegyzési garanciavállalással** azaz:
 - a. az értékpapír saját számlára történő lejegyzésére, illetve megvásárlására vonatkozó kötelezettségvállalással, vagy
 - b. a jegyzés vagy eladás megghiúsulásának elkerülése érdekében szerződésben vállalt mennyiségű értékpapír lejegyzésére, illetőleg megvásárlására vonatkozó kötelezettségvállalással;
- g) **Pénzügyi eszköz elhelyezése az eszköz (pénzügyi eszköz) vételére vonatkozó kötelezettségvállalás (jegyzési garancia) nélkül:** a pénzügyi eszköz nyilvános vagy zártkörű forgalomba hozatala és nyilvános értékesítésre történő felajánlása, az eszköz (értékpapír vagy egyéb pénzügyi eszköz) vételére vonatkozó kötelezettségvállalás nélkül;
- h) **MTF működtetése:** olyan kereskedési rendszer működtetése, amelyben több harmadik fél pénzügyi eszközökre irányuló vételi és eladási szándéka hozható össze a rendszeren belül, és
- i) **OTF működtetése:** olyan multilaterális szervezett kereskedési rendszer működtetése, amely nem szabályozott piac vagy MTF, és amelyben több, harmadik féltől származó, kötvények, strukturált pénzügyi eszközök, kibocsátási egységek és származtatott termékek vételi és eladási szándéka hozható össze a rendszeren belül, oly módon, hogy az szerződést eredményez.

1.9.3 Kiegészítő szolgáltatások

Kiegészítő szolgáltatás a szintén **rendszeres gazdasági tevékenység keretében** végzett

- a) **Pénzügyi eszköz letéti őrzése és nyilvántartása, valamint az ehhez kapcsolódó ügyfélszámla vezetése:** a pénzügyi eszköz megőrzésre történő átvétele, a tulajdonos megbízásából való nyilvántartása és kiadása, kivéve felső szintű (központi) értékpapírszámla vezetését;
- b) **Letétkezelés,** a pénzügyi eszköz letéti őrzése, a kamat, az osztalék, a hozam, illetőleg a törlesztés beszedése és egyéb kapcsolódó szolgáltatás együttes nyújtása, ideértve az óvadék kezelésével összefüggő szolgáltatásokat, **valamint az ehhez kapcsolódó értékpapírszámla vezetése, nyomdai úton előállított értékpapír esetében ennek nyilvántartása és az ügyfélszámla vezetése;**
- c) **Befektetési hitel nyújtása:** pénzügyi eszköz vásárlásához nyújtott hitel, ha a hitelt nyújtó részt vesz az ügylet lebonyolításában;
- d) Tőkeszerkezettel, üzleti stratégiával és az ezekkel összefüggő kérdésekkel, valamint az egyesüléssel és a vállalatfelvásárlással kapcsolatos tanácsadás és szolgáltatás;
- e) Befektetési szolgáltatási tevékenységhez kapcsolódó valutával és devizával történő kereskedés;

- f) **Befektetési elemzés és pénzügyi elemzés:** pénzügyi eszközre vagy annak kibocsátójára vonatkozó, a Tpt. szerinti befektetési ajánlás, kivéve a befektetési tanácsadást;
- g) Jegyzési garanciavállaláshoz kapcsolódó szolgáltatás;
- h) **Származtatott ügyletek** (olyan ügyletek, amelyeknek értéke az alapjául szolgáló pénzügyi eszköz, mint alaptermék értékétől függ és önálló kereskedés tárgyát képezi) **alapjául szolgáló eszközhöz kapcsolódó befektetési szolgáltatási tevékenység vagy kiegészítő szolgáltatás.**

1.9.4 Kiegészítő fogalmak

A fenti tevékenységek definíciójának megértéséhez néhány **további fogalom** ismerete még szükséges:

- a) **befektetési ajánlás:** pénzügyi eszközre, tőzsdei termékre vagy annak kibocsátójára vonatkozó olyan elemzés, javaslat vagy más információ, amelynek nyilvánosságra hozatala vagy mások számára oly módon történő hozzáférhetővé tétele, amely alapján az nyilvánosságra kerülhet, befolyásolhatja, hogy a befektető saját vagy más pénzt, egyéb vagyontárgyát részben vagy egészben a tőkepiac hatásaitól tegye függővé;
- b) **elszámolóház:** az elszámolóházi tevékenység végzésére jogosult szervezet;
- c) elszámolóházi tevékenységek:
 - a. klíring,
 - b. klíringelt ügylet pénzügyi teljesítése,
 - c. klíringelt ügylet nem pénzben (termékkel) történő teljesítése,
 - d. a tőzsdei ügylet teljesítéséhez kapcsolódó kötelezettségvállalás,
 - e. értékpapír-kölcsönzési rendszer működtetése.

1.9.5 Pénzügyi eszközök

Mivel a befektetési szolgáltatások és a kiegészítő szolgáltatások tárgya a pénzügyi eszköz, szükséges ismerni a pénzügyi eszköz (korábbi szóhasználat: befektetési eszköz) fogalmát.

Pénzügyi eszköz

- a) az **átruházható értékpapír:** ide tartozik minden, a magyar jog által nevesített vagy egyébként a Ptk.-nak megfelelő, vagy a forgalomba hozatal helyének joga szerint értékpapírnak minősülő eszköz, amely a tőkepiacon forgalomképes, a fizetőeszköz kivételével;
- b) a **pénzpiaci eszköz:** a fizetőeszköz kivételével sorozatban kibocsátott, pénzkövetelésre szóló eszköz, amellyel pénzpiacon kereskednek;
- c) a kollektív befektetési forma által kibocsátott értékpapír, azaz Magyarországon a befektetési jegy;
- d) az értékpapírhoz, devizához, kamatlábhoz vagy hozamhoz, kibocsátáskereskedelmi egységhez vagy más származtatott eszközhöz, pénzügyi indexhez vagy pénzügyi intézkedéshez kapcsolódó **opció, tőzsdei határidős ügylet, csereügylet, tőzsdén kívüli határidős kamatláb-megállapodás, valamint bármely más származtatott ügylet**, amely fizikai leszállítással teljesíthető vagy pénzben kiegyenlíthető;
- e) az áruhoz kapcsolódó opció, tőzsdei határidős ügylet, csereügylet, tőzsdén kívüli határidős ügylet, valamint bármely más származtatott ügylet, amelyet pénzben kell kiegyenlíteni vagy az ügyletben résztvevő felek valamelyikének választása szerint –

nem a teljesítési határidő lejárta vagy más megszűnési ok miatt – pénzben kiegyenlíthető;

- f) az áruhoz kapcsolódó opció, tőzsdén kívüli határidős ügylet, csereügylet, valamint bármely más származtatott ügylet, amely fizikai leszállítással teljesíthető, feltéve, hogy azzal szabályozott piacon, MTF-ben vagy szervezett kereskedési rendszerben kereskednek, azon szervezett kereskedési rendszerben kereskedett nagykereskedelmi energiatermék kivételével, amelyet a vonatkozó szabályok szerint természetben kell kiegyenlíteni (ténylegesen le kell szállítani);
- g) az előző pont alá nem tartozó, **más származtatott pénzügyi eszköz** jellemzőivel rendelkező, áruhoz kapcsolódó opció, tőzsdei és tőzsdén kívüli határidős ügylet, csereügylet, valamint bármely más származtatott ügylet, amely fizikai leszállítással teljesíthető, és a vonatkozó szabályoknak megfelelően nem kereskedelmi célt szolgál;
- h) a hitelkockázat átruházását célzó származtatott ügylet;
- i) a különbözetre vonatkozó pénzügyi megállapodás;
- j) az éghajlati, időjárásai változóhoz, fuvardíjhoz, inflációs rátához vagy más hivatalos gazdasági statisztikához kapcsolódó opció, tőzsdei határidős ügylet, csereügylet, tőzsdén kívüli határidős kamatláb-megállapodás vagy bármely más származtatott ügylet, amelyet pénzben kell kiegyenlíteni vagy amely az ügyletben résztvevő felek valamelyikének választása szerint – nem a teljesítési határidő lejárta vagy más megszűnési ok miatt – pénzben kiegyenlíthető;
- k) **egyéb**, a fentiekben nem említett eszközhöz, joghoz, kötelezettséghez, indexhez, intézkedéshez kapcsolódó **származtatott ügylet**, amely rendelkezik a többi származtatott eszköz valamelyikének jellemzőivel, ideértve azt, hogy valamely szabályozott piacon vagy multilaterális kereskedési rendszerben kereskednek vele, valamint az uniós szabályozás szerinti származtatott ügyletek, amilyen pl. a telekommunikációs sáv szélességre, árutárolási kapacitásra vonatkozó származtatott ügylet;
- l) az **üvegházhatású gáz kibocsátási egység** és a **légszennyező anyag kibocsátási jog**, amely olyan részegységekből áll, amelyek az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételről szóló törvény előírásainak megfelelnek.

A fenti eszközök fogalmának értelmezéséhez szintén szükséges néhány további fogalom ismerete:

- a) **Származtatott ügylet:** olyan ügylet, amelynek értéke az alapjául szolgáló pénzügyi eszköz, mint alaptermék értékétől függ és önálló kereskedés tárgyát képezi;
- b) **Származtatott termék:** a fenti d)-k) pontokban meghatározott pénzügyi eszköz;
- c) **Kollektív befektetési forma:** minden olyan kollektív befektetés, amely több befektetőtől gyűjt tőkét abból a célból, hogy meghatározott befektetési politikának megfelelően befektesse a befektetők javára (befektetési alap, azaz ÁÉKBV, ABA);
- d) **Csereügylet (swap):** valamely pénzügyi eszköz cseréjére vonatkozó olyan összetett megállapodás, amely általában egy azonnali és egy határidős adásvételi ügyletből, illetve több határidős ügyletből tevődik össze és általában jövőbeni pénzáramlások cseréjét vonja maga után.

1.10 Multilaterális kereskedési rendszer (MTF)

Az MTF olyan multilaterális rendszer, amely harmadik felek pénzügyi eszközökre irányuló, vételi és eladási szándékát hozza össze a kereskedés során megkülönböztetés-mentes módon, szerződést eredményezve.

Az MTF a tőkepiacon való nyilvános megjelenés lehetőségét teremti meg a kibocsátók számára alacsonyabb díjak, egyszerűbb feltételek és speciális támogató eszközök mellett. Ezzel módot ad arra, hogy a kibocsátók fokozatosan szokjanak hozzá a tőzsdei jelenléttel együtt járó kötelezettségekhez, transzparenciához.

Az MTF működtetése befektetési szolgáltatásnak minősül, azt befektetési vállalkozás vagy piacműködtető végezheti. Magyarországon a BÉT üzemeltet három MTF-et: a (i) BÉTa piacon a külföldi részvényekkel és ETF-ekkel (Exchange Traded Funds), azaz tőzsdén kereskedett befektetési alapokkal kereskednek, az (ii) Xtenden a hazai közepes méretű vállalkozások részvényeivel, míg az (iii) Xbond alternatív kereskedési platformot kínál a hazai vállalatok által kibocsátott kötvények kereskedelmére.

1.11 Kollektív befektetési formák

Kollektív befektetési forma minden olyan befektetés, amely több befektetőtől gyűjt tőkét abból a célból, hogy meghatározott befektetési politikának megfelelően befektesse a befektetők javára. Magyarországon kollektív befektetési forma a befektetési alap a Kbtv.-ben meghatározott feltételekkel.

A befektetési alap jogi személy, amely az MNB nyilvántartásába történő bejegyzéssel jön létre, és a nyilvántartásból való törléssel szűnik meg.

A befektetési alapot a befektetési alapkezelő hozza létre, és az alapkezelő az alap törvényes képviselője, az alapkezelő jár el az alap nevében. Befektetési alap kezelését – eltérő törvényi rendelkezés hiányában – kizárólag olyan vállalkozás végezheti, amelyik befektetési alapkezelési tevékenység végzésére jogosító felügyeleti engedéllyel rendelkezik.

1.11.1 A befektetési alapok csoportosítása

- 1) A befektetési alap **működési formája**, azaz a befektetési jegyek forgalomba hozatali módja alapján
 - a) **Nyilvános**: az a befektetési alap, amelynek legalább egy befektetési jegy sorozatát nyilvános forgalomba hozatal útján hozták forgalomba;
 - b) **Zártkörű**: az a befektetési alap, amely befektetési jegyének forgalomba hozatala a Prospektus rendelet alapján tájékoztató közzététele nélkül történt, vagy amely nyilvános befektetési alappól zártkörű befektetési alappá alakul át. A zártkörű befektetési alap nyilvános befektetési alappá való átalakulásáig a zártkörűen forgalomba hozott befektetési jegy befektetőknek való felajánlására a Prospektus rendeletben a tájékoztató közzétételi kötelezettség nélküli forgalomba hozatalra meghatározott szabályok szerint, azok korlátai között kerülhet sor.
- 2) A befektetési jegyek **forgalmazási köre**, azaz a lehetséges befektetők köre alapján
 - a) **Szakmai befektetőnek forgalmazott**: szakmai befektetőnek az olyan befektető minősül, aki

- a) a Bszt. szerinti szakmai ügyfél vagy kérés esetén szakmai ügyfélként kezelhető (a szakmai ügyfélre vonatkozó szabályokat lásd a Bszt. szabályainál), vagy
 - b) legalább 100 ezer euró vagy annak megfelelő értékű kollektív befektetési értékpapírba történő befektetésre vállal kötelezettséget, vagy
 - b) **Lakossági ügyfélnek minősülő befektetőknek forgalmazott:** lakossági befektető az, aki nem minősül szakmai befektetőnek.
- 3) A befektetési alap **fajtája**, azaz a befektetési jegyek visszaválthatósága alapján
- a) **Nyíltvégű:** befektetési jegyeit a befektetők a folyamatos forgalmazás során az alap futamideje alatt megvásárolhatják, továbbá a befektetési jegyeket a befektetési alap kezelési szabályzatában foglalt szabályok szerint a futamidő alatt visszaválthatják.
 - b) **Zártvégű:** befektetési jegyei az alap futamideje alatt a befektetők kezdeményezésére nem válthatók vissza, kivéve a törvényben biztosított rendkívüli eseteket.
- 4) A befektetési alap **futamideje** szerint lehet
- a) **határozott** futamidejű, vagy
 - b) **határozatlan** futamidejű.
- 5) Az **elsődleges eszközkategória típusa**, azaz a befektetési alap által megszerezhető elsődleges eszközök alapján a befektetési alap
- a) **Értékpapíralap**, vagy **ingatlanalap:** A befektetők által átadott pénzt az értékpapíralapok a tőkepiacon elsősorban pénzügyi eszközökben, míg az ingatlanalapok ingatlanbefektetésekben hasznosítják (kockáztatják). Az értékpapíralapok és az ingatlanalapok befektetési jegyei – speciális előírás hiányában – szakmai és lakossági befektetőknek egyaránt forgalmazhatók.
 - b) **Kockázati tőkealap:** Olyan zártvégű befektetési alap,
 - a. amelyet vállalkozásfejlesztés finanszírozásának céljából hoztak létre és
 - b. befektetési politikája szerint az összesített tőke-hozzájárulása és a le nem hívott tőkéje legalább 70 %-át a vállalati fejlődés kezdeti szakaszában lévő vállalkozásokba fekteti, és
 - c. amelynek befektetési jegyeit zártkörűen hozzák forgalomba, továbbá
 - d. amely nem tőkeáttétellel finanszírozott.
 - c) **Magántőkealap:** Olyan zártvégű befektetési alap,
 - a. amelyet vállalatok, vállalatrészek megszerzésének finanszírozása (ideértve az akvizíciót is) céljából hoztak létre,
 - b. befektetési jegyeit zártkörűen hozzák forgalomba, és
 - c. amely nem tőkeáttétellel finanszírozott, valamint
 - d. amelynél az eredeti befektetés időpontját követő 5 éven belül nem gyakorolhatók visszaváltási jogok.
- A befektetési alapok lehetséges eszközeit, befektetési szabályait a kollektív befektetési formák befektetési és hitelfelvételi szabályairól szóló kormányrendelet¹⁸ rendezi. Ezen belül külön szabályozza a megengedett eszközök körét, a származtatott ügyletekre vonatkozó szabályokat, a befektetési korlátokat, a hitelfelvétel, értékpapírkölcsön, és az eszközök megterhelésének lehetőségét és feltételeit.
- 6) Az uniós szabályokhoz való **harmonizáció** szempontjából a befektetési alap lehet
- a) **ÁÉKBV**, azaz átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozás, vagy
 - b) **ABA**, azaz alternatív befektetési alap, amely nem minősül ÁÉKBV-nek.

¹⁸

78/2014. (III. 14.) Korm. rendelet a kollektív befektetési formák befektetési és hitelfelvételi szabályairól

1.11.2 A befektetési alapok minimális induló saját tőkéje

A **nyilvános** befektetési alap legkisebb induló saját tőkéje

- a) **értékpapíralap** esetén 200 millió forint;
- b) **ingatlanalap** esetén 1 milliárd forint.

A **zártkörű** befektetési alap legkisebb induló saját tőkéje

- a) **értékpapíralap** esetén 100 millió forint;
- b) **ingatlanalap** esetén 500 millió forint;
- c) kockázati tőkealap és magántőkealap esetén 250 millió forint.

1.11.3 A befektetési alap részalapja, illetve sorozata

A befektetési alapon belül egymástól elkülönítetten nyilvántartott és kezelt részalapok is létrehozhatók. A befektetőnek egy befektetési alap adott részalapjával szemben fennálló követelését ugyanazon alap másik részalapja terhére nem lehet teljesíteni.

1.11.4 A befektetési alap létrejötte

A befektetési alap a befektetési jegyek kibocsátása útján, az **MNB általi regisztrációval** jön létre. A nyilvános befektetési alap nyilvántartásba történő bejegyzésének feltétele az induló saját tőke lejegyzése és befizetése. Ingatlanalap esetében a nyilvántartásba vétel speciális feltétele, hogy az ingatlanértékelő megbízását a felügyelet a kollektív befektetési formák befektetési és hitelfelvételi szabályairól szóló kormányrendelet rendelkezéseivel összhangban jóváhagyja.

1.11.5 A kezelési szabályzat

A befektetési alap kezelésének szabályait – nyilvános befektetési alap esetén a felügyelet által jóváhagyott, zártkörű befektetési alap esetén a felügyelet részére benyújtott – kezelési szabályzat tartalmazza. A kezelési szabályzatban szerepel minden olyan információ, amely lehetővé teszi a **befektetési alap működésének, befektetési elveinek és kezelésének megítélését**, így tartalmazza a befektetési alaphoz vonatkozó alapinformációkat (az alap, az alapkezelő és a letétkezelő adatait), a befektetési jegyre vonatkozó információkat (sorozatonként), a befektetési alap befektetési politikáját és céljait, azokat az eljárásokat, amelyekkel a befektetési politika és stratégia módosítható, a kockázatokat, az eszközök értékelését, a hozammal kapcsolatos információkat, a befektetési alap tőkéjének megóvására, illetve a hozamra vonatkozó ígéretet és teljesítésének biztosítását, a díjakat és költségeket, a befektetési jegyek folyamatos forgalmazására vonatkozó információkat. A tájékoztatásnak biztosítania kell, hogy a befektetők, mielőtt döntenek az adott befektetésről, megértsék és felmérjék a befektetéssel együtt járó kockázatokat. A kezelési szabályzat kötelező tartalmát a Kbtv. mellékletei taxatív formában tartalmazzák.

A befektető a befektetési jegyek vásárlásakor **nyilatkozik** arról, hogy ismeri a kezelési szabályzatban foglalt feltételeket, különös tekintettel a befektetési jegyhez fűződő kockázatokra, valamint arról, hogy a befektetés a kockázatviselő képességének megfelelő.

1.11.6 A befektetők részére történő kifizetések

A befektetési alap futamideje alatt az alapkezelő a befektetési alap eszközeiből a befektetők felé a befektetési alap tőkenövekményéből **hozamkifizetés** formájában, vagy az alapnak a befektetési jegyek névértéke által megtestesített **tőkéjének terhére** teljesíthet kifizetést. Utóbbi esetben a kifizetés a befektetési jegyek **névértékének leszállításával** is történhet.

A kifizetés feltételeiről és eljárásáról a kezelési szabályzat rendelkezik. A kifizetéseket befektetési jegy **sorozatonként azonos feltételekkel** kell teljesíteni.

1.11.7 A befektetési alap megszűnése

A befektetési alap megszűnhet

- a) jogutód nélkül, pl.
 - i. a határozott futamidejű befektetési alap **futamidejének lejártakor**,
 - ii. amennyiben a befektetők az **összes befektetési jegy visszaváltására** irányuló visszaváltási megbízást adtak le, vagy
 - iii. ha **zártvégű alap** esetében az összes befektetési jegyet a kezelési szabályzat szerint **bevonták**, vagy
- a) jogutóddal:
 - a. **átalakulással**: a befektetési alap jellemzőinek megváltoztatása, azzal, hogy ÁÉKBV nem alakulhat át ABA-vá;
 - b. **egyesüléssel**: Kbftv. szerinti alap kizárólag másik, a Kbftv. szerinti nyilvántartásba vett befektetési alappal egyesülhet; nyilvános alapok azonos működési formájú, továbbá harmonizációjukat és elsődleges eszközkategóriájukat tekintve azonos típusú alapok egyesülhetnek:
 - i. **beolvadással**, amikor a beolvadó befektetési alap megszűnik, és az átvevő befektetési alap részévé válik, vagy
 - ii. **összeolvadással**, amikor valamennyi, az egyesülésben résztvevő befektetési alap megszűnik, és egy új befektetési alap jön létre;
 - c. **szétválással**: ha egy kollektív befektetési forma vagy annak részalapja
 - i. megszűnésekor minden eszközét és kötelezettségét kettő vagy több újonnan létrehozott vagy már működő kollektív befektetési formára vagy részalapra ruházza át, és cserébe a befektetői az átvevő kollektív befektetési forma megfelelő számú kollektív befektetési értékpapírjaihoz jutnak, vagy
 - ii. anélkül, hogy megszűnne, eszközeinek egy részét átruházza egy vagy több újonnan létrehozott, vagy már működő kollektív befektetési formára, vagy részalapra, és cserébe a befektetői az átvevő kollektív befektetési forma megfelelő számú kollektív befektetési értékpapírjaihoz jutnak.

Az alapkezelő a megszűnési eljárásról haladéktalanul **tájékoztatja** a felügyeletet, a befektetőket és a befektetési alap hitelezőit.

A megszűnési eljárást a **letétkezelő** folytatja le akkor, ha az alapkezelő tevékenységi engedélyét a felügyelet visszavonta, vagy a felügyelet kötelezte az alapkezelőt az alap kezelésének átadására, azonban azt egy befektetési alapkezelő sem vette át. Az ún. limit alatti

kockázati és magántőkealap megszűnésekor felmerülő feladatokat az alapkezelő, akadályoztatása vagy felszámolása esetén az MNB tv.-ben meghatározott nonprofit gazdasági társaság (jelenleg a Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. [PSFN]) végzi.

A jogutód nélküli megszűnési eljárás alatt a befektetési alap vagyonába tartozó **eszközöket** meghatározott időn belül piaci, illetve ingatlanalap esetében legalább az ingatlanértékelő által meghatározott áron **értékesíteni kell**. A vagyon értékesítéséből származó ellenérték befolyását és a kötelezettségek teljesítését követően **megszűnési jelentést** kell készíteni, és ezt a felügyelethez be kell nyújtani és közzé kell tenni, amely tartalmazza többek között az éves jelentés kötelező tartalmi elemeit, a portfólióban lévő eszközök nyilvántartási értékét és az értékesített eszközök befolyt ellenértékét, a bevételeket, a kifizetéseket, a költségeket és díjakat, a befektetők között felosztható tőkét és az egy befektetési jegyre kifizethető összeget, a kifizetés kezdő napját és helyét. A megszűnési jelentés közzétételét követően lehet megkezdeni a kifizetéseket.

Positív saját tőkével rendelkező befektetési alap esetén a befektetési alap eszközeinek értékesítéséből befolyt ellenértékből a befektetési alap tartozásai és kötelezettségei levonását követően rendelkezésre álló pozitív összegű tőke **a befektetőket befektetési jegyeik értékének arányában** illeti meg. A kifizetés kezdetéről rendkívüli **közleményt** kell közzétenni. A befektetők részére kifizetendő összeget a letétkezelő elkülönített letéti számlán köteles tartani.

Negatív saját tőkével rendelkező befektetési alap megszűnése esetén a hitelezők követeléseit a Csődtörvény¹⁹ előírásai szerinti kielégítési sorrendben, a rendelkezésre álló összeg erejéig kell kiegyenlíteni.

A felügyelet az alapkezelő kérelmére törli a befektetési alapot a nyilvántartásból, az alap ezzel szűnik meg.

1.11.8 ABA definíciója

Az **alternatív befektetési alap** (ABA) az ÁÉKBV-nek nem minősülő kollektív befektetési forma a részalpokokat is beleértve.

1.11.9 ÁÉKBV definíciója

Az **átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozás** (ÁÉKBV) az uniós szabályoknak megfelelően működő nyilvános nyíltvégű értékpapíralap, azaz olyan nyilvános nyíltvégű befektetési alap, amely

- a) megfelel a Kbftv. felhatalmazása alapján kiadott, a kollektív befektetési formák befektetési és hitelfelvételi szabályairól szóló kormányrendelet ÁÉKBV-kre vonatkozó előírásainak, vagy
- b) az ÁÉKBV uniós szabályainak más EGT-állam jogrendszerébe történő átvétele alapján jött létre.

¹⁹ 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról.

1.11.10 Kockázati tőkealap

A befektetési alapok speciális fajtái – az elsődleges eszközkategória alapján – a kockázati tőkealap, illetve a magántőkealap. Az a befektetési alapkezelő, amely rendszeres gazdasági tevékenységként kizárólag kockázati tőkealapot, illetve magántőkealapot kezelő ABAK-ot kezel, egységesen kockázati tőkealap-kezelőnek minősül.

A **kockázati tőkealap** a kockázati tőkealap-jegy kibocsátója, olyan zártvégű befektetési alap,

- a) amelyet vállalkozásfejlesztés finanszírozásának céljából hoztak létre;
- b) befektetési politikája szerint az összesített tőke-hozzájárulása és a le nem hívott tőkéje legalább 70 %-át a vállalati fejlődés kezdeti szakaszában lévő vállalkozásokba fekteti;
- c) amelynek befektetési jegyeit zártkörűen hozzák forgalomba, továbbá
- d) amely nem tőkeáttétellel finanszírozott.

A **magántőkealap** a magántőkealap-jegy kibocsátója, olyan zártvégű befektetési alap,

- a) amelyet vállalatok, vállalatrészek megszerzésének finanszírozása (ideértve az akvizíciót is) céljából hoztak létre;
- b) befektetési jegyeit zártkörűen hozzák forgalomba;
- c) amely nem tőkeáttétellel finanszírozott, valamint
- d) amelynél az eredeti befektetés időpontját követő 5 éven belül nem gyakorolhatók visszaváltási jogok.

A kockázati tőkealap és a magántőkealap (ebben a fejezetben együtt: tőkealap) tevékenységére vonatkozó speciális szabály, hogy pénzkölcsönt nyújthat olyan vállalkozás részére, amelyben részesedéssel rendelkezik, azzal, hogy a kölcsön időtartama nem haladhatja meg az alap futamidejéből a kölcsönnyújtás időpontjában hátralévő időtartamot.

Tőkealap **kizárólag szakmai befektetőknek, határozott futamidőre, vissza nem váltható befektetési jegyek zártkörű forgalomba hozatalával** hozható létre. Egy tőkealapon belül eltérő névértékű és eltérő jogokat megtestesítő befektetési jegyek is forgalomba hozhatóak.

A tőkealap futamideje legalább 6 teljes naptári év, azzal, hogy az alapkezelő az alap futamidejét – amennyiben azt a kezelési szabályzat lehetővé teszi – meghosszabbíthatja, legfeljebb az eredeti futamidőt nem meghaladó időtartammal.

A tőkealap által kibocsátott speciális befektetési jegyek csak zártkörűen hozhatók forgalomba, nyomdai úton is előállíthatók, akár összevont címletű befektetési jegyként is. A kezelési szabályzat előírhatja, hogy az ilyen befektetési jegy átruházásához a kockázati tőkealap-kezelő beleegyezése, illetve a többi befektető egyhangú vagy többségi jóváhagyó nyilatkozata szükséges, illetve az átruházáshoz egyéb feltételeket is meghatározhat.

A tőkealap jegyzett tőkéjének leszállításakor a befektetési jegy tulajdonosokkal való elszámolás módját a kezelési szabályzat határozza meg.

1.11.11 Nettó eszközérték definíciója

A nettó eszközérték a befektetési alap vagyonában szereplő eszközök értéke – ideértve az aktív időbeli elhatárolásokat és a kölcsönbe adásból származó követeléseket is – csökkentve az azt terhelő összes kötelezettséggel, beleértve a passzív időbeli elhatárolásokat is. A befektetőknek

a befektetési alappal szemben fennálló követelésének értékét a befektetési alap nettó eszközértéke határozza meg. A nyíltvégű befektetési alapok befektetési jegyeinek forgalomba hozatala, folyamatos forgalmazása során a befektetési jegyek vételi és visszaváltási árfolyamát a befektetési jegyek aktuális egy jegyre jutó nettó eszközértéke alapján kell megállapítani.

A befektetési alap nettó eszközértékét és az egy befektetési jegyre jutó nettó eszközértéket befektetési jegy sorozatonként, a befektetési alap eszközeire vonatkozó lehető **legfrissebb piaci árfolyam-információk** alapján, illetve illikvid eszközök esetén szakértői becslés alapján a befektetési alap kezelési szabályzatában írtak szerint kell meghatározni. A nettó eszközértéket a befektetési alap kezelési szabályzatában foglaltak alapján a **letétkezelő**, az **értékbecslő** vagy az **ABAK** állapítja meg.

A nyíltvégű befektetési alap és a nyilvános zártvégű értékpapír-befektetési alap nettó eszközértékét és az egy befektetési jegyre jutó nettó eszközértéket minden forgalmazás-elszámolási napra, de legalább hetente egyszer meg kell állapítani. A tőzsdére bevezetett értékpapír-alapok nettó eszközértékét és az egy befektetési jegyre jutó nettó eszközértéket minden tőzsdei kereskedési napra meg kell állapítani. Minden egyéb értékpapír-befektetési alap nettó eszközértékét és az egy befektetési jegyre jutó nettó eszközértéket legalább havonta egyszer kell megállapítani.

1.11.12 Zártvégű és nyíltvégű befektetési alap definíciója

A befektetési alap fajtája, azaz a befektetési jegyek visszaválthatósága alapján lehet

- a) **Nyíltvégű befektetési alap:** befektetési jegyeit a befektetők a folyamatos forgalmazás során az alap futamideje alatt megvásárolhatják, továbbá a befektetési jegyeket a befektetési alap kezelési szabályzatában foglalt szabályok szerint a futamidő alatt visszaválthatják;
- b) **Zártvégű befektetési alap:** befektetési jegyei az alap futamideje alatt a befektetők kezdeményezésére nem válthatók vissza, kivéve a törvényben biztosított rendkívüli eseteket. Az alapkezelő jogosult ugyanakkor a befektetőknek az alap futamideje alatt is eseti jelleggel visszaváltási lehetőséget biztosítani, továbbá – amennyiben az alap kezelési szabályzata ezt lehetővé teszi – jogosult a kezelési szabályzatában eredetileg meghatározott feltételek szerint a befektetési jegyek bevonására.

1.12 A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzésére és megakadályozására vonatkozó szabályok

Annak érdekében, hogy a pénzügyi közvetítőrendszert ne használhassák fel pénzmosásra, vagy terrorizmus finanszírozására, szerte a világon szigorú jogszabályok léptek életbe. A pénzmosás megelőzését szolgálja egyrészt a minden olyan piaci szereplőre vonatkozó szabályozás, ahol felmerülhet a pénzmosás elősegítésének, felismerésének lehetősége, másrészt az államok – a magatartás súlyosságára és társadalomra veszélyességére tekintettel - büntetőjogi szankciókat is kilátásba helyeznek a pénzmosás elkövetőivel szemben. Magyarországon – a vonatkozó európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján – a Pmt.²⁰ törvényi szinten tartalmazza a szabályozást, amit az egyes nemzetgazdasági ágazatokra az

²⁰ 2017. évi LIII. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról (Pmt.).

adott ágazati szabályozó – a pénzügyi szektorban az MNB elnöke – az ágazatra vonatkozó speciális rendelkezésekkel is kiegészít. A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának tilalmát Magyarországon a Btk.²¹ biztosítja.

A cél, hogy megelőzzék és megakadályozzák a büntetendő cselekményekből származó pénznek vagy pénzben kifejezhető értékkel bíró dolognak a pénzmosás szempontjából veszélyeztetett tevékenységeken keresztül történő tisztára mosását, valamint a terrorizmusnak pénzzel vagy pénzben kifejezhető értékkel bíró dologgal való támogatását, biztosítva az EU és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtását is. A szabályozás célja tehát, hogy megerősítse az Európai Unióban a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni védelmi rendszert, és ezáltal hatékonyabban biztosítsa az uniós pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint a terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzését. Ennek érdekében implementálja a szabályozás az OECD mellett működő Pénzügyi Akciócsoport (Financial Action Task Force: FATF) pénzmosás és terrorizmus finanszírozás elleni ajánlásait is, ezáltal biztosítva azok egységes uniós szintű végrehajtását. Kiemelt hangsúlyt kap továbbá a kockázatérzékenységi alapon történő megközelítés (a nemzeti kockázatelemzés megállapításainak figyelembevételével, azonban nem gátolva az egyes pénzügyi termékek elterjedését). Előírja – többek között - a szolgáltatók számára a kockázatok értékelését és az e kockázatokkal arányos, megfelelő kockázatcsökkentő intézkedések meghozatalát, összhangban az elkészítendő, majd folyamatosan felülvizsgálandó nemzeti kockázatelemzés megállapításaival, azzal, hogy a szolgáltatókra bízva a potenciálisan alacsony vagy magas kockázattal járó helyzetek azonosítását, és kötelezi a szolgáltatókat arra, hogy ennek megfelelően alakítsák ki belső eljárásaikat.

Az ügyfél-átvilágítás során kiemelt hangsúlyt kap a kockázatalapú megközelítés (elsősorban az egyszerűsített és a fokozott ügyfél-átvilágítást igénylő esetek meghatározása és kezelése során) és lehetőség van - megfelelő garanciák biztosításával - az ügyfél-átvilágítás és üzleti kapcsolat létesítés személyes megjelenés nélkül történő elvégzésére. A kockázatalapú megközelítés alkalmazásának elősegítése érdekében a határon átnyúló tevékenységekhez kapcsolódó és a belső piacot érintő kockázatokról a Bizottság készít szupranacionális kockázatértékelést, valamint kialakítja a harmadik országok egységes uniós szintű kezelésének mechanizmusát („fekete lista” bevezetése)

(<https://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/penzmosas-ellen/korlatozo-intezkedesek-szankciok/ajanlott-listak>).

A Pmt. hatálya nem csak a szolgáltatókra, hanem a szolgáltató ügyfelére, vagy annak rendelkezésre jogosultjára, képviselőjére, meghatalmazottjára is kiterjed.

A pénzügyi közvetítőrendszerben a Pmt. szerinti felügyeletet MNB látja el. Jogsértés esetén - a jogértés súlyával - arányosan az MNB a Pmt.-ben foglaltak alapján figyelmezteti a szolgáltatót és határidő tűzésével kötelezi a szolgáltatót a jogsértés megszüntetésére.

1.12.1 Belső szabályzat

A törvényi kötelezettségek teljesítésére a befektetési vállalkozás, hitelintézet (szolgáltató) köteles **belső szabályzatot** készíteni, amely a szolgáltató valamennyi szervezeti egységére és

²¹ Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény.

foglalkoztatottjára vonatkozik. A szabályzat a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzését és megakadályozását szolgáló tevékenységekre, az ügyfelek kockázati besorolására, átvilágítására és monitorozására, a gyanús pénzügyi műveletek bejelentésével, nyilvántartásával kapcsolatos feladatok végrehajtására, az ügyletek felfüggesztésére, továbbá a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtására terjed ki. A felügyelet a belső szabályzat kidolgozásához **segédletet** is kiad (<https://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/penzmosas-ellen/szabalyzatok-segedletek>).

A szolgáltató jellegével és méretével arányos belső eljárásrendet minden esetben a szolgáltatóra jellemző ügyfél, termék, szolgáltatás, és alkalmazott eszköz alapján meghatározott belső kockázatok ismeretében, azokkal arányosan kell elkészíteni. A Pmt. és a vonatkozó MNB rendelet²² a szolgáltatókra bízta a magas és az alacsony kockázatú esetek körök meghatározását, valamint a kockázati szintekhez rendelt intézkedések előírását. A szolgáltatók határozzák meg a Pmt. szerinti kötelezettségek teljesítéséhez az alacsony és a magas kockázatokat jelentő tényezőket is a Pmt. eseteirein túlmenően az NGM és MNB rendeletek rendelkezései, illetve a vonatkozó MNB ajánlás²³ a Nemzeti Kockázatértékelés (NRA), valamint a belső kockázatértékelés alapján, továbbá rögzítik az ügyfelek, termékek, ügyletek, valamint az üzleti kapcsolatok azon körét, amelyek alacsony, átlagos, magas kockázati szintbe sorolhatók.

1.12.2 Fogalmak

Tisztázandók a pénzmosás megelőzésére vonatkozó szabályozásban alkalmazott fogalmak:

1. **Elektronikus ügyfélazonosító és nyilatkozattételi rendszer:** olyan személyre szabott elektronikus eljárást biztosító rendszer, amely a nyilatkozattevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának egyértelmű azonosítására és a jognyilatkozat tartalmának változatlan visszaidézésére alkalmas formában teszi lehetővé a jognyilatkozat megtételét.
2. **Auditált elektronikus hírközlő eszköz:** az ügyfél távoli, elektronikus adatátviteli csatornán történő átvilágítására, az ügyfél nyilatkozatainak megtételére, az ügyfél által tett nyilatkozat értelmezésére, biztonságos tárolására, a tárolt adatok visszakeresésére és ellenőrzésére alkalmas auditált elektronikus rendszer.
3. **Erős ügyfél-hitelesítés:** hitelesítés legalább két olyan
 - a) ismeret, azaz csak az ügyfél által ismert információ,
 - b) birtoklás, azaz csak az ügyfél által birtokolt dolog, és
 - c) biológiai tulajdonság, azaz az ügyfél jellemzője kategóriába sorolható elem felhasználásával, amely kategóriák egymástól függetlenek annyiban, hogy az egyik feltörése nem befolyásolja a többi megbízhatóságát, és az eljárás kialakítása révén biztosított az azonosítási adatok bizalmassága.

²² 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendelet a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtásának az MNB által felügyelt szolgáltatókra vonatkozó, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól.

²³ A Magyar Nemzeti Bank 7/2019. (IV.1.) számú ajánlása a pénzügyi intézmények pénzmosási és terrorizmus finanszírozási kockázatainak értékeléséről, és a kapcsolódó intézkedések meghatározásáról.

4. **Kockázati profil:** a beazonosított pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok csökkentését követően megmaradó kockázat általános jellege, beleértve a kockázat típusát és szintjét is.
5. **Megerősített eljárás:** az ügyfélben, a termékben, a szolgáltatásban, az ügyletben, az alkalmazott eszközben vagy a földrajzi kiterjedésben rejlő kockázat kezelésére szolgáló kockázatalapú intézkedések együttesét magába foglaló fokozott monitoring.
6. **Monitoring:** az üzleti kapcsolat és az ügyleti megbízásokat rendszeresen adó ügyfél folyamatos figyelemmel kísérése.
7. **Pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat:** a pénzmosás vagy a terrorizmus finanszírozása felmerülésének valószínűsége és hatása.
8. **Szokatlan ügylet:** olyan ügylet,
 - a) amely nincs összhangban a termékkel vagy a szolgáltatással kapcsolatban általánosan követett eljárásokkal,
 - b) amelynek nincs világosan érthető gazdasági célja vagy jogi alapja,
 - c) amely esetében az ügyfél korábbi tevékenységéhez képest indokolatlanul megváltozik az ügyletek gyakorisága, illetve nagysága.
9. **Ügyfél-átvilágítás:** az ügyfél-átvilágítási intézkedések elvégzése.
10. **Üzleti kapcsolat:** befektetési szolgáltatási tevékenység és kiegészítő szolgáltatás igénybevételére vonatkozó, szerződéssel létrejött tartós jogviszony.
11. **Ügylet:** az üzleti kapcsolat során a szolgáltató tevékenységi körébe tartozó valamely szolgáltatás igénybevételéhez tartozó művelet.
12. **Kockázati szint:** tartós üzleti kapcsolatok esetén az a besorolás, amely meghatározza, hogy az adott ügyfélre milyen terjedelmű ügyfél-átvilágítási intézkedéseket szükséges elvégezni.
13. **Tényleges tulajdonosi nyilvántartás:** a pénzügyi és egyéb szolgáltatók azonosítási feladatához kapcsolódó adatszolgáltatási háttér megteremtéséről és működtetéséről szóló törvény (Afad-törvény) hatálya alá tartozó adatszolgáltatók és a bizalmi vagyonkezelési jogviszonyok tényleges tulajdonosi adatait tartalmazó nyilvántartás.
14. **Belső szabályzatban meghatározott vezető:** az a természetes személy, aki a szolgáltató vezetője által a belső szabályzatban meghatározásra kerül az alábbi szempontok figyelembevételével:
 - a. megfelelő ismeretekkel rendelkezik arra vonatkozóan, hogy a szolgáltató milyen mértékben van kitéve a pénzmosás és a terrorizmus-finanszírozás jelentette kockázatoknak, valamint
 - b. megfelelő vezetői hatáskörrel rendelkezik ahhoz, hogy a kockázati kiterjedést befolyásoló döntéseket kezdeményezzen vagy hozzon.
15. **Kiemelt közszereplő:** az a természetes személy, aki fontos közfeladatot lát el, vagy az ügyfél-átvilágítási intézkedések elvégzését megelőző egy éven belül fontos közfeladatot látott el.
16. **Tényleges tulajdonos**
 - a. az a természetes személy, aki jogi személyben vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetben közvetlenül vagy közvetve a szavazati jogok vagy a tulajdoni hányad legalább 25 %-ával rendelkezik, vagy egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet felett, ha a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet nem a szabályozott piacon jegyzett társaság, amelyre a

- közösségi jogi szabályozással vagy azzal egyenértékű nemzetközi előírásokkal összhangban lévő közzétételi követelmények vonatkoznak;
- b. az a természetes személy, aki jogi személyben vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetben meghatározó befolyással rendelkezik;
 - c. az a természetes személy, akinek megbízásából valamely ügyletet végrehajtanak, vagy aki egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol a természetes személy ügyfél tevékenysége felett;
 - d. alapítványok esetében az a természetes személy,
 - i. aki az alapítvány vagyona legalább 25 %-ának a kedvezményezettje, ha a leendő kedvezményezetteket már meghatározták,
 - ii. akinek érdekében az alapítványt létrehozták, illetve működtetik, ha a kedvezményezetteket még nem határozták meg,
 - iii. aki tagja az alapítvány kezelő szervének, vagy meghatározó befolyást gyakorol az alapítvány vagyonának legalább 25 %-a felett, vagy
 - iv. ennek hiányában, aki az alapítvány képviselőjében eljár,
 - e. az a. és b. pontban meghatározott természetes személy hiányában a vezető tisztségviselő.

1.12.3 Ügyfél-átvilágítási kötelezettség

A szolgáltató ügyfél-átvilágítási kötelezettségének részei

- a) az ügyfél-azonosítás és a személyazonosság ellenőrzése;
- b) az ügyfél/üzleti kapcsolat **kockázati besorolása**;
- c) a **tényleges tulajdonos** azonosítása és személyazonosságának ellenőrzése;
- d) az üzleti kapcsolat céljának és jellegének feltárása;
- e) a monitoring.

Az azonosítás az ügyfél és a tényleges tulajdonos adatainak írásban történő rögzítését jelenti.

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzésére és megakadályozására vonatkozó szabályok értelmében a befektetési vállalkozás tartós jogviszony (üzleti kapcsolat) létesítésekor értékhatártól és pénzmosásra utaló körülmény felmerülésétől függetlenül köteles ügyfél-átvilágítást végezni.

Nem szabad üzleti kapcsolatot létesíteni, továbbá a már fennálló üzleti kapcsolatot meg kell szüntetni, valamint az ügyletet nem lehet végrehajtani, ha az ügyfél-átvilágítás eredménye nem áll teljeskörűen rendelkezésére.

Ha az ügyfél és a befektetési vállalkozás közötti üzleti kapcsolat létesítésére azért nem került sor, mert a szolgáltató **nem tudta végrehajtani** az ügyfél-átvilágítást, a szolgáltató köteles vizsgálni a pénzmosásra vagy terrorizmus finanszírozására utaló adat, tény vagy körülmény felmerülését és bejelentést tesz a pénzügyi információs egységként működő hatóságnak.

A szolgáltató **auditált elektronikus hírközlő eszköz** útján is végezhet ügyfél-átvilágítást, azaz a Pmt. szerinti ügyfél-azonosítást és személyazonosság-igazolást ellenőrzést, és ennek során az ügyfélre irányadó, Pmt. szerinti nyilatkozatok megtételére és okiratok bemutatására is felhívja az ügyfelet.

1.12.3.1 Ügyfél-azonosítás és a személyazonosság ellenőrzése

A szolgáltató köteles az ügyfelet **átvilágítani**

- a) az üzleti kapcsolat létesítésekor;
- b) pénzmosásra vagy terrorizmus finanszírozására utaló adat, tény vagy körülmény felmerülése esetén, ha átvilágításra még nem került sor;
- c) ha a korábban rögzített ügyfél-azonosító adatok valóságával vagy megfelelőségével kapcsolatban kétség merül fel;
- d) ha az ügyfél-azonosító adatokban változás következett be és kockázatérzékenységi megközelítés alapján szükséges az ismételt ügyfél-átvilágítás.

Üzleti kapcsolat létesítése esetén a szolgáltató köteles elvégezni és írásban rögzíteni az ügyfél-átvilágítás érdekében az ügyfél, üzleti kapcsolat **kockázati szintbe történő besorolását**.

A szolgáltató a fenti esetekben köteles az ügyfelet, annak meghatalmazottját, a szolgáltatónál eljáró rendelkezésre jogosultat, továbbá a szolgáltatónál eljáró képviselőt azonosítani és személyazonosságát ellenőrizni, majd ezt rögzíteni.

1.12.3.2 A tényleges tulajdonos azonosítása és személyazonosságának ellenőrzése

A természetes személy ügyfél köteles nyilatkozni arról is, ha **tényleges tulajdonos** nevében vagy érdekében jár el. A szolgáltató a tényleges tulajdonos személyazonosságára vonatkozó adatot is ellenőrzi a részére bemutatott okirat, nyilvánosan hozzáférhető nyilvántartás vagy más olyan nyilvántartás alapján, amelynek kezelőjétől törvény alapján adatigénylésre jogosult.

1.12.3.3 Az üzleti kapcsolat célja és jellege

A szolgáltató az üzleti kapcsolatra és az ügyletre vonatkozóan az alábbi **adatokat köteles rögzíteni:**

- a) üzleti kapcsolat esetén a szerződés típusát, tárgyát és időtartamát;
- b) ügylet esetén a megbízás tárgyát és összegét;
- c) a teljesítés körülményeit (hely, idő, mód);
- d) információt az üzleti kapcsolat céljáról és tervezett jellegéről.

A szolgáltató a fenti adaton kívül – kockázatérzékenységi megközelítés alapján – kérheti a pénzeszközök forrására vonatkozó információk rendelkezésre bocsátását. Az ügyfél a pénzeszköz törvényes forrását pl. öröklésből, kártérítésből, polgári jogi jogviszonyokból származó szerződéssel vagy egyéb hivatalos dokumentummal igazolhatja. Az üzleti kapcsolat létesítését, az ügyleti megbízás teljesítését a belső szabályzatában meghatározott vezetője jóváhagyásához kötheti.

1.12.3.4 Monitoring

A szolgáltató köteles a belső szabályzatában foglaltaknak megfelelően az üzleti kapcsolatot **folyamatosan figyelemmel kíséreni** annak megállapítása érdekében, hogy az adott ügylet összhangban áll-e a szolgáltatónak az ügyfélről a jogszabályok alapján rendelkezésére álló adataival, különös figyelmet fordítva az összetett és szokatlan ügyletre és pénzügyi műveletre.

A szolgáltató köteles biztosítani, hogy az ügyfélre és az üzleti kapcsolatra vonatkozóan rendelkezésére álló adatok és okiratok naprakészek legyenek.

Az üzleti kapcsolat fennállása alatt az ügyfél köteles a tudomásszerzéstől számított 5 munkanapon belül értesíteni a szolgáltatót az ügyfél-átvilágítás során megadott adatokban, illetve a tényleges tulajdonos személyét érintően bekövetkezett változásról. Erre a szolgáltató köteles ügyfelei figyelmét írásban is felhívni.

Az üzleti kapcsolat folyamatos figyelemmel kísérését bizonyos esetekben **megerősített eljárásban** kell végrehajtani. Megerősített eljárás az ügyfélben, a termékben, a szolgáltatásban, az ügyletben, az alkalmazott eszközben vagy a földrajzi kiterjedésben rejlő kockázat kezelésére szolgáló kockázatalapú intézkedések együttesét magába foglaló fokozott monitoring.

A szolgáltató – az általános szabályokon túl – legalább a következő esetekben alkalmaz megerősített eljárást:

- a) ha az üzleti megbízásokat rendszeresen adó ügyfelet a szolgáltató 50 millió forintot elérő vagy meghaladó összegű üzleti megbízás miatt világítja át, az utolsó 50 millió forintot elérő vagy meghaladó ügylettől számított 1 évig,
- b) ha az ügyfél készpénzforgalma, azaz befizetései és pénzfelvételeinek összege a havi 100 millió forintot eléri vagy meghaladja, az utolsó 100 millió forintot elérő vagy meghaladó készpénzforgalmú hónaptól számított 1 évig,
- c) ha a szolgáltató ügyfelével kapcsolatban a szolgáltató által vagy a csoporton belül, amelyhez a szolgáltató tartozik, a Pmt. szerinti bejelentés történt, az utolsó bejelentéstől számított 1 évig.

A szolgáltató a megerősített eljárásnak a jogszabályban meghatározottakon túli eseteit a belső kockázatértékelésében rögzíti, amelyben ügyletenkénti értékhatárt alkalmaz a kockázatcsökkentő és -növelő tényezők együttes értékelésével.

A szolgáltató a megerősített eljárás alá tartozó ügyfeleknél szűri és pénzmosás és terrorizmus finanszírozása szempontjából elemzi és értékeli a belső kockázatértékelésben meghatározott ügyleteket.

1.12.4 A szolgáltató az általa meghatározott ügyfelek egy csoportjára mellőzheti a megerősített eljárást, ha a belső kockázatértékelésében részletesen a kockázatcsökkentő és -növelő tényezők együttes értékelésével azt alátámasztja. Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

A szolgáltató a belső kockázatértékelése szerinti alacsony kockázatú esetekben **egyszerűsített ügyfél-átvilágítást** végezhet a belső szabályzata szerint.

A szolgáltatók egyszerűsített ügyfél-átvilágítás esetén a személyazonosság igazoló ellenőrzése érdekében **egyes ügyfél-átvilágítási intézkedéseket** – az ügyfél személyazonosság igazoló ellenőrzését, a tényleges tulajdonos kilétének ellenőrzését, a kiemelt közszereplői státuszra megtett nyilatkozatban foglaltak nyilvánosan hozzáférhető nyilvántartásban történő ellenőrzését kockázatérékenységi megközelítés alapján – az **üzleti kapcsolat során is** elvégezheti. A szolgáltató ezen adatok ellenőrzését legkésőbb az ún. rendszeres adatellenőrzés teljesítése során köteles elvégezni. Az adatok rögzítése nem elégséges az üzleti kapcsolat létesítése során, hanem a rendelkezésre álló adatok alapján a szolgáltatónak

mérlegelnie kell, hogy a rendszeres adatellenőrzést megelőzően mikor – akár az üzleti kapcsolat létesítésekor – végzi el az adatok ellenőrzését, és hogy milyen mélységű monitoring tevékenységet végez. A szolgáltatóval szemben elvárás, hogy **mérlegelje** egy olyan meghatározott küszöbérték vagy észszerű határidő rögzítését a belső szabályzatában, amelynek eléréskor az ügyfél kilétének ellenőrzését a rendszeres adatellenőrzést megelőzően elvégzi.

1.12.5 Fokozott ügyfél-átvilágítás

A szolgáltató fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket köteles alkalmazni **magas kockázatot jelentő ügyfelek/üzleti kapcsolatok** esetében, pl., ha az ügyfele stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országból származik, vagy a saját kockázatértékelésén alapuló, a belső szabályzatában rögzített esetekben, így ügyfélkockázati tényezők, illetve termékhez, szolgáltatáshoz, ügyletkez vagy eszközhöz kapcsolódó kockázati tényezők alapján.

A fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseknek kétséget kizáró módon alkalmasnak kell lenniük az ügyfél és a tényleges tulajdonos azonosítására és személyazonosságuk igazoló ellenőrzésére, valamint az üzleti kapcsolatra és az ügyleti megbízásra vonatkozó adatok rögzítésére, és meg kell felelniük a felügyelet útmutatójában foglaltaknak.

A szolgáltató fokozott ügyfél-átvilágítást alkalmaz akkor is, ha ügyfele

- a) a szolgáltató belső kockázatértékelésében meghatározott kritériumoknak megfelelő nonprofit szervezet,
- b) olyan jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amelynek tényleges tulajdonosa stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országból származik,
- c) olyan társaság, amelynek bemutatóra szóló részvénye van, vagy amelynek részvényesét részvényesi meghatalmazott képviseli, vagy
- d) olyan társaság, amelynek tulajdonosi szerkezete a társaság üzleti tevékenységének jellegéhez képest szokatlannak vagy túlzottan összetettnek tűnik.

Az ügyfélszámla és az értékpapírszámla, valamint az értékpapír letéti számla nyitásához az ügyfél a személyazonosság igazoló ellenőrzése érdekében az okiratok, valamint a nyilatkozat elektronikus úton – így különösen e-mail-en, szkennelve – vagy faxon is benyújtható, amennyiben pénzmosásra vagy terrorizmus finanszírozására utaló adat, tény vagy körülmény nem merül fel. Az ügyfél ebben az esetben a számlanyitáshoz az e bekezdésben meghatározottak szerint elektronikus úton vagy faxon igazolhatja azon fizetési számlájának fennállását is, amelyről és amelyre fizetésre sor kerül az ügyfélszámla javára és terhére (a továbbiakban: igazolt fizetési számla). Az ügyfél azonosítás és a személyazonosság igazoló ellenőrzése céljából történő személyes megjelenéséig vagy az okiratok benyújtásáig – az ügyfélszámlát, az értékpapírszámlát és az értékpapír letéti számlát érintő ügyletek elszámolása kivételével – kizárólag pénzüsszeg egyszerű átutalással történő fizetésére és kizárólag a fentiek szerint nyitott ügyfélszámla vonatkozásában kerülhet sor akként, hogy a befizetés kizárólag az ügyfélnek az igazolt fizetési számlájáról, míg kifizetés az ügyfélnek ugyanazon igazolt fizetési számlájára történhet. Amennyiben tehát az ügyfél a befektetési vállalkozásnál ügyfélszámlát és értékpapírszámlát kíván nyitni, és a szolgáltató előtt személyesen nem jelenik meg, személyazonosságát igazolhatja úgy, hogy a

személyazonossága igazolására alkalmas hatósági igazolványának másolatát elektronikus úton benyújtja a szolgáltatóhoz, és egyúttal igazolja, hogy számára egy magyarországi székhelyű bank fizetési számlát vezet.

Az ügyfélszámlát, értékpapírszámlát és értékpapír letéti számlát vezető szolgáltató az általa a rögzített és az ügyfelet azonosító adatok ellenőrzése céljából az ügyfél természetes személyazonosító adatainak megküldésével köteles az **igazolt fizetési számla vezetését végző szolgáltatótól adatot igényelni** arról, hogy az igazolt fizetési számla tekintetében az ügyfél azonosítása megtörtént, és az ügyfél által az ügyfélszámla, az értékpapírszámla és az értékpapír letéti számla vonatkozásában megadott adatok a valóságnak megfelelnek. A megkeresett szolgáltató az adatigénylést 8 napon belül teljesíti.

A természetes személy ügyfél köteles nyilatkozni arról, hogy **kiemelt közszereplőnek** minősül-e, és ha annak minősül, azt mi alapozza meg. Ha az ügyfél kiemelt közszereplőnek minősül, a nyilatkozatnak tartalmaznia kell a **pénzeszközök forrására** vonatkozó információkat, és a szolgáltató köteles intézkedni a nyilatkozat hozzáférhető nyilvántartásban történő ellenőrzésére. A kiemelt közszereplővel az üzleti kapcsolat létesítésére, az üzleti megbízás teljesítésére kizárólag a szolgáltató belső szabályzatában meghatározott **vezetője jóváhagyását** követően kerülhet sor, és a szolgáltató a kiemelt közszereplővel létesített üzleti kapcsolatot a belső szabályzata szerinti megerősített eljárásban kíséri folyamatosan figyelemmel.

1.12.6 Más szolgáltató által elvégzett ügyfél-átvilágítási intézkedések

A szolgáltató **jogosult elfogadni** a más szolgáltató által elvégzett ügyfél-átvilágítás eredményét, ha az ügyfél-átvilágítást

- a) Magyarország területén vagy az EU más tagállamában székhellyel, fiókteleppel vagy telephellyel rendelkező szolgáltató elvégezte, vagy
- b) olyan harmadik országban székhellyel, fiókteleppel vagy telephellyel rendelkező szolgáltató végezte el, amely megfelel a törvénybeli követelményeknek.

A szolgáltató ugyanakkor nem jogosult elfogadni a más szolgáltató által elvégzett ügyfél-átvilágítás eredményét, ha azt olyan harmadik országban székhellyel, fiókteleppel vagy telephellyel rendelkező szolgáltató végezte el, amely stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országnak minősül.

A szolgáltató az ügyfél-átvilágítás érdekében igényelt adatot **az érintett ügyfél hozzájárulása** esetén jogosult más szolgáltató rendelkezésére bocsátani.

1.12.7 Kockázatértékelés

A szolgáltató az üzleti kapcsolat vagy üzleti megbízás jellege és összege, valamint az ügyfél, termék, szolgáltatás, alkalmazott eszköz körülményei alapján – a szolgáltató jellegével és méretével arányos – **belső kockázatértékelést** készít. Ehhez a szolgáltató azonosítja és értékeli az üzleti kapcsolat vagy üzleti megbízás jellegével és összegével, az ügyféllel, termékkel, szolgáltatással, földrajzi területtel és alkalmazott eszközzel kapcsolatos kockázati tényezőket. A belső kockázatértékelést a szolgáltatónak írásban kell rögzítenie, naprakészen tartania és az illetékes hatóságok rendelkezésére bocsátania az engedélyezési, illetve a felügyeleti tevékenység gyakorlása során.

A belső kockázatértékelés elkészítése során a kockázatok megállapítása és értékelés céljából azonosítani és értékelni kell az egyes kockázati tényezőket, valamint a szolgáltató jellegével és méretével arányos belső eljárásrendet kell kialakítani a kockázatok kezelése és csökkentése érdekében. Ehhez a szolgáltató köteles figyelembe venni a Nemzeti Kockázatértékelés (NRA) eredményét.

A belső kockázatértékelés elkészítése mellőzhető abban az esetben, ha a felügyelet a szolgáltató rendelkezésére bocsátott útmutatóban ezt a lehetőséget biztosítja.

1.12.8 A bejelentési kötelezettség

A szolgáltató vezetője, foglalkoztatottja

- a) pénzmosásra;
- b) terrorizmus finanszírozására, vagy
- c) dolog büntetendő cselekményből való származására

utaló adat, tény, körülmény felmerülését köteles az erre **kijelölt személynek haladéktalanul bejelenteni**. A bejelentésnek tartalmaznia kell

- a) a szolgáltató által rögzített adatokat;
- b) a bejelentés alapjául szolgáló adat, tény, körülmény részletes ismertetését, az ügyfél azonosító adatait;
- c) a bejelentés alapjául szolgáló adatot, tény, körülményt alátámasztó dokumentumokat, amennyiben azok rendelkezésre állnak.

A szolgáltató köteles kijelölni egy vagy több személyt – a szolgáltató vezetőjét vagy alkalmazottját (**kijelölt személy**) –, aki a szolgáltató vezetőjétől, foglalkoztatottjától érkező bejelentést a **pénzügyi információs egységnek** (Financial Intelligence Unit, FIU, Magyarországon a pénzügyi információs egységként működő hatóság a Nemzeti Adó- és Vámhivatal meghatározott szervezeti egysége) haladéktalanul továbbítja. Bűncselekmények megelőzésének, felderítésének, nyomozásának elősegítése céljából a pénzügyi információs egység az operatív elemzése eredményét továbbíthatja a nyomozó hatóság, az ügyészség, a bíróság, a nemzetbiztonsági szolgálat vagy a rendőrségről szóló törvényben meghatározott belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó, valamint a terrorizmust elhárító szerv felé. A kijelölt személy a bejelentést követően köteles biztosítani a bejelentő névtelenségét, és kizárólag a pénzügyi információs egység kérésére köteles a bejelentést kezdeményező személyére vonatkozó adatokat a hatóság rendelkezésére bocsátani.

A kijelölt személy továbbítja a bejelentést a pénzügyi információs egységnek. A **bejelentés továbbításáig a szolgáltató nem teljesítheti az ügyletet**, ha pedig az ügylet nem teljesítése nem lehetséges, vagy a bejelentésnek az ügylet végrehajtását megelőző teljesítése a kedvezményezett nyomon követését veszélyeztetné, úgy az ügylet végrehajtása után kell továbbítani a bejelentést.

A szolgáltató jóhiszemű vezetője, foglalkoztatottja (a bejelentő), valamint a szolgáltató számára a bejelentés **nem jelenti a titoktartási kötelezettsége megszegését**, és nem jár polgári vagy büntetőjogi felelősséggel akkor sem, ha a bejelentés utóbb megalapozatlannak bizonyul.

A szolgáltató köteles **felfüggeszteni** az ügylet teljesítését, és haladéktalanul bejelentést tenni a pénzügyi információs egységnek, ha az ügylettel kapcsolatban olyan adat, tény, körülmény merül fel, amelynek ellenőrzéséhez a pénzügyi információs egység azonnali intézkedését látja szükségesnek. A szolgáltató akkor teljesítheti a felfüggesztett ügyletet, ha a pénzügyi információs egység erről értesíti, vagy ha a felfüggesztést követően az értesítés napját követő 4 munkanapos időtartam a pénzügyi információs egység értesítése nélkül eltelt.

A szolgáltató akkor is felfüggeszti az ügyletek végrehajtását, ha a pénzügyi információs egység az ügylettel kapcsolatban vagy a szolgáltató ügyfelével összefüggésben bejelentés alapjául szolgáló adatról, tényről, körülményről írásban értesíti a szolgáltatót.

1.12.9 A felfedés tilalma

Az ügyfélnek, illetve harmadik személynek, szervezetnek **nem adható tájékoztatás**

- a) a bejelentésről, az adatszolgáltatás megkeresés alapján való teljesítéséről, annak tartalmáról;
- b) az elemző értékelő tevékenységéről;
- c) az ügylet felfüggesztéséről;
- d) a bejelentő személyéről, illetve
- e) arról, hogy az ügyféllel szemben indult-e büntetőeljárás.

1.12.10 Belső ellenőrző rendszer

A szolgáltató gondoskodik **belső ellenőrző és információs rendszerek** működéséről

- a) a nyilvántartásra (ügyfél-átvilágításra);
- b) a bejelentés teljesítését támogatásra (szűrésre), valamint
- c) a pénzmosás megelőzését szolgáló kötelezettség megsértésére vonatkozó szolgáltatón belüli névtelen bejelentés biztosítására.

A szűrőrendszer működése a kiszűrt ügyfél, ügylet elemzése és értékelése belső kockázatértékelésén alapul.

1.12.11 Az EU és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtása

Vannak olyan további eljárási szabályok, amelyek az EU, valamint az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt vagyoni és pénzügyi korlátozó intézkedések végrehajtását célozzák. Ezek célja a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedés alanya gazdasági erőforrásainak és pénzügyi eszközeinek befagyasztása, illetve rendelkezésre bocsátásának megakadályozása.

1.12.11.1 Szűrő-monitoring rendszer

A szolgáltató szűrés útján is biztosítja a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések haladéktalan és teljes körű végrehajtását mind az üzleti kapcsolat létesítését megelőzően, mind az ügyfél-átvilágítási kötelezettség teljesítésekor, mind az üzleti kapcsolat fennállása alatt, a **szankciós listák folyamatos figyelemmel kísérésével**.

Pozitív eredménnyel járó szűrés esetén üzleti kapcsolat nem létesíthető. Ebben az esetben, továbbá az üzleti kapcsolat fennállása során elvégzett, pozitív eredménnyel járó

szűrések esetében a szolgáltató valamennyi foglalkoztatottja köteles ezt bejelenteni a kijelölt személynek.

A szolgáltató haladéktalanul köteles **bejelenteni** a pénzügyi információs egység részére minden olyan adatot, tényt, körülményt, amely arra utal, hogy a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedés alanya Magyarország területén az intézkedés hatálya alá eső pénzeszközzel vagy gazdasági erőforrással rendelkezik. A bejelentést követően az annak alapjául szolgáló információt alátámasztó dokumentumokat az ügyféldokumentumoktól elkülönítetten, titkosítottan kell kezelni. A bejelentést követő 4 munkanap alatt **nem teljesíthető** az ügylet. Ha teljesítés egyéb feltételei fennállnak, az ügyletet a bejelentést követő 5. munkanapon teljesíteni kell, kivéve, ha a pénzügyi információs egység elrendeli a befagyasztást.

1.12.11.2 A vagyon befagyasztása

Ha a pénzügyi információs egység a hivatalosan tudomására jutott információk, illetve a szolgáltató bejelentése alapján lefolytatott vizsgálat eredményeképpen megállapítja, hogy a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedés alanya rendelkezik Magyarország területén befagyasztandó vagyonnal, erről haladéktalanul értesíti a szolgáltatót. Ez esetben **az ügylet nem teljesíthető** a bejelentés megtételét követő 5. munkanapon sem.

1.12.12 Adatvédelem, nyilvántartás

A szolgáltató visszakereshető és ellenőrizhető módon nyilvántartást vezet az ügyfél-átvilágítási intézkedések elvégzése során birtokába jutott személyes adatokról, ideértve a pénzeszköz és vagyon forrására vonatkozó információkat.

A szolgáltató a pénzmosásra vonatkozó szabályok értelmében nyilvántartott adatokat az adatrögzítéstől, illetve bejelentéstől (felfüggesztéstől) számított 8 évig köteles megőrizni, azzal, hogy az üzleti kapcsolat létesítésével birtokába került adatok megőrzési ideje az üzleti kapcsolat megszűnésekor kezdődik.

Az ebben a körben a szolgáltató birtokába került személyes adatok kizárólag a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása megelőzése és megakadályozása érdekében végrehajtandó feladatok céljából, az azok ellátásához szükséges mértékben ismerhetők meg és kezelhetők.

1.12.13 Képzési program

A szolgáltató köteles gondoskodni arról, hogy a pénzmosás megelőzésében részt vevő munkatársai megismerjék a pénzmosás megelőzését szolgáló és az EU és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedéseket érintő nemzetközi és hazai jogszabályi rendelkezéseket, felismerjék a pénzmosást vagy a terrorizmus finanszírozását lehetővé tevő, illetve megvalósító üzleti kapcsolatot, ügyletet, valamint, hogy ilyen körülmény felmerülése esetén a belső szabályzatnak megfelelően tudjanak eljárni.

E kötelezettség biztosítása céljából a felelős vezető a foglalkoztatottat az ebben a munkakörében való alkalmazását megelőzően vagy a belépést követő 30 napon belül képzésben részesíti (**megelőzési képzés**), és részére a belépés évét követően évente legalább egy alkalommal **továbbképzést** szervez. A képzések része a szolgáltató által szervezett vizsga.

2 A TŐKEPIACI SZEREPLŐK

2.1 Alapfogalmak

2.1.1 A befektető

Az, aki a saját vagy más pénzét, egyéb vagyontárgyát részben vagy egészben a tőkepiac, illetve a szabályozott piac, a tőzsde hatásaitól teszi függővé, **kockáztatja**.

2.1.2 A forgalmazó

Az értékpapír forgalomba hozatalában közreműködő, a **pénzügyi eszköz elhelyezése** nevű befektetési szolgáltatásra engedéllyel rendelkező befektetési vállalkozás, hitelintézet.

2.1.3 A kibocsátó

Az a személy, aki az értékpapírban megtestesített **kötelezettség teljesítését** a maga nevében vállalja.

2.1.4 A szabályozott piac

Az EU tagállamának tőzsdéje és minden más olyan piaca, amely megfelel a következő feltételeknek:

- a) piacműködtető által működtetett, illetve irányított multilaterális rendszer,
- b) megkülönböztetésmentesen, szabályaival összhangban összehozza több harmadik fél pénzügyi eszközökben lévő vételi és eladási szándékát, vagy elősegíti ezt oly módon, hogy az szerződést eredményez a szabályai alapján kereskedésre bevezetett pénzügyi eszköz tekintetében,
- c) a székhely szerinti tagállam hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatóságának engedélyével rendelkezik,
- d) rendszeres időszakonként, meghatározott időben működik,
- e) szerepel az Európai Bizottság honlapján közzétett, a szabályozott piacokról készített jegyzékben.

2.2 Az MNB, mint felügyeleti hatóság

Az MNB Magyarország **központi bankja**, a Központi Bankok Európai Rendszerének, valamint az Európai Pénzügyi Felügyeleti Rendszernek tagja. Történeti okok miatt ma is részvénytársasági formában működik. Az MNB részvényei az állam tulajdonában vannak, azonban a vezetőség a jegybanki függetlenség okán alapvető jegybanki feladatai körében független a részvényestől. Az MNB székhelye Budapest.

Az MNB **elsődleges célja** az árstabilitás elérése és fenntartása. Elsődleges céljának veszélyeztetése nélkül támogatja a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának fenntartását, ellenállóképességének növelését, a gazdasági növekedéshez való fenntartható hozzájárulásának biztosítását és a rendelkezésére álló eszközökkel a kormány gazdaság-, valamint a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos politikáját.

Az MNB **ellátja a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét** a pénzügyi közvetítőrendszer zavartalan, átlátható és hatékony működésének biztosítása, a pénzügyi közvetítőrendszer

részét képező személyek és szervezetek prudens működésének elősegítése, a tulajdonosok gondos joggyakorlásának felügyelete, az egyes pénzügyi közvetítőrendszer egyes szektorait fenyegető, nemkívánatos üzleti és gazdasági kockázatok feltárása, a már kialakult egyedi vagy szektorális kockázatok csökkentése vagy megszüntetése, illetve az egyes pénzügyi szervezetek prudens működésének biztosítása érdekében megelőző intézkedések alkalmazása, a pénzügyi szervezetek által nyújtott szolgáltatásokat igénybe vevők érdekeinek védelme, és a pénzügyi közvetítőrendszerrel szembeni közbizalom erősítése céljából.

Az MNB **fogyasztóvédelmi** és **felügyeleti mandátuma** keretében a prudenciális, azaz az üzleti megbízhatóságot vizsgáló felügyelés, valamint a **piacfelügyelés** és a fogyasztóvédelem eszközeivel – helyszínen kívül és helyszínen is – figyelemmel kíséri a pénz- és tőkepiaci intézmények, pénztárak, biztosítók, és a pénzügyi infrastruktúrát alkotó intézmények (szabályozott piac, központi értéktár, központi szerződő fél) tevékenységét, szükség esetén intézkedéseket hoz. A felügyelés célja a kockázatok időben történő felismerése és megfelelő kezelése, elkerülendő, hogy azok veszélyeztessék a rendszer stabilitását és a pénzügyi közvetítőrendszerbe vetett bizalmat. A folyamatos felügyelés során nyert információkat az MNB beépíti a **kockázatértékelésbe**. A kockázat- és intézményértékelés adatai meghatározzák az adott pénzügyi intézmény felügyeleti kezelésének módját és intenzitását, illetve a további vizsgálatok ütemezését és azok fókuszpontjait.

Az MNB **ellenőrzi** a pénzügyi intézmények **pénzmosás és terrorizmus finanszírozásának megelőzésével és megakadályozásával kapcsolatos tevékenységét** és **informatikai felügyelést** is végez. Ha azonnali intézkedés szükséges, cél- vagy témavizsgálatokat folytat le.

Az MNB elkötelezett a **pénzügyi fogyasztóvédelem**, illetve a jogosulatlan, **engedély** vagy **bejelentés nélküli pénzügyi szolgáltatók** kiszűrésére hivatott piacfelügyelés területén is. Az MNB fellép a pénzügyi szolgáltatásokat igénybevevő fogyasztók jogai érdekében, a szolgáltatókat felelős, tisztességes magatartás irányába tereli. A fogyasztók számára hátrányos jelenségeket a lehető leggyorsabban azonosítja, és azok okainak feltárására, megszüntetésére koncentrálna, ezáltal is megelőzve azok ismételt kialakulását. Az MNB a fogyasztóvédelmi vizsgálataiban során a fogyasztók széles körét érintő, rendszerszintű fogyasztóvédelmi rendellenességeket helyezi a figyelem középpontjába.

Az MNB mellett működő **Pénzügyi Békéltető Testület (PBT)** szakmailag független, alternatív vitarendezési fórum. A PBT a bírósági eljárásoknál gyorsabb és olcsóbb megoldást nyújt a fogyasztók és a velük szerződéses kapcsolatban álló pénzügyi szolgáltató közötti anyagi, polgári eljárást igénylő jogvitákban.

Az MNB elnöke **rendelet alkotási joggal** bír. Az MNB elnökének rendelete jogszabály, amely a piac szereplői számára kötelező magatartási szabályt állapíthat meg az MNB tv.-ben megállapított tárgyakra (lásd az 1.1.1.3. pontot is).

A **Pénzügyi Stabilitási Tanács** az MNB jogalkalmazási gyakorlatának alapjait ismertető, az MNB hatáskörébe tartozó törvények hatálya alá tartozó személyekre és szervezetekre nézve kötelező erővel nem rendelkező **ajánlást** ad ki.

2.2.1 Az MNB felügyeleti hatásköre és eljárásai

2.2.1.1 A felügyeleti hatáskörbe tartozó intézmények

Az MNB látja el – többek között – a pénzügyi közvetítőrendszer szereplőit, így közöttük a **hitelintézetek**, a **befektetési vállalkozások** és az **egyéb tőkepiaci intézmények**, így a tőzsde, a központi értéktár és a központi szerződő fél, a kollektív befektetési formák, azaz a befektetési alapok és alapkezelők felügyeletét. Az MNB tehát a felügyeleti hatóság a tőkepiacon.

2.2.1.2 Az MNB felügyeleti tevékenysége

Az MNB **felügyeleti tevékenysége** keretében a tőkepiacon

- a) **engedélykérelmeket** és más beadványokat bírál el;
- b) nyilvántartásokat vezet;
- c) **ellenőrzi** a felügyelete alá tartozó személyek és szervezetek **információszolgáltatási rendszerét** és adatszolgáltatását;
- d) ellenőrzi a fenti törvények hatálya alá tartozó személyek és szervezetek működésére és tevékenységére vonatkozó, a feladatkörébe tartozó hazai jogszabályi rendelkezések és európai uniós jogi aktusok betartását és az általa, mint felügyeleti hatóság által hozott határozatok végrehajtását;
- e) **felügyeli** a pénzügyi piacok működését a fenti törvények hatálya alá tartozó személyektől és szervezetektől származó információk és adatok, továbbá a hivatalosan ismert és a köztudomású tények alapján;
- f) **piacfelügyeleti eljárást** indít az engedély nélkül vagy bejelentés hiányában végzett tevékenység, a bennfentes kereskedelem vagy piacbefolyásolás gyanúja esetén;
- g) együttműködik a külföldi pénzügyi felügyeleti hatóságokkal, különösen az EGT államainak pénzügyi felügyeleti hatóságaival;
- h) teljesíti a **nyilvánosságra hozatali** és az Európai Bizottság felé fennálló bejelentési kötelezettségeket;
- i) teljesíti a **fióktelep létesítésével** és a **határon átnyúló tevékenység** végzésével kapcsolatos értesítési és tájékoztatási kötelezettséget, valamint együttműködik a fióktelepek működésével kapcsolatos szükséges vizsgálatok elvégzése érdekében az EGT államainak pénzügyi felügyeleti feladatokat ellátó hatóságaival;
- j) ellátja a **Pmt.**-ben, továbbá az EU és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvényben²⁴ meghatározott felügyeleti feladatokat;
- k) ellátja a **MIFIR** végrehajtását;
- l) végrehajtja a Prospektus rendeletet;
- m) ellenőrzi az **nyrt.-ben történő befolyásszerzéssel** kapcsolatos szabályok és elvek betartását;
- n) együttműködik a közraktári felügyelettel az engedélyezési és ellenőrzési eljárások során.

²⁴

2017. évi LII. törvény az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról.

Az MNB hatóságként jár el a tőkepiaci felügyeleti ügyekben. Ebben a körben az MNB az alábbi **eljárások** lefolytatására jogosult:

- a) engedélyezési eljárás;
- b) ellenőrzési eljárás;
- c) fogyasztóvédelmi eljárás;
- d) piacfelügyeleti eljárás;
- e) **felügyeleti** ellenőrzés.

2.2.1.2.1 A hatósági eljárás közös szabályai – az általános közigazgatási rendtartási szabályok alkalmazhatósága

Az MNB hatósági eljárására az Ákr. rendelkezéseit kell alkalmazni, bizonyos eltérésekkel. Erre tekintettel figyelemmel kell lenni arra, hogy az MNB hatósági eljárását több jogszabály is szabályozza, így az MNB tv. mellett pl. fogyasztóvédelmi ellenőrzési eljárásban a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvény²⁵, az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló törvény²⁶, és az egyes ügyfajtákra az adott ágazati jogszabályban előírt különös eljárási szabályok is.

Az ezen törvényekben nem szabályozott kérdésekben **az általános közigazgatási rendtartási szabályok megfelelően** alkalmazandók, így pl.

- a) az alapelvek szerepére, a jogszerűség elvére, a hivatalbóliság elvére, a hatékonyság elvére, az ügyfélre vonatkozó alapelvekre, a jóhiszeműség elvére és a bizalmi elvre;
- b) az eljárási képességre és a képviseletre;
- c) az adatkezelésre, az adatok zárt kezelésére;
- d) az igazolási kérelemre;
- e) a tényállás tisztázására, az ügyfél nyilatkozattételre való felhívására;
- f) az eljárási cselekmények rögzítésére;
- g) a döntés közlésének általános szabályaira;
- h) a döntés kijavítására, a döntés kiegészítésére;
- i) a hatósági bizonyítványra, igazolványra és nyilvántartásra;
- j) a fellebbezés és a felügyeleti eljárás kivételével a jogorvoslatra;
- k) az eljárási költségre vonatkozó szabályok.

Az MNB engedélyezési, ellenőrzési, fogyasztóvédelmi ellenőrzési, piacfelügyeleti eljárásában, felügyeleti ellenőrzése során **ügyfél** az,

- a) akire nézve az MNB jogot vagy kötelezettséget állapíthat meg;
- b) akit az MNB ellenőrzése alá von;
- c) aki engedélyezés iránt az MNB-hez kérelmet nyújt be;
- d) aki fogyasztóként fogyasztóvédelmi ellenőrzési eljárás lefolytatása iránti kérelmet nyújt be, vagy
- e) akire nézve az MNB által vezetett közhiteles hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz.

²⁵ 2008. évi XLVII. törvény a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról.

²⁶ 2001. évi CVIII. törvény az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről.

Az MNB a felügyeleti tevékenységét **helyszíni ellenőrzéssel**, a rendszeres és rendkívüli **adatszolgáltatásból** származó adatok, az MNB részére megküldött dokumentumok, valamint a hivatalosan ismert tények ellenőrzésével és elemzésével végzi. Az MNB ezen eljárásaival kapcsolatban elkészíti az **ellenőrzési tervét**, míg a lefolytatott ellenőrzések végrehajtásáról, következtetéseiről ellenőrzési jelentést készít, és az ellenőrzési tervet és az ellenőrzési jelentést a honlapján közzéteszi. Az MNB az eljárásához vagy ellenőrzéséhez szükséges információk beszerzése érdekében a hatáskörébe tartozó törvények hatálya alá tartozó szervezetek vagy személyek számára rendszeres vagy rendkívüli adatszolgáltatási kötelezettséget írhat elő, akik kötelesek az MNB feladatellátásához kért, a tevékenységére vonatkozó tájékoztatást megadni, a hatósági eljárás tárgyával összefüggő adatot, beszámolót, bizonylatot, vizsgálati anyagot, a számviteli nyilvántartásait, szabályzatait, az egyes ügyletekhez kapcsolódó dokumentációit, a legfőbb szerve, az ügyvezető és ellenőrző szerve előterjesztéseit, e szervek ülésének jegyzőkönyveit, a könyvvizsgáló írásos észrevételeit, a könyvvizsgálati jelentést, a belső ellenőrzés jelentéseit, jegyzőkönyveit, továbbá meghatározott formájú és tagolású kimutatást az MNB által meghatározott formában elkészíteni és az MNB rendelkezésére bocsátani.

Az MNB eljárása során az eljárásban nem vehet részt az a személy, akitől nem várható el az ügy tárgyilagosa megítélése.

Az MNB eljárásaiban – törvény eltérő rendelkezése hiányában – az **ügyintézési határidő** 3 hónap.

A kérelemre indított eljárásban a kérelmező – törvény eltérő rendelkezése hiányában – **igazgatási-szolgáltatási díjat** köteles fizetni.

Az MNB eljárásában vagy a folyamatos felügyelés keretében jogszerűen megszerzett iratot, adatot, dokumentumot vagy egyéb bizonyítási eszközt más eljárásaiban és a folyamatos felügyelés során is felhasználhatja, feltéve, hogy az így megszerzett és kezelt – akár személyes adatot tartalmazó vagy annak minősülő – irat, adat, dokumentum vagy egyéb bizonyítási eszköz más eljárásban történő felhasználása az adott eljárás során a tényállás tisztázásához és az eljárás lefolytatásához szükséges.

Az MNB az ügy érdekében **határozatot** hoz, az eljárás során hozott egyéb döntések **végzéseik**. Az MNB a hatósági eljárásban hozott döntéseivel kapcsolatban a lényeges információkat a **honlapján közzéteszi**.

Az MNB határozata ellen **fellebbezésnek nincs helye**, az a közigazgatási ügyekben eljáró **bíróság előtt támadható meg**.

Az MNB határozatban kötelezett a teljesítési határidő lejárta előtt benyújtott kérelmében annak igazolásával kérheti az MNB-től a pénzfizetési kötelezettség teljesítésére halasztás vagy a részletekben történő teljesítés engedélyezését, jelezve, hogy rajta kívül álló ok lehetetlenné teszi a határidőre való teljesítést, vagy az számára aránytalan nehézséget jelentene.

2.2.1.2.2 Elektronikus kapcsolattartás

Az MNB hatósági eljárásaiban a **kérelem** – a fogyasztóvédelmi ellenőrzési eljárás lefolytatására vonatkozó kérelem kivételével – nem terjeszthető elő személyesen, illetve kormányablaknál. A kérelem a kérelmező ügyfél olyan nyilatkozata, amellyel MNB-eljárás lefolytatását, illetve az

MNB döntését kéri jogának vagy jogos érdekének érvényesítése érdekében, és amely tartalmazza a kérelmező ügyfél és képviselője azonosításához szükséges adatokat, valamint az elérhetőségüket. A kérelmet tartalma szerint kell elbírálni akkor is, ha az nem egyezik az ügyfél által használt elnevezéssel.

Az MNB írásban, jogszabályban meghatározott **elektronikus úton (írásban)**, vagy személyesen, **írásbelinek nem minősülő elektronikus úton (szóban)** tart kapcsolatot az ügyféllel és az eljárásban résztvevőkkel.

Az MNB **hatósági tevékenysége során** – a piacfelügyeleti eljárás kivételével – a **kapcsolattartás elektronikus**, amely kizárólag az MNB elektronikus ügyintézését biztosító információs rendszerében (**ERA**), az érintett szervezet részére fenntartott kézbesítési tárhelyen keresztül, természetes személy esetében pedig a Központi Ügyfél-regisztrációs Nyilvántartás-regisztrációhoz tartozó tárhelyen vagy az MNB elektronikus ügyintézését biztosító információs rendszerében a természetes személy részére fenntartott kézbesítési tárhelyen keresztül történik. Ebben az esetben a személyt vagy szervezetet elektronikusan az MNB elektronikus ügyintézését biztosító információs rendszerében vagy az elektronikus azonosítási szolgáltatáson keresztül azonosítják.

Az MNB hatósági tevékenysége során a **gazdálkodó szervezet hivatalos elérhetőségének az MNB által biztosított kézbesítési tárhely minősül**. Az iratot a kézbesítési tárhelyen történt elhelyezését követő munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni.

Az **engedélyezési eljárásokban** csak eredeti dokumentum vagy hiteles elektronikus másolat nyújtható be.

2.2.1.2.3 Engedélyezési eljárás

Az engedélyezési eljárás során az adott tevékenységet szabályozó **specifikus ágazati jogszabályban meghatározott feltételeket** kell teljesíteni, és a kérelmező köteles nyilatkozni arról, hogy az engedély kiadása érdekében szükséges minden lényeges tényt és adatot közölt az MNB-vel.

Az MNB a kérelemmel összefüggő és a rendelkezésére álló okiratokat, adatokat és információkat mérlegeli, valamint – szükség esetén helyszíni ellenőrzés útján is – meggyőződik arról, hogy az engedély kiadása nem ütközik jogszabályba.

Az MNB előtti eljárásban a kérelem módosításának – a hiánypótlás, valamint az alapítási, az egyesülési, a szétválási és a tevékenységi engedély megszerzésére irányuló eljárások kivételével – nincs helye.

Az engedélyezési eljárásokra az adott jogszabály speciális határidőt állapíthat meg. Az MNB az eljárása végén **határozatot** hoz. Az MNB „hallgatása” – ha törvény eltérően nem rendelkezik – nem jelenti a kérelem teljesítését.

2.2.1.2.4 Az ellenőrzési eljárás

Az MNB ellenőrzési jogköre az **MNB hatáskörébe tartozó személy és szervezet működésére és tevékenységére** vonatkozó jogszabályok, és az MNB rendeletek megtartásának, valamint az MNB hatósági határozataiban foglaltak végrehajtásának ellenőrzésére terjed ki.

Az MNB **ellenőrzése**

- a) a jogszabályban meghatározottak szerinti **adatszolgáltatásból** származó adatok ellenőrzését, valamint
- b) az MNB által hivatalból lefolytatott **hatósági ellenőrzési eljárást** (a továbbiakban: ellenőrzési eljárás)

foglalja magába. Az MNB az ügyfél kérelmére nem folytat le ellenőrzési eljárást.

Az **adatszolgáltatásból** származó adatokat az MNB folyamatosan ellenőrzi, az ellenőrzésről az ügyfelet nem értesíti.

Az **ellenőrzési** eljárás során az MNB vizsgálata lehet:

- a) átfogó vizsgálat,
- b) célvizsgálat,
- c) témavizsgálat,
- d) rendkívüli célvizsgálat és
- e) utóvizsgálat.

Az **MNB átfogó vizsgálatot** folytat le

- a) központi szerződő félnél, továbbá központi értéktárnál legalább évente,
- b) az összevont alapú felügyelet alá tartozó (pénzügyi csoport) hitelintézetnél, befektetési vállalkozásnál, befektetési alapkezelőnél, tőzsdénél, legalább 3 évente,
- c) egyéb hitelintézetnél, befektetési vállalkozásnál, árutőzsdei szolgáltatónál, befektetési alapkezelőnél a tevékenységének megkezdését követő 1 év elteltével.

Az MNB a pénzügyi csoportnál, az összes csoporttag vonatkozásában együttesen is jogosult átfogó vizsgálatot végezni, amely magában foglalhatja az összes csoporttagra vonatkozó törvényi előírások betartásának egyedi alapú vizsgálatát is (csoportvizsgálat).

Az MNB **célvizsgálatot** a jogszabályok betartásának eseti jellegű ellenőrzése céljából végezhet a jogszabályi rendelkezés megsértésének gyanúja esetén, továbbá egyes jogszabályi rendelkezések betartásának – nem átfogó – ellenőrzése céljából. További eljárástípus a **rendkívüli célvizsgálat**, amelyre súlyos piaci visszaélés gyanúja esetén kerülhet sor. Ilyenkor a határidők rövidebbek, mint az átlagos célvizsgálat esetén, és gyorsabb reagálást tesz lehetővé az MNB számára. Az MNB a rendkívüli célvizsgálatot szűrőpróbaszerűen is lefolytathatja.

Az MNB hivatalból **témavizsgálatot** több személynél és szervezetnél végezhet az azonos vagy hasonló jellegű rendelkezések betartásának összehangolt és összehasonlító ellenőrzése céljából.

Az MNB jogosult az ellenőrzés során **próbaügyletet** kötni.

A törvény lehetővé teszi az MNB számára külső könyvvizsgáló vagy egyéb külső szakértő igénybevételét is, meghatározott garanciális feltételekkel.

Az ellenőrzési eljárás alá vont személyt, szervezetet és a pénzügyi csoport irányító tagját az MNB az ellenőrzési eljárás lefolytatásáról – annak megkezdése előtt legalább 15 nappal – írásban **értesíti**, kivéve, ha az előzetes értesítés az ellenőrzési eljárás eredményességét veszélyezteti.

A tényállás tisztázása érdekében bármely személy vagy szervezet köteles a szükséges **felvilágosítást** írásban is megadni, illetve az ellenőrzés tárgyával összefüggő iratokat az MNB-nek megküldeni.

A **helyszínen kívüli ellenőrzés** keretében az MNB alkalmazottai közül az MNB elnöke által kijelölt személy jogosult elektronikus úton a tőzsdei forgalmat figyelemmel kísérni, feljegyzést készíteni, az esetlegesen észlelt szabálytalanság rövid kivizsgálása érdekében technikai szünetet kérni, helyszíni jegyzőkönyvet felvenni továbbá az MNB elnöke, vagy - az elnök kijelölése alapján - a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét felügyelő alelnök által kijelölt személy a hatáskörébe tartozó szervezetek igazgatósági ülésein, közgyűlésein, ügyvezető testületének, és a legfőbb szervének hatáskörét gyakorló testület ülésein jelen lenni.

Az MNB az ellenőrzési eljárás során **helyszíni ellenőrzést** is tarthat, ami haladéktalanul, előzetes értesítés nélkül is elrendelhető. Ennek során – indokolt esetben – lezárt terület, épület, helyiség felnyitható, akár az ott tartózkodók akarata ellenére is. Ehhez az ügyész jóváhagyására, valamint jegyzőkönyv felvételére van szükség. Az MNB bizonyos esetekben jogosult előzetesen is intézkedni, illetve az MNB vizsgálati jelentésére vonatkozó észrevételezést megelőzően döntést hozni. A helyszíni ellenőrzést végző személyt megbízólevéllel látja el, aki e feladatkörében eljárva hivatalos személynek minősül, és aki a helyszíni ellenőrzés megkezdésekor köteles megbízólevelét bemutatni, és személyazonosságát hitelt érdemlően igazolni. Az ellenőrzést végző személy hatásköre gyakorlásának keretei között az ellenőrzés lefolytatásához szükséges helyiségekbe beléphet, az ellenőrzés tárgyával összefüggő iratot, adathordozót, tárgyat, munkafolyamatot megvizsgálhat, az ügyféltől, annak képviselőjétől, továbbá az ellenőrzés helyszínén tartózkodó bármely más személytől felvilágosítást, nyilatkozatot kérhet vagy készíthet, próbaügyletkötést végezhet. A helyszíni ellenőrzés során az MNB jogosult bármilyen adathordozóról – ideértve valamely tárhelyszolgáltató által tárolt adatokat is – fizikai tükörmásolatot vagy hiteles másolatot készíteni és a másolat felhasználásával az adathordozón tárolt adatokat átvizsgálni. Ha a helyszíni ellenőrzést az MNB informatikai eszköz útján végzi, úgy – a jogosultság igazolását követően, szükség szerint az informatikai rendszerhez történő hozzáférés technikai és jogosultsági feltételeinek biztosításával – az MNB számára hozzáférést kell biztosítani az adatokhoz.

Az ügyfél **iratbetekintési joga korlátozható**. Ilyen eset pl., ha alappal feltehető, hogy az iratok tartalmának megismerése az eljárás eredményességét veszélyezteti, vagy lehetővé teszi harmadik személy törvény által védeni rendelt adatához a jogosulatlan hozzáférést.

Az MNB az ellenőrzési eljárásban tartott helyszíni ellenőrzésről külön jegyzőkönyvet vagy egyszerűsített feljegyzést nem készít, azonban, ha jogszabálysértést állapít meg, a megállapításait utóvizsgálat esetében 4, átfogó vizsgálat és célvizsgálat esetében 9,

témavizsgálat esetében 12 hónapon belül **vizsgálati jelentésben** (csoportvizsgálati jelentésben) rögzíti, és azt az ellenőrzött személlyel vagy szervezettel közli. Az ellenőrzési eljárás alá vont a vizsgálati jelentésre – annak kézhezvételétől számított 30 napon belül – **írásban észrevételt** tehet.

Az MNB az észrevétel kézhezvételétől vagy a határidő eredménytelen elteltétől számított 120 napon belül hoz **döntést**. Az MNB a vizsgálatot lezáró döntését a vizsgálati jelentésben foglalt megállapítások, valamint a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok, hivatalosan ismert és köztudomású tények alapján hozza meg.

2.2.1.2.5 A fogyasztóvédelmi ellenőrzési eljárás

Az MNB hatékonyan felléphet az egyedi **pénzügyi fogyasztóvédelmi jogsértésekkel** szemben. **Nem tartozik ide** az egyedi szerződések létrejöttére, érvényességére, joghatásaira és megszűnésére vonatkozó jogvita, amelynek esetében a bíróság jár el.

A fogyasztóvédelmi eljárás keretében az MNB – kérelemre vagy hivatalból indított eljárás keretében – ellenőrzi nem csak az adott ágazati jogszabályok, hanem pl. a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvény, a versenytörvény²⁷ vagy az elektronikus kereskedelmi szolgáltatásokról szóló törvény betartását is.

Az MNB tv. a fogyasztóvédelmi szabályok keretében speciális **fogalomrendszert** alkalmaz:

- a) **fogyasztó**: az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy,
- b) **szolgáltatási szerződés**: bármely olyan szerződés, amelynek értelmében az MNB hatáskörébe tartozó személy vagy szervezet a fogyasztó részére szolgáltatást nyújt vagy szolgáltatás nyújtását vállalja, a fogyasztó pedig megfizeti vagy vállalja, hogy megfizeti a szolgáltatás ellenértékét,
- c) **online szolgáltatási szerződés**: olyan szolgáltatási szerződés, amelynek értelmében az MNB hatáskörébe tartozó személy vagy szervezet, illetve annak közvetítője egy honlapon vagy egyéb elektronikus eszközön keresztül kínál igénybevételre valamilyen szolgáltatást, és a fogyasztó az adott honlapon vagy egyéb elektronikus eszközön keresztül kezdeményezi a szolgáltatás igénybevételét,
- d) **fogyasztói jogvita**: a pénzügyi fogyasztói jogvita,
- e) **belföldi fogyasztói jogvita**: bármely fogyasztói jogvita, kivéve a határon átnyúló pénzügyi fogyasztói jogvitát,
- f) **határon átnyúló fogyasztói jogvita**: bármely fogyasztói jogvita, kivéve a belföldi fogyasztói jogvitát.

A fogyasztóvédelmi eljárás **kérelemre** történő megindításának feltétele, hogy a fogyasztó az MNB hatáskörébe tartozó személynél vagy szervezetnél, e személy vagy szervezet által meghatározott és közzétett elérhetőségein keresztül – személyesen, telefonon, postai úton, telefaxon, az erre a célra üzemeltetett informatikai rendszeren keresztül – azonosítására alkalmas tartalommal, szóban vagy írásban a személy vagy szervezet szolgáltatásával vagy eljárásával kapcsolatos panaszát már korábban előterjessze, azonban

- a) a panaszára ne kapjon választ;

²⁷

1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról.

- b) a panasz kivizsgálása ne az MNB hatáskörébe tartozó személyre vagy szervezetre vonatkozó szabályok szerint történjék;
- c) az MNB hatáskörébe tartozó személy vagy szervezet válaszából egyéb, a jogszabályokban előírt fogyasztói jogot sértő körülmény legyen vélelmezhető.

A fogyasztóvédelmi eljárás a jogsértés bekövetkezését követő **5 éven túl nem indítható meg**. Ha a jogsértő magatartás folyamatos, a határidő a magatartás abbahagyásakor kezdődik. Ha a jogsértő magatartás az, hogy valamely helyzetet vagy állapotot nem szüntetik meg, a határidő számítása a helyzet vagy állapot fennállásáig nem kezdődik el.

Az **ügyintézési határidő** a kérelemre indult fogyasztóvédelmi eljárásban 6 hónap.

Az MNB **hivatalból** is tarthat fogyasztóvédelmi

- a) célvizsgálatot;
- b) témavizsgálatot vagy
- c) utóvizsgálatot.

A **célvizsgálat** indoka a fogyasztóvédelmi rendelkezések betartásának eseti jellegű ellenőrzése, vagy ha a fogyasztóvédelmi rendelkezések megsértése fogyasztók széles körét érinti és az azonnali beavatkozás szükségessége ezt indokolja.

A fogyasztóvédelmi ellenőrzési eljárásban hozott határozatainak teljesülését az MNB fogyasztóvédelmi **utóvizsgálat** keretében ellenőrzi, akár **próbaügyletkötés** keretében.

Az MNB a hivatalból indított fogyasztóvédelmi ellenőrzési eljárás során tett megállapításait, ha jogszabálysértés állapít meg, célvizsgálat esetében az ellenőrzési eljárás megindítását követő 9 hónapon, témavizsgálat esetében 1 éven, utóvizsgálat esetében 4 hónapon belül **vizsgálati jelentésben** rögzíti, és azt az ellenőrzött személlyel vagy szervezettel közli, amire az eljárás alá vont szervezet és személy 30 napon belül írásban **észrevételt** tehet. Az MNB az észrevételek kézhezvételétől, illetve a határidő elteltétől számított 90 napon belül hozza meg a **döntését**. Ha a fogyasztóvédelmi célvizsgálat lefolytatását fogyasztóvédelmi rendelkezéseknek a fogyasztók széles körét érintő megsértése indokolja, amely azonnali beavatkozást tesz szükségessé, a fenti határidők helyett lényegesen rövidebb határidők alkalmazhatók.

2.2.1.2.6 Piacfelügyeleti eljárás

Az MNB a pénzügyi piacok védelme és az irántuk fennálló bizalom őrzése érdekében hatósági jogkörrel bír olyan szervezetekkel és személyekkel kapcsolatban is, akiknél felmerül, hogy **engedély vagy bejelentés nélkül végeznek** valamely olyan pénzügyi ágazati tevékenységet, amelyek **engedélyhez vagy bejelentéshez kötöttek**.

Az MNB **piacfelügyeleti eljárást indít** különösen

- a) engedély nélkül vagy bejelentés hiányában végzett tőzsdei, befektetési alapkezelési, központi értéktári, befektetési szolgáltatási tevékenység, kiegészítő szolgáltatás, közvetítői (ügynöki) tevékenység észlelése esetén;
- b) bennfentes kereskedelem vagy piacbefolyásolás, valamint bennfentes információ jogosulatlan közzétételének gyanúja esetén;

- c) vezetői feladatokat ellátó személyekre és adott esetben a velük szoros kapcsolatban álló személyekre vonatkozó, a piaci visszaélésekkel kapcsolatos bejelentési kötelezettség ellenőrzésére;
- d) a vállalatfelvásárlásra (befolyásszerzésre) vonatkozó szabályok ellenőrzésére;
- e) a fedezetlen ügyletek korlátozására vonatkozó szabályok ellenőrzésére.

Az **ügyintézési határidő** a fenti eljárásokban az ellenőrzés hivatalból történő megindításának napjától számított 6 hónap a hatósági ellenőrzési eljárás lefolytatására, továbbá jogszabálysértés megállapítása esetén további 3 hónap a hatósági eljárás lefolytatására.

A piacfelügyeleti eljárással kapcsolatos megfelelő felügyeleti eszközök biztosítása és a pénzügyi piacokba vetett bizalom helyreállítása érdekében az MNB olyan jogosítványt is kapott, amely hatékonyabbá teszi a jogsértéssel kapcsolatos bizonyítási eszközök felkutatását, ez a **helyszíni kutatás**. Ez a tevékenység a tulajdonos (birtokos), illetve a helyszínen tartózkodó személyek akarata ellenére vagy ezen személyek távollétében is foganatosítható bármely olyan helyen, ahol a tényállás tisztázásához szükséges bizonyíték lelhető fel. Ennek keretében lezárt terület, épület, helyiség felnyitásának is helye van, és ezen eljárás biztonságos lefolytatása érdekében az MNB a rendőrség közreműködését is kérheti. Mivel a helyszíni kutatás alkotmányos jogok sérelmével járhat, erre csak előzetes bírói engedéllyel, a megfelelő garanciális szabályok betartásával kerülhet sor.

Az MNB nem csak a vizsgált vállalkozásnál, hanem a vizsgált tevékenységért felelős vagy azzal közvetlenül összefüggésbe hozható személyhez kapcsolódóan is jogosult bizonyos értékpapír-, ügyfél- vagy fizetési számlák vizsgálatára, illetve ezen személy eljárásba történő bevonására. Az MNB felhívására a felügyelt személy vagy szervezet köteles a piacfelügyeleti eljárás ügyfelére vonatkozó és az üggyel kapcsolatos

- a) iratot, elektronikus módon rögzített adatot, jelet, rögzített telefonbeszélgetést bemutatni;
- b) egyéb tájékoztatást adni, valamint
- c) azon személyes adatot átadni, amelyet külön törvény alapján az MNB kezelni jogosult.

2.2.1.2.7 A hatósági szerződés

Az MNB a **fogyasztóvédelmi ellenőrzési eljárás és piacfelügyeleti eljárás** során feltárt jogsértés megszüntetése érdekében határozathozatal helyett hatósági szerződést köthet azzal az ügyféllel, aki **vállalja**, hogy felhagy a jogsértő magatartással és magatartását a hatósági szerződésben meghatározott módon hozza összhangba a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseivel. Az MNB a hatósági szerződésről **hirdetményt** tesz közzé.

Ha az ügyfél a hatósági szerződésben foglaltakat **megsérti**, akkor az MNB jogosult azon intézkedések megtételére, jogkövetkezmények alkalmazására, amelyekre egyébként lehetősége lett volna. Nincs helye azonban intézkedésnek azon jogsértés miatt, amelynek megszüntetése érdekében a hatósági szerződés megkötésére sor került.

2.2.1.3 Felügyeleti ellenőrzés

A felügyeleti ellenőrzést az MNB hatáskörében hivatalból folytatja le. Ennek során **helyszíni ellenőrzést** tarthat, amiről az előzetes értesítés mellőzhető.

Az MNB a felügyeleti ellenőrzésről **jegyzőkönyvet** készít, amelynek egy példányát az ügyfél részére az ellenőrzés befejezésétől számított 10 munkanapon belül megküldi. Amennyiben az MNB megállapítja, hogy az ügyfél a jogszabályban, illetve a hatósági döntésben foglalt előírásokat megsértette, vagy ha az ügyfél a végzésben foglalt kötelezést az abban foglalt határidőre nem hajtja végre, az MNB a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel végzésben kötelezheti annak megszüntetésére vagy a hatáskörébe tartozó eljárást indíthat.

A felügyeleti ellenőrzés során – az eljárási bírság kivételével – bírság kiszabásának vagy intézkedés alkalmazásának nincs helye.

2.2.2 Az MNB által alkalmazható intézkedések (MNB tv., Tpt., Bszt.)

Ha az MNB az ellenőrzés végén vagy az általa hivatalosan ismert tények alapján megállapítja a **jogszabályok** vagy az **MNB hatósági határozatában meghatározott kötelezettség megszegését, elkerülését, elmulasztását, késedelmes vagy hiányos teljesítését**, jogszabály szerinti intézkedést, kivételes intézkedést alkalmaz, illetve bírságot szab ki.

2.2.2.1 Az MNB által alkalmazható intézkedések

Az MNB a következő **intézkedéseket** alkalmazza:

- a) a hatáskörébe tartozó személy, szervezet esetén a rájuk vonatkozó, az adott tevékenységre vonatkozó jogszabály szerinti intézkedést, kivételes intézkedést;
- b) az egyéb személyt, szervezetet
 - a. felhívja az előírások pontos, határidőben történő betartására,
 - b. határidő tűzésével kötelezi a szükséges intézkedések megtételére, a feltárt jogszabálysértés és a hiányosságok megszüntetésére,
 - c. kötelezi intézkedési terv kidolgozására és végrehajtására, akár a megtett intézkedésekről való beszámolási kötelezettség mellett,
 - d. előírja rendkívüli, illetve visszamenőleges adatszolgáltatás teljesítését,
 - e. bírságot szab ki, vagy
 - f. fegyelmi, szabálysértési, büntető-, polgári vagy egyéb eljárást kezdeményez.

Az MNB abban az esetben is alkalmazhat intézkedést, ha azt külföldi pénzügyi hatóság kezdeményezi. Az intézkedéseket az MNB együttesen és ismételten is alkalmazhatja.

Az MNB az intézkedések alkalmazásánál **tekintettel van:**

- a) a szabályszegés vagy mulasztás súlyosságára;
- b) a cselekménynek a biztonságos működésre vagy a piacra gyakorolt hatására;
- c) a cselekménynek a felügyelt személyekre és szervezetekre, valamint azok tagjaira vagy ügyfeleire gyakorolt hatására;
- d) a cselekménynek a pénzügyi intézményrendszer más tagjaira gyakorolt hatására;
- e) a szabályszegéssel vagy a mulasztással előidézett kockázatra, a kár mértékére és a kárenyhítési hajlandóságra;
- f) a felelős személyek által az MNB-vel kapcsolatban tanúsított együttműködésre;
- g) az intézkedéssel érintett személy jó- vagy rosszhiszeműségére, az általa a szabályszegéssel vagy a mulasztással elért vagyoni előnyre és az elkerült vagyoni hátrányra;

- h) az intézkedés alapjául szolgáló adatok, tények, információk eltitkolására, illetve annak szándékára, valamint
- i) a szabályok megsértésének ismétlődésére, és gyakoriságára.

Nem lehet intézkedést alkalmazni a mulasztásnak vagy kötelezettségszegésnek az MNB tudomására jutásától számított 3 év, illetve az elkövetésétől számított 5 év elteltével. Ha a bíróság az MNB-t új eljárás lefolytatására kötelezi, intézkedést a 3 éves határidőre tekintet nélkül az elkövetéstől számított 5. év utolsó napjáig lehet alkalmazni. Ha a megismételt eljárás megindításakor az elkövetéstől számított 5 év már eltelt vagy abból 1 évnél kevesebb van hátra, az MNB a megismételt eljárás megindításától számított 1 évig még alkalmazhat intézkedést. E határidőkön belül intézkedés akkor is alkalmazható, ha az intézkedéssel érintett természetes személy az intézkedés alkalmazásakor már nem áll az ellenőrzött szervezetek alkalmazásában, megbízatása megszűnt vagy az ellenőrzött tevékenységet már nem végzi.

2.2.2.2 Az MNB által kiszabható bírság

Az MNB bírságot mind az **ellenőrzött szervezettel**, mind annak **vezetőjével, vezető állású személyével** és adott esetben az **alkalmazottjával** szemben is alkalmazhat. A vezetővel, a vezető állású személynek minősülő személyekkel, valamint az alkalmazottal szemben kiszabott bírság összegét az ellenőrzött szervezet nem vállalhatja át.

Az **ellenőrzött személlyel és szervezettel** szemben **kiszabható bírság** összege az általános szabályok szerint 100 ezer forinttól 2 milliárd forintig terjedhet, de ha a felügyelt intézmény megállapított éves felügyeleti díjának (alapdíj és változó díj összege) 200 %-a ennél több, úgy eddig az összegig. Az ágazati jogszabályok ettől eltérő, ennél magasabb összegű bírság mértékeket is meghatározhatnak, így pl. a befektetési vállalkozásban engedély nélküli befolyásoló részesedés megszerzése, vagy a szabályozott piacra bevezetett értékpapírokkal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség megsértése esetén.

Az ellenőrzött szervezet **vezetőjével**, továbbá – a rá irányadó jogszabályok szerint – **a vezető állású személynek** minősülő személlyel szemben kiszabható bírság összege 100 ezer forinttól 500 millió forintig terjedhet. Ha jogszabály lehetővé teszi az ellenőrzött szervezet alkalmazottjával szemben bírság kiszabását, a bírság összege 20 ezer forinttól 20 millió forintig terjedhet.

A bírságot a kiszabásáról hozott határozat véglegessé válásától számított 30 napon belül kell – a határozatban megjelölt számlára – befizetni. **Nem kötelezhető** bírság fizetésére az, aki bizonyítani tudja, hogy úgy járt el, ahogy az ilyen tisztséget betöltő személytől az adott helyzetben általában elvárható. Testületi szerv esetében nem kötelezhető bírság megfizetésére azon testületi tag, aki a bírság alapját képező döntés meghozatalában nem vett részt, vagy a döntés ellen szavazott, és ezt az ülésről készített jegyzőkönyvben rögzítették.

2.2.2.3 Felügyeleti intézkedések, szankciók fogyasztóvédelmi rendelkezések megsértése esetén

Ha az MNB megállapítja a **fogyasztóvédelmi rendelkezések** vagy a **fogyasztóvédelmi ellenőrzés során hozott határozatának megsértését**, az arányosság követelményének szem előtt tartásával az alábbi jogkövetkezményeket alkalmazza:

- a) a szükséges intézkedések és a jogszabályok betartására, a feltárt hiányosságok megszüntetésére hív fel;
- b) elrendeli a jogsértő állapot megszüntetését;
- c) megtiltja a jogsértő magatartás további folytatását;
- d) határidő tűzésével a feltárt hibák, hiányosságok megszüntetésére kötelezheti a jogsértőt azzal, hogy az a hibák, hiányosságok megszüntetése érdekében tett intézkedéséről köteles értesíteni az MNB-t;
- e) a jogszerű állapot helyreállításáig feltételhez kötheti vagy megtilthatja a jogsértéssel érintett tevékenység végzését, illetve szolgáltatás nyújtását;
- f) fogyasztóvédelmi bírságot szabhat ki.

A fogyasztóvédelmi jogszabály a megsértése esetére további jogkövetkezményeket határozhat meg, különösen a jogsértéssel érintett fogyasztók száma, érdekeik sérelmének köre, a jogsértő magatartás kiterjedtsége alapján.

Az MNB minden esetben **fogyasztóvédelmi bírságot** szab ki, ha

- a) az MNB-nek a jogsértést megállapító végleges határozatában előírt kötelezettség teljesítésére megállapított határnap elteltét, illetve határidő lejártát követő 6 hónapon belül ugyanaz a szervezet vagy személy ugyanazon jogszabályi rendelkezést ismételtelen megsértette;
- b) a jogsértés a fogyasztók széles körét érinti, vagy
- c) az MNB hatáskörébe tartozó személy vagy szervezet megsérti az együttműködési kötelezettségét és ezt alapos okkal nem menti ki.

2.2.2.4 Felügyeleti intézkedések, szankciók piacfelügyeleti eljárás esetén

Engedély nélkül végzett tevékenység megállapítása esetén az MNB

- a) megtiltja a tevékenység végzését;
- b) büntetőeljárást kezdeményez, ha megítélése szerint a tevékenység bűncselekménynek minősül;
- c) intézkedést, kivételes intézkedést alkalmaz, illetve
- d) piacfelügyeleti bírságot szab ki.

Bejelentés hiányában végzett tevékenység esetén az MNB

- a) megtiltja a tevékenység végzését;
- b) intézkedést, kivételes intézkedést alkalmaz, illetve
- c) piacfelügyeleti bírságot szab ki.

Az MNB

- a) a bejelentési és közzétételi kötelezettség megsértése esetén az elmulasztott közzététel pótlására kötelez;
- b) a fedezetlen ügyletek korlátozására vonatkozó szabályok megsértése esetén az ügyletkötési feltételeknek való megfelelésre szólít fel, és
- c) piacfelügyeleti bírságot szab ki.

Az MNB a piacfelügyeleti eljárásban **ideiglenes biztosítási intézkedést** rendelhet el abban az esetben is, ha úgy ítéli meg, hogy a jogosulatlanul tevékenységet végző személy vagy szervezet ügyfelei érdekeinek megóvása ezt indokolja.

Nem természetes személy ügyfél esetén a piacfelügyeleti bírsággal sújtott tevékenységben érdemben **közreműködő természetes személlyel** szemben is kiszabható a piacfelügyeleti bírság, a fenti szabályok alkalmazásán felül.

Ha engedély nélkül vagy bejelentés hiányában végzett tevékenység miatt piacfelügyeleti bírság kiszabására, jogsértő magatartás további folytatása megtiltásának elrendelésére vagy jogsértő állapot megszüntetésének elrendelésére került sor, és arra az engedély nélkül vagy bejelentés hiányában tevékenységet végző személy vagy szervezet ügyfelei jogi vagy gazdasági érdekeinek, vagy a közérdeknek a védelme miatt szükség van, az **MNB honlapján** közzéteszi

- a) a határozat számát és tárgyát;
- b) a jogsértő természetes személy családi és utónevét és lakcímét;
- c) a jogsértő jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet nevét és székhelyét, és
- d) a határozat rendelkező részét.

2.2.2.5 Felügyeleti intézkedések a befektetési szolgáltatási tevékenységek szabályozásával kapcsolatos jogsértések esetén

Az MNB a fokozatosság és arányosság figyelembevételével a **Bszt.-ben foglalt kötelezettségek sérelme esetén** alkalmazható intézkedése során

- a) a Bszt.-ben, a Bszt. szerinti szabályzatban vagy az MNB határozatában foglaltak megsértése, illetőleg figyelmen kívül hagyása esetében a befektetési vállalkozást, az MTF működtetőjét, a befektetési vállalkozás, az MTF működtetőjének vezető állású személyét és tulajdonosát figyelmezteti, illetőleg – ha szükséges – a feltételeknek való megfelelésre határidő kitűzésével felszólítja,
- b) a befektetési szolgáltatási tevékenység, kiegészítő szolgáltatás és a közvetítő tevékenységének e tevékenységek végzésére, illetőleg szolgáltatások nyújtására jogosító engedély nélküli vagy bejelentés hiányában történő folytatását megtilthatja,
- c) az MNB által kirendelt szakértő, illetve felügyeleti biztos közreműködésével kapcsolatban felmerült költségek megtérítésére kötelezhet,
- d) a befektetési vállalkozás vezető állású személyének és könyvvizsgálójának felmentését, a könyvvizsgáló befektetési vállalkozási minősítésének visszavonását, a befektetési vállalkozás alkalmazottjának felelősségre vonását kezdeményezheti,
- e) a befektetési vállalkozás igazgatóságát rendkívüli közgyűlés összehívására kötelezheti, és arra kötelező napirend megtárgyalását írhatja elő,
- f) a befektetési vállalkozást határidő meghatározásával helyreállítási terv kidolgozására és az MNB-hez történő benyújtására kötelezheti,
- g) a befektetési vállalkozást, a piacműködtetőt meghatározott tartalmú rendkívüli adatszolgáltatás teljesítésére kötelezheti,
- h) a befektetési szolgáltatási tevékenység, a kiegészítő szolgáltatás folytatását részben vagy a tevékenység végzésére jogosító engedélyt felfüggesztheti,
- i) a befektetési vállalkozás, az MTF működtetője befektetési szolgáltatási tevékenység végzésére, kiegészítő szolgáltatás nyújtására jogosító engedélyt visszavonhatja,
- j) a befektetési vállalkozást szerződéses kötelezettségeinek más szolgáltató részére történő átadására kötelezheti,
- k) a befektetési vállalkozáshoz felügyeleti biztost rendelhet ki,
- l) bírságot szabhat ki,

- m) más hatáskörrel rendelkező hatóságnál eljárást kezdeményezhet,
- n) a befektetési szolgáltató által vezetett számlák feletti rendelkezési jogot meghatározott időre felfüggesztheti,
- e) megtilthatja, korlátozhatja vagy feltételhez kötheti a befektetési vállalkozás
 - a. osztalékának kifizetését, ha az osztalék kifizetése esetén a befektetési vállalkozás törvényben foglalt tőkekövetelményeknek való megfelelése nem biztosított,
 - b. vezető állású személyének történő kifizetést,
 - c. tulajdonosainak a befektetési vállalkozásoktól való kölcsönfelvételét, illetőleg, hogy a befektetési vállalkozások részükre kockázatvállalással járó szolgáltatást nyújtsanak,
 - d. tulajdonosainak és vezető tisztségviselőinek érdekeltségi körébe tartozó vállalkozások részére történő hitel, kölcsön nyújtását, illetve annak minősülő ügyletkötést,
 - e. részvényeseinek, tagjainak vagy a kiegészítő alapvető tőkeinstrumentumok tulajdonosainak járó, a befektetési vállalkozás általi nyereség- vagy kamatkifizetést, amennyiben ez a korlátozás vagy tilalom nem minősül a befektetési vállalkozás általi nem-teljesítésnek,
 - f. hitel vagy kölcsönszerződésében foglalt határidők meghosszabbítását (prolongálását),
 - g. új fiókjának megnyitását, új tevékenységének megkezdését, valamint új üzletágának kialakítását,
- f) a befektetési vállalkozást kötelezheti
 - a. belső szabályzat kidolgozására vagy meghatározott szempontok szerinti átdolgozására, illetőleg alkalmazására,
 - b. az alkalmazottak (vezetők) szakmai továbbképzésére, illetőleg megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező alkalmazottak (vezetők) felvételére,
 - c. a működési költségek csökkentésére,
 - d. megfelelő nagyságú tartalék képzésére,
- g) befektetési szolgáltatási tevékenység, kiegészítő szolgáltatás kiszervezését megtilthatja,
- h) az MTF működését felfüggesztheti,
- i) a befektetési vállalkozást az irányítási és kockázatkezelési rendszerére, valamint a belső tőkemegfelelés értékelési folyamatára vonatkozó szabályzatok, eljárások, stratégiák és módszerek megerősítésére kötelezheti,
- j) a befektetési vállalkozást a többlettőke-követelmény elérésére kötelezheti, illetve a befektetési vállalkozás üzleti tevékenységének lényeges változása esetén módosíthatja a szavatoló tőke és a likvid eszközök megkövetelt mennyiségét,
- k) az MTF-en, illetve OTF-en kereskedés tárgyát képező pénzügyi eszköz kereskedését felfüggesztheti, valamint előírhatja valamely pénzügyi eszköz kereskedésből történő kivezetését,
- l) kötelezheti a befektetési vállalkozást, hogy a javadalmazási politika hatálya alá tartozó személyek teljesítményjavadalmazása a nettó bevétel százalékában legyen meghatározva, ha a teljesítményjavadalmazás nincs összhangban a befektetési vállalkozás prudenciális követelményeknek való megfelelésével,
- m) közleményt adhat ki, amelyben megjelöli a jogsértésért felelős személyt és a jogsértés természetét,

- n) határozattal megállapíthatja a jogsértés tényét és egyben elrendeli a jogsértő állapot megszüntetését, vagy megtiltja a jogszabályba ütköző magatartás további folytatását,
- o) kötelezheti a befektetési vállalkozást helyreállítási terv életbe léptetésére, az abban foglalt lépések alkalmazására, vagy – ha az MNB által alkalmazandó intézkedést kiváltó esemény eltér a helyreállítási tervben foglalt feltételezéstől – a helyreállítási terv 30 napon belül történő felülvizsgálatára és a módosított helyreállítási tervben foglalt lépések megtételére,
- p) információkérést vagy információszolgáltatást írhat elő, beleértve bármely személytől az árualapú származtatott termék, illetve az alapul szolgáló piacon bármilyen eszköz vagy kötelezettség révén vállalt pozíció vagy kitettség méretére és rendeltetésére vonatkozó összes vonatkozó dokumentáció bekérését,
- q) az MNB által ellentétesnek ítélt gyakorlat vagy magatartás ideiglenes vagy tartós beszüntetését írhatja elő, és az ilyen gyakorlat vagy magatartás ismételt előfordulását megakadályozhatja,
- r) bármely személytől kérheti, hogy tegyen lépéseket pozíciója vagy kitettsége nagyságának csökkentésére,
- s) bármely személyt korlátozhat abban, hogy árualapú származtatott termékkel foglalkozzon, ideértve limitek bevezetését a törvénnyel összhangban egy személy által egy adott időszakban tartható pozíciók nagyságára vonatkozóan,
- t) felfüggesztheti meghatározott pénzügyi eszközök vagy strukturált betétek kereskedését vagy eladását,
- u) felfüggesztheti az olyan pénzügyi eszközök vagy strukturált betétek kereskedését vagy eladását, amelyek esetében a befektetési vállalkozás nem fejlesztett ki, illetve nem alkalmazott hatékony termék-jóváhagyási rendszert,
- v) előírhatja valamely természetes személy elmozdítását a befektetési vállalkozás vezető testületéből,
- w) ideiglenesen vagy – ismételt súlyos jogsértés esetén – tartósan eltilthatja a befektetési vállalkozás vezető testülete bármely tagját, vagy bármely természetes személyt, akit felelősnek tartanak, a befektetési vállalkozáson belüli vezetői feladatok ellátásától,
- x) ideiglenesen eltilthatja a befektetési vállalkozást a szabályozott piacon való részvételtől, az MTF-ekben való tagságtól, illetve az OTF-ekben ügyfélként való részvételtől, valamint
- y) felfüggesztheti a befektetési vállalkozás érintett részvényeihez fűződő szavazati jogok gyakorlását, amennyiben a befektetési vállalkozásban gyakorolt minősített befolyás hátrányosan érinti a befektetési vállalkozás megalapozott és megbízható irányítását, illetve amennyiben a befektetési vállalkozásban minősített befolyást szerző személy nem teljesíti a minősített befolyás megszerzésével vagy mértékének növelésével kapcsolatos kérelem-benyújtási kötelezettségét,
- z) előírhatja a befektetési vállalkozás számára, hogy időben tegye meg a szükséges intézkedéseket a fennálló jogsértés megszüntetésére, illetve az elkövetkező 12 hónapban várhatóan bekövetkező jogsértés megszüntetésére, amennyiben az utóbbira az MNB bizonyítékkal rendelkezik,
- aa) előírhatja a befektetési vállalkozás számára, hogy 1 éven belül nyújtson be a jogszabályi követelményeknek való megfelelés visszaállítására irányuló tervet, ennek végrehajtására tűzzön ki határidőt, és módosítsa a terv hatályát és végrehajtási határidejét,

- bb) a szavatoló tőke követelmények vonatkozásában a befektetési vállalkozás számára egyedi tartalékképzési szabályzatot vagy eszközkezelést írhat elő,
- cc) szigorúbb feltételekhez kötheti vagy korlátozhatja a befektetési vállalkozás üzletvitelét, működését vagy hálózatát, vagy megkövetelheti a befektetési vállalkozás megfelelő pénzügyi működésére túlzott kockázatot jelentő tevékenységek leválasztását,
- dd) előírhatja a befektetési vállalkozás tevékenységében, termékében és rendszerében rejlő kockázat csökkentését, ideértve a kiszervezett tevékenységeket is,
- ee) a jogszabályban előírt adatszolgáltatást kiegészítő vagy annál gyakoribb adatszolgáltatást írhat elő, beleértve a tőke- és likviditási pozíciókra vonatkozó adatszolgáltatást,
- ff) kiegészítő nyilvánosságra hozatalt követelhet meg, vagy
- gg) megkövetelheti, hogy a befektetési vállalkozás csökkentse a hálózati és információs rendszerei biztonságát fenyegető kockázatokat a vállalkozás eljárásai, adatai és eszközei bizalmas jellegének, integritásának és rendelkezésre állásának biztosítása érdekében.

Az MNB a befektetési vállalkozással szembeni intézkedés alkalmazása, illetve bírság kiszabása esetén a határozattal egyidejűleg a **BEVA**-t is értesíti, ha a határozat a BEVA törvényi feladatainak ellátására kihathat, illetve a határozat meghozatalára a befektetési vállalkozásnak a BEVA tevékenységével összefüggő kötelezettsége megsértése miatt került sor.

Az MNB megteszi a szükséges intézkedéseket, ha bizonyíthatóan fennáll annak a veszélye, hogy a befektetési vállalkozás az elkövetkező 12 hónapban nem fog megfelelni a jogszabályokban foglalt követelményeknek.

Ha a befektetési vállalkozás az MNB határozata ellenére nem nyújt be átdolgozott helyreállítási tervet vagy az nem orvosolja a határozatban foglalt hiányosságokat, az MNB **kötelezheti a befektetési vállalkozást**

- a) kockázatvállalásának – ideértve a likviditási kockázatot is – mérséklésére,
- b) az esetleges tőkeemelésről szóló döntést korlátozó szabályzatainak felülvizsgálatára,
- c) irányítási rendszerének felülvizsgálatára,
- d) forrásbevonási stratégiájának a fő üzletágak, kritikus funkciók ellenálló képessége növelése érdekében történő felülvizsgálatára.

Az MNB a további, kereskedésben érintett **magyarországi székhelyű MTF-et, illetve OTF-et működtető befektetési vállalkozást vagy piacműködtetőt** is a kereskedés felfüggesztésére vagy törlésre kötelezheti piaci visszaélés gyanúja, nyilvános vételi ajánlat, illetve a kibocsátóval vagy pénzügyi eszközzel kapcsolatos bennfentes információk közzétételének elmaradása miatt, kivéve, ha a felfüggesztés vagy törlés jelentősen sértené a befektetők érdekeit vagy a piac szabályos működését. Az MNB haladéktalanul közzéteszi az erre vonatkozó határozatokat.

2.2.2.6 Felügyeleti intézkedések a tőkepiaci szabályok (Tpt.) megsértése esetén

Az MNB – a fokozatosság és arányosság figyelembevételével – **a tőkepiaci magatartási szabályok (Tpt.) megsértése esetén** az alábbi intézkedéseket, szankciókat alkalmazhatja:

- 1) a kibocsátót, a felügyelete alá tartozó szervezetet, valamint ezek vezető állású személyét és alkalmazottját, a befolyásszerzőt, a bennfentes kereskedelmet és piacbefolyásolást elkövető személyt az értékpapírok forgalomba hozatalára és előállítására, a tájékoztatási

- kötelezettségének teljesítésére, az auditbizottság létrehozására és működtetésére, a bennfentes információhoz hozzáférő személyekről vezetendő nyilvántartásra, a tőzsde által végzett tevékenységre, a központi szerződő fél által végzett tevékenységre, illetve a központi értéktár által végzett tevékenységre, valamint a nyilvánosan működő részvénytársaságban történő befolyásszerzésre vonatkozó jogszabályban, szabályzatban és az engedélyben meghatározott feltételek megsértése esetén figyelmezteti, illetve – ha szükséges – a feltételeknek való megfelelésre határidő kitérésével felszólíthatja;
- 2) az engedély nélkül tőzsdei, a központi szerződő fél által végzett, illetve központi értéktári tevékenység folytatását megtilthatja;
 - 3) az MNB által kirendelt szakértő, illetve felügyeleti biztos közreműködésével kapcsolatban felmerült költségek megtérítésére kötelezhet;
 - 4) a tőzsde, a központi szerződő fél, a szabályozott piacra bevezetett nyilvánosan forgalomba hozott értékpapír kibocsátója, illetve a központi értéktár vezető állású személyének és könyvvizsgálójának felmentését, az alkalmazott felelősségre vonását kezdeményezheti;
 - 5) kötelezheti a tőzsde, a központi szerződő fél, illetve a központi értéktár igazgatóságát rendkívüli közgyűlés összehívására, és arra kötelező napirend megtárgyalását írhatja elő;
 - 6) a tőzsdét, a központi szerződő felet, a központi értéktárat határidő meghatározásával helyreállítási terv kidolgozására és az MNB-hez történő benyújtására kötelezheti;
 - 7) a kibocsátót, az ajánlattevőt, a nyilvánosan működő részvénytársaságban 5 %-os vagy azt meghaladó befolyással rendelkező szavazati jog birtokosát, a tőzsdét, a központi szerződő felet, illetve a központi értéktárat meghatározott tartalmú rendkívüli adatszolgáltatás teljesítésére kötelezheti;
 - 8) a tőzsdei tevékenység folytatását részben vagy egészben meghatározott időre felfüggesztheti;
 - 9) meghatározott időre felfüggesztheti a tőzsdei szekcióban történő kereskedést, illetve a teljes tőzsdei kereskedést, valamint előírhatja valamely tőzsdei termék terméklistáról történő törlését;
 - 10) a tőzsde, a központi szerződő fél, a központi értéktár tevékenységi engedélyét visszavonhatja;
 - 11) felügyeleti biztost rendelhet ki a tőzsdéhez, központi szerződő félhez, a központi értéktárhoz;
 - 12) bírságot szabhat ki;
 - 13) meghatározott időszakra felfüggesztheti az értékpapír forgalomba hozatalát, a pénzügyi eszköz forgalmazását, a nyilvánosan működő részvénytársaságban történő befolyásszerzésre irányuló nyilvános vételi ajánlatra vonatkozó eljárást;
 - 14) elrendelheti a tagsági jogok gyakorlásának felfüggesztését:
 - a) ha törvény alapján a részvényes a részvénytársasággal szemben tagsági jogait nem gyakorolhatja, és ezt a tényt az MNB határozatban megállapítja,
 - b) a szavazati jog mértékének bejelentésére és közzétételére vonatkozó kötelezettségek megsértése esetében az nyrt. részvényesével vagy a szavazati jog birtokosával szemben;
 - 15) más illetékes hatóságnál eljárást kezdeményezhet;
 - 16) megtilthatja, korlátozhatja vagy feltételhez kötheti a tőzsde, központi szerződő fél, központi értéktár
 - a) osztalékának kifizetését,
 - b) vezető állású személyének történő kifizetését,

- c) tulajdonosainak e szervezetektől való kölcsönfelvételét, illetve, hogy e szervezetek részükre kockázatvállalással járó szolgáltatást nyújtsanak,
 - d) tulajdonosainak és vezető tisztségviselőinek érdekeltségi körébe tartozó vállalkozások részére történő hitel, kölcsön nyújtását, illetve annak minősülő ügyletkötést,
 - e) hitel vagy kölcsönszerződésében foglalt határidők meghosszabbítását (prolongálását),
 - f) új fiókjának megnyitását, új tevékenységének, valamint új üzletágának megkezdését;
- 17) kötelezheti a tőzsdét, központi szerződő felet, központi értéktárat
- a) belső szabályzat kidolgozására vagy meghatározott szempontok szerinti átdolgozására, illetve alkalmazására,
 - b) az alkalmazottak (vezetők) szakmai továbbképzésére, illetve megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező alkalmazottak (vezetők) felvételére,
 - c) a működési költségek csökkentésére,
 - d) megfelelő nagyságú tartalék képzésére;
- 18) a tőzsde jogszabályba ütköző tevékenységét megtilthatja, a tőzsdét új szabályzat kidolgozására vagy új határozat hozatalára kötelezheti;
- 19) ha a forgalomba hozatali eljárás lezárásáig olyan tény vagy körülmény jut a tudomására, amely alapján a tájékoztató közzétételének engedélyezését meg kellett volna tagadni, vagy az a befektetői érdekeket súlyosan sérti, a tájékoztató közzétételéhez adott engedélyt visszavonhatja és határidő kitűzésével kötelezheti a kibocsátót, valamint a forgalmazót a forgalomba hozatali folyamat leállítására;
- 20) a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása esetén a közzétenni elmulasztott információt a mulasztó költségén nyilvánosságra hozhatja;
- 21) a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról szóló uniós rendeletben előírt kötelezettség megsértése esetén a kötelezettségének teljesítését elmulasztó személyt vagy szervezetet figyelmeztetheti, illetve – ha szükséges – a kötelezettségének való megfelelésre felszólíthatja;
- 22) a befolyásszerzéssel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségek megsértése esetén a tájékoztatásra kötelezettel szemben
- a) a jogsértés megállapítását követően a honlapján nyilvános közleményt tehet közzé a felelős tájékoztatásra kötelezett és a jogsértés jellegének megjelölésével,
 - b) megtilthatja a felelős tájékoztatásra kötelezett számára a jogsértést megvalósító magatartás folytatását vagy megismétlését, illetve
 - c) bírságot szabhat ki;
- 23) bármely személytől kérheti, hogy tegyen lépéseket pozíciója vagy kitettsége nagyságának csökkentésére;
- 24) előírhatja valamely természetes személy elmozdítását a piacműködtető vezető testületéből;
- 25) közleményt adhat ki, amelyben megjelölheti a jogsértésért felelős személyt és a jogsértés természetét;
- 26) határozattal megállapítja a jogsértés tényét, és egyben elrendelheti a jogsértő állapot megszüntetését, vagy megtilthatja a jogszabályba ütköző magatartás további folytatását.

A MAR megsértése esetén az MNB

- a) megállapítja a jogsértés tényét, és megtiltja a jogsértésért felelős személy számára a jogsértő magatartás folytatását és megismétlését,
- b) kötelez a jogsértésből származó nyereség vagy az amiatt elkerült veszteség összegének ellentételezésére, ha az összegszerűen meghatározható,

- c) nyilvános figyelmeztetést alkalmaz, amelyben megnevezi a jogsértésért felelős személyt és a jogsértés jellegét,
- d) visszavonja vagy felfüggeszti a befektetési vállalkozás befektetési szolgáltatás végzésére, kiegészítő szolgáltatás nyújtására jogosító engedélyét,
- e) ideiglenesen eltiltja a befektetési vállalkozás vezetői feladatainak ellátásától, illetve a saját számlás kereskedéstől a befektetési vállalkozás vezető testülete bármely olyan tagját vagy bármely olyan természetes személyt, akinek a jogsértésért való felelősségét megállapították,
- f) véglegesen eltiltja befektetési vállalkozás vezetői feladatainak ellátásától a befektetési vállalkozás vezető testülete bármely olyan tagját vagy bármely olyan természetes személyt, akinek a jogsértések többszöri elkövetéséért való felelősségét megállapították.

Az MNB a **központi értéktárakról szóló EU rendelet**²⁸ megsértése esetén ideiglenesen, ismétlődő, súlyos megsértése esetén véglegesen eltiltja a központi értéktár vezetői feladatainak ellátásától a központi értéktár bármely olyan vezető állású személyét vagy bármely olyan természetes személyt, akinek a jogsértésért való felelősségét megállapították.

A **Prospektus rendelet megsértése esetén** az MNB – a fokozatosság és arányosság figyelembevételével – az alábbi intézkedéseket alkalmazhatja:

- a) előírja a kibocsátók, ajánlattevők vagy a szabályozott piacra történő bevezetést kérő személyek (a továbbiakban ebben a pontban: ajánlattevő) számára, hogy kiegészítő információkat vegyenek fel a tájékoztatóba, amennyiben ez a befektetők védelme érdekében szükséges,
- b) előírja az ajánlattevők, valamint a fölöttük ellenőrzést gyakorló vagy általuk ellenőrzött személyek számára, hogy információkat és dokumentumokat bocsássanak rendelkezésre,
- c) előírja az ajánlattevő, valamint a megbízott pénzügyi közvetítők könyvvizsgálói és vezetői számára, hogy információkat szolgáltatassanak,
- d) felfüggeszti az értékpapírra történő nyilvános ajánlattételt vagy annak szabályozott piacra történő bevezetését esetenként legfeljebb 10 egymást követő munkanapra,
- e) megtiltja vagy felfüggeszti a reklámozást vagy előírja, hogy az ajánlattevő vagy az érintett pénzügyi közvetítő beszüntesse vagy felfüggeszse reklámtevékenységét, esetenként legfeljebb 10 egymást követő munkanapra,
- f) megtiltja az értékpapírra történő nyilvános ajánlattételt vagy annak szabályozott piacra történő bevezetését,
- g) felfüggeszti a szabályozott piacon folytatott kereskedést, vagy kezdeményezi a kereskedés felfüggesztését az adott szabályozott piacon, esetenként legfeljebb 10 egymást követő munkanapra,
- h) megtiltja a szabályozott piacon, MTF-ben vagy szervezett kereskedési rendszerben folytatott kereskedést,
- i) közzéteszi a tényt, hogy egy ajánlattevő nem teljesíti a kötelezettségeit,

²⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 909/2014/EU rendelete (2014. július 23.) az Európai Unión belüli értékpapír-kiegénylítés javításáról és a központi értéktárakról, valamint 98/26/EK és a 2014/65/EU irányelv, valamint a 236/2012/EU rendelet módosításáról (CSDR).

- j) felfüggeszti a jóváhagyásra benyújtott tájékoztató ellenőrzését, vagy felfüggeszti vagy korlátozza az értékpapírra történő nyilvános ajánlattételt, vagy annak szabályozott piacra történő bevezetését,
- k) legfeljebb 5 évre megtagadja egy adott kibocsátó, ajánlattevő vagy szabályozott piacra történő bevezetést kérő személy által készített bármely tájékoztató jóváhagyását,
- l) a befektetők védelmének, illetve a piac zökkenőmentes működésének biztosítása érdekében közzéteszi – vagy előírja a kibocsátó számára, hogy tegye közzé – az összes lényeges információt, amely hatással lehet a nyilvánosság számára felajánlott vagy a szabályozott piacokra bevezetett értékpapírok értékelésére,
- m) felfüggeszti az értékpapírok kereskedését vagy előírja az adott szabályozott piacon, MTF-ben vagy szervezett kereskedési rendszerben folytatott értékpapír-kereskedés felfüggesztését, ha úgy ítéli meg, hogy a kibocsátó helyzete következtében a kereskedés hátrányosan befolyásolná a befektetők érdekeit,
- n) helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat végez a természetes személyek lakóhelyétől eltérő helyszíneken, és e célból bizonyos helyszínekre beléphet, amennyiben fennáll a megalapozott gyanúja annak, hogy ott az ellenőrzés vagy vizsgálat tárgyával összefüggő olyan dokumentumok és adatok találhatóak, amelyek relevánsak lehetnek a Prospektus rendelet megszegése bizonyításához.

Az MNB a tőkepiaci intézményrendszer biztonságos működése és a befektetők érdekeinek védelmében a központi értéktár által vezetett egyes számlák fölött a számlatulajdonos és a részvényesi meghatalmazott rendelkezési jogát 30 napra korlátozhatja. A korlátozás indokolt esetben – további 30 nappal – egyszer meghosszabbítható.

Az MNB a tevékenység kiszervezését megtilthatja, ha nem felel meg a Bszt. kiszervezésre vonatkozó előírásainak.

2.3 Befektetési vállalkozás működése és befektetési szolgáltatások szabályai

A **befektetési vállalkozás** az a vállalkozás, amely a Bszt. szerinti, a tevékenység végzésére jogosító engedély alapján harmadik személy részére ellenérték fejében, rendszeres gazdasági tevékenysége keretében befektetési szolgáltatást nyújt vagy befektetési tevékenységet végez, kivéve az MNB-t, az ÁKK-t és a befektetési alapkezelőt.

A befektetési szolgáltatások főszabály szerint **kizárólagos tevékenységek**, azokat csak befektetési vállalkozás vagy hitelintézet (azaz a Hpt.²⁹ alapján működő pénzügyi intézmény, amelynek alaptevékenysége a pénzügyi szolgáltatás /betétgyűjtés, hitelnyújtás, fizetési számlavezetés stb./, és amely – az ún. univerzális banki tevékenység keretében, engedély birtokában – jogosult a befektetési szolgáltatások széles, akár teljes körének nyújtására is) – illetve a Bszt. által meghatározott, kivételként felsorolt vállalkozás – végezheti, az **MNB engedélyével**.

A befektetési vállalkozás a befektetési szolgáltatási tevékenység végzése és kiegészítő szolgáltatás nyújtása mellett kizárólag **a következő tevékenységeket** folytathatja:

- a) az árura vonatkozó megbízás felvétele és továbbítása, megbízás végrehajtása az ügyfél javára és számlaszámlás kereskedés árutőzsdéi szolgáltatás, valamint befektetési

²⁹ 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról.

szolgáltatás, kiegészítő szolgáltatás függő ügynökként történő közvetítése tevékenységeket,

- b) részvénykönyvvezetést,
- c) részvényesi meghatalmazotti (nominee) tevékenységet (azt a tevékenységet, amikor az értékpapír-számlavezető, letétkezelő, vagy elszámolóház a részvényessel írásban kötött szerződés alapján, a részvényes meghatalmazottjaként saját nevében a részvényes javára gyakorolhatja a részvénytársasággal szemben a részvényesi jogokat),
- d) pénzügyi szolgáltatás közvetítése tevékenységet,
- e) biztosításközvetítést ügynökként,
- f) értékpapír-kölcsönzést,
- g) pénzügyi eszközre vonatkozó adat, információ értékesítést, és
- h) a Hpt.-ben meghatározott ún. csoportfinanszírozási tevékenységet (azaz anyavállalatnak leányvállalatokkal, illetve ez utóbbiak egymás közötti, a likviditás biztosítása érdekében közösen végrehajtott pénzügyi műveletét).

Befektetési vállalkozás **részvénytársaság** vagy **fióktelep** formájában működhet. A részvénytársasági formában működő befektetési vállalkozásra egyebekben a Ptk. jogi személyekre vonatkozó rendelkezéseit, a külföldi vállalkozás fióktelepére a fiókteleptörvény³⁰ rendelkezéseit is alkalmazni kell.

2.3.1 Tárgyi, technika és szervezeti feltételek

Ha a befektetési vállalkozás **székhelye** Magyarországon található, a **központi irodáját** is Magyarország területén köteles kijelölni.

A befektetési vállalkozás a szervezetén belül az egyes szervezeti egységeket és az ezek **működésére és eljárására vonatkozó szabályzatokat** – összhangban a vállalkozás méretével, tevékenységének jellegével és összetettségével – úgy köteles kialakítani, hogy biztosítsa szervezeti egységeinek és szervezeti megoldásainak megfelelőségét és hatékonyságát, valamint, hogy a létrejövő szervezeti felépítés és annak működése

- a) lehetővé tegye a tevékenységek független végzését, ideértve az ehhez szükséges hatáskörök világos elkülönítését,
- b) biztosítsa, hogy az egyes szervezeti egységek vezetői ne legyenek alá- vagy fölérendeltségi, illetve utasítási viszonyban egymással, csökkentve ezzel a visszaéléshez vezető személyi érdek-összefonódás lehetőségét,
- c) az információhoz való hozzáférést csak a jogosultak számára tegye lehetővé, csökkentve ezzel a belső üzletvitel során keletkező információval való visszaélés lehetőségét,
- d) átlátható legyen,
- e) erősítse a folyamatba épített ellenőrzést és lehetővé tegye ennek során az objektív megítélést,
- f) biztosítsa, hogy a vállalkozás vezető állású személyei és alkalmazottai a felelősségi körük megfelelő ellátása érdekében a követendő eljárásokat ismerjék, és

³⁰ 1997. évi CXXXII. törvény a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviseleteiről (Fkt.).

- g) biztosítsa a vállalkozás különböző szintjei közötti hatékony jelentéstételt és információáramlást.

A befektetési vállalkozás az általa végzett befektetési szolgáltatási tevékenységek, kiegészítő szolgáltatások és az alkalmazott üzleti modell jellegével, nagyságrendjével, összetettségével és kockázataival arányos átfogó, **hatékony és megbízható vállalatirányítási rendszerrel** és **belső kontroll funkcióval** kell, hogy rendelkezzen, amelynek keretén belül

- a) a szervezeti felépítését belső szabályzatban (szervezeti és működési szabályzat) áttekinthetően rögzíti,
- b) a felelősségi köröket, feladatokat egymástól elhatárolja és egyértelműen meghatározza,
- c) a szervezeten belüli összeférhetetlenséget ellenőrzi, megelőzi és kiküszöböli,
- d) a felmerülő kockázatok azonosítására, mérésére, kezelésére, nyomon követésére és jelentésére szolgáló hatékony eljárásokat alkalmaz,
- e) a jogszabályoknak megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusokat, adminisztratív és számviteli eljárásokat alkalmaz,
- f) a befektetési vállalkozás a hatékony és eredményes kockázatkezeléssel összhangban álló, annak alkalmazását előmozdító javadalmazási politikát és gyakorlatot valósít meg,
- g) elősegíti a szervezet zavartalan és eredményes működését, a befektetési vállalkozással szembeni bizalom fenntartását, a tulajdonosok és az ügyfelek befektetési vállalkozással összefüggő gazdasági érdekeinek és társadalmi céljainak védelmét.

A befektetési vállalkozás a **belső kontroll funkciók** teljesítése érdekében belső eljárásrendjében egyértelműen meghatározza a belső kontroll funkciók ellátásáért felelős szervezeti egységet vagy egységeket.

A befektetési vállalkozás által alkalmazott **rendszerrel, nyilvántartással** szembeni követelmény, hogy

- a) biztosítsa az ügyfelet megillető pénzügyi eszköz vagy pénzeszköz (eszköz) más ügyfelet megillető, valamint a befektetési vállalkozás tulajdonában lévő vagy őt megillető eszköztől való elkülönített kezelését, amely alkalmas a tulajdonhoz fűződő jogok védelmére,
- b) biztosítsa a megkötött ügylet, a vállalt kockázat (pozíció) rögzítését és folyamatos követését,
- c) megakadályozza, hogy a befektetési vállalkozás vagy munkatársa az ügyfelet megillető eszközt – az ügyfél kifejezetten ettől eltérő utasítása hiányában – sajátjaként használja vagy arról sajátjaként rendelkezzen,
- d) megakadályozza, hogy az értékpapírtitok körébe tartozó információ a rendeltetésétől eltérően vagy jogosulatlanul kerüljön felhasználásra,
- e) biztosítsa a foglalkoztatottak által kötött ügyletek rögzítését,
- f) biztosítsa a számítógépes adatrögzítésre, adatvédelemre, adatmentésre és feldolgozásra vonatkozó előírások teljesülését, valamint
- g) biztosítsa a jogszabályokban vagy szabályzatokban foglalt előírások teljesülését, ideértve a következetességet, a folyamatos figyelemmel kísérés lehetőségét és az ellenőrizhetőséget is.

A befektetési vállalkozás által alkalmazott **számviteli, nyilvántartási és informatikai rendszernek** alkalmasnak kell lennie

- a) a vállalkozás mindenkori pénzügyi helyzetének megállapítására,
- b) az ügyfelet megillető pénzügyi eszköz állományának, illetőleg összegének minden időpontban történő megállapítására, és
- c) a vállalkozás jogszabályban előírt adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítésére.

A befektetési vállalkozásnak a Bszt.-ben szabályozott **informatikai rendszerrel** kell rendelkeznie. Ez biztosítja, hogy a vezető testület a vezetői információs rendszeren keresztül naprakész információkkal rendelkezzen a vállalkozás kockázatairól, kockázatkezelési politikájáról és azok változásairól. Az informatikai rendszer védelme érdekében

- a) a megbízás felvétele és továbbítása,
- b) a megbízás végrehajtása az ügyfél javára,
- c) a számlázás kereskedés,
- d) a portfóliókezelés,
- e) a pénzügyi eszköz elhelyezése az eszköz (értékpapír vagy egyéb pénzügyi eszköz) vételére vonatkozó kötelezettségvállalással (jegyzési garanciavállalás),
- f) a pénzügyi eszköz elhelyezése az eszköz (pénzügyi eszköz) vételére vonatkozó kötelezettségvállalás nélkül, és
- g) az MTF működtetése

befektetési szolgáltatási tevékenységet végző, továbbá

- a) a pénzügyi eszköz letéti őrzése és nyilvántartása, valamint az ehhez kapcsolódó ügyfélszámla vezetése, és
- b) a letétkelés, valamint az ehhez kapcsolódó értékpapírszámla vezetése, nyomdai úton előállított értékpapír esetében ennek nyilvántartása és az ügyfélszámla vezetése

kiegészítő szolgáltatást nyújtó befektetési vállalkozás köteles kialakítani a tevékenysége ellátásához használt **informatikai rendszer** biztonságával kapcsolatos **szabályozási rendszerét**, valamint gondoskodni az informatikai rendszer kockázatokkal arányos védelméről. A szabályozási rendszerben meg kell határozni az információ-technológiával szemben támasztott követelményeket, a használatából adódó biztonsági kockázatok felmérésére és kezelésére vonatkozó szabályokat az informatikai vállalatirányítás, a tervezés, a fejlesztés és a beszerzés, valamint az üzemeltetés, a monitorozás és független ellenőrzés területén. A befektetési vállalkozás a tevékenysége végzésére csak olyan informatikai rendszert alkalmazhat, amely biztosítja a rendszerelemek zártságát, és megakadályozza az informatikai rendszerhez történő jogosulatlan hozzáférést, észrevétlen módosítást. Az informatikai rendszernek meg kell felelnie az általános információbiztonsági zártsági követelményeknek is. Az ezen követelményeknek való megfelelést külső szakértő, ún. **tanúsító szervezet** általi tanúsítással kell igazolni.

A befektetési vállalkozás az informatika alkalmazásából fakadó biztonsági kockázatok figyelembevételével köteles meghatározni a **szervezeti és működési rendeket**, a **felelősségi, a nyilvántartási és a tájékoztatási szabályokat**, a **folyamatba épített ellenőrzési követelményeket és szabályokat** is. Köteles továbbá kiépíteni az informatikai rendszere biztonságos működtetését felügyelő **informatikai ellenőrző rendszert**.

Lehetőség van arra, hogy a jogszabályok által előírt funkciókat a befektetési vállalkozás ne saját munkavállalókkal, hanem más vállalkozással történő megállapodás alapján lássa el. Így a befektetési vállalkozás megállapodást köthet egy harmadik személlyel, amelynek keretében e

harmadik személy olyan tevékenységet végez, amelyet egyébként a vállalkozás maga végezne, ez az ún. **kiszervezés**. A befektetési vállalkozás és az ügyfél kapcsolatában a kiszervezés ténye semmilyen változást nem jelenthet. Ennek megfelelően a kiszervezés

- a) nem eredményezheti a befektetési vállalkozás vezető állású személyei hatáskörének átadását,
- b) nem eredményezhet változást az ügyfél és a befektetési vállalkozás közötti szerződéses viszonyban és nem befolyásolhatja a befektetési vállalkozás ügyfél felé fennálló, Bszt.-ben foglalt kötelezettségeinek teljesítését, és
- c) nem eredményezhet változást a tevékenység végzésére jogosító engedély megszerzéséhez szükséges feltételek teljesítésében.

Ha a befektetési vállalkozás ún. **kritikus vagy fontos operatív funkcióját szervezi ki**, minden észszerű intézkedést meg kell hoznia az indokolatlan további működési kockázat elkerülésére. Az operatív funkció akkor tekintendő **kritikusnak** vagy fontosnak, ha a teljesítésében bekövetkezett hiányosság vagy hiba lényegesen gyengítené a befektetési vállalkozás folyamatos megfelelését, pénzügyi teljesítményét és befektetési szolgáltatásainak és tevékenységeinek megalapozottságát vagy folyamatosságát. A többi funkció státusának sérelme nélkül nem tekinthetők kritikussnak vagy fontosnak:

- a) a vállalkozásnak nyújtott tanácsadói szolgáltatások és egyéb, a vállalkozás befektetési tevékenységének részét nem képező szolgáltatások, beleértve a vállalkozásnak nyújtott jogi tanácsadást, a vállalkozás alkalmazottainak képzését, a számlázási szolgáltatásokat és a vállalkozás helyiségeinek és alkalmazottainak biztonságát is,
- b) szabványosított szolgáltatások megvásárlása, beleértve a piaci információs szolgáltatásokat és árfolyamok szolgáltatását.

A befektetési vállalkozás feladata, hogy folyamatosan figyelemmel kísérje és ellenőrizze a kiszervezést végzőt. A kiszervezésről szóló megállapodást a szerződő felek írásba foglalják és azt a befektetési vállalkozás a megkötését követő 3 napon belül megküldi az MNB-nek.

2.3.2 Befektetési szolgáltatás közvetítésének szabályai (függő ügynök)

A közvetítói tevékenység nem minősül önálló befektetési szolgáltatásnak. Azt ugyanakkor a Bszt. – a tőkepiaci szolgáltatók tevékenységével összefüggően – külön szabályozza, hogy ezen a piacon ki és milyen feltételekkel nyújthat közvetítói (ügynöki) szolgáltatásokat.

A **közvetítő** az, akit a befektetési vállalkozás a befektetési szolgáltatási vagy kiegészítő tevékenysége végzéséhez igénybe vesz és akinek a tevékenységéért, a jogszabályokban foglaltak általa történő betartásáért **az őt igénybe vevő befektetési vállalkozás teljes felelősséggel tartozik**.

A befektetési vállalkozások által igénybe vehető közvetítő – főként attól függően, hogy közvetítőként egy vagy több befektetési vállalkozással áll ilyen jellegű kapcsolatban –,

- a) függő ügynök, vagy
- b) befektetési vállalkozás

lehet.

Az egyes közvetítők végezhetnek más jogszabály alapján is hasonló tevékenységet, ezeket a Bszt.-ben a közvetítésre meghatározott szabályok nem érintik.

A közvetítő az őt megbízó vállalkozás nevében létrehozandó szerződést megelőzően a leendő szerződő felet **tájékoztatja** arról, hogy

- a) a közvetítést függő ügynökként vagy befektetési vállalkozásként végzi, és
- b) mely befektetési vállalkozás nevében jár el.

A közvetítő az ügyfeleknek pénzügyi eszközökről, befektetési vagy kiegészítő szolgáltatásról befektetési tanácsot vagy információt nyújtó – a közvetítővel munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló – természetes személyekről belső nyilvántartást köteles vezetni. A nyilvántartásba azt a személyt jegyzi be, aki

- a) büntetlen előéletű; és nem áll foglalkozástól eltiltó jogerős bírói ítélet hatálya alatt,
- b) ellene az MNB 5 éven belül nem alkalmazott végleges nyilvános határozatban megállapított, figyelmeztetésnél súlyosabb szankciót,
- c) rendelkezik a Bszt.-ben és az annak alapján kiadott MNB rendeletben³¹ meghatározott szakmai képesítéssel, szakmai képességekkel és kompetenciákkal.

A **függő ügynök** az a természetes személy vagy gazdasági társaság, amely az általa képviselt befektetési vállalkozás teljes körű és feltétel nélküli felelősségére segíti elő a befektetési szolgáltatási tevékenység végzését vagy kiegészítő szolgáltatás nyújtását az ügyfél vagy a jövőbeni ügyfél számára.

A befektetési vállalkozás közvetítői szerződést olyan függő ügynökkel köthet, aki

- a) Magyarország területén székhellyel, lakhellyel (tartózkodási hellyel) rendelkezik, és szerepel az MNB nyilvántartásában, vagy
- b) más EGT-államban rendelkezik székhellyel, lakóhellyel (tartózkodási hellyel), és a székhelye, lakóhelye (tartózkodási helye) szerinti tagállam hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatósága, vagy – ha a székhelye szerinti szabályozás befektetési vállalkozás számára nem teszi lehetővé függő ügynök igénybevételét, – az MNB nyilvántartásba vette.

A függő ügynök **egyidejűleg egy befektetési vállalkozással** állhat olyan szerződéses kapcsolatban, amely befektetési vagy kiegészítő szolgáltatás közvetítésére irányul. Ez a korlátozás azonban

- a) nem érinti a más jogszabály szerint végzett ügynöki vagy közvetítői tevékenységet, ha az adott jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik, és
- b) nem alkalmazandó abban az esetben, ha a függő ügynök
 - a. az ügyfél pénzügyi eszközét és pénzeszközét nem kezeli,
 - b. kizárólag kollektív befektetési forma által kibocsátott kollektív befektetési értékpapírra (befektetési jegyre) vonatkozóan végez megbízás felvétele és továbbítása és befektetési tanácsadás befektetési szolgáltatási tevékenységet, és
 - c. a megbízás felvétele és továbbítása befektetési szolgáltatási tevékenysége során az ügyfél megbízását kizárólag befektetési vállalkozás, külföldi befektetési vállalkozás, hitelintézet, külföldi hitelintézet vagy olyan kollektív

³¹ 37/2017. (XII. 27.) MNB rendelet az ügyfeleknek pénzügyi eszközökről, befektetési szolgáltatási tevékenységről vagy kiegészítő szolgáltatásról befektetési tanácsot vagy információt nyújtó természetes személyekre vonatkozó, szakmai képességekre és kompetenciákra vonatkozó követelményekről.

befektetési forma számára továbbítja, amely által kibocsátott értékpapírokat szabályozott piacra bevezették.

A függő ügynök a befektetési vagy a kiegészítő szolgáltatás közvetítésére irányuló tevékenységéhez **további közvetítőt** igénybe vehet, azzal, hogy a függő ügynök által igénybe vett közvetítő további közvetítőt már nem vehet igénybe. A befektetési vállalkozás teljes felelősséggel tartozik azért, hogy a függő ügynök és az általa igénybe vett közvetítő betartja a törvényi előírásokat, továbbá felel a befektetési vagy kiegészítő szolgáltatás közvetítésére irányuló tevékenység során okozott kárért.

Több befektetési vállalkozással befektetési vagy kiegészítő szolgáltatás közvetítésére irányuló szerződés alapján ilyen tevékenységet **csak befektetési vállalkozás** végezhet. A befektetési vállalkozás által a befektetési vagy kiegészítő szolgáltatás közvetítésére igénybe vett befektetési vállalkozás, mint közvetítő, a szerződés megkötését – a szerződés megküldésével egyidejűleg – a szerződéskötést követő 5 munkanapon belül **bejelenti** az MNB-nek.

2.3.3 Felelősségi szabályok (belső ellenőrzés, jogszabályoknak való megfelelés)

2.3.3.1 Belső ellenőrzés

A befektetési vállalkozás köteles biztosítani a **belső ellenőrzést** is. Ha az üzletmenetének jellegével, hatókörével és összetettségével, valamint az általa nyújtott befektetési szolgáltatási tevékenységek és kiegészítő szolgáltatások jellegével és körével az arányos, a befektetési vállalkozás belső ellenőrzési funkciót hoz létre és tart fenn, amely elkülönül és független a befektetési vállalkozás többi funkciójától és tevékenységétől.

A belső ellenőrzés

- a) **ellenőrzési terv** alapján végzi a tevékenységét a befektetési vállalkozás rendszerei, belsőkontroll-mechanismusai és megoldásai megfelelőségének és eredményességének vizsgálata és értékelése érdekében,
- b) **ajánlásokat** bocsát ki az ellenőrzések eredményére alapozva, és ellenőrzi az ajánlások teljesítését,
- c) legalább évente egyszer **írásos jelentést** ad a felső vezetése (vezető testülete) részére a megfelelésről, a kockázatkezelésről és a belső ellenőrzésről, különös tekintettel az esetleges hiányosságok kezelésére.

A belső ellenőrzés a tevékenységét **belső szabályzat** alapján végzi.

2.3.3.2 Jogszabályoknak való megfelelés

A befektetési vállalkozás működése meg kell, hogy feleljen a jogszabályoknak és a belső szabályzatoknak. Ezt a befektetési vállalkozás mind **személyi**, mind **szabályozási** úton köteles biztosítani.

A befektetési vállalkozás köteles egyrészt megfelelő szakértelemmel és hatáskörrel rendelkező munkatársat (**compliance officer**) kinevezni az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelmével kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének biztosítására. Ezt a

feladatkört a kinevezett személy akár kizárólagos feladatként, akár más feladatkörrel együtt elláthatja.

A vállalkozás másrészt köteles megfelelő **politikát és eljárásokat** kialakítani, hogy észlelje a kötelezettségei nemteljesítésének kockázatát, továbbá köteles megfelelő intézkedéseket és eljárásokat alkalmazni a kockázatok minimalizálására, és az illetékes hatóságok hatásköreinek eredményes gyakorlására. Ezen politikák és eljárások kidolgozása során figyelemmel kell lennie a vállalkozás üzletmenetének jellegére, nagyságrendjére és összetettségére, valamint a tevékenységek körére.

A befektetési vállalkozás **állandó és hatékony** megfelelési funkciójának **függetlenül** kell működnie. Ennek érdekében a befektetési vállalkozás

- a) folyamatosan felügyeli és rendszeresen értékeli az alkalmazott eljárások megfelelőségét és a megfelelésben észlelt hiányosságok kezelését célzó intézkedéseket,
- b) tanácsokkal látja el és segíti a befektetési szolgáltatási tevékenységek és kiegészítő szolgáltatások végzéséért felelős releváns személyeket a megfelelés elősegítéséért,
- c) legalább éves gyakorisággal jelentést tesz a vezető testületnek a tevékenységek átfogó ellenőrzési környezetéről, az azonosított kockázatokról és a panaszok kezeléséről, a jogorvoslati intézkedésekről,
- d) nyomon követi a panaszkezelő folyamat működését, a panaszokat releváns információforrásként kezelve.

Annak érdekében, hogy a megfelelés megfelelően és függetlenül működjön, a befektetési vállalkozás köteles gondoskodni arról, hogy:

- a) a megfelelési funkció rendelkezzen a szükséges felhatalmazással, erőforrásokkal és szakértelemmel, és minden lényeges információhoz hozzáférjen,
- b) a vezető testület a megfelelési funkcióért és a kapcsolatos jelentéstételért felelős tisztviselőt jelöljön ki,
- c) a megfelelési funkció eseti alapon közvetlenül a vezető testületnek jelentse, ha komoly kockázatát észleli annak, hogy a vállalkozás nem teljesíti a kötelezettségeit,
- d) a megfelelési funkcióban részt vevő releváns személyek nem vehetnek részt az általuk nyomon követett szolgáltatások vagy tevékenységek elvégzésében,
- e) a megfelelési funkcióban részt vevő releváns személyek díjazását meghatározó módszer nem veszélyeztetheti az objektivitásukat, és nem is járhat ennek kockázatával.

2.4 A tőzsde, különös tekintettel a Budapesti Értéktőzsdére

Tőzsdei tevékenység a Tpt. alapján a tőzsdei termék (a tőzsdén forgalmazott pénzügyi eszköz és áru) szervezett, szabványosított kereskedésének üzletszerű lebonyolítása. Tőzsdei tevékenységet **kizárólag tőzsde végezhet**.

Magyarországon a **Budapesti Értéktőzsde Zrt. (BÉT)** az a tőzsde, amelyen értékpapírokkal kereskednek. A BÉT-et az MNB **szabályozott piacként** tartja nyilván.

2.4.1 A tőzsde alapítása

A tőzsde, mint vállalkozás dematerializált részvényekkel rendelkező **részvénytársaságként** vagy fióktelepként alapítható. A részvénytársasági formában működő tőzsdére a Ptk.

rendelkezéseit, a fióktelep formájában működő tőzsde esetében az Fkt. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni, a Tpt.-ben foglalt eltérésekkel.

A tőzsde alapításához az MNB engedélye (**alapítási engedély**) szükséges. Az alapítási engedély iránti eljárásban az MNB alapvetően azt vizsgálja, hogy a tőzsde alapítói, illetve a tőzsde alapítására fordított pénzügyi eszközök biztosítják-e a tőzsde transzparens, megbízható, szabályos, törvényes működését. Ennek keretében természetesen különös jelentőséggel bír, hogy a minősített befolyásszerző személyek büntetlen előéletűek legyenek, adó-, vámhatósággal, társadalombiztosítási szervvel szemben ne legyen tartozásuk, biztosítsák a működéshez szükséges törvényes eredetű tőkét és feltárják az MNB előtt a tőzsde tervezett szervezeti felépítését, irányítási, döntési, ellenőrzési rendjét stb. Tőzsde tagjaként minősített (10 %-ot meghaladó) befolyást csak törvényes működésű személy szerezhethet. A tőzsde jegyzett tőkéjében az egy tulajdonost megillető hányadot a Tpt. nem korlátozza, azonban a zártkörű részvénytársaságként működő tőzsde alapszabálya előírhatja az egy tulajdonos által gyakorolható szavazati jog legmagasabb mértékét

A mai **BÉT** történetének első hivatalos mérföldköve az 1989. októberében hozott kormánydöntés az értékpapírtörvény elkészítésére. A törvény hatálybalépésével egyidejűleg, 1990. június 21-én volt a Budapesti Értéktőzsde alakuló közgyűlése és a BÉT megnyitása. A BÉT 41 alapító taggal, önszabályozó ún. sui generis (önálló jogi személy) szervezetként jött létre, ahol a kereskedésre jogosult befektetési szolgáltatók alkották egyúttal a tagságot is.

Az évek során a BÉT működési feltételei, szervezete, funkciója is sokat változott. Az azonnali piacot tekintve a tőzsdetermi, nyílt kikiáltásos kereskedés – részleges elektronikus támogatással – 1995-ig működött, bár ekkortól az értékpapírok kereskedése mind a kereskedési teremben, mind távkereskedési rendszerben folyt. 1998 novemberétől áttértek a teljes távkereskedési rendszer, a MultiMarket Trading System (MMTS) alkalmazására. A BÉT-en 1995 óta működik származékos piac, ahol határidős és opciós kontraktusok kereskedésére van lehetőség. 2011. novemberében elindult az alternatív kereskedési platform BÉTa Piac néven, amelyen az induláskor 10 európai nagyvállalat papírjaival lehetett kereskedni. A BÉT és a Budapesti Árutőzsde tevékenységének integrációja révén 2005. óta árupiaci kereskedelem is folyhat a BÉT-en. A BÉT 2017-ben BÉT Xtend néven MTF-nek minősülő új piacot indított, amely a hazai KKV-k számára felkészülési lehetőséget biztosít a tőzsdei részvénykibocsátásra. Az MTF olyan, az MNB engedélyével rendelkező piac, amelyen értékpapírokkal kereskednek, az tehát megfelel a Ptk. által megállapított tőzsde fogalomnak, így a BÉT Xtend-re bevezetett (ott regisztrált) értékpapírok a Ptk. értelmében tőzsdére bevezetettnek minősülnek, és az ezen a piacon regisztrált részvényeket kibocsátó részvénytársaságok is nyrt.-k. A BÉT – az MNB Növekedési Kötvényprogramhoz kapcsolódóan – 2019-ben szintén MTF formájában elindította másodpiaci szegmensét BÉT Xbond néven, amely alternatív kereskedési platformot kínál a kötvénykibocsátást tervező vállalatok számára. A BÉT Xbond piacra regisztrált vállalatok a BÉT Xtend-hez hasonlóan – a klasszikus szabályozott piachoz képest – könnyített adminisztráció és mérsékelt költségek mellett léphetnek piacra.

A versenyképesség megőrzése érdekében az évek során módosult a BÉT működési formája: 2002. július 1-jével megalakult a BÉT Részvénytársaság (2006-tól: BÉT Zrt.). Az MNB 2015-ben megvásárolta a BÉT részvényeinek többségét, ezzel az MNB a BÉT minősített többségi tulajdonosává vált. A BÉT 2010. január 14-től tagja a CEE Stock Exchange Group AG Holdingnak.

2.4.1.1 A tőzsde tevékenysége

A tőzsde kizárólag az alábbi tevékenységeket folytathatja:

- a) tőzsdei tevékenységet,
- b) tőzsdei tevékenységet segítő kiegészítő tevékenységet,
- c) a Bszt. szerinti MTF és OTF működtetése tevékenységet,
- d) a Bszt. szerinti adatszolgáltatási tevékenységet,
- e) gazdasági társaságok tőkepiaci forrásbevonását elősegítő platformok működtetése tevékenységet,
- f) informatikai szolgáltatást,
- g) piac működtetésével kapcsolatos szolgáltatást.

Tőzsdei tevékenységet **segítő kiegészítő tevékenység** különösen

- a) az oktatási,
- b) az informatikai,
- c) a kiadvány-előállítási és -terjesztési,
- d) az adatszolgáltatási,
- e) a kibocsátónak nyújtott, az értékpapír tőzsdei bevezetését elősegítő szakmai tanácsadói

tevékenység. A tőzsde által végezhető tevékenységek kiterjesztésével lehetővé vált, hogy a KKV-k tőkepiaci jelenlétének növelése érdekében – összhangban az európai és régiós piacokon indult kezdeményezésekkel – a tőzsde a **KKV-k igényeire specializálódott alpiacokat**, így zártkörű finanszírozási platformot és ún. crowdfunding (közösségi finanszírozás) platformot is működtethessen.

A megalapozott befektetési döntések meghozatalához elengedhetetlenek a **friss és megbízható kereskedési adatok**. A BÉT ezért kiemelkedően fontosnak tartja, hogy ezek az információk gyorsan, egyszerűen és kedvező áron jussanak el a befektetőkhez és a tőkepiac egyéb szereplőihöz. A valós idejű kereskedési adatokat a BÉT hivatalos adatszolgáltatóin keresztül bocsátja a végfelhasználók rendelkezésére. Késleltetett és nap végi adatok, egyéb tőzsdei információk széles körben, így a BÉT honlapján is elérhetők. Ezen túl a BÉT rendszeresen készít és publikál statisztikákat, elemzéseket is a piac alakulásáról.

A BÉT **honlapja** a kibocsátók, szekciótagok és maga a tőzsde számára is **közzétételi helyként** szolgál. A megjelentetett híreket és közzétételeket, csakúgy, mint a híradatbázishoz kapcsolódó kereső funkciót, a BÉT ingyenesen elérhetővé teszi.

A tőzsdei tevékenység végzéséhez szintén az MNB engedélye (**tevékenységi engedély**) szükséges. Az engedély nélkül végzett tőzsdei tevékenység bűncselekmény. Az MNB az engedélyt tőzsdei termékenként vagy a tőzsdei termékekre együttesen adja meg. A tőzsdei tevékenység folytatására jogosító engedélyhez a kérelmező a biztonságos működés feltételeit kell, hogy igazolja, így különösen azt, hogy biztosított a kereskedési rendszerhez való megkülönböztetés mentes hozzáférés, rendelkezik a tevékenység folytatásához szükséges személyi, tárgyi és biztonsági feltételekkel, a tőzsdei kereskedelem elszámolása biztosított, amelyet központi szerződő féllel, illetve központi értékárral kötött megállapodás igazol, rendelkezik stabil, megbízható működést biztosító legalább 3 éves üzleti tervvel és az MNB

által jóváhagyott szabályzatokkal, valamint káreseményenként megfelelő felelősségbiztosítással.

2.4.2 Tőzsde kereskedés

2.4.2.1 Tőzsdetagság és kereskedési jog

A tőzsdei kereskedés **szekciókra** tagolódva, a BÉT-en jelenleg 4 szekcióban folyik, amelyekben a következő termékekkel kereskednek:

- a) Részvényszekció:
 - a. Részvények
 - b. Befektetési jegyek, strukturált termékek
 - c. ETF
 - d. BUX ETF
 - e. Certifikátok
 - f. Kárpótlási jegyek
- b) Hitelpapír-szekció:
 - a. Állampapírok
 - b. Jelzáloglevelek
 - c. Vállalati kötvények
- c) Származékos szekció:
 - a. Határidős termékek
 - b. Határidős BUX
 - c. Opciók termékek
- d) Áruszekció:
 - a. Határidős
 - b. Opciók

A tőzsde tulajdonosaitól (a részvénytársaság tagjaitól) ma már meg kell különböztetni azokat a piaci szereplőket, akik a tőzsde szolgáltatásait igénybe veszik, akik a tőzsde által alkotott piacon kereskednek: ők a **tőzsdei kereskedők**. A tőzsdei kereskedési jog gyakorlásához **tőzsdetagsággal** kell rendelkezni. A tőzsdetagság szerződésen alapuló olyan jogviszony, amely a **BÉT Üzletszabályzata** (ÁÜSZ) által meghatározott feltételek teljesítése esetén és eljárás útján szerezhető meg, és az adott szekcióban történő kereskedésre jogosít, valamint a tőzsdetagsághoz kapcsolódó jogokat biztosít. A tőzsdetagság a tőzsde és a tőzsdetag közötti tőzsdetagsági szerződés megkötésével keletkezik. A tőzsdetagság nem ruházható át, a hozzá kapcsolódó jogok gyakorlása ideiglenesen sem engedhető át.

Tőzsdetagságot szerezhet

- a) az adott tőzsdei termékre a tőzsdei kereskedéshez szükséges tevékenységekhez megfelelő engedéllyel rendelkező a részvényszekcióban, a hitelpapír-szekcióban, a származékos szekcióban a határidős piac és az opciók piac tekintetében, illetve az áruszekcióban határidős és opciók árupiac tekintetében.
- b) árutőzsdei szolgáltató az áruszekcióban határidős és opciók árupiac tekintetében.
- c) kereszttag azon szekciókban, melyekre az adott kereszttagsági megállapodás hatálya kiterjed.

A tőzsdetagság feltétele, hogy a kérelmező létező vállalkozásként az adott tőzsdei termékekre folytatandó **tőzsdei kereskedésre feljogosító engedéllyel** rendelkezzen, tőzsdei ügyleteinek **elszámolása biztosított** legyen akár klíringtagként, akár alklíringtagként (az ügyleteinek teljesítéséért az általános klíringtag áll helyt, lásd még a 2.6. pontot), legalább egy, az adott tőzsdei termék vagy termékek vonatkozásában a feltételeknek megfelelő **üzletkötője** legyen felhatalmazva az adott szekcióban történő kereskedésre, hogy rendelkezzen az adott tőzsdei termék vagy termékek kereskedéséhez szükséges **technikai feltételekkel**, és befizesse az adott szekcióra megállapított **éves minimumdíjat**. A kereskedési jog a tőzsdetagság megszerzése után tetszőlegesen bővíthető további piacokra, szekciókra.

A tőzsde szabályzatában **megkülönböztetés-mentes** alapon meghatározza azon feltételeket, amelyek alapján az adott személy tőzsdei kereskedési joggal rendelkezhet. A tőzsdén tőzsdei kereskedő **befektetési szolgáltató** lehet, valamint olyan személy, aki rendelkezik jó üzleti hírnévvel, kereskedésre való alkalmassággal és tapasztalattal, megfelelő szervezeti megoldásokkal és tevékenységéhez elegendő erőforrással, figyelembe véve azokat a pénzügyi eljárásokat is, amelyeket a tőzsde adott esetben létrehozott az ügyletek megfelelő teljesítésének biztosítására. A tőzsdei kereskedők száma nem korlátozható.

A **kereskedési jog** tartalmát és gyakorlásának módját – ideértve a befektetési szolgáltató közvetlen vagy távoli részvételére vonatkozó előírásokat – a tőzsde szabályzata határozza meg. A kereskedő cégek a tőzsdei kereskedésben üzletkötőik útján vesznek részt. A tőzsde a kereskedő cég írásos kérelmére az üzletkötőt **üzletkötői listán** nyilvántartásba veszi.

A tőzsde jogosult

- a) a tőzsdei kereskedőktől azok tőzsdén folytatott tevékenységével kapcsolatos, illetve azt befolyásoló információk kérésére, gyűjtésére,
- b) a tőzsdei kereskedők tőzsdén folytatott tevékenységének, valamint tőzsdén folytatott tevékenységével kapcsolatos adatok, nyilvántartások helyszíni ellenőrzésére, azzal, hogy vizsgálat megkezdése előtt annak tényéről, tárgyáról, várható időtartamáról köteles a felügyeletet értesíteni, és a vizsgálat megkezdésekor a vizsgálat tárgyáról, várható időtartamáról tájékoztatni a tőzsdei kereskedőt.

A tőzsde a **helyszíni ellenőrzés** megállapításai alapján a szabályzatában meghatározott intézkedéseket tehet. Ha a tőzsde feladatkörében eljárva jogszabálysértést észlel, akkor haladéktalanul értesíti az MNB-t.

A tőzsdei kereskedési jog **megszűnik**

- a) a tőzsdei kereskedő megszűnésével;
- b) a tőzsdei kereskedési szerződés lejártával;
- c) a tőzsdei kereskedési szerződés felmondásával; vagy
- d) a tőzsdei kereskedő engedélyének visszavonásával.

A tőzsde a tőzsdei kereskedővel kötött szerződést felmondja, ha a tőzsdei kereskedő a tőzsde szabályzataiban előírt kötelezettségeit szankció alkalmazását követően sem teljesíti. A felmondással kapcsolatos döntés ellen a tőzsdei kereskedő, annak közlésétől számított 30 napon belül bírósághoz fordulhat.

2.4.2.2 A tőzsdei ügylet

A tőzsdei ügylet az a **szerződés, amelyet a tőzsdei kereskedő a tőzsdén** – a tőzsdei szabályzat által lehetővé tett körben és módon – **tőzsdei termékre** vonatkozóan köt. A tőzsdei ügylet lehet:

- a) **azonnali ügylet:** a tőzsdei ügyletben az ügylet tárgyának tényleges átadására anélkül vállalnak kötelezettséget, hogy a teljesítés módját és idejét meghatározták volna, a kötelezettséget a tőzsdei szabályzatban meghatározott módon és időben kell teljesíteni,
- b) **határidős ügylet:** ha a felek abban állapodnak meg, hogy a tőzsdei ügyletben vállalt kötelezettségeiket a tőzsdei szabályzat által meghatározott későbbi időpontban teljesítik, és
- c) **opciós ügylet:**
 - a. **vételi opció:** ha a kötelezett tőzsdei termékre másnak vételi jogot enged, a jogosult a vételi jog tárgyát egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatja,
 - b. **eladási opció:** ha a kötelezett a jogosulttal szemben a tőzsdei termékre vételi kötelezettséget vállal, a jogosult a tőzsdei terméket egyoldalú nyilatkozattal eladhatja, és
 - c. **ezek kombinációja.**

A tőzsdei ügylet **létrejöttéhez** szükséges, hogy

- a) mindkét szerződő fél **ajánlatát** elektronikus úton megtegye a kereskedési rendszerben,
- b) az ügyletet a kereskedési rendszer az ügyletkötési algoritmusok valamelyike alapján, a szerződő felek ajánlatának **párosításával** létrehozza.

Tőzsdei ügylet nem törölhető, érvénytelenség címén nem támadható meg. A tőzsdei ügylet **érvényességéhez** a tőzsdei ügylet adatainak a tőzsdei szabályzatban meghatározott módon történő **rögzítése**, ezen felül a **központi értéktár (KELER), illetve a központi szerződő fél (KELER KSZF Zrt.) általi nyilvántartásba vétele és visszaigazolása** is szükséges.

Az **opciós ügyletre** vonatkozó megállapodás tartalmazza a tőzsdei termék, a vételár, az opciós díj és az opció gyakorlásának időtartama (határnapja) meghatározását. Az opció a tőzsdei ügylet megkötésétől számítva legfeljebb 5 évre köthető ki. Az opció gyakorlása meghatározott határnapra is kiköthető, ez esetben a határnap nem lehet távolabbi, mint a tőzsdei ügylet megkötésétől számított 5 év. Az 5 évet meghaladó időtartamra vagy 5 évnél távolabbi határnapra, illetve határozatlan időre kikötött opció semmis. A tőzsdei szabályzat az opció – egyes tőzsdei ügyletekben kiköthető – időtartamát és határnapját meghatározhatja.

2.4.2.3 A tőzsdei forgalom teljesítése

A tőzsdei ügyletből eredő kötelezettséget – a szabályzat által meghatározott módon – mindkét fél irányában **központi szerződő fél, Magyarországon a BÉT esetében a KELER KSZF Zrt.** teljesíti (lásd a 2.6. pontot is).

Az ügyleteket a BÉT tőzsdetag a KELER-rel **klíringtagként**, illetve **alklíringtagként** szerződött minőségében teljesítheti. A klíringtagság a KELER-rel kötött klíringtagsági szerződéssel keletkezik. Az alklíringtagság feltétele, hogy az alklíringtag tőzsdetag rendelkezzen egy általános klíringtaggal kötött klíringszerződéssel és felelősségvállalási nyilatkozattal arról,

hogyan az általános klíringtag feltétlen kötelezettséget vállal, hogy a vele klíringszerződést kötött alklíringtag üzleteinek teljesítéséért helytáll, és az alklíringtag üzleteinek elszámolását a BÉT tőzsdei és a KELER központi értéktári szabályai szerint biztosítja.

A **határidős ügylet teljesítése** történhet az ügylet tárgyának tényleges átadásával, közraktári jeggyel, illetve számlapénzben történő teljesítéssel. A teljesítésre vonatkozó szabályok a szerződés tárgyának tényleges átadásával történő teljesítést korlátozhatják vagy kizárhatják.

2.4.2.4 A rendszerek rugalmassága, szüneteltetési mechanizmusok és elektronikus kereskedés

A tőzsde által alkalmazott **kereskedési eljárással és rendszerrel** szemben követelmény, hogy rugalmas legyenek, rendelkezzen elegendő kapacitással csúcsterhelések esetére is, valamint képes legyen a szabályos kereskedést biztosítani jelentős piaci stressz esetén és meghibásodás esetére is biztosítsa az üzletmenet folyamatosságát. A tőzsde által alkalmazott eljárással és rendszerrel szembeni további elvárás, hogy utasítsa el a meghatározott mértéket vagy árküszöböt meghaladó vagy téves megbízásokat, ideiglenesen állítsa le vagy korlátozza a kereskedést, ha egy tőzsdei termék árában rövid időn belül jelentős változás következett be. A tőzsdei kereskedés lehetővé teszi az algoritmikus kereskedést. Az **algoritmikus kereskedés** olyan, pénzügyi eszközökkel folytatott kereskedés, amelynek során a megbízások egyedi paramétereit – így különösen azt, hogy kezdeményezni kell-e egy megbízást, mi legyen a megbízás időzítése, ára vagy mennyisége, hogyan történjen a megbízás kezelése annak benyújtása után – egy számítógépes algoritmus automatikusan határozza meg korlátozott emberi beavatkozással vagy emberi beavatkozás nélkül. Az algoritmikus kereskedés nem foglalja magában azokat a rendszereket, amelyeket csak megbízások egy vagy több kereskedési helyszínre irányítására, feldolgozására, megerősítésére vagy végrehajtott tranzakciók feldolgozására használnak.

A tőzsde engedélyezheti, hogy a befektetési szolgáltató nyújtson **közvetlen elektronikus hozzáférési lehetőséget** ügyfelei számára. A tőzsde által alkalmazott eljárás és rendszer a tőzsde szabályzatában meghatározott feltételek szerint hatékonyan kell, hogy biztosítsa az ilyen szolgáltatást igénybe vevők **alkalmasságának megállapítását**, és a **befektetési szolgáltató felelősségvállalását** az így végrehajtott megbízásokért és üzletkötésekért. A tőzsde kritériumokat állapít meg a közvetlen elektronikus hozzáférésekre vonatkozó kockázatellenőrzésekre és kereskedési küszöbértékekre, amely alapján képes megkülönböztetni, szükség esetén pedig leállítani a közvetlen elektronikus hozzáférést alkalmazó személy megbízásait vagy kereskedését, elkülönítve a befektetési szolgáltató egyéb megbízásaitól vagy kereskedésétől.

A tőzsde gondoskodik a **közös ügyintézési helyről végzett szolgáltatások** (co-location services) szabályainak átláthatóságáról, tisztességességéről és megkülönböztetés-mentességéről.

2.4.2.5 Tőzsdei díjstruktúra

A tőzsde – szabályzatában meghatározott módon – biztosítja a **díjstruktúráinak átláthatóságát, tisztességességét** és **megkülönböztetés-mentességét**, beleértve a

végrehajtási díjakat, kiegészítő díjakat és kedvezményeket is. A díjstruktúrák nem ösztönözhetnek a rendellenes kereskedési feltételek kialakítására vagy a piaci visszaélésre.

2.4.2.6 Az üzleti órák összehangolása

A tőzsde, valamint a tőzsdei kereskedők **összehangolják** valamennyi jelentendő esemény dátumának és idejének rögzítésére alkalmazott üzleti óráikat.

2.4.3 A tőzsde szabályzatai

A tőzsde – törvény által meghatározott keretek között – **szabályzatban** határozza meg a tevékenységére vonatkozó általános szabályokat, valamint a **tőzsdei kereskedőkre** és a **kibocsátókra** vonatkozó jogokat és kötelezettségeket. A tőzsde által alkalmazott eljárás, rendszer és megoldás biztosítja minden, a tőzsdére vonatkozó jogszabályban és a tőzsde szabályzatában foglalt előírás teljesülését, ideértve a **következetességet**, a **folyamatos figyelemmel kísérést** és az **ellenőrizhetőséget** is.

A tőzsde szabályzatainak elfogadására és módosítására az **igazgatóság** jogosult. A tőzsdei szabályzatok biztosítják, hogy a tőzsde

- a) a működésével összefüggésben felmerülő kockázatok kezelésére, csökkentésére megfelelő rendszereket és megoldásokat alkalmazzon, és a piac általános érdekeinek megfelelően a tőzsdei tevékenység, a kereskedés és az ezekről szóló információ átlátható és ellenőrizhető legyen, ezáltal teremtve meg a kereskedésben részt vevők esélyegyenlőségét, egyenlő elbírálását és a befektetők objektív piaci védelmét,
- b) hatékony mechanizmusokkal segítse elő a rendszereiben végrehajtott ügyletek hatékony és határidőben történő véglegesítését, valamint
- c) kísérelje figyelemmel a tőzsdei kereskedők megbízásait és a törléseket, illetve a végrehajtott ügyleteket, hogy azonosítsák a szabályok megsértését, a szabálytalan kereskedési feltételeket, a tiltott magatartást vagy a rendszer zavarait.

A tőzsde szabályzatában meg kell határozni:

- a) a tőzsdei kereskedési jog megszerzésének, felfüggesztésének és megszűnésének feltételeit és eljárási rendjét,
- b) a szabályzatok hatálya alá tartozó személyekkel szemben a tőzsde által alkalmazható szankciókat, valamint a jogorvoslat rendjét,
- c) a tőzsdei kereskedés szabályait,
- d) a tőzsdei termék bevezetésének, átvezetésének (ami a szabályozott piacra bevezetett részvény az adott szabályozott piacon való forgalomban tartásának megszüntetése, feltéve, hogy a részvényt más szabályozott piacon forgalmazzák) és kivezetésének (ami a szabályozott piacra bevezetett részvény forgalomban tartásának valamennyi szabályozott piacon történő megszüntetése) feltételeit és eljárási rendjét,
- e) a kereskedés felfüggesztésének szabályait és eljárási rendjét,
- f) az árfolyam és az egyéb tőzsdei információ nyilvánosságra hozatalának módját,
- g) a tőzsdei kereskedők, a tőzsdére bevezetett értékpapírok kibocsátói adatszolgáltatásának tartalmát, módját és ellenőrzésének rendjét,
- h) a tőzsdei kereskedési rendszer technikai működésének megalapozott irányítására vonatkozó szabályokat, ideértve az előre nem látható események hatékony kezelését biztosító megoldásokat is, hogy a tőzsde csökkentse a rendszerleállás kockázatát;

- i) a tőzsde, a tőzsde tulajdonosai vagy működtetője érdekei és a tőzsde stabil működése között potenciálisan felmerülő összeférhetlenség kezelésére vonatkozó szabályokat, továbbá a tőzsde vezető állású személyeire és alkalmazottaira vonatkozó összeférhetlenségi szabályokat,
- j) a tőzsde által a szolgáltatást igénybe vevők részére felszámított díjakat.

A tőzsdei **kereskedési jogra vonatkozó szabályzatokban** megjelölt kötelezettségek megállapítása során kell figyelembe venni

- a) a tőzsde létesítő okiratát és működési rendjét,
- b) a tőzsdei ügyletekre vonatkozó szabályokat,
- c) a tőzsdén működő befektetési szolgáltatók alkalmazottaira vonatkozó szakmai előírásokat,
- d) a tőzsdei ügylet elszámolásának és teljesítésének szabályait és eljárásait.

A tőzsdei szabályoknak – az egyéb feltételek mellett – biztosítaniuk kell a tőzsdei kereskedők számára az **elszámolási rendszer megválasztásának jogát** is.

Amennyiben az adott értékpapír tőzsdére történő bevezetése a kibocsátó hozzájárulása nélkül történt meg, és így a kibocsátó nem kötelezhető a tőzsdei adatszolgáltatás teljesítésére, a tőzsde tájékoztatja a kibocsátót arról a tényről, hogy az általa kibocsátott értékpapírral az adott tőzsdén kereskednek.

A tőzsdei termék bevezetésének, átvezetésének és kivezetésének feltételeit és eljárási rendjét tartalmazó szabályzatban meghatározott szabályok biztosítják

- a) a tőzsdére bevezetett pénzügyi eszközzel történő tisztességes, hatékony kereskedést,
- b) a tőzsdére bevezetett átruházható értékpapír esetén a korlátozásmentes átruházhatóságot, valamint
- c) származtatott ügylet esetén az egyértelmű árazást és hatékony elszámolást.

A tőzsde **szabályzatainak érvényességéhez** – a tőzsde által szolgáltatást igénybe vevők részére felszámított díjakról szóló szabályzat kivételével – az MNB **jóváhagyása** szükséges. Az MNB a jóváhagyást akkor tagadja meg, ha a szabályzat nem felel meg a jogszabályok, illetve más tőzsdei szabályzat rendelkezésének, vagy ellentétes a központi szerződő fél (KELER KSZF), illetve a központi értéktár (KELER) szabályzatával.

A tőzsde a szabályzatait, valamint azok módosítását az MNB jóváhagyását követően az MNB által üzemeltetett **honlapon** (https://kozvetetelek.mnb.hu/egyeb_tokepiaci_szereplok/tozsde) és a saját honlapján (www.bet.hu) **közzéteszi**, azzal, hogy a tőzsde vezető állású személyeire és alkalmazottaira vonatkozó összeférhetlenségi szabályokról szóló szabályzat közzétételétől a tőzsde eltekinthet. A tőzsde szabályzatai, illetve azok módosításai a nyilvánosságra hozatalt követően alkalmazhatók.

A tőzsde szabályzata – a tőzsdei kereskedő, a kibocsátó, a befektető által – bíróság előtt megtámadható, ha az jogszabály előírásaival ellentétes.

2.5 A befektetési alapkezelő

2.5.1 A befektetési alapkezelők fajtái és működési formája

A befektetési alapkezelő a befektetési alapkezelési tevékenység végzésére vonatkozó engedéllyel rendelkező (a) alternatív befektetési alapokat kezelő ún. **alternatív befektetési alapkezelő (ABAK)**, illetve (b) **ÁÉKBV-kezelő ún. ÁÉKBV-alapkezelő**. A Kbtv. a rendszeres gazdasági tevékenységként kizárólag kockázati tőkealapot, illetve magántőkealapot kezelő ABAK-ot egységesen **kockázati tőkealap-kezelőnek** nevezi.

Befektetési alapkezelő Magyarországon **részvénytársasági** formában vagy külföldi alapkezelő magyarországi **fióktelepeként** működhet. A részvénytársaság formájában működő befektetési alapkezelőre a Ptk., a fióktelep formájában működő befektetési alapkezelőre az Fkt. rendelkezéseit a Kbtv.-ben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

2.5.2 A befektetési alapkezelő által végezhető tevékenységek

A befektetési alapkezelő alaptevékenysége a **kollektív portfóliókezelési tevékenység**: a kollektív befektetési forma számára végzett befektetéskezelési tevékenység, valamint a kollektív befektetési forma létrehozatalához, működtetéséhez kapcsolódó feladatok ellátása. Ez a tevékenység az MNB előzetes **engedélyéhez** kötött. A kollektív befektetéskezelési tevékenység folytatására – amennyiben a törvény másképp nem rendelkezik – kizárólag befektetési alapkezelő kaphat engedélyt.

Az ÁÉKBV-alapkezelő a felügyeleti engedély birtokában az alábbi **tevékenységeket** végezheti:

- a) befektetéskezelés (a befektetési politika végrehajtásával kapcsolatos befektetési, stratégiai és eszközallokációs döntések meghozatala és végrehajtása),
- b) a kollektív portfóliókezeléshez kapcsolódó adminisztratív feladatok részben vagy egészben történő ellátása:
 - a. könyvviteli és jogi feladatok ellátása,
 - b. információszolgáltatás befektetők részére,
 - c. eszközök értékelése, árazása, adóügyek intézése,
 - d. jogszerű magatartás ellenőrzése,
 - e. a befektetőkkel kapcsolatos nyilvántartások vezetése,
 - f. hozamfizetés,
 - g. kollektív befektetési értékpapír forgalomba hozatalával és folyamatos forgalmazásával összefüggő adminisztrációs feladatok,
 - h. a megkötött ügyletek teljesítése, a bizonylatok megküldését is ideértve,
 - i. nyilvántartások vezetése,
- c) kollektív befektetési értékpapír forgalmazása és az ÁÉKBV-alapkezelő által kezelt kollektív befektetési értékpapír forgalomba hozatala.

Az **ÁÉKBV-alapkezelő** a kollektív portfóliókezelési tevékenység mellett **kizárólag az alábbi tevékenységeket végezheti** rendszeres gazdasági tevékenysége keretében, az adott tevékenység engedélykötelessége esetén az engedély birtokában:

- a) portfóliókezelés,
- b) befektetési tanácsadás,

- c) kollektív befektetési értékpapírok letéti őrzése, letétkezelése, amely dematerializált értékpapírok esetében az értékpapírszámla vezetését is tartalmazza, valamint a végzett tevékenység jellegétől függően ügyfélszámla vezetését is magában foglalja, továbbá a kollektív befektetési értékpapírokkal kapcsolatos adminisztratív szolgáltatások.

Az **ABAK**-nak a felügyeleti engedély birtokában **legalább az alábbi tevékenységeket kell végeznie:**

- a) befektetéskezelés (a befektetési politika végrehajtásával kapcsolatos befektetési, stratégiai és eszközallokációs döntések meghozatala és végrehajtása),
- b) kockázatkezelés.

A kollektív befektetési értékpapírok letéti őrzését, letétkezelését, valamint az ügyfélszámla vezetését, továbbá a kollektív befektetési értékpapírokkal kapcsolatos adminisztratív szolgáltatásokat **közvetítőként** is végezheti. A kollektív portfóliókezelési tevékenységet – részére történő kiszervezés útján vagy határon átnyúló szolgáltatás keretén belül – belföldi és külföldi befektetési alapkezelő részére is végezheti. A határon átnyúló szolgáltatás végzését az MNB-nek be kell jelenteni.

Az **ABAK** az **ABA kezelése során** az alábbi tevékenységeket végezheti:

- a) adminisztratív feladatok:
 - a. könyvviteli és jogi feladatok ellátása,
 - b. információszolgáltatás befektetők részére,
 - c. eszközök értékelése, árazása, adóügyek intézése,
 - d. jogszerű magatartás ellenőrzése,
 - e. a befektetőkkel kapcsolatos nyilvántartások vezetése,
 - f. hozamfizetés,
 - g. kollektív befektetési értékpapírok forgalomba hozatalával és forgalmazásával összefüggő adminisztrációs feladatok,
 - h. a megkötött ügyletek teljesítése, a bizonylatok megküldését is ideértve,
 - i. nyilvántartások vezetése,
- b) kollektív befektetési értékpapír forgalmazása és az ABAK által kezelt kollektív befektetési értékpapír forgalomba hozatala,
- c) az ABA eszközeihez kapcsolódó tevékenységek: az ABAK bizalmi feladatainak ellátásához szükséges szolgáltatások, a létesítmények kezelése, az ingatlankezelői tevékenységek, vállalkozások számára a tőkeszerkezettel, ipari stratégiával és ezekhez kapcsolódó ügyekkel kapcsolatos tanácsadás, az összeolvadásokkal és vállalkozások megvásárlásával kapcsolatos tanácsadás és szolgáltatások, valamint az ABA és mindazon vállalatok és egyéb eszközök kezeléséhez kapcsolódó szolgáltatások, amelyekben az ABA befektetéssel rendelkezik.

Az **ABAK** a fenti tevékenységek, valamint – külön engedély birtokában végzett – **ÁÉKBV részére folytatott alapkezelés mellett kizárólag az alábbi tevékenységeket végezheti** rendszeres gazdasági tevékenysége keretében; engedélyköteles tevékenység esetén az adott tevékenységre előírt engedély birtokában:

- a) portfóliókezelés, ideértve a foglalkoztató nyugdíj szolgáltató intézmény portfóliójának kezelését,
- b) befektetési tanácsadás,

- c) kollektív befektetési értékpapírok letéti őrzése, letétkezelése, amely dematerializált értékpapírok esetében az értékpapírszámla vezetését és a végzett tevékenység jellegétől függően ügyfélszámla vezetését is magában foglalja, továbbá a kollektív befektetési értékpapírokkal kapcsolatos adminisztratív szolgáltatások,
- d) pénzügyi eszközzel kapcsolatos megbízás felvétele és továbbítása.

Az ABAK a kollektív portfóliókezelési tevékenységet – részére történő kiszervezés útján vagy határon átnyúló szolgáltatás keretén belül – belföldi és külföldi befektetési alapkezelő részére is végezheti, a limit alatti, ún. „kis alap”-nak minősülő ABAK határon átnyúló szolgáltatást azonban nem végezhet.

A **határon átnyúló szolgáltatás végzését** az MNB-nek be kell jelenteni.

2.5.3 Engedélyezési feltételek

A befektetési alapkezelési tevékenység **engedélyköteles**. Az engedélyt Magyarországon az **MNB** adja meg.

A **tevékenységi engedélyhez** a kérelmező bemutatja az MNB-nek a létesítő okiratát, a végezni kívánt tevékenységet, valamint a működési szabályzatot, igazolja, hogy főirodája és a létesítő okirat szerinti székhelye egyaránt Magyarországon van, az induló tőke befizetését a tőke törvényes eredetének igazolásával, bemutatja a javadalmazási politikáját és gyakorlatát, igazolja a tárgyi, szervezeti és személyi feltételeknek való megfelelést, bemutatja a minősített befolyással rendelkező közvetlen vagy közvetett részesedéssel rendelkező személyeket, és tájékoztatást ad a kiszervezésről.

Az ABAK kérelmező tájékoztatja az MNB-t különösen

- a) a kezelni kívánt ABA-k által folytatandó befektetési stratégiáról (az elsődleges eszközkategória típusa szerinti besorolásról),
- b) az ABAK tőkeáttétel alkalmazásával kapcsolatos politikájáról, az ABA-k kockázati profiljáról és egyéb lényeges jellemzőiről,
- c) ABA-k kezelési szabályzatáról,
- d) a letétkezelő kijelöléséről,
- e) a befektetők tájékoztatására szolgáló egyéb információkról.

Az alapkezelő a tevékenységi engedély kézhezvételét követően kezdheti meg tevékenységét. Abban az esetben, ha az ún. limit alatti ABAK 3 hónapot meghaladóan nem teljesíti a törvény alóli részleges felmentést megalapozó feltételeket, haladéktalanul értesíti erről a tényről az MNB-t, és 30 napon belül köteles igazolni, hogy megfelel a Kbftv. rendelkezéseinek.

Az MNB az engedélykérelmet **visszautasítja**, amennyiben a felügyeleti feladatok hatékony gyakorlását az alapkezelő és más személyek közötti szoros kapcsolat, vagy valamely harmadik országnak az alapkezelővel szoros kapcsolatban álló személyekre vonatkozó rendelkezései, vagy az ezek végrehajtásával kapcsolatos nehézségek akadályozzák.

Mind az ÁÉKBV-alapkezelőnek, mind az ABAK-nak a tevékenysége során **folyamatosan meg kell felelnie a jogszabályok előírásainak**.

2.5.4 Tőke- és szervezeti követelmények

Befektetési alapkezelésre jogosító engedély kiadásának feltétele meghatározott **induló tőke**, azzal, hogy bizonyos kezelt portfólió összesített érték esetén a szavatoló tőkét ki kell egészíteni.

A befektetési alapkezelőnek – a működőképesség folytonosságának fenntartása és a befektetők védelme érdekében – az általa végzett tevékenység kockázatának fedezetét mindenkor biztosító, megfelelő nagyságú **szavatoló tőkével** kell rendelkeznie, amely nem csökkenhet az induló tőke összege, vagy (ha ez magasabb) a megelőző év – a vonatkozó rendelet³² szerinti – fix működési költségei 25 %-ának megfelelő összeg alá.

Az esetleges szakmai felelősséggel kapcsolatos, a tevékenységekből származó kockázatok fedezésére az alapkezelőnek rendelkeznie kell vagy további szavatoló tőkével, vagy a szakmai gondatlanságból adódó felelősségre vonatkozó **szakmai felelősségbiztosítással**, amely megfelel a lefedett kockázatoknak.

2.5.5 Tárgyi és személyi feltételek

A befektetési alapkezelő irányítását **belföldön létesített főirodában** kell biztosítani.

A befektetési alapkezelőnek rendelkeznie kell megfelelő irodai elhelyezéssel, kommunikációs rendszerrel (telefon, fax, internetkapcsolat, elektronikus postacím, nyilvános befektetési alapot kezelő befektetési alapkezelő esetén saját honlap). Az alapkezelőnek olyan **szervezeti és működési szabályokat** kell kialakítania, amelyek biztosítják a működési szabályok megtartását. Az alapkezelő működési szabályzatának kötelező tartalmi elemeit a Kbtv. szabályozza, ezek különösen: az alapkezelő működési rendje, felépítése, a szervezeten belüli döntési jogkörök, a folyamatba épített belső ellenőrzési mechanizmusok, az érdekellentétek megelőzésére és kezelésére vonatkozó szabályok, a társaság saját vagyonának befektetésére és kezelésére vonatkozó szabályok, valamint a vezető tisztségviselők és az alkalmazottak befektetéseire vonatkozó szabályok, az allokációs szabályok, a nyilvántartások vezetése, a kockázatkezelés, a befektetők tájékoztatása, az ügyfélfogadás, panaszkezelés, a teljesítménymérés.

Az alapkezelőnek rendelkeznie kell olyan **elektronikus portfólió-nyilvántartási rendszerrel**, amely alkalmas az általa kezelt portfóliók vagyonszállásainak, a jegyzési és visszavásárlási megbízásoknak naprakész – és az információs kötelezettség teljesítését lehetővé tevő – rögzítésére és kimutatására és a belső ellenőrzés, valamint az MNB által történő ellenőrzés követelményeinek teljesítésére. Az alapkezelőnek gondoskodnia kell az **elektronikus adatfeldolgozás magas szintű biztonságáról** és a rögzített információk védelméről és bizalmas kezeléséről.

Amennyiben az alapkezelő kollektív befektetési értékpapírt **forgalmaz**, rendelkeznie kell olyan, a **befektetők nyilvántartására szolgáló nyilvántartási rendszerrel**, amely biztosítja a

³² Az 1093/2010/EU, az 575/2013/EU, a 600/2014/EU és a 806/2014/EU rendelet módosításáról szóló, 2019. november 27-i (EU) 2019/2033 európai parlamenti és tanácsi rendelet.

befektetők adatainak mindenkor **naprakész** nyilvántartását, **visszakereshetőségét** és az **értékpapírtitok** folyamatos megtartását.

A befektetési alapkezelőnek meg kell felelnie az **üzleti és az értékpapírtitok megtartására** vonatkozó rendelkezéseknek.

A befektetési alapkezelő **ügyvezetését** – az ún. limit alatti ABAK kivételével – legalább 2 természetes személy munkaviszony keretében köteles ellátni. Ügyvezető az alapkezelő vezetésére kinevezett elsőszámú vezető, valamint az alapkezelő irányításában résztvevő olyan további személy, akit az alapkezelő létesítő okirata vagy működésére vonatkozó belső szabályzata ilyenként határoz meg. A vezető állású személyek – azaz az ügyvezető, az igazgatóság elnöke és tagjai, valamint a felügyelőbizottság elnöke és tagjai, fióktelep vezetésére kinevezett személy és közvetlen helyettese, valamint minden olyan személy, akit a létesítő okirat vagy belső szabályzat ilyenként határoz meg – között legalább 2 olyan személynek kell lennie, aki a devizajogszabályok alapján devizabelföldinek minősül, és legalább 1 éve állandó belföldi lakóhellyel rendelkezik.

2.5.6 A befektetési alapkezelő egyéb működési feltételei

Az alapkezelő és a befektetési alap elkülönült jogi személyek, így az alapkezelő által a befektetési alapon (kollektív befektetési formában) kezelt **eszközök nem képezik az alapkezelő tulajdonát**, a kezelés során a befektetési alap nevében, javára és terhére jár el, nevében befektetési ügyleteket köt.

Az alapkezelőnek az általa kezelt befektetési alapon elért teljesítmény, illetve hozam számítása, bemutatása során a Bszt.-ben tételesen megfogalmazott elvek szerint kell eljárnia.

Az alapkezelő az általa végzett tevékenységért a befektetési alap terhére **kezelési díjat** számíthat fel.

Az alapkezelőnek – tisztességesen, kellő képességek, körültekintés és a gondosság jegyében, a kezelésében levő kollektív befektetési formák vagy azok befektetői, valamint a piac integritása érdekében eljárva – a tevékenysége során folyamatosan meg kell felelnie a **prudens működést** biztosító szabályoknak, figyelembe véve az általa kezelt befektetési alapok egyedi sajátosságait is.

Az alapkezelőnek olyan **belső szervezeti megoldásokat** kell alkalmaznia, amelyek biztosítják az egyedi eszközökre vonatkozó befektetési döntések meghozatalának és végrehajtásának **elkülönítését** az egyes ügyletek elszámolásától és adminisztrálásától. Az elkülönítésnek a szervezeten belül a munkamegosztás és az irányítási, felelősségi jogkörök szintjén is meg kell valósulnia.

Az alapkezelőnek tevékenysége végzése során folyamatosan meg kell felelnie a jogszabályok előírásain túl a saját szabályzatai szerinti működési elveknek és szabályoknak.

Az alapkezelő a **portfóliókezelési tevékenysége** során – ha az ügyfél kifejezetten eltérően nem rendelkezik – az ügyfél javára kezelt portfólió terhére nem szerezhethet saját maga által kezelt kollektív befektetési forma által kibocsátott kollektív befektetési értékpapírt.

Az alapkezelő biztosítja, hogy a befektető az alapkezelő magatartására, tevékenységére vagy mulasztására vonatkozó **panaszát** szóban vagy írásban díjmentesen közölhesse, a panaszkezelés szabályai szerint.

Az alapkezelőnek be kell tartania az **összeférhetetlenségre, a személyes ügyletekre vonatkozó szabályokat**.

Mind az ÁÉKBV-alapkezelő, mind az ABAK köteles biztosítani a hatékony és eredményes **kockázatkezeléssel** összhangban álló, annak alkalmazását előmozdító **javadalmazási politika** és gyakorlat megvalósítását is.

Az ABAK-okra vonatkozó speciális előírás, hogy egyetlen ABA-befektető sem részesülhet **megkülönböztetett bánásmódban**, kivéve, ha ezt az adott ABA kezelési szabályzatában közzéteszik.

Az ABAK-nak funkcionálisan és hierarchikusan **el kell különítenie** a kockázatkezelést a működési egységektől, ideértve a befektetéskezelést. Az MNB az arányosság alapelvével összhangban ellenőrzi a kockázatkezelés funkcionális és hierarchikus elkülönítését.

A befektetési alapkezelő tevékenységének hatékonyabb ellátása érdekében, feladatának ellátására harmadik személyt vehet igénybe (**kiszervezés**). A kiszervezésre irányuló szerződés csak olyan féllel köthető, aki rendelkezik a tevékenység ellátásához szükséges ismeretekkel és képességekkel, továbbá engedélyköteles tevékenység esetében az adott tevékenység végzésére vonatkozó engedéllyel. A tájékoztatóban, kezelési szabályzatban fel kell sorolni azokat a releváns feladatokat és tevékenységeket, amelyeket az alapkezelő kiszervezett, valamint fel kell sorolni a befektetéskezelésre igénybe vett vállalkozásokat. A kiszervezésre vonatkozó megállapodás hatálybalépése előtt értesíteni kell az MNB-t.

2.5.7 A befektetési alap kezelésének átadása

Az alapkezelő az általa kezelt **nyilvános befektetési alapok** kezelését az **MNB előzetes engedélye** alapján más, az adott befektetési alap kezelésére engedéllyel rendelkező befektetési alapkezelőre **átruházhatja**. A **zártkörű** befektetési alap kezelését a befektetési alapkezelő az MNB előzetes engedélye nélkül, a **befektetési jegy tulajdonosok 75 %-ának jóváhagyó nyilatkozata** birtokában átruházhatja.

A befektetési alap kezelésének átadása során az átruházó alapkezelő az átruházásról rendelkező szerződés hatálybalépése előtt 15 nappal **tájékoztatja a befektetőket** az átruházás szándékáról, az átvevő alapkezelő elérhetőségéről és a befektetési jegyek forgalmazásával kapcsolatos információk hozzáférési helyéről és arról, hogy az átruházásról rendelkező szerződés hatálybalépésével az átadó alapkezelő által kezelt és átruházásra került befektetési alapok kezelése az átvevő alapkezelőhöz kerül.

A befektetési alapkezelés átruházása következtében felmerülő **költség, díj a befektetési alapra vagy a befektetőkre nem hárítható át**.

2.5.1 A befektetési alapkezelő felszámolása

A részvénytársasági formában működő befektetési alapkezelő végelszámolására és **felszámolására** a Ctv.³³, a Csódtörvény és a Ptk. jogi személyekre vonatkozó rendelkezéseit, a fióktelep formájában működő befektetési alapkezelő végelszámolására és felszámolására a Ctv., a Csódtörvény és az Fkt. rendelkezéseit a Kbtv.-ben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

Befektetési alapkezelő ellen a felszámolási eljárás megindítását **kizárólag az MNB kezdeményezheti**. Befektetési alapkezelő felszámolójának kizárólag az MNB tv.-ben meghatározott szervezetek felszámolását végző nonprofit gazdasági társaság (jelenleg a **Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft.** [PSFN]) rendelhető ki.

Az MNB a felszámolás iránti kérelem benyújtásától **teljes körű kifizetési tilalmat rendel el**, ha a felszámolási vagyon jogszerű, a hitelezők és az ügyfelek érdekeinek megfelelő kezelését nem ítéli biztosítottnak.

Ha az MNB a felszámolás iránti kérelem benyújtását megelőzően **felügyeleti biztos** kirendeléséről határozott, a felügyeleti biztos megbízatása a felszámolás kezdő időpontjáig tart.

Az alapkezelő felszámolása során az ügyfél által az alapkezelőnél letétbe helyezett pénzügyi eszköz, illetve az ügyfél javára vezetett számláján nyilvántartott pénzeszköz, az ügyfél tulajdonában lévő vagy őt megillető **pénzügyi eszköz és pénzeszköz**, szolgáltatás tárgyát képező eszköz **nem képezi a felszámolási vagyon részét**. Ha az ügyfél tulajdonát képező vagy őt megillető pénzügyi eszköz, pénzeszköz vagy szolgáltatás tárgyát képező eszköz az ügyfélnek bármely okból nem adható vissza, akkor a felszámolási költségek kielégítését követően az alapkezelő vagyonából először ezen követelést kell kielégíteni.

A felszámolási eljárás során a felszámoló dönthet az alapkezelő szerződéses kötelezettségei állományának átruházásáról.

2.6 A központi értéktár és a központi szerződő fél

2.6.1 A központi értéktári és a központi szerződő fél tevékenység

A tőkepiaci kereskedés lebonyolításához elengedhetetlen az elszámolások, fizetések biztonságát garantáló infrastruktúra (**kereskedést követő infrastruktúra**). Ennek két meghatározó intézménye (a) a központi szerződő fél és (b) a központi értéktár. Mindkét intézmény – köszönhetően az EU-n belül megvalósuló szabad tőkeáramlásnak – ma már uniós szinten egységes, rendeleti szabályozással bír: a központi értéktárat és működését szabályozó rendelet³⁴ és a központi szerződő fél tevékenységet szabályozó rendelet³⁵ átlátható szabályozási keretet hoz létre.

³³ 2006. évi V. törvény a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról.

³⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. július 23-i 909/2014/EU rendelete az Európai Unión belüli értékpapír-kiegyenlítés javításáról és a központi értéktárakról, valamint 98/26/EK és a 2014/65/EU irányelv, valamint a 236/2012/EU rendelet módosításáról.

³⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2012. július 4-i 648/2012/EU rendelete a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról.

A hazai szabályozásban korábban a tőkepiaci kereskedést követő infrastruktúra korábban több intézménytípust is tartalmazott: szerepelt a központi értéktár és a központi szerződő fél, de mellettük az elszámolóházi tevékenységet végző szervezet, illetve ennek altípusa, a szakosított hitelintézetként működő elszámolóház is. Mivel az uniós központi szerződő fél és központi értéktár intézménye együttesen lefedik az értékpapír kiegyenlítési és az elszámolási tevékenységet végző intézmények körét, ezen ún. **kétpilléres struktúra** miatt a további intézmények szükségtelenné váltak, így az elszámolóházi tevékenységet végző szervezet szabályozása feleslegessé vált. Eszerint a központi értéktár és a központi szerződő fél biztosítja az értékpapírokkal kapcsolatos teljes teljesítési és elszámolási tevékenységet.

2.6.2 A központi értéktári tevékenység

Központi értéktárnak az a jogi személy minősül, amely

- a) az értékpapír kiegyenlítési rendszert működteti (**kiegyenlítési szolgáltatás**), ami az értékpapír ügylet teljesítését jelenti, amely ügyletet azzal a céllal kötötték meg, hogy az ügyletben résztvevő felek kötelezettségei pénzeszköz átutalás vagy értékpapír transzfer, vagy mindkettő révén kerüljenek kiegyenlítésre,
- b) legalább további egy szolgáltatást nyújt az alábbiak közül:
 - a. értékpapírok bevezetése a könyvelési rendszerbe (**hitelesítési szolgáltatás**),
 - b. felsőszintű értékpapírszámlák nyitása és vezetése (**központi számlavezetési szolgáltatás**).

A magyarországi központi értéktári **tevékenység engedélyköteles**, a tevékenység végzésére jogosító engedélyt az MNB adja ki. Jelenleg Magyarországon a központi értéktár tevékenységet a **KELER** (teljes neve: **KELER Központi Értéktár Zrt.**) (www.keler.hu) végzi. A tevékenység végzésére jogosító engedély kizárólag megfelelő jegyzett tőkével és megbízható tulajdonosi körrel rendelkező, a jogszabály által előírt személyi, tárgyi-technikai és szigorú szabályozási feltételeket teljesítő részvénytársaságnak adható a piaci stabilitás érdekében.

Lehetőség van arra is, hogy a központi értéktár **banki jellegű kiegészítő szolgáltatások** (pénzforgalmi számlák vezetése, hitelnyújtás, pénzforgalmi szolgáltatások értékpapír kölcsönzéssel összefüggő garanciák, pénztárműveletek) végzésére is jogosult szakosított hitelintézetként működjön. Ebben az esetben a tevékenységének további feltételei is vannak, és rá többlet szabályok vonatkoznak: nem csupán a befektetési vállalkozásokra, hanem a hitelintézetekre vonatkozó prudenciális követelményeket is teljesítenie kell, ezen utóbbiak elsődlegességével.

A központi értéktár **szolgáltatást** – az EU rendelete (CSDR) szerinti egyéb jogi személyek mellett – alapvetően **a következő szervezetek számára** nyújthat:

- a) tőzsdének,
- b) külföldi elszámolóháznak,
- c) központi értéktárnak,
- d) központi szerződő félnek,
- e) befektetési vállalkozásnak,
- f) hitelintézetnek,
- g) árutőzsdei szolgáltatónak,
- h) befektetési alapkezelőnek,
- i) jogszabály által meghatározott szervezett piac szereplőjének,

- j) értékpapír-kibocsátónak,
- k) a magyar állam számára,
- l) az állam vagyonát kezelő szervezetek számára,
- m) az MNB számára,
- n) betétbiztosítási rendszer számára,
- o) befektető-védelmi rendszer számára,
- p) szanalásfinanszírozási rendszer számára,
- q) pénzforgalmi intézménynek és
- r) elektronikuspénz-kibocsátó intézménynek.

Tekintettel arra, hogy a központi értéktár végzi az értékpapír kiegyenlítési rendszer működtetését, az abban résztvevő felek számára biztosítania kell **saját értékpapírjaiknak az ügyfelek értékpapírjaitól történő elkülönítését**. Ennek keretében olyan **nyilvántartási és számlavezetési rendszert** kell kialakítania, amely lehetővé teszi, hogy az ügyfél kérelme esetén az ügyfél értékpapírjait a központi értéktár egyéni alszámlán **elkülönítse**, amely egyéni alszámla a résztvevő fél által bejelentett, az ügyfél tulajdonában lévő értékpapírok nyilvántartására szolgál. Ehhez kapcsolódóan természetesen az értékpapír kiegyenlítési rendszerben résztvevő félnek fel kell ajánlania az ügyfelei számára a fenti elkülönítés lehetőségét, tájékoztatva őket az ezen lehetőséghez kapcsolódó költségekről és kockázatokról.

A központi értéktári tevékenységet az MNB által jóváhagyott **üzletszabályzat** és egyéb **szabályzatok** alapján végzi, amelyekben különösen pontosan meghatározza az ügyletek teljesítésével kapcsolatosan azt az időpontot, amelyet követően az ügyfél a megbízását nem vonhatja vissza. A szabályzatok transzparenciáját és ezáltal az ügyfelek alapvető érdekeinek védelmét biztosítja, hogy az üzletszabályzatot és a szabályzatokat a központi értéktár a saját **honlapján közzéteszi**.

2.6.2.1 Az ISIN-azonosító kiadása

A központi értéktári tevékenység része az értékpapír-sorozat azonosítására szolgáló értékpapírkód, az ún. **ISIN-azonosító** (lásd az 1.2.1.2. pontot) kiadása. A központi értéktár (KELER) az ISIN azonosítót az alábbiak szerint adja ki:

- a) a sorozatban kibocsátott **értékpapírra**, ha
 - aa) annak forgalomba hozatalára Magyarország területén kerül sor,
 - ab) annak forgalomba hozatalára magyar kibocsátó által – ide nem értve az államot – az EU területén nyilvánosan kerül sor, vagy
 - ac) a sorozatban kibocsátott értékpapír Magyarország területén működő tőzsdére kerül bevezetésre, vagy
- b) egyéb tőzsdei termékre.

Az ISIN azonosítót értékpapír esetében a kibocsátó, egyéb tőzsdei termék esetén az a tőzsde **igényli**, amelyen azt a terméket forgalmazzák.

A központi értéktár honlapján **közzéteszi** az általa kiadott aktív ISIN azonosítók listáját (<https://www.keler.hu/isin/>). A központi értéktár jogosult az ISIN azonosítót, valamint a hozzá tartozó adatokat az általa vezetett **központi értékpapír-nyilvántartásban** szerepeltetni. A piaci tapasztalatok alapján a központi értéktár jogosult arra, hogy amennyiben az ISIN

azonosító törlését megalapozó körülményt – így különösen a kibocsátó jogutód nélküli megszűnését – észleli, úgy az ISIN azonosítót – az MNB egyidejű tájékoztatása mellett – **törölje**.

2.6.2.2 A központi értékpapír-nyilvántartás vezetése

A központi értéktár által vezetett, **a belföldön kibocsátott értékpapírok adatait** visszakereshető módon tartalmazó nyilvántartást vezet, ez a központi értékpapír-nyilvántartás.

Annak érdekében, hogy a befektetők ne csak a kibocsátótól értesüljenek a **társasági eseményekről**, továbbá, hogy a központi értékpapír-nyilvántartás naprakészen tükrözze a vonatkozó adatokat, a dematerializált értékpapír kibocsátója köteles az általa kibocsátott értékpapírt érintő társasági eseménynek (azaz annak az alkalomnak, amikor az értékpapír jogosultja jogosult az értékpapírhoz kapcsolódó jogok kibocsátóval szembeni gyakorlására) a központi értékpapír-nyilvántartást érintő lényeges adatait a központi értéktár üzletszabályzatában megjelölt helyen is közzétenni (<https://www.keler.hu/T%C3%A1rsas%C3%A1gi%20esem%C3%A9nyek/T%C3%A1rsas%C3%A1gi%20esem%C3%A9nyek>).

Azt biztosítandó, hogy a dematerializált értékpapír alapján a **kibocsátót terhelő fizetési kötelezettség** megfelelő időben és rendben eljusson a befektetőkhez, a dematerializált értékpapír kibocsátója az általa kibocsátott értékpapírt érintő **kifizetéseket** a központi értéktáron vagy a központi értéktárhoz bejelentett hitelintézetben, befektetési vállalkozáson keresztül a központi értéktár szabályzatában meghatározott eljárásrend szerint köteles a kifizetés napján eljuttatni a befektetők részére.

2.6.2.3 A biztosíték szabályozása

A központi értéktár az **ügyletek teljesítésének** megfelelő biztosítására szabályzatában a résztvevő felek részéről **óvadék** elhelyezését írhatja elő.

Amennyiben a központi értéktár a szabályzatában azt rögzíti, hogy az óvadék alapítása az óvadéki **jogosult kedvezményezettségével történő zárolás** útján valósul meg, úgy az a Ptk. szerinti óvadék alapításnak minősül. Ezen túl az ügylet teljesítéséhez a központi értéktárnál az ügyfél központi értéktár által vezetett számláján elkülönítetten nyilvántartott pénzügyi eszköz az ügylet teljesítéséhez óvadékkul szolgál, továbbá a központi értéktár nemteljesítése esetén valamennyi, az ügyfélnek a központi értéktárnál nyilvántartott saját tulajdonú pénzügyi eszköze az ügylet teljesítésére szolgáló óvadék. Amennyiben pedig ezen óvadék igénybevétele sor kerül, úgy a központi értéktár joga és kötelezettsége, hogy ügyfelét az óvadék haladéktalan pótlására szólítsa fel, amely kötelezettségének az ügyfél a bevételeiből minden más követelést megelőzően köteles eleget tenni.

2.6.2.4 Az értékpapír-kölcsönzési rendszer működtetése

Amennyiben a központi értéktár értékpapír-kölcsönzési rendszert működtet, úgy az értékpapír-kölcsönszerződést határozatlan időre is megkötethetik.

2.6.3 A központi szerződő fél tevékenysége

Központi szerződő félnek (ún. central counterparty [CCP]) az olyan jogi személy minősül, amely helyettesíti az egy vagy több pénzügyi piacon kötött szerződésekben érintett ügyfeleket, azaz **vevőként lép fel valamennyi eladóval szemben, és eladóként valamennyi vevővel szemben (nováció)**. Ennek megfelelően a központi szerződő fél tevékenység a tőzsdén, tőzsdén kívül árura, illetve pénzügyi eszközre kötött ügylet elszámolása és az elszámolt ügylet teljesítéséhez kapcsolódóan tett **kötelezettségvállalás**, amelynél a központi szerződő fél a szerződésben érintett ügyfelek helyébe lépve vevőként lép fel valamennyi eladóval szemben és eladóként valamennyi vevővel szemben.

A központi szerződő fél ezen tevékenységre szintén a jogszabályban meghatározott feltételek (induló tőke, személyi és tárgyi, szabályozás) teljesítése esetén jogosult. A központi szerződő fél tevékenység Magyarországon **az MNB engedélyével** végezhető. Jelenleg Magyarországon központi szerződő fél tevékenységet a **KELER Központi Szerződő Fél Zrt.** (KELER KSZF Zrt., www.kelerkszf.hu) (KELER KSZF) végez.

A kockázatkezelési rendszer elsődleges védelmi vonalát maguk a **klíringtagsági rendszer** szereplői jelentik, ezért a tagsági kritériumrendszert a tagok és a piaci szegmens kockázatai határozzák meg, így függ a klíringtagság típusától és az érintett piac egyedi kockázataitól. A feltételrendszer kialakítása során a KELER KSZF az azonos kockázati profilú piacokon azonos feltételeket támaszt a résztvevőkkel szemben.

A klíringtagsági rendszerben történő részvétel előfeltétele a szükséges **felügyeleti engedély**, valamint az előírt **tőkekövetelmény** teljesítése. A klíringtagsági rendszer szereplői a tagsági feltételek teljesítését követően szerezhetnek klíringjogot az elszámolásban való részvételre, melynek során kötelesek megfelelni az előírt fedezetképzési és a teljesítési kötelezettségeknek. A KELER KSZF központi szerződő félként kizárólag a vele szerződéses jogviszonyban álló klíringtagok és energiapiaci alkíringtagok részére végez elszámolási és garanciavállalási szolgáltatást.

A KELER KSZF – témánkat érintő – **klíringtagsági rendszerének** szereplői:

- a) az **általános klíringtag**: jogosult kereskedni és elszámolni saját és megbízói tranzakciókat és elszámolni alkíringtag üzletkötéseit; az általános klíringtagságnak nem feltétele a tőzsdei kereskedési jog, amennyiben nem folytat saját és megbízói számlás kereskedést; végső soron egyetemleges felelősséggel tartozik az általa elszámolt valamennyi ügylet teljesítésért a KELER KSZF felé; más klíringtagok nemteljesítése esetén igénybe veheti a KELER KSZF garanciavállalási szolgáltatását,
- b) az **egyéni klíringtag**: kereskedési joggal rendelkezik és jogosult kereskedni és elszámolni saját és megbízói üzletkötéseit, végső soron egyetemleges felelősséggel tartozik az általa elszámolt valamennyi ügylet teljesítésért a KELER KSZF felé; más klíringtagok nemteljesítése esetén igénybe veheti a KELER KSZF garanciavállalási szolgáltatását,
- c) az **alkíringtag / egyedileg szegregált alkíringtag**: kereskedési joggal rendelkezik és jogosult saját és megbízói tranzakciókat kereskedni, melyek elszámolását egy általános klíringtag végzi; az alkíringtag és a KELER KSZF között nincs jogi kapcsolat; az általános klíringtag nemteljesítése esetén nem veheti igénybe a KELER KSZF garanciavállalási szolgáltatását; bejelentéséről az általános klíringtag intézkedik a KELER KSZF felé,

- d) a **megbízó**: egy kereskedési tagon keresztül jogosult kereskedni, melynek elszámolását egy általános vagy egy egyéni klíringtag végzi; a megbízó és az alklíringtag között nincs jogi kapcsolat; nem áll közvetlen jogi kapcsolatban a KELER KSZF-fel, így az általános vagy egyéni klíringtag nemteljesítése esetén nem veheti igénybe a KELER KSZF garanciavállalási szolgáltatását, az egyedileg szegregált megbízó bejelentéséről az általános vagy egyéni klíringtag intézkedik a KELER KSZF felé,
- e) a **settlement agent (teljesítési megbízott)**: pénz- és értékpapír számlával rendelkezik a KELER-ben, illetve pénzszámlával az MNB-ben, és egyedi megállapodás alapján a klíringtag részére az elszámolásokhoz szükséges számlákat vezeti, továbbá más elszámolási szolgáltatásokat végez; nem áll közvetlen jogi kapcsolatban a KELER KSZF-fel; a teljesítési kötelezettség a szolgáltatást igénybevevő klíringtagot terheli, a klíringtag nyilatkozik róla a KELER KSZF felé,
- f) a **tartalék klíringtag**: az a klíringtag, aki más klíringtag nemteljesítése esetén jogosult átvenni a teljesítő szegregált ügyfél (alklíringtag vagy megbízó) pozícióit és biztosítékeszközeit, melyről megállapodást kötött az ügyféllel és ezt a tényt a KELER KSZF tudomására hozza.

A központi szerződő fél a központi szerződő fél tevékenységen kívül **az alábbi tevékenységeket** végezheti:

- a) árura kötött ügyletek teljesítéséhez kapcsolódóan kötelezettséget vállalhat,
- b) árura kötött ügyletet elszámolhat,
- c) az általa elszámolt, illetve az általa elszámolásra közvetített ügyletek vonatkozásában pénzügyi teljesítést végezhet,
- d) hitel és pénzkölcsön nyújtása pénzügyi szolgáltatást nyújthat, kizárólag az általa elszámolt, illetve az általa elszámolásra közvetített ügylet teljesítése érdekében, kizárólag likvid eszközben történő, legalább teljes mértékű fedezettséget biztosító biztosítéknyújtás mellett,
- e) pénzforgalmi szolgáltatást nyújthat kizárólag az általa elszámolt, illetve az általa elszámolásra közvetített ügylettel kapcsolatos pénzügyi teljesítés lebonyolítása érdekében.

A központi szerződő félre is igaz, hogy tevékenységét az MNB által jóváhagyott **üzletszabályzat** és **szabályzatok** alapján végezheti.

2.7 Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság

Az első átfogó értékpapírpiazi szabályozásunk az egységes, szakmailag megalapozott jogalkalmazás, a viták minél gyorsabb eldöntése érdekében a forgalmazók egymás közötti, valamint a tőzsdén jegyzett értékpapírok kibocsátói és a forgalmazók közötti értékpapírokkal kapcsolatban felmerülő jogvitákban a **tőzsde mellett működő választottbíróságot** hozta létre. Az évek során a választottbíróság hatásköre bővült, 2002. óta Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróságként működött, feladatát kiterjesztve a tőkepiacon nem csak a professzionális szereplők, hanem a forgalmazók és az ügyfelek közötti jogvitákra is, míg a tőkepiacon kívül a hatásköre kiterjedt a pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos perekre. Eljárásának feltétele természetesen az volt, hogy – a választottbírósági szabályozásnak megfelelően – a felek választottbírósági szerződéssel (kikötéssel) **alávessék** magukat a speciális bírói fórum eljárásának, hiszen az eljárás **egyfokúsága** lényeges garanciális

feltételektől fosztja meg a feleket, ugyanakkor biztosítja a **hatékony, gazdaságos, gyors és szakszerű döntéshozatalt**.

2018. január 1-jével a Parlament új törvényt fogadott el a választottbíráskodásról, amelyben egyes választottbíróságokat és választottbíróági ügyeket átcsoportosított. Ennek következménye, hogy **megszűnt a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság**, a korábban ezen választottbíróóság által tárgyalható ügyeket pedig a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíróóság, a **Kereskedelmi Választottbíróóság** hatáskörébe utalta.

A Kereskedelmi Választottbíróóságban a tőkepiaci szakterület jelenlétét biztosítja, hogy döntéshozó szerve, az elnökség tagjai közé a BÉT is jogosult tagot delegálni, továbbá annak érdekében, hogy az Állandó Választottbíróóság hatáskörébe tartozó ügyeket a törvényi változást követően is a megfelelő szakértelemmel rendelkező választottbírák tárgyalhassák, a választottbírói ajánlási lista részeként a BÉT és a Magyar Bankszövetség is javaslatot tesz a pénz- és tőkepiaci szekció tagjaira (www.mkik.hu/valasztottbirosag).

A választottbíróóságok magánbíróóságok, ahol az érintett felek abban állapodnak meg, hogy jogvitájuk eldöntését a rendes bírósági eljárás mellőzésével a felek által kijelölt választottbíróóságra bízják, kivéve a különleges pereket, a közigazgatási pereket, és a fogyasztói szerződésből eredő jogvitákat. A felek a megállapodásukban szabadon dönthetnek arról, hogy mely ügyleteikre és azon belül mely kérdésekre kötik ki a választottbíróóság eljárását. A választottbíróóság olyan **sajátos alternatív vitarendezési fórum**, ahol a felek a vitás kérdésre figyelemmel maguk dönthetnek arról, hogy milyen szakmai ismeretekkel rendelkező bírák alkalmasak speciális jogvitájuk eldöntésére.

A gazdasági és üzleti élet szereplői, mint **felek** az eljárás keretében **maguk döntenek az eljárásuk alapvető kérdéseiről**, a választottbírók jelölése mellett az eljárás székhelyéről, nyelvről, az alkalmazandó anyagi és eljárási szabályokról. Az eljárás a polgári per alternatívájaként kiemelten biztosítja a feleknek a bírósághoz való fordulás jogát és azt, hogy a jogvitát valamennyi elemében egy eljárás keretében véglegesen el lehessen bíráltni. A felek és a választottbíróóság az eljárásban a gazdasági racionalitáshoz közelítve dönthetnek arról, hogy a jogvita keretében – azonban egy üzleti tárgyaláshoz is hasonlóan –, egyezsége töreksenek, vagy az eljárást egy rájuk nézve **kötelező végleges határozattal** zárják le.

A feleknek lehetőségük van a választottbíró jelölése során, hogy a jogvita során lényeges speciális szakértelemmel rendelkező személyt jelöljenek, aki lehet akár gazdasági, pénzügyi szakember. A rendes perorvoslat hiánya miatt az eljárás gyorsabb, mint a többfokú állami bírósági per. Ebből következik, hogy ez az eljárás költségkímélő, és olcsóbb megoldást is kínálhat a gazdasági élet szereplői részére, biztosítva az üzleti élet által megkövetelt rugalmasságot. Főszabályként bizalmas jellegű a választottbíróági eljárás, az itt elhangzottak a felek üzleti titkát képezik. A választottbíróági eljárás a rendes bírósági eljárásnál gyorsabb, hiszen ítéletével szemben rendes jogorvoslatnak (fellebbezésnek) nincs helye, az az állami bíróság jogerős ítéletével azonos értékű, annak alapján bírósági végrehajtásnak is helye van.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíróóság nemcsak peres eljárásokat, hanem **közvetítő eljárásokat (mediáció)** is lefolytathat.

2.8 Befektető-védelmi Alap (BEVA)

A pénzügyi piacok átlagos ügyfeleit a szabályozás által kötelezően létrehozott, a piaci szereplők befizetéseiből álló, és így a piac közös felelősségét is kifejező **garanciaalap** is védi. Ilyen pl. a banki piacon Magyarországon az OBA, míg a tőkepiac „kisbefektetőit” – a törvény által meghatározott keretek között – a BEVA biztosítja. A kártalanítás intézménye hivatott mérsékelni azokat a károkat, amelyek a befektetőket amiatt érhetik, hogy a BEVA tagja, amelynél értékpapírt vagy pénzt helyeztek el, nem képes kiadni jogos követelésüket. Ez a kockázat nem szükségszerű velejárója a befektetésnek, az a befektetési szolgáltatást végző szervezet működésének hiányosságaiból, szabálytalanságából ered.

2.8.1 A BEVA feladata, tagjai

2.8.1.1 A BEVA feladata

A BEVA feladata a befektetők részére **kártalanítási összeg megállapítása és kifizetése** olyan követelés alapján, amely a befektető és a BEVA tagja között 1997. július 1. napját követően, a tagsági jogviszony alatt létrejött, **biztosított tevékenység** végzésére kötött megállapodás teljesítése érdekében a BEVA tagjának birtokába került és a befektető nevében nyilvántartott vagyon (értékpapír, pénz) kiadására vonatkozó kötelezettségen alapul (biztosított követelés).

A BEVA **kártalanítási kötelezettsége** abban az esetben következik be, ha

- a) az MNB a BEVA tagjával szemben **felszámolási** eljárást kezdeményez, mivel a befektetési vállalkozás befektetési szolgáltatási tevékenység végzésére jogosító engedélyét amiatt vonta vissza, mert a vállalkozás nem vitatott tartozását az esedékességet követő 5 napon belül nem egyenlítette ki, és vagyona (eszközei) az ismert hitelezők követelésének kielégítésére nem nyújtana fedezetet, vagy a fióktelep formájában működő befektetési vállalkozás ellen a székhelye szerinti államban fizetéképtelenség megállapítására irányuló eljárás indult, vagy
- b) a bíróság a BEVA tagjának a felszámolását rendeli el.

A BEVA kártalanítására azok a befektetők számíthatnak, akik a BEVA tagjával meghatározott befektetési szolgáltatási tevékenységek, illetve kiegészítő szolgáltatások valamelyikére érvényes szerződést kötöttek, és e szerződés alapján a befektetési szolgáltató birtokába került, és nevükön nyilvántartott vagyont (értékpapír, pénz) a befektetési szolgáltató nem tudja kiadni számukra. A BEVA által nyújtott biztosítás a **megbízási**, a **kereskedelmi** és a **portfoliókezelési** tevékenységre, valamint az **értékpapír letéti őrzési, letétkezelési**, valamint **értékpapír-számla és ügyfélszámla vezetési szolgáltatásokra (biztosított tevékenységek)** terjed ki.

A BEVA biztosítása alól a jogszabály **kizárja** a jogi személyek bizonyos körét (pl. az állam, költségvetési szerv, intézményi befektető, befektetési vállalkozás, tőzsdetag, pénzügyi intézmény, helyi önkormányzat), vagy ha a befektetés forrása bűncselekményből származott, illetve a magánszemélyek közül az érintett BEVA tag tulajdonosait, valamint ezek közeli hozzátartozóit. A kizárt személyek jogszabály által meghatározott körén kívül a kártalanítás alá tartozik minden olyan befektető (jogi személy, természetes személy), aki a biztosított követeléséhez nem jut hozzá.

Kizárólag olyan követelés alapján állapítható meg kártalanítás, amely a befektető és a tag között létrejött szerződés teljesítése érdekében a tag birtokába került és **a befektető nevéen nyilvántartott vagyon (értékpapír, pénz) kiadására vonatkozó kötelezettségen** alapul.

2.8.1.2 A BEVA tagjai

A BEVA által biztosított befektetési szolgáltatásokat és kiegészítő tevékenységeket csak az **MNB engedélyével** lehet folytatni. A **befektetési szolgáltatók**, az **egyéni portfóliókezelést végző befektetési alapkezelők** a jogszabály alapján kötelesek csatlakozni a BEVA-hoz, esetükben tehát a felügyeleti engedély léte egyben azt is jelenti, hogy a BEVA biztosítása alá tartoznak. Nem köteles a BEVA-hoz csatlakozni az EU másik tagállamában székhellyel rendelkező biztosított tevékenységet végző szervezet fióktelepe, ha tagsággal rendelkezik az Európai Parlament és a Tanács által előírt befektetővédelmi rendszerben.

A BEVA-val fennálló tagsági viszony a **valamennyi biztosított tevékenység végzésére jogosító engedélyt visszavonó felügyeleti határozat hatálybalépésével szűnik meg**. Amennyiben a csatlakozó szervezet önkéntesen csatlakozott a BEVA-hoz (fióktelep), a BEVA-val fennállott tagsági viszonyát bármikor megszüntetheti, és ilyen esetben tagsági viszonya azon a napon szűnik meg, amikor a tagsági viszony megszüntetésére vonatkozó nyilatkozatát a BEVA által meghatározott formában a BEVA részére átadja.

2.8.2 A BEVA-ból történő kifizetés

Ha az MNB felszámolási eljárást kezdeményez a BEVA tagja ellen, vagy a bíróság elrendeli a BEVA tag felszámolását, ennek közzétételét követő 15 napon belül a BEVA a kártalanítás lehetőségéről közleményben **tájékoztatja** az érintett befektetőket, amelyet a honlapján (www.bva.hu) és az MNB által üzemeltetett közzétételi honlapon tesz közzé (www.kozzetetelek.hu). A közlemény tartalmazza az igényérvényesítés első napját, az igényérvényesítés módját, a kártalanítás megállapításának és kifizetésének szabályait, továbbá a kifizetést végző szervezet nevét. Az igényérvényesítés első napja nem lehet később, mint a kifizetési kötelezettséget megalapozó esemény közzétételét követő 30. nap.

Kártalanítás megállapítására kizárólag **a befektető kérelme alapján** kerül sor. A kérelmet a BEVA által rendszeresített és a befektetők számára ingyenesen rendelkezésre bocsátott **formanyomtatványon** kell benyújtani, és ehhez mellékelni kell a követelés alapjául szolgáló **szerződést**. A kérelmet a befektető az igényérvényesítés első napjától számított **1 éven belül** terjesztheti elő. Ha a befektető ezt menthető okból nem tudta megtenni (pl. hosszabb külföldi tartózkodás, gyógykezelés stb.), a kérelem az akadály elhárulását követő 30 napon belül terjeszthető elő a határidő elmulasztásának indokolásával együtt.

Kártalanítás csak olyan esetben fizethető, ha a követelés alapjául szolgáló szerződést a felszámolás alá került BEVA-tagnak a BEVA-hoz történt csatlakozása (azaz a taggá válás) után kötötték.

Ha a befektető szerződéssel alátámasztott követelése megegyezik a BEVA tagja által vezetett nyilvántartás adataival, a **BEVA kártalanítást állapít meg**. A kártalanítás megállapítása során a befektetőnek a BEVA tagjánál fennálló, befektetési szolgáltatási tevékenységből származó valamennyi követelését **össze kell számítani**.

A BEVA a kártalanítást **pénzben** nyújtja. Ha a kártalanítás értékpapír után jár, összege az értékpapírnak a felszámolás kezdő időpontját megelőző 180 nap átlagárfolyama alapján kerül kiszámításra. Tőzsdei vagy tőzsdén kívüli árfolyam hiányában a kártalanítás alapjául szolgáló árat a BEVA igazgatósága állapítja meg, szükség esetén szakértő bevonásával.

A kártalanítási feltételek fennállása esetén a BEVA – **befektetőnként és összevontan – legfeljebb 100 ezer euró** (kb. 30 millió Ft) összeghatárig fizet kártalanítást. Az euróban meghatározott összeghatárnak forintra történő átszámítása a felszámolás kezdő időpontjának napján érvényes MNB devizaárfolyamon történik. A kártalanítás mértéke 1 millió forint összeghatárig 100 %, 1 millió forint összeghatár felett az 1 millió forint és az 1 millió forint felett rész 90 %-a.

Kártalanítás megállapítása esetén a BEVA köteles gondoskodni a jogosultnak járó összeg haladéktalan, de legfeljebb az elbírálástól számított **90 napon belül történő kifizetéséről**. A kifizetési határidő különösen indokolt esetben – az MNB előzetes jóváhagyásával – egy alkalommal és legfeljebb további 90 nappal meghosszabbítható.

A BEVA akkor is fizet, ha a befektető részére kártalanítás ugyan nem állapítható meg, mivel követelését a nyilvántartás nem tartalmazza, viszont követelését jogerős bírósági határozattal igazolja. Ekkor a befektető a határozat jogerőre emelkedését követő 90 napon belül jelentheti be kártalanítás iránti igényét, amelyhez mellékelnie kell a követelést megalapozó határozatot.

Amennyiben a BEVA tagja nem ismeri el az ügyfél követelését, vagy a befektető vitatja a BEVA kártalanítás megállapításáról hozott döntését, úgy a befektető a felszámolás elrendelése előtt polgári peres úton, ezt követően pedig a felszámolás során tudja érvényesíteni a követelést a kártalanításhoz. A kártalanítás során meg nem térült követeléseket szintén a felszámolási eljárásban lehet érvényesíteni. A felszámolási vagyontól az ügyfelek egyéb hitelezőket megelőzően részesednek.

Nem fizet tehát a BEVA kártalanítást, ha

- a) a befektetővel szerződő szervezet a szerződés megkötésekor nem BEVA-tag,
- b) a követelés bankbetéten alapul,
- c) a követelés alapja a befektetés értékvesztése,
- d) a befektető a törvény szerint kizárt a kártalanításból,
- e) a befektető nem rendelkezik biztosított szerződéssel, illetve követelése nem a BEVA tagjának birtokába került pénz vagy értékpapír kiadására vonatkozik,
- f) a befektető a BEVA-tag nyilvántartásaiban nem szerepel.

Nem fizethető kártalanítás a jogszabályi feltételek hiányában, kizárólag méltányossági alapon.

2.8.3 A BEVA szervezete

A BEVA **jogi személy**, székhelye Budapest. A BEVA pénzeszközei nem vonhatók el, kizárólag a törvényben meghatározott célokra használhatók fel, és abból a BEVA tagjai részére kifizetés semmilyen jogcímen nem teljesíthető, saját tőkéje nem osztható fel.

A BEVA-t 9 tagú **igazgatóság**, míg munkaszervezetét az **ügyvezető igazgató** irányítja.

A BEVA-nak feladatának ellátásához, a kártalanítások kifizetéséhez **pénzügyi forrásokra** van szüksége. Ezek:

- a) a csatlakozási díj,
- b) az éves díj,
- c) a rendkívüli befizetés,
- d) a BEVA vagyonának hozama,
- e) a BEVA által felvett kölcsön, a BEVA által kibocsátott kötvény,
- f) egyéb bevétel.

A BEVA-hoz csatlakozó vállalkozás – a tagsági viszony keletkezésének feltételeként – **csatlakozási díjat** és **éves díjat** fizet a BEVA-nak. Az éves díj alapja a tárgyévet megelőző naptári évben a BEVA kártalanítási kötelezettsége alá tartozó befektetők tulajdonát képező, a BEVA tagjának kezelésében lévő pénz és értékpapír átlagos állománya. Az éves díj mértékét az igazgatóság állapítja meg a díjalap arányában, figyelembe véve a biztosított befektetők számát. Az éves díj fizetésének esedékességét szintén a BEVA igazgatósága határozza meg.

A BEVA igazgatósága **rendkívüli befizetést** rendelhet el, ha a BEVA eszközei az esedékes vagy az előre látható kártalanítási kötelezettség teljesítését nem fedezik.

A BEVA **kölcsönt** vehet fel, illetve **kötvényt bocsáthat ki** a feladata ellátása érdekében. Az állam készfizető kezesként felel a BEVA azon fizetési kötelezettségeiért, amelyek a kötelezettségei teljesítése érdekében felvett – az államháztartásért felelős miniszter által jóváhagyott összegű – kölcsöneiből és kötvénykibocsátásából erednek.

A BEVA által kifizetett kártalanítás mértékéig a követelés az ügyfélről a BEVA-ra száll át. A BEVA-nak az a tagja vagy a tag jogutódja, amelyre tekintettel a BEVA kártalanítást fizetett, köteles a kártalanítás összegét és a kártalanítás kifizetésével kapcsolatban felmerült költségeket a BEVA részére visszafizetni.

2.9 Fogyasztóvédelem (Kereskedelmi gyakorlat)

Az MNB a 2020-2025-ös ciklusra vonatkozó felügyeleti stratégiájában a fogyasztóvédelmet kiemelt fókuszként jelölte meg. A cél egy jól működő, transzparens és fejlődő, versenyző, a közbizalmat élvező pénzügyi szektor kialakítása és fenntartása. Az MNB szervezeti célja az erőteljes fogyasztóvédelem keretében a tisztességes szolgáltatói magatartással kapcsolatos szektorszintű és egyedi elvárások összehangolása, valamint a termékfókuszú fogyasztóvédelem. Ennek alapján 2020-2025 között a folyamatos fejlődést támogató felügyeleti tevékenység keretében a hasznos innovációkat támogatja, felhasználja, szükség esetén kiszűri a károsakat; kialakítja az innovációkhoz kapcsolódó, szükséges jogi keretekre vonatkozó javaslatokat, támogatja a pénzügyi tudatosságot és ügyfélbarát engedélyezési folyamatokat alakít ki a kapuőri szerep fenntartása mellett. A felügyeleti stratégia szerint Magyarország, illetve a hazai gazdaság fejlődését az MNB elsősorban úgy segíti, hogy folyamatosan biztosítja a pénzügyi szektor prudens működését, támogatja a piaci szereplőket – megkülönböztetett figyelemmel kezelve a fogyasztókat (lásd 2.2.1.2.5 pontot is) –, aktívan figyelemmel kíséri az innovációkat, valamint mélyíti a pénzügyi tudatosságot. Az egészséges pénzügyi szektor finanszírozza a gazdaságot, miközben megbízhatóan és az ügyfelek számára eredményesen kezeli a megtakarításokat; működése során tekintettel van a legújabb

trendekre, mint a digitalizáció, fenntartható fejlődés, innováció, azzal, hogy a piaci szereplők számára a tisztességes jövedelmezőség lehetőségét biztosítja.

2.9.1 Alapelvek és fogalmak

A fogyasztóvédelem **fő alapelvei**:

- a) az együttműködés, átláthatóság és összehasonlíthatóság, különös tekintettel a költségekre és díjakra;
- b) a tisztességes szerződési feltételek alkalmazása;
- c) az azonos szintű védelem, azonos bánásmód, kiemelt figyelemmel az elektronikus csatornákon megvalósuló és a határon átnyúló szolgáltatásokra.

Az MNB ajánlás³⁶ kibocsátásával is megfogalmazta elvárásait a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése érdekében. Az ajánlás a felügyelt szolgáltatókra kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz, amely kifejezi az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, piaci szabványokat és szokványokat (lásd az 1.1.1. pontot). Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt szolgáltatók körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.

Az ajánlás tehát a befektetési szolgáltatást nyújtók (a továbbiakban ebben a fejezetben: szolgáltatók) és a fogyasztók között a pénzügyi ismeretek és az érdekérvényesítési képesség eltérő szintjéből, valamint a befektetési szolgáltatások komplexitásából fakadóan jellemzően fennálló egyenlőtlenséget kívánja ellensúlyozni. Teszi ezt azért, hogy rögzíti a fogyasztók érdekeinek védelmét szolgáló jogszabályokon és nemzetközi elvárásokon túlmutató azon felügyeleti elvárásokat, amelyek követése, és a szolgáltatók fogyasztókat érintő tevékenységében való minél szélesebb körű érvényesülése hozzájárul a fentiekből eredő aszimmetria csökkenéséhez. Az ajánlás célja továbbá a fogyasztók érdekeinek védelme, és a szolgáltatók részére a jogalkalmazást elősegítő elvek rögzítése, a fogyasztók jogaival kapcsolatos, illetve a fogyasztókkal szemben tanúsítandó magatartásokat megfogalmazó előírások betartásának előmozdítása, a szolgáltatásokat igénybe vevők korrekt tájékoztatása, a fogyasztók érdekeinek, jogainak érvényre juttatása, és így a későbbi esetleges jogviták elkerülése, a működési, reputációs és jogi kockázatok csökkentése, a stabilitás, a kiszámíthatóság és a tisztességes verseny előmozdítása, valamint a szolgáltatókkal kapcsolatos általános fogyasztói megítélés javítása. Cél az is, hogy az elvárások hatékonyan épüljenek be a szolgáltató napi működésébe, és mind a döntéshozók, termékfejlesztők, mind a fogyasztókkal kapcsolatba kerülő ügyintézők szemléletének integráns részét alkossák, ezáltal a fogyasztókat érintő valamennyi tevékenység szerves elemévé váljanak.

A fogyasztóvédelem keretében megismertetendő fogalmak:

- a) **elektronikus út/elektronikus csatorna:** a hagyományos (személyes és papír alapú) csatornákon kívüli, elektronikus eszköz igénybevételével történő információ-átadás;
- b) **eljáró ügyintéző:** a szolgáltató szolgáltatás nyújtásában részt vevő, illetve a fogyasztóval a kereskedelmi gyakorlat során közvetlenül kapcsolatba kerülő

³⁶ A Magyar Nemzeti Bank 9/2020. (VII.14.) számú ajánlása

alkalmazott, ügyfélszolgálati-, call centeres munkatárs, valamint függő közvetítői és a szolgáltató érdekében eljáró más megbízott.

2.9.2 *Az együttműködés, átláthatóság és összehasonlíthatóság elve, különös tekintettel a költségekre és díjakra*

A szolgáltatóktól az az elvárt, hogy a fogyasztók igényeire fókuszáló, azok alapján fejlesztett, versenyképes árazású, számukra **érthető termékeket** és **kiszámítható, gyors szolgáltatói folyamatokat** alakítsanak ki. A cél, hogy a fogyasztó ügyleti döntéseit csak a saját igényei és érdekei, a szolgáltatóval való megelégedettsége határozza meg a szerződésben lefektetett méltányos jogok és kötelezettségek keretein belül, az indokolatlan és aránytalan adminisztratív akadályok lebontásával.

A szolgáltatónak ennek érdekében fokozott figyelemmel kell lennie a **transzparencia** elvének érvényesülésére, azaz mind a szerződéskötést megelőzően, mind a szerződéses jogviszony fennállása alatt fokozottan érvényesíteni kell a **közérthetőséget**, az **átláthatóságot**, a **kiszámíthatóságot**, valamint a szükséges **minőségi információk folyamatos hozzáférhetőségét, teljességét, illetve egyértelműségét**. Igaz ez a már megszűnt szerződésekhez kapcsolódó tájékoztatásra is.

Amennyiben a jogszabályok **szerződésmódosítási** lehetőséget biztosítanak a szolgáltatónak, a szerződésmódosítást olyan formában és módon kell közzétenni, hogy egyértelmű legyen, melyik feltétel módosult (díj- és költségmódosítás esetén milyen mértékben).

A tervezett, illetve előre látható szolgáltatáskiesésről a fogyasztói felkészülést lehetővé tevő időben, az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségekben és a honlap főoldalán a figyelem felkeltésére alkalmas helyen és módon, illetve indokolt esetben közvetlen tájékoztatás formájában is részletes tájékoztatást kell nyújtani. Ennek keretében információt kell adni a tervezett szolgáltatáskiesés időtartamáról, az érintett szolgáltatások köréről, valamint az ezzel kapcsolatos fogyasztói teendőkről, lehetőségekről. Az előre nem látható, illetve a szolgáltató kívülről álló ok miatti szolgáltatáskiesés esetén is – a szolgáltatáskieséssel nem érintett csatornán – késedelem nélkül tájékoztatni kell a fogyasztókat. A belső szabályozásnak ezt rendeznie kell (forma, tartalom, menetrend, az egyes feladatokért felelős szervezeti egység).

A szolgáltatótól elvárt, hogy céljának tekintse a fogyasztónak nyújtott szolgáltatás minden egyes szakaszában az **egyenletes színvonal** biztosítását. Így fontos, hogy ne csak az ügyfélszerzés, illetve a szerződéskötés időszakában törekedjen a szolgáltató az együttműködő, rugalmas, segítőkész bánásmódra, hanem a szerződéses jogviszony fennállása alatt, a szerződés nyomán követése és a szerződés megszűnését követően felmerülő problémák, panaszok kezelése során is. Elvárás továbbá, hogy **együttműködjön** a fogyasztóval annak kötelezettségei teljesítése során, biztosítsa számára a **szerződés szerű teljesítéshez** szükséges támogatást, különösen a fogyasztó fizetési nehézségei, és ez ehhez kapcsolódó szerződésmódosítás esetén.

A szolgáltató és a fogyasztó közötti **információs aszimmetria csökkentése** érdekében a szolgáltató a tájékoztatás során lehetőség szerint dokumentáltan **segítse a fogyasztót a felelős döntés meghozatalában**, megadva a kiegyensúlyozott tájékoztatás érdekében **valamennyi szükséges – az előnyökre és hátrányokra is kitérő – információt**. Támogatott,

hogyan a szolgáltató – legalább a szerződés fennállása alatt – folyamatosan, elektronikus úton (pl. netbanki felület, külön erre a célra létrehozott, perszonalizált tárhely) hozzáférhetővé tegye a szerződéskötéshez kapcsolódó egyedi és a **hatályos általános szerződési feltételeket** (ÁSZF) (akár link útján), és a termékre vonatkozó tájékoztatásokat.

Indokolt, hogy a szolgáltató a tájékoztatás során a **fogyasztó hosszútávú érdekeit szem előtt tartva**, proaktívan, a fogyasztó személyes igényeire és lehetőségeire szabottan nyújtsa a felelős ügyleti döntés megalapozásához szükséges tájékoztatást. Az ügyfélkapcsolatok során a szerződés teljes tartama alatt – amennyiben erre módja és lehetősége nyílik – meg kell kísérelni feltérképezni a fogyasztó céljait, illetve fogyasztói együttműködés esetén az esetlegesen változó életkörülményeit annak érdekében, hogy a fogyasztó minden tekintetben a számára megfelelő szolgáltatást vehesse igénybe.

Ha a szerződéskötésre **tanácsadással** kerül sor, úgy a szolgáltató a fogyasztó igényeinek és szükségleteinek elsődleges szem előtt tartásával, a szakmai szabályok, a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek betartásával, megfelelő gondossággal és szakismerettel köteles eljárni.

A szolgáltatótól elvárt, hogy **világosan** és **egyértelműen, közérthetően** és az együttműködés szándékával kommunikáljon, kerülje a jogi, pénzügyi szakkifejezéseket, illetve azokat közérthető magyarázattal alkalmazza. A szolgáltatónak a fogyasztóval folytatott kommunikációja, illetve a tájékoztatók és összefoglalók elkészítése során kerülnie kell a nehezen érthető vagy félreérthető, nem részletes tájékoztatást, valamint elvárás, hogy alkalmazzon **könnyű olvashatóságot** biztosító betűméretet és kivitelezést. Ha a szolgáltató a fogyasztó tájékoztatása során jogszabályi rendelkezésre hivatkozik, akkor az adott jogszabályhelyet pontosan meg kell jelölnie, továbbá egyszerű, közérthető tájékoztatást kell adnia annak tartalmáról és az adott esetre történő alkalmazásának indokáról. Elvárás továbbá, hogy a szolgáltató a személyes ügyfélkapcsolat esetén az írásbeli tájékoztatást azzal összhangban lévő **szóbeli magyarázattal** is egészítse ki.

A szolgáltatótól elvárt, hogy a termékeket az általa meghatározott **célcsoportokra orientáltan** – igényeiknek megfelelően – **fejlessze**, a megcélzott ügyfélcsoport számára könnyen átlátható termékeket, szolgáltatásokat, kondíciókat és szerződési feltételeket alakítson ki. Kínálatában szerepeljenek olyan egyszerű, közérthető, a fogyasztó számára alacsony kockázatú termékek is, amelyek a pénzügyekben kevésbé jártas fogyasztók számára is nagy biztonsággal értelmezhetők.

Elvárt, hogy ha a szolgáltató adott termékből több módozatot is kínál, tegye lehetővé a fogyasztónak az egyes **eltérő kondíciók közötti összehasonlítást**, szóbeli tájékoztatás keretében a fogyasztó igényeinek megfelelően, minél szélesebb körben és részletesen mutassa be a termékeket, írásbeli tájékoztatás során pedig táblázatos vagy egyéb – könnyen áttekinthető és érthető – formában, kiegyensúlyozottan hasonlítsa össze az egyes módozatok egymástól eltérő ismérveit. A szolgáltató kiegyensúlyozottan – lehetőleg dokumentáltan – mutassa be a kínált termékek és szolgáltatások **előnyeit, valamint hátrányait**, továbbá a fogyasztó számára fennálló **kockázatait**, és ennek során törekedjen arra, hogy a fogyasztó **mérlegelhesse** a számára ajánlott termékben rejlő kockázatok következményeit. A szolgáltató a hasonló termékek közül a fogyasztó által meghatározott szempontok szerint legkedvezőbb terméket, szolgáltatást kínálja. Ha pedig a fogyasztó nem jelzett prioritást, lehetőség szerint a legkedvezőbb árazású, illetve legkevésbé kockázatos terméket, szolgáltatást ajánlja fel,

jelezve, hogy a termékínalatban esetlegesen milyen költségesebb, de több szolgáltatást, előnyösebb feltételeket biztosító termékek érhetőek el. A szolgáltatótól elvárt továbbá, hogy megfelelő tájékoztatást adjon a fogyasztónak arról, hogy szerződéses kötelezettségeinek nemteljesítése milyen **negatív következményekkel** járhat.

Kívánatos, hogy a szolgáltató határozza meg egyértelműen a szolgáltatásai és termékei értékesítése során használt **fogalmakat**, és azokat alkalmazza következetesen.

Amennyiben a szolgáltató **akciós feltételű terméket** kínál, elvárt, hogy a szerződéskötést megelőzően mutassa be egyértelműen az akció időtartamát, előnyeit a standard, nem akciós termékekkel szemben.

Követendő gyakorlat, hogy a szolgáltató dolgozzon ki a **szerződési feltételek** legfontosabb pénzügyi paramétereit és a szerződés lényeges feltételeit tartalmazó olyan **közérthető, átlátható, jól olvasható, rövid összefoglalókat, kivonatokat**, amelyből egyértelműek a szerződés legfontosabb elemei, hangsúlyozva a fogyasztó kötelezettségeit azzal a figyelemfelhívással, hogy a tájékoztatás nem tartalmazza teljeskörűen valamennyi szerződési feltételt, és hogy azokról mely dokumentumokban lehet tájékozódni. Az összefoglalókat, kivonatokat lehetőség szerint a szerződési feltételekkel együtt kell átadni a fogyasztónak.

Elvárt, hogy a szolgáltató – a szerződési feltételek rendelkezésre bocsátását követően – hívja fel a fogyasztó figyelmét a szerződési feltételek elfogadás előtti **alapos áttanulmányozására**. Elvárás továbbá annak biztosítása, hogy **elegendő idő** álljon a fogyasztó rendelkezésére a szerződési feltételek és egyéb dokumentumok, nyomtatványok, nyilatkozatok átolvasására, a fogyasztó feltehesse kérdéseit aláírás előtt.

A fogyasztó szándékának egyértelmű azonosíthatósága érdekében elvárás, hogy a szolgáltató a fogyasztó különböző nyilatkozatait rögzítő dokumentumokat úgy szerkessze meg, hogy a **fogyasztó nyilatkozatai** egymástól és a termékfeltételek szövegétől, valamint az ügyfél-tájékoztatásoktól **legyenek elkülöníthetőek**. A különböző nyilatkozatokat egy lapon akkor lehet megtenni, ha a fogyasztó meg tudja jelölni, melyik kérdésre teszi meg a nyilatkozatát. A nyilatkozat egy példányát a fogyasztó rendelkezésére kell bocsátani.

A szolgáltató köteles mind szóban, mind írásban felhívni a fogyasztó figyelmét az **MNB fogyasztóvédelmi honlapjára** és az ott elérhető **tájékoztatókra, összehasonlítást, választást segítő alkalmazásokra**. A szolgáltató honlapján – az MNB honlapjára átirányító hivatkozással – **közvetlen elérési lehetőséget** szükséges biztosítani az **MNB Pénzügyi Navigátor honlapjához**, fenti alkalmazásaihoz, illetve **értékpapírszámla-lekérdező felületéhez**. Kiemelt fontosságú, hogy a szolgáltató felelősen működjön közre az MNB által kiadott fogyasztóvédelmi tájékoztató kiadványok fogyasztókkal való megismertetésében. Ennek érdekében a szolgáltató folyamatosan köteles kihelyezni az ügyfélszolgálati helyiségeiben – akár elektronikus ügyfélterminálon – az MNB által rendelkezésre bocsátott kiadványokat, és az eljáró ügyintézőnek ezekre fel kell hívnia a fogyasztók figyelmét.

Jó gyakorlat, ha a szolgáltató a lehetőségekhez mérten biztosítja a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek gyakorlása, valamint a szerződés alapján nyújtott szolgáltatások igénybevétele kapcsán a hagyományos, papír alapú útról **az elektronikus útra való váltás**

lehetőségét, és a szerződési feltételekben szabályozza, hogy ezzel a lehetőséggel a fogyasztó mely esetekben és milyen feltételekkel élhet.

A szolgáltatóval szemben elvárás, hogy a **honlapján** tegye közzé az **örökösöket az egyes termékek vonatkozásában terhelő kötelezettségeket, az őket megillető jogokat** és lehetőségeket tartalmazó általános tájékoztatókat, amelyek tartalmazzák azt is, hogy a szolgáltató a titokvédelemre tekintettel milyen információkat adhat ki az örökös részére.

Jó gyakorlat, ha a szolgáltató a **pénzügyi fogyasztói vitában** várhatóan létrejövő, kölcsönös előnyökön nyugvó egyezség és a hatékony eljárás érdekében a **PBT-nél** vele szemben kezdeményezett jogviták rendezésére **alávetési nyilatkozatot** tesz. Jó gyakorlat továbbá, ha a szolgáltató a PBT eljárásáról történő általános tájékoztatás, illetve a panasz elutasítása esetén arról is tájékoztatást nyújt az ügyfél részére, hogy a PBT mely esetekben hozhat – alávetési nyilatkozat hiányában is – kötelezést tartalmazó határozatot.

Indokolt, hogy a szolgáltató termékei **díj-, illetve költségstruktúráját** minél **egyszerűbben** és a fogyasztó számára is **nyomon követhetően** határozza meg. A díjakat és költségeket úgy kell kialakítani és elnevezni, hogy ugyanarra a tevékenységre, szolgáltatásra különböző jogcímeken, elnevezéseken ne lehessen kamatot, díjat, illetve költséget felszámítani. Az alkalmazott különböző díjak, költségek rendszere nem nehezítheti a megértést, átláthatóságot, nem lehet bonyolult és szerteágazó. Nem tűntethető fel kedvezőbb színben a termék valamely díjtípus csökkentett mértékének kiemelésével, ha egyidejűleg más díj-, illetve költségtétel mértéke emelkedett, és így a fogyasztó által fizetendő díjak, költségek együttes összege nem csökkent. A díjak és költségek meghatározásakor egyértelművé kell tenni az **egyes díj- és költségtételek által fedezett tényleges szolgáltatást**. A szolgáltató által nyújtott szolgáltatásnak **arányosnak** kell lennie a felszámított díjjal, költséggel.

Alapvető elvárás, hogy a **százalékban** meghatározott díjak és költségek – kivéve a jogszabályban ilyenként meghatározott díjakat és költségeket – kialakításánál a szolgáltató – a prudens működés sérelme nélkül – törekedjen meghatározni azok **felső határát**, ezzel elkerülve, hogy a díjak, illetve költségek a szolgáltatáshoz, illetve annak önköltségéhez képest irreális mértéket öltsenek.

A szolgáltató a jogszabályban foglalt tájékoztatási kötelezettségei teljesítéséért nem számíthat fel díjat, nem érvényesíthet költséget.

A szolgáltató az **örökössel való jogviszony rendezése** érdekében indokolatlanul nem írhatja elő a szolgáltató termékének igénybevételét, illetve a teljesített szolgáltatással arányban nem álló díj megfizetését.

2.9.3 Tisztességes szerződési feltételek alkalmazásának elve

Az MNB a **szerződéses feltételek** kidolgozása során is elvárja a fogyasztóvédelmi elvek érvényesítését a felek közötti hosszútávú – kölcsönös bizalmon és megelégedettségen alapuló – együttműködése érdekében.

A fogyasztói szerződésekben alkalmazott **ÁSZF-et a jóhiszeműség és tisztesség követelményének** szem előtt tartásával kell kialakítani, és kerülni kell az olyan ÁSZF alkalmazását, amely a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket egyoldalúan és

indokolatlanul a fogyasztó hátrányára állapítja meg. Törekedni kell a jogok és kötelezettségek egyensúlyának megteremtésére és megtartására.

Az ÁSZF – a jogszabályoknak való megfelelés mellett – a **bírói gyakorlat** által a jóhiszeműség és tisztesség követelményének értelmezése körében kialakított elvekre is figyelemmel kell, hogy legyen.

A szerződési feltételeknek a fogyasztó számára **egyértelműeknek, világosaknak és ellentmondásmenteseknek** kell lenniük, továbbá az ÁSZF rendszerének az egyes dokumentumokon belül és azok összességében is **áttekinthetőnek** kell lennie.

Elvárás, hogy az ÁSZF alapján a fogyasztó általában tisztában lehessen a szolgáltatással kapcsolatos **fizetési és minden egyéb kötelezettséggel, azok jövőbeni lehetséges változásával**, valamint a mulasztása esetén a **jogkövetkezményekkel**.

Elvárt továbbá, hogy a **szolgáltató** a fogyasztóval szembeni **kötelezettségeit**, illetve a fogyasztó jogait, érdekeit szolgáló rendelkezéseket is **éppoly részletesen** dolgozza ki, mint a fogyasztó kötelezettségeit.

Az ÁSZF-ben biztosítani kell a **fogyasztó egyéni jogainak és érdekeinek lehető legteljesebb érvényesülését**, azok nem korlátozhatók indokolatlan és aránytalan előírásokkal, adminisztratív terhekkel. Ennek keretében elvárt, hogy amennyiben a fogyasztót jogszabály vagy valamely szerződéses feltétel alapján **elállási (felmondási) jog** illeti meg, ezen jog gyakorlása nem lehet bonyolultabb, mint a szerződéskötési folyamat.

2.9.4 Azonos szintű védelem, azonos bánásmód elve, kiemelt figyelemmel az elektronikus csatornákon megvalósuló és a határon átnyúló szolgáltatásokra

A fogyasztóvédelmi elvek betartása az **elektronikus csatornákon** folytatott információközlés, szerződéskötés és kapcsolattartás során is elvárt, akkor is, ha az elektronikus szerződéskötésre, illetve információközlésre **közvetítő igénybevételével** kerül sor mind **hazai** székhelyű fogyasztó részére, mind **határon átnyúló szolgáltatás** esetén.

A szolgáltató **honlapjának** kialakítása során törekedni kell arra, hogy az egyes szerződési feltételek, illetve tájékoztató dokumentumok könnyen elérhetők legyenek (logikus honlapszerkezet, „beszédese” menüpontok). A szerződési feltételek, illetve tájékoztatók a különböző megjelenítési felületekre legyenek **optimalizálva**, a **kereshetőség** biztosításával.

Amennyiben a fogyasztónak nyilatkoznia szükséges valamely dokumentum tartalmának megismeréséről, a dokumentumot úgy kell kialakítani, hogy ösztönözze a fogyasztót a **dokumentum teljes tartalmának megismerésére** (pl. fogyasztó általi megismerést és tudomásvételt tanúsító rész a dokumentum végén, nagy terjedelem esetén fejezetekre tagolás, a dokumentumban az „ugrás” lehetővé tétele). Nem alkalmazható a tudomásulvétel előzetes, automatikus beállítása, azt a további termékekről szóló információktól elkülönítve kell közölni.

A szerződéses, valamint a releváns információkat tartalmazó tájékoztató dokumentumoknak **letölthetőnek** és **nyomtathatóknak** és ebben a formában is olvashatóknak kell lenniük. A

tájékoztatás során indokolt a pénzügyi termék komplexitását figyelembe vevő kommunikációs eszköz (pl. útmutató, interaktív eszközök) alkalmazása.

Hiperhivatkozás, link alkalmazása esetén elvárás, hogy az közvetlenül a releváns információhoz vezessen. A hivatkozások megfelelőségét a szolgáltató folyamatosan figyelemmel kell, hogy kísérje. Jó gyakorlat, ha a szolgáltató azokat a tájékoztatásokat, amelyekhez **joghatás** fűződik, vagy a fogyasztó fizetési kötelezettségéről, annak változásáról informálnak, úgy küldi el a fogyasztónak, hogy a szolgáltató meg is tud győződni annak **megérkezéséről**.

Amennyiben a szolgáltató a megkezdett elektronikus szerződéskötési folyamat befejezésére **határidőt** állapít meg, az nem lehet sürgető, nem készítheti gyors és elhamarkodott döntésre a fogyasztót.

Ha elektronikus úton kötött szerződés esetén a fogyasztót **elállási, felmondási jog** illeti meg, a szerződéstől való elállásra, illetve felmondásra is **elektronikus felületet** kell biztosítani.

Az internetes honlapon a **panasztételre** is felületet szükséges kialakítani, illetve a jogszabályi elvárásokon túlmutató, a folyamatokat is szemléltető tájékoztatást elhelyezni az **alternatív vitarendezési eljárásokról**, fórumokról.

Az MNB a **telefonos alkalmazást** (mobil applikáció) az ügyféltájékoztatás terjedelmi korlátai miatt csak **egyszerű termékek** esetén tartja célszerűnek, akkor, ha a teljes körű és pontos tájékoztatás megvalósul.

Az MNB támogatja a pénzügyi piacokon a **digitális csatornákon keresztül történő értékesítés** ösztönzését, melynek során azonban a nem digitális csatornákkal megegyezően elvárja, hogy az fogyasztói érdeksérelem nélkül történjen meg.

A magyarországi fogyasztókat kiszolgáló szolgáltató – az ügyfelei igényeihez igazodóan – tájékoztató anyagait, szerződési feltételeit, értesítő dokumentumait, felszólító leveleit és a szolgáltatáshoz szükséges nyomtatványait **magyar nyelven (is)** köteles elkészíteni és rendelkezésre bocsátani, a jogviszony teljes időtartama alatt lehetővé téve a magyar nyelvű tájékozódást és kapcsolattartást.

2.9.5 A fogyasztóvédelem megjelenése a befektetési vállalkozás működési rendszerében

Az ügyfelekkel szembeni tisztességes bánásmód alapelvét az üzleti kultúra szerves részeként be kell építeni **valamennyi belső folyamatba**. Ennek megfelelően az ügyfelekkel szembeni tisztességes bánásmódot figyelembe kell venni az **üzleti stratégia kialakításakor**, és a **termékekre**, azok **forgalmazására vonatkozó stratégia** kialakítása, majd a **tervezés, végrehajtás** és **nyomon követés** során is.

Szükséges, hogy a szolgáltató a fogyasztókat érintő tevékenysége során a gyakorlatot a jogszabályoknak és az MNB ajánlásában meghatározott jó gyakorlatot elősegítő elvárásoknak megfelelő tartalommal, **belső szabályzatban** rögzítse, és annak betartását az ügyintézőktől megkövetelje mind a munkatársak felvétele során a magas szintű etikai követelményeknek való megfeleléssel, mind az érintett alkalmazottak teljesítményértékelésével, a javadalmazási és jutalmazási stratégiákkal. Ez utóbbiaknak ki kell terjedniük **az ügyfelekkel szembeni**

tisztességes bánásmóddal összefüggő teljesítmény értékelésre, illetve megfelelő következményeket, **szankciókat kell alkalmazni** azon alkalmazottakkal szemben, akik nem felelnek meg ezeknek az elvárásoknak.

Az **ösztönzőket és ösztönzési rendszereket** oly módon kell kialakítani, hogy azok az értékesítés során, az adott szolgáltatás minőségét hátrányosan, a fogyasztó kárára ne befolyásolják.

Az eljáró ügyintézőket megfelelő – előzetes felkészítő és rendszeres szinten tartó – **oktatásban** kell részesíteni. Az oktatási anyagokba a termékek, illetve szolgáltatások kondícióira vonatkozó tananyagot túl be kell építeni a **fogyasztóvédelmi jogszabályokra és elvárásokra** vonatkozó ismeretanyagot is, valamint – a szolgáltató mérlegelési jogköre által biztosított mozgásterén belül – vizsgát.

A szolgáltató fokozott figyelmet kell, hogy fordítson a megbízása alapján eljáró **közvetítők** fogyasztók irányában végzett tevékenységének, **tájékoztatási gyakorlatának fejlesztésére, rendszeres ellenőrzésére** a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek, belső eljárásrendnek és felügyeleti elvárásoknak való megfelelés érdekében. A szolgáltató aktívan köteles **monitorozni** a közreműködőkkel és közvetítőkkel összefüggő **panaszokat és bejelentéseket**, továbbá megfelelő megelőző, és szükség esetén korrekciós intézkedéseket köteles megtenni az ügyfélérdeksérelmek kiküszöbölésére.

A szolgáltató rendszeres, naprakész oktatásban kell, hogy részesítse a közvetítőit is. A **közvetítők oktatására**, a közvetítői tevékenység ellenőrzésére belső eljárásrendet kell kialakítani, részletesen rögzítve a vonatkozó oktatási és kontrollrendszer szabályait.

Az ügyfelekkel szembeni tisztességes bánásmód alapelve megvalósulásának **ellenőrzéséhez** az **ügyfél-tájékoztatás eredményessége** mérhető. Ennek érdekében a szolgáltató rendszeresen, szűrőpróba-szerűen ellenőrizheti, hogy az eljáró ügyintézők, a megbízása alapján eljáró közvetítők a jogszabályi rendelkezéseknek és belső eljárási szabályoknak, valamint a fogyasztóvédelmi elveknek megfelelően tájékoztatják-e a fogyasztókat, továbbá próbaügyletkötésekkel, illetve a fogyasztók elégedettségének mérésével győződhet meg az ügyfél-tájékoztatás hatékonyságáról. Az **egyedi szűrések** mellett a megfelelő mechanizmusokkal és **folyamatba épített ellenőrzéssel** biztosítható, hogy az ügyfelek érdekeit veszélyeztető helyzeteket haladéktalanul orvosolják. Szükséges, hogy a szolgáltató a kontrollfolyamat eredményének értékelésétől függően valamennyi esetben végezze el a szükséges folyamatbeli **fejlesztéseket**.

A szolgáltató köteles **együttműködni** az MNB-vel, valamint egyéb érintett intézményekkel, szervezetekkel a pénzügyi kultúra fejlesztésére irányuló célkitűzések megvalósulása érdekében, továbbá támogatni a fogyasztók pénzügyi ismereteinek bővítése érdekében az MNB ezirányú tevékenységét.

A szolgáltató a fogyasztókért folytatott piaci verseny során fokozott figyelmet kell, hogy fordítson az általa nyújtott szolgáltatások minőségére, mind belső üzletmenetében, mind a fogyasztókkal kapcsolatos magatartásában.

Az MNB által elfogadható gyakorlat, ha a szolgáltató – a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvény³⁷ rendelkezéseivel összhangban – az **olyan fogyasztó magatartását veszi alapul, aki észszerűen tájékozottan, az adott helyzetben elvárható figyelmességgel és körültekintéssel jár el.** Ugyanakkor követendő gyakorlat, hogy – a fogyasztókkal kapcsolatos bánásmódról szóló MNB ajánlásban³⁸ foglaltakkal összhangban – a szolgáltató **fokozottan vegye figyelembe a koruk, szellemi vagy fizikai fogyatkozásuk miatt speciális igényű fogyasztók érdekeit.** Az ügyintézés során lehetőség szerint kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy az egyes fogyasztók fentiekből fakadó ismeretei és felkészültsége – a jogszabályokban előírtakon túlmenően, azt kiegészítve vagy azt magyarázattal ellátva, megismételve, illetve egyes lényeges elemeket kihangsúlyozva – milyen mélységű és összetettségű tájékoztatást tesznek szükségessé. Egyedi szóbeli tájékoztatás formájában ehhez mérten kell tájékoztatni a fogyasztókat annak érdekében, hogy lehetőségeikhez képest ügyeikben felelősségteljesen, önállóan járhassanak el.

A **fogyasztó életkora** – az előre meghirdetett termékfeltételektől eltérően, indokolatlanul – nem tekinthető automatikus elutasítási indoknak, hanem az általános elvárások mérlegelésével kell meghatározni azokat a feltételeket, amelyek esetén az adott szolgáltatást idősebb ügyfél igénybe veheti (pl. további biztosítékok előírásával).

Tiszteletben kell tartani a **szolgáltatóválasztás szabadságát**, és azt sem szerződésben közvetlen vagy közvetett módon, sem egyéb technikai eszközökkel **nem szabad korlátozni.** A megszűnő szerződés kapcsán felmerülő **elszámolások** rendezésére a lehető legegyszerűbb eljárást kell biztosítani.

Az internetes honlapon közzé kell tenni a szolgáltató által forgalmazott valamennyi termék esetében elfogadott meghatalmazás mintadokumentumát, továbbá fel kell tüntetni azon tartalmi elemeket, amelyeket a nem a mintadokumentum felhasználásával adott meghatalmazásban a szolgáltató elvár, külön felhívva a figyelmet adott esetben speciális forma (pl. közjegyzői okiratba foglalt meghatalmazás) szükségességére.

Az ügyfél halála esetén a jogerős hagyatékátadó végzéssel megállapított **örökösök** esetében az **együttműködés** és a **méltányosság elvét** fokozottan szem előtt tartva és kiemelt körültekintéssel járjon el (pl. a jogszabályok által nem szabályozott, az örökös fel nem róható magatartása, mulasztása miatti jogkövetkezmények alkalmazása során).

³⁷ 2008. évi XLVII. törvény a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról.

³⁸ 4/2017. (III. 13.) MNB ajánlás a fogyasztókkal kapcsolatos bánásmódról.

3 AZ ÜGYLETKÖTÉS SORÁN TELJESÍTENDŐ KÖTELEZETTSÉGEK

3.1 Ügyfél-tájékoztatás általános szabályai

Az ügyfél-tájékoztatás körében először a fogalom tisztázása szükséges: **ügyfél** az, aki a Bszt. hatálya alá tartozó szolgáltatást – azaz befektetési szolgáltatást vagy kiegészítő szolgáltatást – vesz igénybe.

A befektetési vállalkozás és az ügyfél között az adott pénzügyi eszközre vonatkozóan **információs aszimmetria** áll fenn, ezért szigorúan szabályozott az ügyfél felé irányuló tájékoztatás. Ennek keretében egyrészt mind a befektetési vállalkozással még jogviszonyban nem állók (**leendő ügyfél**), mind pedig a **már ügyfélként megjelenő személyek és szervezetek** (a továbbiakban egységesen: ügyfél) számára adandó, másrészt pedig mind a **lakossági ügyfélnek** minősülő, mind az **egyéb kategóriákba sorolt ügyfelek** számára adandó tájékoztatásra vonatkozó előírások rögzítésre kerültek.

Az általános szabályok elsősorban a tájékoztatás tartalmának, illetve az információk közlési módjának **tárgyilagosságára** és **tisztességességére** helyezik a hangsúlyt, elkerülendő ezzel a félrevezető, vagy az ügyfél számára félreértésre okot adó helyzeteket.

Alapvető elvárás, hogy a befektetési vállalkozás a befektetési vagy kiegészítő szolgáltatása keretében az ügyféllel kötött szerződés teljesítése során mindenkor **a jogszabályokban foglaltaknak, a szakma szabályainak megfelelően, tisztességes és hatékony módon, az ügyfél érdekeivel összhangban** kell, hogy eljárjon.

A befektetési vállalkozás az ügyfél tájékoztatása során – ideértve a befektetési elemzést és a marketingközleményt is – **világos, egyértelmű, kiegyensúlyozott és pontos tájékoztatást** ad, az ügyfelet **nem téveszti meg**. A marketingközlemény marketing jellegét egyértelműen fel kell tüntetni. Köteles tájékoztatni az ügyfelet a befektetési vállalkozásról és annak szolgáltatásairól, a pénzügyi eszközökről és a javasolt befektetési stratégiákról, a végrehajtás helyszíneiről, valamint az összes költségről és kapcsolódó díjról. A tájékoztatást főszabály szerint **olyan időben** kell megadni, hogy az ügyfélnek – a szerződés tárgyát képező ügylet összetettségére tekintettel – **kellő idő** álljon rendelkezésre a tájékoztatásban foglalt információk megértéséhez és a megalapozott döntéshez.

Az ügyfeleknek történő értékesítés céljából **pénzügyi eszközöket kialakító befektetési vállalkozás** köteles biztosítani azt, hogy a pénzügyi eszközök **megfeleljenek** az ügyfelek vonatkozó kategóriáján belül valamely azonosított célpiac igényeinek, a pénzügyi eszközök forgalmazási stratégiája összeegyeztethető legyen az azonosított célpiaccal, és a befektetési vállalkozás észszerű lépéseket tegyen annak biztosítására, hogy az adott pénzügyi eszközt az azonosított célpiac számára forgalmazzák. A befektetési vállalkozás – értelmelve az általa kínált vagy ajánlott pénzügyi eszközöket – a végső ügyfelek azonosított **célpiacát** is figyelembe véve felméri a pénzügyi eszközök az adott ügyfelek igényeivel való összeegyeztethetőségét, és gondoskodik arról, hogy csak abban az esetben kerüljön sor pénzügyi eszközök felkínálására vagy ajánlására, ha az az ügyfél érdekében áll.

A pénzügyi eszközökre és javasolt befektetési stratégiákra vonatkozó tájékoztatásnak magában kell foglalnia a megfelelő iránymutatást, illetve **figyelmeztetést** az adott eszközökre történő befektetéssel vagy az egyes befektetési stratégiákkal kapcsolatos **kockázatokról**,

valamint arról, hogy – figyelembe véve az azonosított célpiacot – a pénzügyi eszközt lakossági vagy szakmai ügyfeleknek szánták-e.

Minden, az ügyfeleknek címzett vagy hozzájuk eljutó **tájékoztatásnak** meg kell felelnie a következő feltételeknek:

- a) a tájékoztatás tartalmazza a befektetési vállalkozás nevét,
- b) a tájékoztatás pontosan és minden esetben tisztességesen és szembetűnően meg kell, hogy jelölje a releváns kockázatokat a befektetési szolgáltatás vagy pénzügyi eszköz potenciális előnyeinek bemutatásakor,
- c) a tájékoztatás a releváns kockázatok megjelöléséhez olyan betűméretet kell, hogy használjon, amely legalább ugyanolyan nagyságú, mint a szolgáltatott tájékoztatásban túlnyomórészt használt betűméret, valamint alkalmazzon a megjelölés jó láthatóságát elősegítő elrendezést,
- d) a tájékoztatást a megcélzott, várhatóan elért csoport átlagos tagja valószínűleg megértse,
- e) a tájékoztatás ne rejtse el, ne kisebbítsen vagy homályosítsa el fontos részleteket, jelentéseket, figyelmeztetéseket,
- f) a tájékoztatást teljes egészében ugyanazon a nyelven kell megfogalmazni az egyes ügyfeleknek szolgáltatott információk és marketinganyagok mindegyikében, kivéve, ha az ügyfél elfogadta, hogy több nyelven kapjon tájékoztatást,
- g) a tájékoztatás legyen naprakész és feleljen meg az alkalmazott kommunikációs eszközöknek.

Befektetési vagy kiegészítő szolgáltatásokat, pénzügyi eszközöket nyújtó személyeket **összehasonlító tájékoztatás** esetén:

- a) az összehasonlítást érdemi, tisztességes és kiegyensúlyozott módon kell bemutatni,
- b) meg kell nevezni az összehasonlításhoz használt információk forrásait,
- c) bele kell foglalni az összehasonlításhoz használt legfontosabb tényeket és feltételezéseket.

Ha a tájékoztatás pénzügyi eszköz, pénzügyi index vagy befektetési szolgáltatás **múltbeli teljesítményére** vonatkozó utalást tartalmaz,

- a) ez az utalás nem lehet a tájékoztatás leghangsúlyosabb eleme,
- b) a tájékoztatásnak megfelelő teljesítményinformációkat kell tartalmaznia az előző 5 évről, vagy – rövidebb működési idő esetén – a teljes időszakról; vagy a vállalkozás által választott hosszabb időszakról, de a teljesítményinformációk minden esetben teljes 12 havi időszakokra kell, hogy épüljenek,
- c) egyértelműen megnevezésre kell, hogy kerüljön a referencia-időszak és az információforrás,
- d) a tájékoztatás egyértelműen kell, hogy figyelmeztessen arra, hogy az adatok a múltra vonatkoznak és a múltbeli teljesítmény nem megbízható mutatója a jövőbeli eredményeknek,
- e) ha az utalás adatai a lakossági ügyfél lakóhelyétől eltérő tagállam pénznemében szerepelnek, egyértelműen meg kell nevezni a pénznemet és figyelmeztetni kell arra, hogy a megtérülés növekedhet vagy csökkenhet az árfolyam-ingadozások következtében,
- f) ha az utalás bruttó teljesítményen alapul, be kell mutatni a jutalékok, díjak és egyéb költségek hatását.

Amennyiben a tájékoztatás **múltbeli teljesítmény szimulációját** vagy erre vonatkozó utalást tartalmaz, biztosítani kell, hogy a tájékoztatás **pénzügyi eszközre vagy pénzügyi indexre** vonatkozzon, és:

- a) a múltbeli teljesítmény szimulációja egy vagy több, az érintett pénzügyi eszközzel megegyező vagy lényegében megegyező vagy annak alapjául szolgáló pénzügyi eszköz vagy pénzügyi index tényleges múltbeli teljesítményén alapuljon,
- b) a tényleges múltbeli teljesítmény tekintetében teljesülniük kell a fentiekben a múltbeli teljesítményre írt feltételeknek,
- c) tájékoztatásnak egyértelműen figyelmeztetnie kell arra, hogy az adatok szimulált múltbeli teljesítményre vonatkoznak, és hogy a múltbeli teljesítmény nem megbízható mutatója a jövőbeli teljesítménynek.

Amennyiben a tájékoztatás a **jövőbeli teljesítményre** vonatkozó információt tartalmaz, úgy

- a) a tájékoztatás nem alapulhat szimulált múltbeli teljesítményen és nem utalhat ilyenre,
- b) a tájékoztatás észszerű, objektív adatokra támaszkodó feltételezéseken kell, hogy alapuljon,
- c) ha a tájékoztatás bruttó teljesítményen alapul, be kell mutatnia a jutalékok, díjak és egyéb költségek hatását,
- d) a tájékoztatás különböző piaci feltételeken alapuló – mind kedvező, mind kedvezőtlen – teljesítmény-forgatókönyveket kell, hogy tartalmazzon, és tükröznie kell az elemzésbe foglalt specifikus eszköztípusok jellegét és kockázatait,
- e) a tájékoztatásnak egyértelműen figyelmeztetnie kell arra, hogy az ilyen előrejelzések nem megbízható mutatói a jövőbeli teljesítménynek.

Abban az esetben, ha egy befektetési szolgáltatást **csomag részeként** vagy ugyanazon megállapodás vagy csomag feltételeként **egy másik szolgáltatással vagy termékkel együtt** kínálnak, a befektetési vállalkozásnak tájékoztatnia kell az ügyfelet, hogy az egyes komponenseket meg lehet-e külön vásárolni, és mindegyik komponensről külön költségigazolást és díjkiszabást kell kiállítania. Amennyiben a lakossági ügyfelek számára kínált ilyen megállapodáshoz vagy csomaghoz kapcsolódó **kockázat** várhatóan eltér az egyes komponensekhez külön-külön kapcsolódó kockázatoktól, a befektetési vállalkozásnak megfelelő leírást kell nyújtania a megállapodás vagy csomag különböző komponenseiről, valamint arról, hogy egymásra hatásuk hogyan módosítja a kockázatot.

Ha a tájékoztatás **egyedi adókezelésre** hivatkozik, akkor ki kell emelni, hogy az adókezelés az adott ügyfél egyedi körülményeitől függ és a jövőben változhat.

A tájékoztatás egy felügyeletnek sem használhatja a nevét olyan módon, mintha a hatóság javasolná vagy jóváhagyná a befektetési vállalkozás termékeit vagy szolgáltatásait.

3.1.1 Díjazásról való tájékoztatás

A befektetési vállalkozásnak tájékoztatnia kell ügyfeleit a szolgáltatásokhoz kapcsolódó **minden költségről és díjról** a következők szerint.

A befektetési vállalkozás megállapodhat a tájékoztatásra vonatkozó szabályok korlátozott alkalmazásáról

- a) a szakmai ügyfelekkel (kivéve a befektetési tanácsadást vagy portfóliókezelést, vagy ha az érintett pénzügyi eszközök származékos elemet tartalmaznak) (lásd a 3.2.3. pontot),
- b) az elfogadható partnerrel (kivéve, ha az érintett pénzügyi eszközök származékos elemet tartalmaznak és az elfogadható partner az ügyfeleinek kívánja felkínálni ezeket) (lásd a 3.2.3. pontot).

Azokat a termékköltségeket és díjakat, amelyeket az ÁÉKBV kiemelt befektetői információk (KIID) nem foglalnak magukban, a befektetési vállalkozás számolja ki és teszi közzé pl. oly módon, hogy kapcsolatba lép az ÁÉKBV-kezelővel a vonatkozó információk megszerzése érdekében.

A pénzügyi eszközhöz és a szolgáltatáshoz kapcsolódó összesített költségekről és díjakról szóló teljes körű információkat akkor kell előzetesen közzétenni, ha

- a) a befektetési vállalkozás pénzügyi eszközöket ajánl vagy értékesít az ügyfelek számára; vagy
- b) a befektetési vállalkozásnak ÁÉKBV-re vonatkozó kiemelt befektetői információkat vagy lakossági befektetési csomagtermékekre, illetve biztosítási alapú befektetési termékekre vonatkozó kiemelt befektetői információkat kell szolgáltatnia az ügyfeleknek az adott pénzügyi eszközökhöz kapcsolódóan.

Amennyiben **több befektetési vállalkozás** nyújt szolgáltatást az ügyfél számára, **minden vállalkozás köteles tájékoztatást adni** az általa nyújtott szolgáltatások költségeiről. Az a befektetési vállalkozás, amely más vállalkozás által nyújtott szolgáltatásokat ajánl vagy értékesít ügyfelei számára, **összesíti** szolgáltatásainak költségeit és díjait a másik vállalkozás által nyújtott szolgáltatások költségeivel és díjaival. Ha pedig a vállalkozás más vállalkozáshoz irányítja az ügyfelet, figyelembe kell, hogy vegye a másik vállalkozás által nyújtott befektetési vagy kiegészítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó költségeket és díjakat.

E költségekről és díjakról szóló részletes tájékoztatás esetén

- a) a pénzügyi eszközökre és javasolt befektetési stratégiákra vonatkozó tájékoztatásnak magában kell foglalnia a megfelelő iránymutatást, illetve figyelmeztetést az adott eszközökbe történő befektetéssel vagy az egyes befektetési stratégiákkal kapcsolatos kockázatokról, valamint arról, hogy – figyelembe véve az azonosított célpiacot – a pénzügyi eszközt lakossági vagy szakmai ügyfeleknek szánták-e,
- b) a befektetési kiegészítő szolgáltatással összefüggő költségekre és kapcsolódó díjakra vonatkozó tájékoztatás magában kell, hogy foglalja a befektetési tanácsadás költségét, adott esetben az ügyfélnek ajánlott vagy értékesített pénzügyi eszköz költségét, valamint az ügyfél általi fizetés módját, beleértve az esetlegesen harmadik féltől származó befizetéseket is.

Az összes költségről és díjról szóló tájékoztatást **összesített formában** kell nyújtani annak érdekében, hogy az ügyfél megérthesse a teljes költséget és annak **a befektetés hozamára gyakorolt kumulatív hatását**. Az ügyfél **kérésére** a tájékoztatást **tételes lebontásban** is biztosítani kell. Adott esetben ezt a tájékoztatást a befektetés élettartama alatt rendszeresen, legalább évente meg kell adni az ügyfél számára.

Az ügyfeleknek szóló, költségekre és díjakra vonatkozó tájékoztatás **előzetes** és **utólagos** közzétételéhez a befektetési vállalkozás a következő elemeket köteles összegezni:

- a) a befektetési vállalkozás – vagy amennyiben az ügyfelet egyéb felekhez irányították, az egyéb felek – által az ügyfélnek nyújtott befektetési és kiegészítő szolgáltatásokért felszámított minden költség és kapcsolódó díj; és
- b) a pénzügyi eszközök előállításával és kezelésével összefüggő minden költség és kapcsolódó díj.

A befektetési vállalkozás által az ügyfélnek nyújtott szolgáltatással kapcsolatban **harmadik felektől kapott pénzügyi összegeket** külön, tételesen fel kell tüntetni, az összesített költségeket és díjakat összegezni kell, és mind összegszerűen, mind százalékként be kell mutatni. Ha az összesített költségek és díjak egy részét külföldi pénznemben kell megfizetni vagy abban adják meg, fel kell tüntetni az érintett pénznemet, az alkalmazandó átváltási árfolyamot és költségeket. A fizetési és egyéb szerződésteljesítési feltételekről is tájékoztatást kell adni.

A költségek és díjak előzetes számításakor a befektetési vállalkozás ténylegesen felmerült költségeket – ennek hiányában ésszerű becsléssel megállapított költségeket – használhat fel a várható költségek és díjak kiszámításához, azzal, hogy az utólagos tapasztalatok alapján felülvizsgálja és szükség esetén kiigazítja azokat.

Ha a vállalkozás pénzügyi eszközt ajánlott vagy értékesített, vagy kiemelt befektetői információkat nyújtott az ügyfeleknek és folyamatosan kapcsolatban áll az ügyféllel az év során, **utólagosan éves tájékoztatást** köteles nyújtani mind a pénzügyi eszközökhöz, mind a befektetési és kiegészítő szolgáltatáshoz kapcsolódó összes költségről és díjról. E tájékoztatás a felmerült költségeken alapul és személyre szóló.

A befektetési vállalkozás a befektetési szolgáltatások és a pénzügyi eszközök költségeiről és díjairól szóló összefoglaló tájékoztatást **bármely időszaki jelentéssel együtt** átadhatja az ügyfél számára.

A befektetési vállalkozás **illusztráció** alkalmazásával köteles bemutatni a **költségek hozamra kifejtett halmozott hatását**. Az illusztrációt mind előzetesen, mind utólagosan kidolgozott formában rendelkezésre kell bocsátani. Az illusztrációnak meg kell felelnie a következő követelményeknek:

- a) az illusztráció bemutatja az átfogó költségeknek és díjaknak a befektetés hozamára kifejtett hatását,
- b) az illusztráció bemutatja a költségek előzetesen becsült növekedéseit vagy ingadozásait, és
- c) az illusztrációt magyarázó leírás kíséri.

Az előzetes információkat és különösen a díjazásra vonatkozó információkat **érthető formában** kell közölni, úgy, hogy ésszerűen feltételezhető legyen, hogy azok alapján az ügyfél képes átlátni a felkínált befektetési vagy kiegészítő szolgáltatást, illetve az adott pénzügyi eszköz természetét és kockázatait, és ennek következtében tájékozottan tudja meghozni befektetési döntéseit. Ez a tájékoztatás egységesített formátumban is biztosítható.

A befektetési vállalkozás **nem teljesíti az összeférhetlenségre vagy az ügyféltájékoztatásra vonatkozó kötelezettségeit**, ha az ügyfélen (az ügyfél nevében eljáró személyen) kívüli személy fizet a befektetési vállalkozásnak, vagy tőle bármely díjban vagy jutalékban, vagy nem pénzügyi előnyben részesül, kivéve, ha a kifizetés vagy az előny

- a) célja, hogy javítsa az érintett ügyfélnek nyújtott szolgáltatás minőségét, valamint
- b) nem gátolja a befektetési vállalkozást abban, hogy megfeleljen annak a kötelezettségének, amely szerint becsületesen, tisztességesen, szakszerűen és ügyfelei legjobb érdekének megfelelően kell eljárnia.

Ez utóbbi esetben a befektetési vállalkozás a **díj vagy előny létéről**, jellegéről és összegéről vagy – amennyiben az nem adható meg pontosan – számítási módjáról az ügyfelet világosan, átfogóan, pontosan és érthetően köteles **tájékoztatni** az adott szolgáltatás nyújtása előtt, azzal, hogy adott esetben tájékoztatja az ügyfelet a szolgáltatással összefüggésben kapott díj, jutalék, előny ügyfélhez való továbbításáról is.

Nem tartoznak a fenti tájékoztatási kötelezettség alá azok a kifizetések vagy díjak, amelyek a befektetési vagy kiegészítő szolgáltatások nyújtását lehetővé teszik, vagy ahhoz szükségesek – pl. őrzési díjak, elszámolási és átváltási díjak, igazgatási illetékek vagy jogi költségek –, és amelyek természetüknél fogva nem eredményezhetnek konfliktusokat a befektetési vállalkozás által az ügyfele érdekében végzett becsületes, tisztességes és szakszerű tevékenységével kapcsolatban.

A befektetési vállalkozás az **alkalmazottait nem díjazhatja**, illetve teljesítményüket nem értékelheti **ügy, hogy az ütközzön** azzal a kötelezettségével, hogy az ügyfelei érdekeinek leginkább megfelelő módon járjon el. Ennek megfelelően nem alakíthat ki díjazás, értékesítési célok révén vagy más módon olyan mechanizmust, amely arra ösztönözhetné az alkalmazottait, hogy egy bizonyos pénzügyi eszközt ajánljanak lakossági ügyfelüknek, amikor a befektetési vállalkozás más, az ügyfél igényeinek jobban megfelelő pénzügyi eszközt is ajánlhatna.

3.1.2 Befektetési tanácsadással kapcsolatos tájékoztatás

Befektetési tanácsadást megelőzően tájékoztatást kell adni arról, hogy

- a) a befektetési vállalkozás a tanácsot **független alapon adja-e**,
- b) a tanácsadás a különböző eszköztípusok szélesebb vagy szűkebb körű elemzésén alapul-e, és különösen, hogy a pénzügyi eszközök köre olyan szervezetek által kibocsátott vagy kínált pénzügyi eszközökre korlátozódik-e, amelyeket olyan szoros kapcsolat vagy bármely egyéb jogi vagy gazdasági viszony – például szerződéses viszony – fűzi a befektetési vállalkozáshoz, amely azzal a kockázattal jár, hogy csorbítja a tanácsadás függetlenségét,
- c) a befektetési vállalkozás biztosít-e a leendő szerződő fél vagy ügyfél számára a javasolt pénzügyi eszközök alkalmasságára vonatkozó rendszeres értékelést.

A befektetési vállalkozás egyértelműen és tömören köteles tájékoztatást adni arról, mikor és miért minősíthető a befektetési tanácsadás függetlennek vagy nem függetlennek, továbbá az alkalmazott korlátozások típusáról és jellegéről. Független alapon nyújtott befektetési tanácsadás esetén az ösztönzők elfogadására és megtartására vonatkozó tilalmat is ismertetni kell.

Ha a befektetési vállalkozás arról tájékoztatja az ügyfelet vagy leendő szerződő felet, hogy a befektetési tanácsadást **független alapon** biztosítja,

- a) a befektetési vállalkozásnak a piacon elérhető pénzügyi eszközök olyan kellően nagy körét kell értékelnie, amely kellően változatos az eszközök típusa, kibocsátója vagy a termékek nyújtója szerint ahhoz, hogy biztosítsa az ügyfél befektetési céljainak megfelelő teljesülését, és nem korlátozódhat azokra a pénzügyi eszközökre, amelyeket
 - a. maga a befektetési vállalkozás vagy a vele szoros kapcsolatban lévő vállalkozások vagy
 - b. olyan egyéb vállalkozások bocsátanak ki vagy nyújtanak, amelyeket olyan szoros jogi vagy gazdasági kapcsolat – például szerződéses viszony – fűz a befektetési vállalkozáshoz, amely csorbíthatja a tanácsadás függetlenségét;
- b) nem fogadhat el és nem tarthat vissza semmilyen díjat, jutalékot vagy olyan pénzbeli vagy nem pénzbeli juttatást, amelyet valamely harmadik fél vagy egy harmadik fél nevében eljáró személy fizet vagy biztosít az ügyfeleknek nyújtott szolgáltatással összefüggésben, kivéve az olyan kisebb, nem pénzbeli juttatásokat, amelyek javíthatják az ügyfélnek nyújtott szolgáltatás színvonalát, és nagyságrendjüknel vagy jellegüknel fogva nem tekinthetők úgy, hogy veszélyeztetnék a befektetési vállalkozásnak az ügyfél érdekének leginkább megfelelő eljárására vonatkozó kötelezettségét, amelyekről szintén tájékoztatást kell adni.

A befektetési vállalkozás köteles egyértelműen és tömören kifejteni, mikor és miért minősíthető a befektetési tanácsadás függetlennek vagy nem függetlennek, továbbá az alkalmazott korlátozások típusát és jellegét, befektetési tanácsadás független alapon történő nyújtása esetén ideértve az ösztönzők elfogadására és megtartására vonatkozó tilalmat is.

A befektetési tanácsadást nyújtó befektetési vállalkozás bemutatja az ügyfél számára az ajánlható pénzügyi eszközök körét, és ezzel összefüggésben a vállalkozás eszközök kibocsátójához vagy szolgáltatójához fűződő kapcsolatát is.

A befektetési tanácsadásról szóló tájékoztatás keretében ismertetni kell:

- a) a figyelembe vehető pénzügyi eszközök típusait;
- b) a pénzügyi eszközök és – a szolgáltatás tárgykörébe tartozó eszköztípusonként – a szolgáltatók körét;
- c) adott esetben a pénzügyi eszközök kiválasztási folyamata során figyelembe vett fenntarthatósági tényezőket;
- d) független tanácsadás esetén azt, hogy milyen módon elégíti ki a szolgáltatás a független alapon történő befektetési tanácsadás feltételeit, továbbá a pénzügyi eszközök ajánlásával összefüggésben a befektetési vállalkozás által alkalmazott kiválasztási folyamat során figyelembe vett tényezőket, például a pénzügyi eszközök kockázatait, költségeit és összetettségét.

Amennyiben a befektetési tanácsadást független alapon nyújtó befektetési vállalkozás által értékelt pénzügyi eszközök köre tartalmazza a vállalkozás saját pénzügyi eszközeit vagy a befektetési vállalkozással szoros kapcsolatban lévő vagy hozzá egyéb szoros jogi vagy gazdasági kapcsolattal fűzött szervezetek által kibocsátott vagy nyújtott pénzügyi eszközöket, és vele kapcsolatban nem lévő vagy hozzá nem kapcsolódó kibocsátók vagy szolgáltatók pénzügyi eszközeit is, úgy a befektetési vállalkozás minden pénzügyi eszköz típus esetében megkülönbözteti azon pénzügyi eszközök körét, amelyeket a vele kapcsolatban nem álló szervezet bocsát ki vagy szolgáltat.

A nyújtott ajánlások **megfelelőségéről rendszeres értékelést nyújtó** befektetési vállalkozás köteles közzétenni

- a) a rendszeres alkalmassági értékelés gyakoriságát és terjedelmét, valamint amennyiben releváns, az értékelést kiváltó feltételeket;
- b) hogy a korábban összegyűjtött információk mennyiben lesznek újraértékelve; továbbá
- c) az aktualizált ajánlás ügyfél felé történő közvetítésének módját.

A befektetési tanácsadást **független alapon** nyújtó befektetési vállalkozás a piacon elérhető pénzügyi eszközök kellően nagy körének értékelése és összehasonlítása céljából **kiválasztási folyamatot** határoz meg. A kiválasztási folyamatnak tartalmaznia kell a következő elemeket:

- a) a figyelembe vett pénzügyi eszközök száma és változatossága arányban áll a független befektetési tanácsadó által kínált befektetési tanácsadási szolgáltatások tárgykörével;
- b) a figyelembe vett pénzügyi eszközök száma és változatossága megfelelően reprezentálja a piacon elérhető pénzügyi eszközöket;
- c) a befektetési vállalkozás vagy a vele szoros kapcsolatban lévő szervezetek által kibocsátott pénzügyi eszközök mennyisége arányban áll a figyelembe vett pénzügyi eszközök teljes összegével; továbbá
- d) a különböző pénzügyi eszközök kiválasztását célzó szempontrendszer magában foglal minden releváns körülményt, így a kockázatokat, a költségeket és az összetettséget, valamint a befektetési vállalkozás ügyfeleinek jellemzőit, és biztosítja, hogy az ajánlható pénzügyi eszközök kiválasztása nem részrehajló.

Amennyiben az üzleti modellnek vagy a szolgáltatás egyedi tárgykörének betudhatóan nem lehetséges az összehasonlítás, a befektetési tanácsadást nyújtó befektetési vállalkozás nem tüntetheti fel magát függetlenként.

A **bizonyos kategóriájú vagy meghatározott körű pénzügyi eszközökre fókuszáló**, a befektetési tanácsadást független alapon nyújtó befektetési vállalkozásnak meg kell felelnie az alábbi követelményeknek:

- a) a vállalkozás oly módon prezentálja magát, hogy kizárólag az adott kategóriájú vagy körű pénzügyi eszközök iránt érdeklődő ügyfeleket vonzza;
- b) a vállalkozás megköveteli ügyfeleitől annak jelzését, hogy kizárólag a meghatározott kategóriájú vagy körű pénzügyi eszközökbe történő befektetés iránt érdeklődnek, és
- c) a szolgáltatás nyújtása előtt a vállalkozás biztosítja, hogy szolgáltatása minden új ügyfél számára megfelelő legyen: üzleti modellje illeszkedik az ügyfél igényeihez és céljaihoz, és a pénzügyi eszközök köre is alkalmas az ügyfél számára.

Amennyiben ez nem áll fenn, a vállalkozás nem nyújthat ilyen szolgáltatást az ügyfél számára.

Amennyiben a befektetési vállalkozás ugyanannak az ügyfélnek **egyszerre** ajánl fel vagy ad tanácsot **független és nem független alapon**, ki kell fejtenie mindkét szolgáltatás tárgykörét, hogy a befektetők megérthesse a köztük lévő különbségeket és nem tüntetheti fel magát független befektetési tanácsadóként a teljes tevékenységre. Az ügyfelekkel folytatott kommunikációs során a vállalkozás nem hangsúlyozhatja indokolatlanul a független befektetési tanácsadási szolgáltatásait a nem független befektetési szolgáltatásokkal szemben.

A befektetési tanácsadást **független és nem független alapon is nyújtó** befektetési vállalkozásnak meg kell felelnie az alábbi követelményeknek:

- a) a befektetési vállalkozás a szolgáltatásnyújtás előtt kellő időben tartós adathordozó segítségével tájékoztatja az ügyfeleket arról, hogy a tanácsadás függetlennek vagy nem függetlennek minősül;
- b) a befektetési vállalkozás függetlennek nevezi magát azon szolgáltatások kapcsán, amelyek esetében független alapon nyújt befektetési tanácsadást;
- c) a befektetési vállalkozásnak megfelelő szervezeti követelményekkel és kontrollmechanizmusokkal kell rendelkeznie, amelyek biztosítják a tanácsadási szolgáltatások és a tanácsadók két típusának az egyértelmű elkülönítését, és azt, hogy az ügyfelek biztosak lehessenek a tanácsadás típusában, és a megfelelő típusú tanácsadást kapják.

A befektetési vállalkozás nem teheti lehetővé természetes személy számára, hogy független és nem független tanácsadást is nyújtson.

3.1.3 Tájékoztatás portfóliókezelés esetén

Portfóliókezelési szolgáltatás nyújtásakor a befektetési vállalkozások megfelelő értékelési és összehasonlítási módszert kötelesek létrehozni – például érdemi referenciaértéket –, amely az ügyfél befektetési célkitűzéseire és az ügyfél portfóliójában szereplő pénzügyi eszközök típusára épül, hogy a szolgáltatást igénybe vevő ügyfél értékelhesse a vállalkozás teljesítményét.

Portfóliókezelési szolgáltatás esetén a vállalkozás az általános tájékoztatáson kívül a következőkre vonatkozó tájékoztatást köteles adni – adott esetben – az ügyfélnek kellő időben szolgáltatás nyújtása előtt:

- a) az ügyfél portfóliójában szereplő pénzügyi eszközök értékelésének módszere és gyakorisága;
- b) az ügyfél portfóliójában szereplő pénzügyi eszközök vagy pénzeszközök egésze vagy része feletti teljes körű kezelési jogok átruházásának részletei;
- c) annak a referenciaértéknek a meghatározása, amelyhez az ügyfél portfóliójának teljesítményét viszonyítják;
- d) a pénzügyi eszközök azon típusai, amelyek a portfólió részét képezhetik és azok az ügylettípusok, amelyeket ilyen eszközökkel kapcsolatban végrehajthatnak, beleértve az esetleges korlátozásokat;
- e) a kezelési célok, a kezelő számára a teljes körű jogok gyakorlása közben szem előtt tartandó kockázati szint, továbbá a teljes körű jogok esetleges konkrét korlátja.

A befektetési vállalkozás portfóliókezelés keretében nem fogadhat el és nem tarthat vissza semmilyen díjat, jutalékot vagy olyan pénzbeli vagy nem pénzbeli juttatást, amelyet valamely harmadik fél (harmadik fél nevében eljáró személy) fizet vagy biztosít az ügyfeleknek nyújtott szolgáltatással összefüggésben. Ez alól kivétel az olyan kisebb, nem pénzbeli juttatás, amely javíthatja az ügyfélnek nyújtott szolgáltatás színvonalát, és nagyságrendjénél vagy jellegénél fogva nem tekinthető úgy, hogy veszélyeztetné a befektetési vállalkozás azon kötelezettségének teljesítését, hogy az ügyfél érdekének leginkább megfelelő módon járjon el. Az ilyen juttatásról az ügyfelet világosan tájékoztatni kell.

3.1.4 A tájékoztatás módja

Ha a tájékoztatási kötelezettséget **tartós adathordozón** kell teljesíteni, úgy ez a kötelezettség **írásban**, vagy egyéb tartós adathordozón teljesítendő.

A befektetési vállalkozás csak akkor jogosult **nem papíron vagy más tartós adathordozón** szolgáltatni az információkat, ha:

- a) az ezen az adathordozón nyújtott tájékoztatás összhangban van a vállalkozás és az ügyfél között meglévő vagy kialakítandó üzletvitellel, és
- b) a tájékoztatást fogadó személy a papíron vagy a másik tartós adathordozón kapott tájékoztatás lehetősége közül kifejezetten a másik adathordozót választja.

Amennyiben a befektetési vállalkozás meghatározott esetekben **weboldal** segítségével tájékoztatja ügyfelét, és a tájékoztatás **nem személyesen az ügyfélnek szól**, a befektetési vállalkozás köteles gondoskodni arról, hogy

- a) az ezen az adathordozón nyújtott tájékoztatás összhangban legyen a vállalkozás és az ügyfél között meglévő vagy kialakítandó üzletvitellel,
- b) az ügyfél kifejezetten beleegyezzen az adott információról való ilyen formájú tájékoztatáshoz,
- c) az ügyfelet elektronikus úton értesítsék a weboldal címéről és a tájékoztatás weboldalon belüli elérhetőségéről,
- d) a tájékoztatás naprakész legyen,
- e) a tájékoztatás folyamatosan hozzáférhető legyen a weboldalon mindaddig, amíg az ügyfél részéről indokolt a megtekintése.

A tájékoztatás a vállalkozás és az ügyfél között meglévő vagy kialakítandó üzletvitellel összhangban lévő, ha – pl. ügyfél által az üzletvitel céljából megadott e-mail címmel – bizonyítható, hogy az ügyfél rendszeres internet-hozzáféréssel rendelkezik.

3.1.5 Az ügyfél pénzügyi eszközeinek vagy pénzeszközeinek védelmével kapcsolatos tájékoztatás

Ha a befektetési vállalkozás az ügyfelek pénzügyi eszközeit vagy pénzeszközeit tárolja (értékpapírszámla és ügyfélszámla vezetése, letéti őrzés, letétkezelés), további tájékoztatási kötelezettség terheli erre vonatkozóan.

Ha az ügyfél pénzügyi eszközeit vagy pénzeszközeit a befektetési vállalkozás nevében **harmadik fél** kezelheti, a befektetési vállalkozás tájékoztatja az ügyfelet erről, továbbá a befektetési vállalkozás azon felelősségéről, amely a harmadik fél tevékenységére, mulasztására vagy fizetéseképtelenségének az ügyfelet érintő következményeire vonatkozik.

Ha az ügyfél pénzügyi eszközeit **a harmadik fél gyűjtőszámlán** tartja, a befektetési vállalkozás erről is tájékoztatja az ügyfelet és egyértelműen figyelmezteti a **kapcsolódó kockázatokra**. Ha a nemzeti jog szerint nincs mód az ügyfél harmadik fél által kezelt pénzügyi eszközeinek a harmadik fél vagy a befektetési vállalkozás saját pénzügyi eszközeitől elkülönült azonosítására, a befektetési vállalkozás erről is tájékoztatja az ügyfelet és egyértelműen figyelmezteti a kapcsolódó kockázatokra.

Ha az ügyfél eszközeit tartalmazó **számla** ún. **harmadik állam joghatósága** alá tartozik, erről a befektetési vállalkozás tájékoztatja az ügyfelet, és jelzi, hogy ennek megfelelően az ügyfélnek az említett eszközökre vonatkozó jogai is változhatnak.

A befektetési vállalkozás tájékoztatja az ügyfelet a **vállalkozásnak**, illetve a **letéteményesnek** az ügyfél pénzügyi eszközeire vagy pénzeszközeire vonatkozó **biztosítéki jogáról (zálogjogáról), beszámítási jogáról**, és ennek feltételeiről.

Mielőtt a befektetési vállalkozás **értékpapír-finanszírozási ügyleteket köt** az ügyfél nála tárolt pénzügyi eszközeire, vagy mielőtt saját számlájára vagy egy másik ügyfél számlájára más módon használná e pénzügyi eszközöket, kellő időben, tartós adathordozón világos, teljes körű és pontos tájékoztatással látja el az ügyfelet e pénzügyi eszközök használatával kapcsolatos kötelezettségeiről és felelősségeiről beleértve a pénzügyi eszközök visszatérítésének feltételeit is, és az esetleges kockázatokról.

3.1.6 A függő kötelezettséggel járó ügyletekre vonatkozó jelentési kötelezettség

Az **áttételes pénzügyi eszköz-pozíciókat** vagy **függő kötelezettséggel** járó ügyleteket tartalmazó lakossági ügyfélszámlát kezelő befektetési vállalkozás köteles tájékoztatni az ügyfelet arról, ha az egyes eszközök kezdeti értéke 10 %-kal csökken, illetve minden további 10 %-os csökkenésről. Ez a jelentés – az ügyféllel kötött eltérő megállapodás hiányában – eszközönkénti bontáson alapul.

Ezt a jelentést legkésőbb annak a munkanapnak a végéig meg kell tenni, amikor a küszöbérték túllépése megvalósult, vagy ha ez nem munkanap, a rákövetkező munkanap végéig.

3.1.7 Az ügyfél pénzügyi eszközeire és pénzeszközeire vonatkozó kimutatások

A befektetési vállalkozás – a portfóliókezelés kivételével – befektetési szolgáltatási tevékenysége keretében kezelt, az **ügyfél tulajdonában lévő** vagy őt megillető pénzügyi **eszközeiről és pénzeszközéről havonta, a hónap utolsó napjára** vonatkozóan jelentést készít az alábbi tartalommal, és azt írásban vagy más tartós adathordozón az ügyfél rendelkezésére bocsátja:

- a) az ügyfél tulajdonában lévő vagy őt megillető pénzügyi eszközök és pénzeszközök állománya és részletezése a jelentésben foglalt hónap utolsó napjára vonatkozóan,
- b) az ügyfél tulajdonában lévő vagy őt megillető pénzügyi eszközök és pénzeszközök azon állománya, amely értékpapír-finanszírozási ügylet tárgyát képezte a jelentésben foglalt hónap utolsó napjára vonatkozóan,
- c) az értékpapír-finanszírozási ügylet tárgyát képező, az ügyfél tulajdonában lévő vagy őt megillető pénzügyi eszközön és pénzeszközön realizált eredmény, és az eredmény számításának alapja,
- d) az ügyfél számára az MNB honlapján elérhetővé tett adatok lekérdezéséhez szükséges, egyedileg – külön jogszabályban meghatározott módszertan szerint – képzett jelszó.

A befektetési vállalkozás a befektetési szolgáltatási tevékenysége keretében kezelt, **az ügyfél tulajdonában lévő vagy őt megillető pénzügyi eszközeiről és pénzeszközéről** legalább **negyedévente a tárgyidőszak utolsó napjára** vonatkozóan jelentést készít, és azt tartós adathordozón az ügyfél rendelkezésére bocsátja a tárgyidőszakot követő hónap 10. munkanapjáig. A kimutatás a következő információkat tartalmazza:

- a) a befektetési vállalkozás által az adott ügyfél számára kezelt összes pénzügyi eszköz és pénzeszköz adatai a kimutatás alapjául szolgáló időszak végén,
- b) az ügyfél pénzügyi eszközei vagy pénzeszközei milyen mértékben voltak érintettek értékpapír-finanszírozási ügyletekben,
- c) az ügyfélnek az esetleges értékpapír-finanszírozási ügyletekben való részvétel kapcsán keletkezett esetleges haszna, és a haszon felhalmozódásának alapja,
- d) annak egyértelmű megjelölése, hogy mely eszközök és pénzeszközök tartoznak a MiFID2 szabályainak és végrehajtási rendelkezéseinek hatályába, és melyek nem, mint például a tulajdonjog-átruházást tartalmazó biztosítéki megállapodások hatályába tartozók,
- e) annak egyértelmű megjelölése, hogy mely eszközök rendelkeznek különleges tulajdonjogi státusszal, például zálogjogokkal összefüggésben,
- f) a kimutatásban szereplő pénzügyi eszközök piaci értéke, vagy – piaci érték hiányában – becsült értéke, egyértelmű utalással arra, hogy a piaci ár hiánya likviditáshiányra utalhat. A becsült értéket a vállalkozás a legnagyobb gondosság elve szerint határozza meg.

Amennyiben az ügyfél portfóliója egy vagy több teljesítetlen ügylet eredményét is tartalmazza, a tájékoztatás vagy a kötés, vagy a teljesítés napján alapul, feltéve, hogy a kimutatás minden információjára ugyanez az alap érvényes.

A rendszeres eszközkimutatást **nem kell megküldeni**, ha a befektetési vállalkozás a kimutatást már megadta egy másik rendszeres kimutatásban, illetve, ha olyan, tartós hordozónak minősülő online rendszerhez való hozzáféréssel látja el ügyfeleit, amelyben az ügyfél könnyen elérheti pénzügyi eszközeinek vagy pénzeszközeinek naprakész kimutatásait, és a vállalkozás bizonyítani tudja, hogy az adott negyedév során az ügyfél legalább egyszer lekérdezte ezt a kimutatást.

Az ügyfél kérésére a vállalkozás – díjazás ellenében – gyakrabban szolgáltatja ezt a kimutatást.

Az ügyfél pénzügyi eszközeit vagy pénzeszközeit kezelő és számára **portfóliókezelési** szolgáltatást nyújtó befektetési vállalkozás a pénzügyi eszközökről és pénzeszközökről szóló kimutatást az ugyanannak az ügyfélnek megküldött rendszeres kimutatásban is rendelkezésre bocsáthatja.

3.1.8 Az elfogadható partnerekre vonatkozó tájékoztatási kötelezettségek

Az elfogadható partnerekre vonatkozó tájékoztatásra nem kell alkalmazni a lakossági és szakmai ügyfeleknek szóló jelentések követelményeit, ha a befektetési vállalkozás erre vonatkozó megállapodást kötött az elfogadható partnerrel a jelentések tartalmára és időzítésére.

3.2 Szerződéskötés szabályai

3.2.1 Az előzetes tájékoztatási kötelezettség

Az előzetes tájékoztatás keretében a befektetési vállalkozás köteles **minden olyan információt** megadni, amely akár a szerződést, akár egy keretszerződésen alapuló konkrét további megbízást megelőzően **fontos a megalapozott döntéshozatalhoz**.

A befektetési vállalkozás köteles biztosítani, hogy a nevében az ügyfeleknek a pénzügyi eszközökről, befektetési kiegészítő szolgáltatásról befektetési tanácsot vagy információt nyújtó **természetes személyek birtokában legyenek** az ügyfelek tájékoztatására vonatkozó, a törvényben előírt kötelezettségük teljesítéséhez szükséges **ismereteknek és szakértelemnek**.

A befektetési vállalkozás az alábbiak szerint tájékoztatja az ügyfelet a besorolásáról, a befektetési vállalkozásról és az ügyfeleknek nyújtott szolgáltatásokról, a pénzügyi eszközökről, az ügyfél pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelméről, a költségekről és a kapcsolódó díjakról.

3.2.1.1 Az ügyfelek besorolására vonatkozó tájékoztatás

A befektetési vállalkozás köteles értesíteni az új és az újrabesorolt ügyfelet arról, hogy **lakossági ügyfélnek, szakmai ügyfélnek** vagy **elfogadható partnernek** minősül. Tartós adathordozón köteles tájékoztatni az ügyfelet az eltérő besorolás kérésére vonatkozó jogairól és az eltérő besorolásnak az ügyfélvédelem szintjét korlátozó következményeiről.

A befektetési vállalkozás saját kezdeményezésére vagy az érintett ügyfél kérésére a következő módon kezelheti az ügyfelet:

- a) szakmai vagy lakossági ügyfélként az egyébként elfogadható partnerként besorolható ügyfelet;
- b) lakossági ügyfélként a szakmai ügyfélnek tekintett ügyfelet.

3.2.1.2 Az ügyfelek tájékoztatására vonatkozó általános követelmények

A befektetési vállalkozás az ügyféllel a befektetési szolgáltatások vagy kiegészítő szolgáltatások nyújtásáról szóló megállapodások megkötése, vagy a szolgáltatások nyújtása előtt – a korábbi időpontot figyelembe véve – **kellő időben** tartós adathordozón vagy weboldal (ahol ez nem minősül tartós adathordozónak) segítségével kell, hogy tájékoztassa az ügyfelet a **szolgáltatásra vonatkozó megállapodások feltételeiről**.

A befektetési vállalkozás kellő időben köteles értesíteni az ügyfelet a tájékoztatások minden, az adott szolgáltatásra releváns **lényeges változásáról**. Amennyiben a tájékoztatást tartós adathordozón adják át, a kapcsolódó értesítést is tartós adathordozón kell átadni.

A befektetési vállalkozás feladata, hogy biztosítsa, a **marketingközleményben** szereplő tájékoztatás **összhangban áll** a vállalkozás által az ügyfeleknek a befektetési és kiegészítő szolgáltatások elvégzése során nyújtott tájékoztatással. Amennyiben a marketingközlemény ajánlatot vagy felhívást tartalmaz, és meghatározza a válaszadás módját vagy nyomtatványt mellékel a válaszadáshoz, tartalmaznia kell:

- a) ajánlat esetén, hogy az ajánlat pénzügyi eszközzel vagy befektetési vagy kiegészítő szolgáltatással kapcsolatos megállapodás megkötésére a közlemény megválaszolójával, kivéve, ha a marketingközleményben szereplő ajánlatra vagy felhívásra történő válaszadáshoz a potenciális ügyfélnek másik, az információkat egyenként vagy együttesen tartalmazó dokumentumra vagy dokumentumokra kell hivatkoznia,

- b) felhívás esetén, hogy az felhívás a közlemény megválaszolójának, hogy tegyen ajánlatot pénzügyi eszközzel vagy befektetési vagy kiegészítő szolgáltatással kapcsolatos megállapodás megkötésére.

3.2.1.3 Tájékoztatás a befektetési vállalkozásról és az ügyfeleknek nyújtott szolgáltatásairól

A befektetési vállalkozás, amennyiben releváns, a következő **általános tájékoztatást** bocsátja ügyfelei rendelkezésére:

- a) a befektetési vállalkozás elnevezését, székhelyét és egyéb elérhetőségeit,
- b) az ügyfél által a befektetési vállalkozással való kapcsolattartás során használható nyelveket,
- c) az ügyféllel való kapcsolattartás módját, eszközét, ideértve a megbízás küldésének és fogadásának módját, eszközét,
- d) a befektetési szolgáltatási tevékenység, valamint a kiegészítő szolgáltatás végzésére jogosító engedélyének számát, valamint az ezen engedélyt kiadó felügyelet nevét és levelezési címét,
- e) függő ügynök igénybevétele esetén e tény,
- f) az ügyfél számára nyújtott, a befektetési szolgáltatási tevékenységről vagy a kiegészítő szolgáltatásról szóló jelentés gyakoriságát, időzítését és jellegét,
- g) az ügyfél eszközeinek kezelése esetén ezen eszközök megóvását biztosító intézkedések összefoglalását, ideértve az ügyfél rendelkezésére álló befektetővédelmi rendszerről és annak működéséről szóló tájékoztatást,
- h) az összeférhetlenségi politika összefoglaló leírását, és
- i) az ügyféltől kapott megbízás végrehajtására vonatkozó általános szabályokról szóló végrehajtási politika alapvető elemeit.

3.2.1.4 A pénzügyi eszközökre vonatkozó tájékoztatás

A befektetési vállalkozás a szolgáltatás nyújtása előtt kellő időben általános leírást ad az ügyfelek számára a **pénzügyi eszközök jellegéről és kockázatairól**, figyelembe véve különösen az ügyfél lakossági ügyfélként, szakmai ügyfélként vagy elfogadható partnerként való besorolását. A leírásban megfelelő részletességgel el kell magyarázni az érintett konkrét eszköztípus jellegét, a pénzügyi eszköz működését és teljesítményét különböző piaci feltételek mellett, ideértve **mind a kedvező, mind a kedvezőtlen feltételeket**, valamint az adott típusú eszközzel járó kockázatokat, hogy az ügyfél **képes legyen megalapozott befektetési döntéseket hozni**.

A **kockázatok** leírásának – amennyiben az érintett eszköztípus, illetve az ügyfél státusa és ismeretei megkívánják – a következő elemeket kell tartalmaznia:

- a) az adott típusú pénzügyi eszközökhöz kapcsolódó kockázatok, beleértve a tőkeáttételnek és hatásainak magyarázatát és a teljes befektetés elvesztésének kockázatát, ideértve a kibocsátó fizetéképtelenségéhez kapcsolódó kockázatokat vagy az ezekhez kapcsolódó eseményeket, mint például a hitelezői feltőkésítést;
- b) az ilyen eszközök árfolyamának volatilitása és rendelkezésre álló piacának korlátai;
- c) tájékoztatás a tőke kivonás akadályairól vagy korlátairól, mint például nem likvid pénzügyi eszközök vagy rögzített befektetési futamidővel rendelkező pénzügyi eszközök esetében, amely megvilágítja a lehetséges kilépési módszereket és a kilépés következményeit, a lehetséges hátrányokat és a pénzügyi eszköznek az eredeti

tranzakció költségeinek megtérülése előtti eladásához szükséges becsült időtartamot az adott típusú pénzügyi eszköz esetében;

- d) annak a lehetősége, hogy a befektető az ilyen eszközökkel folytatott ügyletekből eredően az eszközök megvásárlásának költsége mellett – függő kötelezettségeket is magában foglaló – pénzügyi kötelezettségvállalásokat és egyéb kötelezettségeket is magára vállal;
- e) a szóban forgó típusú eszközökre vonatkozó letéti követelmények és hasonló kötelezettségek.

Amennyiben a befektetési vállalkozás egy, a nyilvánosságnak szóló jelenlegi ajánlat tárgyát képező pénzügyi eszközről tájékoztatja a lakossági ügyfelet, és a **Prospektus rendelet szerinti tájékoztatót** tettek közzé, a befektetési vállalkozás a szolgáltatás nyújtása előtt kellő időben köteles tájékoztatni az ügyfelet a tájékoztató nyilvános fellelhetőségéről.

Amennyiben a pénzügyi eszköz **egy vagy több pénzügyi eszközből vagy szolgáltatásból** tevődik össze, a befektetési vállalkozás megfelelő ismertetést köteles adni a pénzügyi eszköz jogi természetéről, összetevőiről, és arról, hogy azok kölcsönhatása miként érinti a befektetés kockázatát.

Garanciát vagy tőkevédelmet tartalmazó pénzügyi eszközök esetén a befektetési vállalkozás köteles tájékoztatást kell adni az ügyfélnek a garancia vagy a tőkevédelem kiterjedéséről és jellegéről. Amennyiben a garanciát harmadik fél nyújtja, a garanciáról nyújtott tájékoztatás tartalmazza a garanciát adó fél és a garancia megfelelő részletességű adatait, hogy az ügyfél valóban értékelhesse a garanciát.

A befektetési vállalkozás az előzetes tájékoztatás körében megadja az ügyfeleknek

- a) az ügyfél pénzügyi eszközeinek vagy pénzeszközeinek védelmével kapcsolatos tájékoztatást (lásd a 3.1.5. pontot)
- b) a költségekről és a kapcsolódó díjakról szóló tájékoztatást (lásd a 3.1.1.pontot).

A **befektetési jegyeket** vagy **lakossági befektetési csomagtermékeket**, illetve biztosítási alapú befektetési termékeket forgalmazó befektetési vállalkozás további tájékoztatást is köteles nyújtani ügyfeleinek a termékre vonatkozó valamennyi egyéb költségről és kapcsolódó díjról, amelyet az ÁÉKBV-re vonatkozó kiemelt befektetői információk vagy a lakossági befektetési csomagtermékekre, illetve a biztosítási alapú befektetési termékekre vonatkozó kiemelt befektetői információk nem tartalmaztak, és azokról a költségekről és díjakról, amelyek a pénzügyi eszközhöz kapcsolódó befektetési szolgáltatások nyújtásakor merültek fel.

3.2.2 Az előzetes tájékoztatói kötelezettség

Ha a befektetési vállalkozás **befektetési tanácsadási** vagy **portfóliókezelési tevékenységet** végez, a keretszerződés megkötése, vagy a megbízás végrehajtása előtt – a tájékoztató érdekében – a befektetési vállalkozás egy **teszt (alkalmassági teszt)** keretében értékeli a befektetési tanácsadási tevékenysége vagy portfóliókezelési tevékenysége keretében kínált szolgáltatásának az ügyfél számára való megfelelését. Ennek során

- a) meggyőződik arról, hogy a leendő szerződő fél, illetve az ügyfél **ismeretei** és a szerződés vagy megbízás tárgyát képező pénzügyi eszközzel vagy ügylettel

kapcsolatos **gyakorlata, kockázatviselő képessége** megfelelő-e ahhoz, hogy megalapozott befektetési döntést hozzon, és

- b) a szerződésben foglaltak teljesítése érdekében szükséges mértékben **feltárja** a leendő szerződő fél, illetve az **ügyfél jövedelmi helyzetét és befektetési céljait**,

annak érdekében, hogy a körülményeihez igazodó, veszteségviselési képességével összhangban álló, valamint a befektetési elvárásai megvalósítására **alkalmas** ügyletet vagy pénzügyi eszközt ajánljon.

Ha egy befektetési vállalkozás olyan befektetési tanácsot ad, amelyben **szolgáltatáscsomagot** vagy termékcsoportot ajánl, biztosítja, hogy a csomag **összességében alkalmas** legyen az ügyfél vagy a leendő szerződő fél számára.

Az alkalmassági teszt elvégzésekor a vállalkozás **világosan és egyszerűen köteles tájékoztatni** ügyfeleit az alkalmasság értékelésének céljáról, hogy az ügyfél érdekének leginkább megfelelő módon járhasson el.

Ha a szolgáltatás automatizált rendszerben zajlik, az alkalmassági teszt elvégzése a szolgáltatást nyújtó befektetési vállalkozás felelőssége, és a személyes ajánlás megadása vagy a kereskedésre vonatkozó döntéshozatal nem korlátozódhat csupán elektronikus rendszer használatára.

A befektetési vállalkozás az ügyféltől **begyűjtendő információk körét** az ügyfélnek nyújtandó befektetési tanácsadás vagy portfóliókezelési szolgáltatás fényében határozza meg, köteles beszerezni az ügyféltől mindazon információkat, amelyek számára az ügyféllel kapcsolatos lényeges tények megértéséhez és ahhoz szükségesek, hogy ésszerű alapon – a nyújtott szolgáltatás jellegét és méretét figyelembe véve – meg tudja határozni azt, hogy az ajánlandó, illetve portfóliókezelési szolgáltatás keretében kötendő konkrét ügylet megfelel annak az elvárásnak, hogy az ügylet

- a) megfeleljen az adott ügyfél befektetési céljainak, ideértve az ügyfél kockázattűrését,
- b) jellegénél fogva az ügyfél pénzügyileg viselni tudja a befektetési céljainak megfelelő kapcsolódó befektetési kockázatokat,
- c) jellegénél fogva az ügyfél rendelkezék az ahhoz szükséges tapasztalatokkal és ismeretekkel, hogy megértse az ügylettel vagy a portfóliója kezelésével kapcsolatos kockázatokat.

Az ügyfél **pénzügyi helyzetével kapcsolatos tájékozódás** tartalmazza az ügyfél rendszeres jövedelmének forrását és nagyságát, vagyonát – beleértve a likvid eszközöket, a befektetéseket és az ingatlanokat – és rendszeres pénzügyi kötelezettségvállalásait.

Az ügyfél **befektetési céljaival kapcsolatos tájékozódás** tartalmazza az ügyfélnek a befektetés tartási idejére vonatkozó szándékát, kockázatvállalási preferenciáit, kockázati profilját, kockázattűrése és a befektetés célkitűzéseit és emellett az ügyfél fenntarthatósági preferenciáit.

Jogi személy ügyfél, vagy több természetes személy csoport ügyfél vagy **nem személyesen eljáró ügyfél** esetében a befektetési vállalkozásnak rendelkeznie kell arra vonatkozó politikával, hogy ilyen esetben **kit kell alkalmassági értékelés alá vetni**. Amennyiben az alkalmassági értékelés egy természetes személy által képviselt természetes személyre vagy

szakmai ügyfélként való kezelését kérő jogi személyre vonatkozik, úgy a jogi személynek, vagy a természetes személy esetében a mögöttes ügyfélnek – és nem a képviselőnek – a pénzügyi helyzetét és befektetési céljait kell vizsgálni. Az ismeretek és a tapasztalatok a természetes személy képviselőjére vagy a mögöttes ügyfél nevében ügyletek végrehajtására felhatalmazott személyre vonatkoznak.

A befektetési vállalkozás ésszerű lépéseket tesz az ügyfeleitől begyűjtött információk **megbízhatóságának biztosítására**. Többek között:

- a) biztosítja, hogy az ügyfelek tudatában legyenek a pontos és naprakész információszolgáltatás fontosságának;
- b) biztosítja, hogy az eszközök – így például az alkalmassági értékelő folyamat során használt kockázatértékelési és profilalkotási eszközök vagy az ügyfél ismereteinek és tapasztalatának értékelését szolgáló eszközök – a célnak megfelelőek és az ügyfelekre alkalmazható kialakításúak legyenek, továbbá esetleges korlátozásait feltárják és az alkalmassági értékelő folyamat során aktívan enyhítsék;
- c) biztosítja, hogy a folyamat során feltett kérdések az ügyfelek számára valószínűleg érthetők legyenek, pontosan tükrözzék az ügyfelek céljait és igényeit, valamint rávilágítsanak az alkalmassági értékelés elvégzéséhez szükséges információkra; továbbá
- d) adott esetben lépéseket tesz az ügyfél-információk konzisztenciájának biztosítása érdekében, például megvizsgálja, hogy az ügyfél által szolgáltatott információk tartalmaznak-e nyilvánvaló pontatlanságokat.

Az ügyfelekkel **folyamatosan kapcsolatban** álló, például folyamatos tanácsadást vagy portfóliókezelési szolgáltatást nyújtó befektetési vállalkozásoknak a fenti követelmények teljesítése érdekében bizonyíthatóan rendelkezniük kell a helytálló és naprakész ügyfél-információk fenntartását célzó **megfelelő politikákkal és eljárásokkal**. A befektetési vállalkozásnak bizonyíthatóan rendelkeznie kell megfelelő politikákkal annak biztosítására, hogy tisztában legyen a befektetési szolgáltatások jellegével, jellemzőivel, ideértve az ügyfelek számára kiválasztott befektetési szolgáltatások és pénzügyi eszközök költségét és kockázatait, és hogy a költség és az összetettség figyelembevételével értékelje, hogy egyenértékű befektetési szolgáltatások vagy pénzügyi eszközök megfelelhetnek-e ügyfelük profiljának.

A befektetési vállalkozás a befektetési tanácsadás vagy portfóliókezelés esetén **nem ajánlhat olyan ügyletet és nem hozhat olyan döntést, amely szolgáltatás vagy eszköz nem alkalmas az ügyfél számára**. A befektetési vállalkozás nem ajánlhat az ügyfél fenntarthatósági preferenciáit teljesítőként pénzügyi eszközöket vagy hozhat ilyen eszközökkel való ügyletkötésre vonatkozó döntést, ha az említett pénzügyi eszközök nem teljesítik a szóban forgó preferenciákat. A befektetési vállalkozásnak el kell magyaráznia az ügyfél számára ennek okait, és az okokról nyilvántartást kell vezetnie. Ha egyetlen pénzügyi eszköz sem felel meg az ügyfél fenntarthatósági preferenciáinak, és az ügyfél úgy dönt, hogy kiigazítja fenntarthatósági preferenciáit, a befektetési vállalkozásnak nyilvántartást kell vezetnie az ügyfél döntéséről, beleértve döntésének indokait is.

Ha a befektetési tanácsadás vagy portfóliókezelés befektetések közötti **váltást eredményez** (pl. egy eszköz eladása és egy másik eszköz vásárlása, vagy egy meglévő eszköz módosítása), a befektetési vállalkozás begyűjti a szükséges információkat az ügyfél meglévő befektetéseiről és az ajánlott új befektetésekről, majd elvégzi a váltás **költség-haszon elemzését** annak

érdekében, hogy megbizonyosodjék arról, hogy a váltás a költségeket meghaladó előnyökkel jár.

Befektetési tanácsadás nyújtásakor a befektetési vállalkozás jelentést készít (ún. **alkalmassági jelentés**) lakossági ügyfele számára, amely **az adott tanácsok összegzését** és annak kifejtését tartalmazza, hogy a nyújtott **ajánlás mitől alkalmas** a lakossági ügyfél számára, ideértve azt is, hogy miként felel meg az ügyfél céljainak és személyes körülményeinek, többek között a szükséges befektetési futamidőre, az ügyfél ismereteire és tapasztalataira, valamint az ügyfél kockázattal szembeni beállítottságára és veszteségelnyelő képességére tekintettel. Az alkalmassági jelentésbe belefoglalja, hogy az ajánlott szolgáltatások vagy eszközök valószínűleg indokolják-e, hogy a lakossági ügyfél a rendelkezések rendszeres felülvizsgálatát kérje, és felhívja erre az ügyfél figyelmét. Amennyiben a vállalkozás által nyújtott szolgáltatás rendszeres alkalmassági értékeléseket és jelentéseket tesz szükségessé, úgy a kezdeti szolgáltatás meghatározását követő jelentéseknek elegendő csupán az érintett szolgáltatások és eszközök és/vagy az ügyfél körülményeinek változásait bemutatniuk. A rendszeres alkalmassági értékelést nyújtó befektetési vállalkozás a szolgáltatás javítása érdekében az ügyfél kockázati profiljától és az ajánlott pénzügyi eszköz típusától függő gyakorisággal, de legalább évente felülvizsgálja az adott ajánlások alkalmasságát. Az értékelés gyakoriságát az ügyfél kockázati profiljától és az ajánlott pénzügyi eszköz típusától függően növelni kell. Az adott esetben az ügyfelek fenntarthatósági preferenciáinak teljesítésére vonatkozó követelmények nem változtathatják meg a fenti feltételeket.

A befektetési vállalkozás a **befektetési tanácsadás keretében** kínált szolgáltatás esetén az ügylet megvalósítását megelőzően, tartós adathordozón köteles nyilatkozatot tenni a **tanácsadás ügyfél számára való alkalmasságáról (alkalmassági nyilatkozat)**, amelyben ismerteti az **adott tanácsadást**, és hogy **az miként elégíti ki a lakossági ügyfél preferenciáit**, céljait és egyéb jellemző igényeit. Ha a pénzügyi eszköz vételére vagy eladására vonatkozó megállapodást olyan távközlési eszköz igénybevételével kötik meg, amely nem teszi lehetővé az alkalmassági nyilatkozat előzetes átadását, a befektetési vállalkozás közvetlenül azt követően is átadhatja az alkalmassági nyilatkozatot, hogy az ügyfél megkötötte a megállapodást, feltéve, hogy a következő feltételek teljesülnek:

- a) az ügyfél beleegyezett, hogy az alkalmassági nyilatkozatot az ügylet megkötését követően indokolatlan késedelem nélkül átvegye, valamint
- b) a befektetési vállalkozás megadta azt a választási lehetőséget az ügyfél számára, hogy az ügyletkötést elhalassza annak érdekében, hogy az alkalmassági nyilatkozatot átvegye.

Ha a befektetési vállalkozás **portfóliókezelési tevékenységet** végez, vagy tájékoztatta az ügyfelet arról, hogy rendszeres időközönként tájékozódást végez, akkor az alkalmassági jelentésnek tartalmaznia kell egy frissített nyilatkozatot arról, hogy a befektetés kielégíti a lakossági ügyfél preferenciáit, céljait és egyéb jellemző igényeit.

Ha a befektetési vállalkozás a befektetési tanácsadás vagy portfóliókezelés nyújtásakor **nem szerzi be a fenti információkat**, úgy **nem javasolhat befektetési szolgáltatást vagy pénzügyi eszközt az ügyfélnek**. Ha a befektetési vállalkozás a végrehajtandó alkalmassági teszthez szükséges **információkhoz nem jutott hozzá**, vagy az alkalmassági teszt eredménye **nem teszi lehetővé** az adott pénzügyi eszköz tekintetében kért szolgáltatás nyújtását az

ügyfél számára, a vállalkozás a befektetési és kiegészítő szolgáltatása keretében történő szerződéskötést, valamint a hatályban lévő keretszerződés alapján kapott megbízás végrehajtását **köteles megtagadni**.

3.2.2.1 Megfelelés

Annak értékelése során, hogy a szolgáltatás **megfelelő**-e az ügyfél számára, azt kell megállapítani, hogy az ügyfél rendelkezik-e az adott termékkel vagy szolgáltatással kapcsolatos kockázatok megértéséhez szükséges ismeretekkel és tapasztalatokkal.

Az a befektetési vállalkozás, amely a befektetési tanácsadón és a portfóliókezelésen kívüli befektetési szolgáltatási tevékenységet végez, a szerződés megkötését vagy keretszerződés esetén a megbízás végrehajtását megelőzően az **ügyféltől nyilatkozatot kér**

- a) a szerződésben foglalt ügylet lényegével,
- b) az ügyletben érintett pénzügyi eszköz jellemzőivel, és
- c) különösen ezek kockázataival

kapcsolatos **ismereteiről** és **tapasztalatairól** annak megítélése érdekében, hogy a befektetési vállalkozás valóban a számára megfelelő ügylettel vagy pénzügyi eszközzel kapcsolatos szolgáltatást nyújtja. Az ismeretet és tapasztalat a befektetési vállalkozás értékeli (**megfelelési teszt**).

Szolgáltatáscsomag vagy termékcsomag esetében a csomag egészének megfelelőségét kell vizsgálni.

A befektetési vállalkozás a megfelelőségi értékelésekről nyilvántartást vezet, amelyben szerepel

- a) a megfelelőségi értékelés eredménye,
- b) az ügyfélnek adott figyelmeztetés, ha a szolgáltatás vagy termék az értékelés szerint potenciálisan nem megfelelő az ügyfél számára, továbbá, hogy kérte-e az ügyfél az ügylet elvégzését a figyelmeztetés ellenére, és ha igen, a vállalkozás elfogadta-e az ügyfél megbízását,
- c) az ügyfélnek adott figyelmeztetés, amennyiben az ügyfél nem szolgáltatott elegendő információt ahhoz, hogy a vállalkozás elvégezze a megfelelőségi értékelést, továbbá, hogy kérte-e az ügyfél az ügyletet a figyelmeztetés ellenére, és ha igen, a vállalkozás megkötötte-e az ügyletet.

Vannak olyan esetek is, amikor akár az ügyfél minősítése, akár a kínált szolgáltatás jellege, akár magának a pénzügyi eszköznek a tulajdonságai miatt **nem szükséges különösebb előzetes tájékoztató**, az ezekben az esetekben inkább lenne felesleges teher, mintsem a döntés megalapozottságát elősegítő intézkedés. Így nem kell a fentieket alkalmazni, ha a befektetési vállalkozás az ügyféllel a „megbízás felvétele és továbbítása”, vagy „megbízás végrehajtása az ügyfél javára” elnevezésű befektetési szolgáltatásokra köt megállapodást, – kiegészítő szolgáltatások nyújtásával vagy anélkül –, az olyan befektetési hitelnyújtás kivételével, amely nem tartalmaz az ügyfél kölcsöneire, folyószámláira és folyószámlahiteleire vonatkozó hitelkeretet – és az **ügylet tárgya**

- a) olyan részvény, amelyet szabályozott piacra vagy MTF-re bevezettek, kivéve a Kbfvt. szerinti ABA által részvény formában kibocsátott kollektív befektetési értékpapírt, valamint a származtatott eszközben foglalt részvényt, vagy
- b) olyan hitelviszonyt megtestesítő értékpapír vagy más értékpapírosított követelés, amelyet szabályozott piacra vagy MTF-re bevezettek, kivéve azokat az eszközöket, amelyek származtatott eszközöket foglalnak magukban, vagy amelyek szerkezetükből adódóan megnehezítik az ügyfél számára a kockázatok felmérését vagy
- c) pénzügyi eszköz, kivéve azokat az eszközöket, amelyek származtatott eszközöket foglalnak magukban, vagy amelyek szerkezetükből adódóan megnehezítik az ügyfél számára a kockázatok felmérését vagy
- d) ÁÉKBV által kibocsátott kollektív befektetési értékpapír, kivéve a strukturált ÁÉKBV-eket vagy
- e) strukturált betét, kivéve azokat, amelyek szerkezetükből adódóan megnehezítik az ügyfél számára a kockázatok felmérését vagy a termék lejárat előtti eladásának költségeit vagy
- f) egyéb nem összetett pénzügyi eszköz, és

az ügyletre vonatkozó megállapodást **az ügyfél kezdeményezi**, és a befektetési vállalkozás egyidejűleg **az ügyfél tudomására hozza**, hogy ebben az esetben **nem vizsgálja** a szerződésben szereplő pénzügyi eszköz befektetési célok megvalósítására való megfelelőségét, így ennek következményei az ügyfél számára nem érvényesülnek, és a befektetési vállalkozás betartja az összeférhetetlenségi szabályokat.

Ha a megfelelési teszt eredményeképpen a befektetési vállalkozás úgy ítéli meg, hogy akár az ügylet, akár a pénzügyi eszköz **nem megfelelő** az ügyfél számára, akkor erre **fel kell hívnia az ügyfél figyelmét**. Ugyanez a helyzet akkor, ha a kapott és megszerzett információk körét nem itéli alkalmasnak arra, hogy az ügyfél esetében az adott ügylet vagy pénzügyi eszköz megfelelőségét megállapíthassa. Ezt követően **az ügyfél döntése**, hogy az értékelést hallva mégis kéri-e az adott ügylet lebonyolítását az adott pénzügyi eszköz tekintetében. Ez a figyelmeztetés egységesített formátumban is kiadható.

3.2.2.2 Az alkalmasság és a megfelelőség értékelésére vonatkozó közös szabályok

A befektetési vállalkozás köteles biztosítani, hogy az ügyfél befektetési ismereteivel és tapasztalataival kapcsolatos tájékoztatás – az ügyfél minősítésének, a nyújtott szolgáltatás jellegének és terjedelmének, valamint a tervezett termék vagy ügylet típusának, egyben összetettségének és kapcsolódó kockázatainak megfelelő mértékben – tartalmazza:

- a) az ügyfél által ismert szolgáltatások, ügyletek és pénzügyi eszközök típusait,
- b) az ügyfél pénzügyi eszközökkel kapcsolatos ügyleteinek jellegét, nagyságrendjét és gyakoriságát, valamint a végrehajtásukra szolgáló időszak hosszát,
- c) az ügyfél végzettségét és foglalkozását vagy releváns korábbi foglalkozását.

A befektetési vállalkozás nem ösztönözheti az ügyfelet arra, hogy ne adja meg az előírt tájékoztatást. A befektetési vállalkozás joggal hagyatkozhat az ügyfele által nyújtott tájékoztatásra, kivéve, ha tudja vagy tudnia kellene, hogy az nyilvánvalóan elavult, pontatlan vagy hiányos.

Amennyiben a befektetési vállalkozás **szakmai ügyfélnek** nyújtja a szolgáltatást, feltételezheti, hogy az ügyfél rendelkezik a szükséges tapasztalatokkal és ismeretekkel azon termékek, ügyletek és szolgáltatások tekintetében, amelyekkel kapcsolatban szakmai ügyfélnek minősül, és az ügyfél viselni tudja a befektetési céljainak megfelelő befektetési kockázatokat.

3.2.3 Az ügyfél minősítése (lakossági, szakmai, elfogadható partner)

A befektetési vállalkozás a befektetési szolgáltatási tevékenysége és a kiegészítő szolgáltatása keretében, a szerződéskötést megelőzően **minősíti** a leendő szerződő felet, és a szerződés hatálybalépését követően ügyfélként e minősítésnek megfelelően kezeli.

A minősítést **nem kell elvégezni**, ha

- a) a szerződés egy hatályban lévő keretszerződés alapján jön létre és a szerződés tárgyát képező ügylet vagy pénzügyi eszköz vonatkozásában a minősítésre már sor került, vagy
- b) a leendő szerződő fél a szerződéskötést követően a szerződés tárgyát képező ügylet vonatkozásában elfogadható partnernek minősül.

A befektetési vállalkozás írásban vagy más tartós adathordozón **értesíti** az ügyfelet

- a) a minősítéséről,
- b) a minősítésében bekövetkezett bármilyen változásról, és
- c) arról, hogy kérheti a minősítés megváltoztatását, és az ilyen kérés esetén az őt megillető jogok megváltozásában jelentkező következményekről.

Az ügyfelek minősítése körében három **alapvető ügyfél-kategória** képezhető:

- a) a **lakossági ügyfél**, akire a legnagyobb figyelmet szükséges szentelni, számára a legrészletesebb tájékoztatást kell adni, és az ő esetében a legkifinomultabbak a tájékoztatói kötelezettségek,
- b) a **szakmai ügyfél**, aki számára már nem szükségesek a részletes információk és a tesztek elvégzése sem, és
- c) az **elfogadható partner**, akit a befektetési vállalkozás lényegében magával egyenrangú félként kezelhet.

3.2.3.1 Lakossági ügyfél

Lakossági ügyfél a szakmai ügyfélnek nem minősülő ügyfél.

3.2.3.2 Szakmai ügyfél

Szakmai ügyfélnek minősül:

- a) a befektetési vállalkozás,
- b) az árutőzsdei szolgáltató,
- c) a hitelintézet,
- d) a pénzügyi vállalkozás,
- e) a biztosító,
- f) a befektetési alap és a befektetési alapkezelő, valamint a kollektív befektetési társaság,
- g) a kockázati tőkealap és a kockázati tőkealap-kezelő,
- h) a magánnyugdíjpénztár és az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár,
- i) helyi vállalkozás, amely

- a. üvegházhatású gáz kibocsátási egység vagy az arra vonatkozó származtatott pénzügyi eszköz vonatkozásában azon személy, amely az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételről szóló törvényben meghatározott kötelezettségének teljesítése érdekében vagy azzal összefüggésben kereskedik e pénzügyi eszközre,
- b. származtatott energiaügylet vonatkozásában azon személy, amely a földgázellátásról szóló törvény, illetve a villamos energiáról szóló törvény szerint földgáz- vagy villamosáram-kereskedést végez,
- j) a központi értéktár,
- k) a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmény,
- l) tőzsde,
- m) központi szerződő fél,
- n) minden egyéb olyan vállalkozás, amelyet a székhelye szerinti állam ilyenként ismer el,
- o) minden egyéb olyan személy és szervezet, amelynek fő tevékenysége a befektetési tevékenység, ideértve a különleges célú gazdasági egységet, továbbá
- p) az ún. kiemelt vállalkozás, amely legalább két feltételnek megfelel az alábbiak közül: a legutolsó auditált egyedi számviteli beszámolójában szereplő, a mérleg fordulónapján érvényes MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyammal számított
 - a. mérlegfőösszege legalább 20 millió euró,
 - b. nettó árbevétele legalább 40 millió euró,
 - c. saját tőkéje legalább 2 millió euró,
- q) valamely EGT-állam kormánya,
- r) valamely EGT-állam regionális kormánya,
- s) az ÁKK Zrt. és valamely más EGT-államnak államadósság kezelését végző szervezete,
- t) az MNB, valamely más EGT-állam központi bankja és az Európai Központi Bank,
- u) a Világbank,
- v) a Nemzetközi Valutaalap,
- w) az Európai Beruházási Bank, és
- x) minden egyéb nemzetközi pénzügyi jellegű intézmény, amelyet nemzetközi egyezmény vagy államközi szerződés hozott létre.

Szakmai ügyfél minősítést **kaphat a lakossági ügyfél** is írásbeli kérelmére a meghatározott ügylet vagy pénzügyi eszköz vonatkozásában, ha az alábbi jogszabályi feltételek közül legalább kettőnek megfelel:

- a) a kérelem napját megelőző egy évben negyedévente átlagosan legalább 10, az ügylet végrehajtása napján érvényes MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon számítva, egyenként 40 ezer euró értékű vagy az adott év során összesen 400 ezer euró értékű ügyletet bonyolított le,
- b) pénzügyi eszközökből álló portfóliója és betéeteinek állománya együttesen meghaladja a kérelem benyújtásának napját megelőző napon érvényes MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon számítva az 500 ezer eurót,
- c) legalább 1 éve folyamatosan – vagy a feltételek vizsgálásának időpontját megelőző 5 éven belül legalább 1 éves – munkaviszonnyal vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal rendelkezik és olyan munkakört illetőleg feladatkört tölt be
 - a. befektetési vállalkozásnál,
 - b. árutőzsdei szolgáltatónál,

- c. hitelintézetnél,
- d. pénzügyi vállalkozásnál,
- e. biztosítónál,
- f. befektetési alapkezelőnél,
- g. kollektív befektetési társaságnál,
- h. kockázati tőkealap-kezelőnél,
- i. magánnyugdíjpénztárnál,
- j. önkéntes kölcsönös biztosító pénztárnál,
- k. elszámolóházi tevékenységet végző szervezetnél
- l. központi értéktárnál,
- m. foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézménynél,
- n. központi szerződő félnél, vagy
- o. tőzsdénél,

amely a befektetési vállalkozás és az ügyfél között létrejövő szerződésben szereplő pénzügyi eszközzel és befektetési szolgáltatási tevékenységgel kapcsolatos ismereteket feltételez. A vállalkozás írásban közli az ügyféllel a szakmai ügyfélre és a lakossági ügyfélre vonatkozó szabályok közötti különbséget és annak következményeit, a szerződéshez különálló dokumentumként mellékeli a fenti átminősítési kérelmet, és az ügyfél írásbeli nyilatkozatát a tájékoztatás tudomásul vételéről.

A befektetési vállalkozás **visszavonja** a lakossági ügyfél kérésére megállapított szakmai ügyfél minősítést, ha

- a) az ügyfél a kérelmét írásban visszavonja,
- b) az ügyfél olyan változásról értesíti a befektetési vállalkozást, amely következtében már nem állnak fenn az átminősítést megalapozó feltételek,
- c) a befektetési vállalkozás olyan változásról szerez tudomást, amely következtében már nem állnak fenn az átminősítést megalapozó feltételek.

Ha az ügyfél szakmai ügyfél minősítését a befektetési vállalkozás visszavonta, rá a továbbiakban a lakossági ügyfélre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A szakmai ügyfél számára, annak kifejezett kérésére, vagy – ha a szakmai ügyfélként való minősítést a befektetési vállalkozás kezdeményezi – kifejezett egyetértése alapján a befektetési vállalkozás a **lakossági ügyféllel azonos feltételeket** biztosít. Az erre vonatkozó megállapodást írásba kell foglalni, amelynek tartalmaznia kell

- a) annak rögzítését, hogy az ügyfél szakmai ügyfélnek minősül, és a lakossági ügyfélre irányadó szabályok alkalmazására saját kérésére kerül sor,
- b) azt, hogy a lakossági ügyfélre irányadó szabályok alkalmazása mely pénzügyi eszközre vagy ügyletre terjed ki.

3.2.3.3 Elfogadható partner

Elfogadható partnernek minősül:

- a) a befektetési vállalkozás,
- b) az árutőzsdei szolgáltató,
- c) a hitelintézet,
- d) a pénzügyi vállalkozás,
- e) a biztosító,

- f) a befektetési alap és a befektetési alapkezelő, valamint a kollektív befektetési társaság,
- g) a kockázati tőkealap és a kockázati tőkealap-kezelő,
- h) a magánnyugdíjpénztár és az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár,
- i) a központi értéktár,
- j) a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmény,
- k) tőzsde, továbbá
- l) az ún. kiemelt vállalkozás, amely legalább két feltételnek megfelel az alábbiak közül: a legutolsó auditált egyedi számviteli beszámolójában szereplő, a mérleg fordulónapján érvényes MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyammal számított
 - a. mérlegfőösszege legalább 20 millió euró,
 - b. nettó árbevétele legalább 40 millió euró,
 - c. saját tőkéje legalább 2 millió euró,
- m) valamely EGT-állam kormánya,
- n) valamely EGT-állam kormánya,
- o) az ÁKK Zrt. és valamely más EGT-államnak államadósság kezelését végző szervezete,
- p) az MNB, valamely más EGT-állam központi bankja és az Európai Központi Bank,
- q) a Világbank,
- r) a Nemzetközi Valutaalap,
- s) az Európai Beruházási Bank, és
- t) minden egyéb nemzetközi pénzügyi jellegű intézmény, amelyet nemzetközi egyezmény vagy államközi szerződés hozott létre,
- u) az a vállalkozás, amelyet a székhelye szerinti állam ilyenként elismer.

Az elfogadható partnernek minősülő ügyfél számára, annak kifejezett kérésére, írásbeli megállapodás alapján a vállalkozás a lakossági ügyféllel azonos feltételeket biztosít.

Lehetőség van a minősítés kérelemre történő módosítására. A minősítés tehát változtatható, és minden egyes új ügylettípus vagy pénzügyi eszköz típus esetében szükséges elvégezni, ha ez a korábbiakban nem történt meg.

A minősítésről, és ennek minden további változásáról az ügyfelet természetesen **tájékoztatni** kell.

3.2.3.4 Ügyfél-tájékoztatás a minősítéstől függően

Az ügyfél minősítése a későbbiekben a szerződéses kapcsolat folyamán szinte minden tekintetben differenciálja a befektetési vállalkozás ügyféllel szembeni kötelezettségeit.

Alapvetően részletesebb, az **általános** szabályoknál leírt tájékoztatás szükséges annak az ügyfélnek, aki a szerződés megkötését követően **lakossági ügyfélként**, azaz a szakmai ügyfélnek nem minősülő ügyfélként kerül besorolásra, vagy a már ilyen besorolással rendelkezőnek, ahhoz képest, aki szakmai ügyfélként jár el.

A befektetési vállalkozás ezen túl a lakossági ügyfél kérésére bármely, az összeférhetlenségi politika tartalmára vonatkozó további részletről tájékoztatást ad.

A befektetési vállalkozás a pénzügyi eszközre, illetve az ügylet kockázatára vonatkozó tájékoztatás során – az ügyfél minősítésének, valamint az előzetes tájékozódás során feltártak megfelelő figyelembevételével – kiter többek között

- a) a pénzügyi eszköz kockázatára, ideértve a tőkeáttétel lényegére és hatásaira vonatkozó tájékoztatást és a teljes befektetett összeg esetleges elvesztésének kockázatára vonatkozó felhívást,
- b) a pénzügyi eszköz piaci helyzetére,
- c) a pénzügyi eszköz árának volatilitására, illetve a piac elérésében tapasztalható esetleges korlátokra,
- d) a pénzügyi eszköz szerződéskötés időpontját megelőző időszakra vonatkozó árfolyam-alakulására,
- e) arra a tényre, hogy az adott pénzügyi eszközre vonatkozó tranzakció, pénzügyi kötelezettségvállalás és a további kapcsolódó kötelezettségek – ideértve a feltételes kötelezettségvállalást is – eredményeképpen az ügyfél pótlólagos befizetési kötelezettségre számíthat a pénzügyi eszköz megszerzésének költségén felül,
- f) a pénzügyi eszközzel kapcsolatos letéti követelmény vagy hasonló kötelezettség érvényesülésére,
- g) a garanciát magában foglaló pénzügyi eszköz esetében a garancia természetének részletezésére.

A befektetési vállalkozás a **lakossági ügyfélnek a költségekkel és díjakkal** kapcsolatosan tájékoztatást ad

- a) az ügyfél által viselendő minden költségről, ideértve bármilyen díjat, jutalékot (pénzügyi eszközönként és ügyleteként), hozzájárulást, valamint adót, amelyet a befektetési vállalkozás von le vagy számol el (teljes ár),
- b) az egyes devizák vagy valuták megnevezéséről, az alkalmazott átváltási árfolyamról és az átváltás költségeiről, ha a teljes árat vagy annak egy részét külföldi valutában vagy devizában kell megfizetni,
- c) arról, hogy a szerződésben meghatározott pénzügyi eszközre vonatkozó ügylet kapcsán olyan költség, illetve adófizetési kötelezettség keletkezhet, amely megfizetése nem a befektetési vállalkozáson keresztül történik,
- d) a fizetésre vagy a teljesítés módjára vonatkozó egyéb szabályokról.

Ha a befektetési vállalkozás **elfogadható partner számára** nyújtja a

- a) megbízás felvétele és továbbítása,
- b) megbízás végrehajtása az ügyfél javára,
- c) saját számlás kereskedés

befektetési szolgáltatási tevékenységet és ehhez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatását, nem köteles az ügylettel kapcsolatos általános tájékoztatásra. Ebben az esetben – ha az elfogadható partner kifejezetten eltérően nem nyilatkozik –, rá a szakmai ügyfélre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A befektetési vállalkozás feltételezheti, hogy a **szakmai ügyfél rendelkezik a szükséges tapasztalatokkal és ismeretekkel** az azon befektetési szolgáltatásokkal vagy ügyletekkel, illetve ügylet- vagy terméktípusokkal összefüggő kockázatok megértéséhez, amelyekkel kapcsolatban szakmai ügyfélnek minősül.

Ha a befektetési szolgáltatás **szakmai ügyfélnek nyújtott befektetési tanácsadást** jelent, a befektetési vállalkozás **feltételezheti, hogy az ügyfél pénzügyileg viselni tudja** a befektetési céljainak megfelelő befektetési kockázatokat

3.3 Az ügyfél pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek kezelése

Az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek kezeléséről szóló rendelkezések megerősítik a szigorú szegregációs kötelezettséget. Ennek megfelelően a befektetési vállalkozás az ügyfél tulajdonában lévő vagy őt megillető eszközt **az ügyfél rendelkezése szerinti célra használhatja fel**, a kezelésében lévő, az ügyfelet megillető pénzügyi eszközzel és pénzeszközzel sajátjaként nem rendelkezhet, és biztosítania kell, hogy az ügyfél arról bármikor rendelkezni tudjon.

A befektetési vállalkozás nyilvántartásait és a számlákat úgy vezeti, hogy

- a) azok pontosak legyenek és az ügyfelek eszközei állományáról mindenkor valós képet mutassanak, és
- b) azok alapján bármikor, késedelem nélkül biztosítható legyen az ügyfél eszköze és a befektetési vállalkozás saját eszköze elkülönített kimutatása.

A befektetési vállalkozás olyan **belső szabályokat** alakít ki, amelyek megakadályozzák a jogszerűtlen használatból, a csalásból, a nem megfelelő nyilvántartás-vezetésből vagy gondatlanságból eredő, az ügyfél eszközeinek vagy az ezekkel kapcsolatos jogainak sérelmét.

A befektetési vállalkozás az ügyfelet megillető pénzügyi eszközt főszabály szerint nem használhatja. Ez alól kivétel, ha a pénzügyi eszköz használatához – ideértve a használat pontos célját is – az ügyfél előzetesen írásban hozzájárult. A befektetési vállalkozás ennek keretében olyan nyilvántartást vezet, amely tartalmazza

- a) azon ügyfelek adatait, amelyek rendelkezése alapján a pénzügyi eszköz felhasználásra került, és
- b) az egyes, hozzájárulásukat adó ügyfelek tulajdonában lévő, felhasznált pénzügyi eszközök számát,

annak érdekében, hogy az esetleges veszteségek viselése pontosan meghatározható legyen.

A befektetési munkatársak az ügyfél részére vezetett ügyfélszámla, értékpapírszámla fölött az ügyfél képviselőjeként rendelkezési jogot nem gyakorolhatnak.

3.3.1 Biztosítékokra vonatkozó megállapodás

A befektetési vállalkozás nem köthet olyan **biztosítéki megállapodást**, amelynél a biztosíték esetében egy harmadik fél számára lehetőség nyílhat a biztosítékként megjelenő pénzeszköz vagy pénzügyi eszköz elidegenítésére a biztosítéki megállapodás részét nem képező kötelezettség kiegyenlítése érdekében, kivéve, ha ezt azon harmadik ország joghatóságában alkalmazandó jog írja elő, amelyben az ügyfél pénzeszközeit vagy pénzügyi eszközeit tartják.

A befektetési vállalkozás tájékoztatja az ügyfelet arról, ha az előzőek szerinti biztosítéki megállapodást köteles kötni, és – az ügyféllel kötendő írásos megállapodás részeként – tájékoztatja az ügyfelet a megállapodáshoz kapcsolódó kockázatokról is.

A befektetési vállalkozás írásos elemzéssel igazolja, ha a **tulajdonjog átruházással járó pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodást** érdemes és indokolt kötni vállalkozás ügyféllel. Az írásos elemzésben a befektetési vállalkozás figyelembe veszi, hogy

- a) az ügyféllel szembeni kötelezettség és a tulajdonjog átruházással járó pénzügyi biztosítékok korrelációja gyenge legyen, valamint az ügyfél kötelezettsége tekintetében a nemteljesítés valószínűsége alacsony vagy elhanyagolható legyen;
- b) a tulajdonjog átruházással járó pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásba tartozó pénzeszköz és pénzügyi eszköz értéke jelentősen magasabb (akár korlátlan is) legyen, mint az ügyfél kötelezettsége;
- c) az ügyfélnek a pénzeszközei és pénzügyi eszközei kellően magas arányban legyenek a tulajdonjog átruházással járó pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokba bevonva, függetlenül az egyedi megállapodások számára és körére.

A befektetési vállalkozás a tulajdonjog átruházással járó pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodás megkötése előtt **tájékoztatja** a szakmai ügyfelet és az elfogadható partnert a megállapodás kapcsán felmerülő kockázatokról és a megállapodásnak a pénzeszközre és a pénzügyi eszközre gyakorolt hatásáról.

3.3.2 Az óvadék szabályai befektetési vállalkozások esetén

A Bszt. lehetővé teszi, hogy a befektetési vállalkozás javára az ügyfél az **értékpapíron** kívül **óvadéki jogot** alapítson a befektetési vállalkozás által nyilvántartott **más pénzügyi eszközön** és **ügyfélszámla-követelésen** is, azzal, hogy az óvadék tárgya a fogyasztónak minősülő zálogkötelezett tulajdonába a zálogszerződés megkötését követően kerülő ügyfélszámla-követelés, körülírással meghatározott pénzügyi eszköz is lehet, és az óvadék tárgyából való **közvetlen kielégítési jog** az ilyen óvadéokra is gyakorolható. Ennek során az ügyfélszámla-követelést a kielégítési jog megnyílásának időpontjában fennálló értékén, a pénzügyi eszközt pedig annak nyilvános forgalmi értékén, ennek hiányában az adott időpontban felektől függetlenül meghatározható értékén kell figyelembe venni. Ezt a szabályt kell alkalmazni a hitelintézet befektetési szolgáltatási tevékenysége végzésével vagy kiegészítő szolgáltatása nyújtásával kapcsolatban fizetési számla követelésen alapított óvadék esetére is. A Bszt. tehát – a Ptk. rendelkezéseit kiegészítve – lehetővé teszi, hogy óvadék tárgya a Bszt. szerinti pénzügyi eszköz is lehessen, és a zálogjogosult a közvetlen kielégítés jogával élhet abban az esetben is, ha az óvadék tárgya olyan pénzügyi eszköz, amely nyilvános forgalmi értékkel, vagy az adott időpontban felektől függetlenül meghatározható értékkel nem rendelkezik. Ennek feltétele, hogy a pénzügyi eszköz értékelési módjáról a felek a zálogszerződésben megállapodjanak.

3.3.3 Ügyfélszámokra vonatkozó információk kiadása felszámolás, szanálás esetén

A befektetési vállalkozás a **felügyelet**, a **szanálási feladatkörében eljáró MNB** és a **felszámolóbiztos** megkeresése esetén rendelkezésükre bocsátja a következő **információkat**:

- a) az ügyfelek pénzeszközeinek és pénzügyi eszközeinek egyenlegét,
- b) az ügyfelek letétbe helyezett pénzeszközeinek és pénzügyi eszközeinek letétbe helyezésére vonatkozó információkat, ideértve a letéti számlák adatait és a letétkezelővel kötött megállapodás érdemi elemeit,
- c) kiszervezett feladatok ismertetését és az azokat ellátó harmadik felek adatait,
- d) kapcsolódó eljárásokban részt vevő kulcsfontosságú személyek nevét, ideértve az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelmével kapcsolatos feladatokat ellátó személy nevét is,
- e) az ügyfelek pénzeszközhöz és pénzügyi eszközhöz kapcsolódó tulajdonjogának megállapítása szempontjából releváns megállapodásokat.

3.3.4 Az ügyéleszközök harmadik személy általi őrzése

A befektetési vállalkozás **az ügyfél pénzügyi eszközeinek letéti őrzésére** – a fenti kötelezettségek betartása mellett – a tőle elvárható gondossággal kiválasztott **harmadik személlyel megállapodást köthet**, azonban a letéti őrzésbe vevőnek – illetve annak a további személynek, akit a harmadik személy igénybe vesz – ebben az esetben szigorú szabályoknak kell megfelelnie. Szükséges feltétel az, hogy a letéteményes egy felügyelet prudenciális felügyelete alatt álljon, és minden olyan feltételnek megfeleljen, amelyet a törvény a befektetési vállalkozás számára előír. E feltételek teljesítése alól kizárólag az mentesíti a befektetési vállalkozást, ha az adott pénzügyi eszköz vagy befektetési szolgáltatás jellege ezt elengedhetetlenné teszi, illetve, ha a szakmai ügyfél kifejezetten kérte az adott letéti őrzést végző igénybevételét a letéti őrzésre. A befektetési vállalkozásnak a fenti követelmények betartását abban az esetben is biztosítani kell, ha az ügyfél pénzügyi eszközeinek kezelésére, illetve letéti őrzésére kiválasztott harmadik személy egy további harmadik személlyel köt megállapodást e feladatok végzésére.

A befektetési vállalkozás a **kiválasztott személyt**, valamint a pénzügyi eszközök letéti őrzésére általa alkalmazott megoldásokat a tőle elvárható gondossággal rendszeresen, de legalább évente **felülvizsgálja** és az erről készült jelentést legkésőbb a tárgyhót követő hónap 15. napjáig megküldi a felügyeletnek

A befektetési vállalkozás a befektetési szolgáltatási tevékenysége vagy kiegészítő szolgáltatása keretében megkötött megállapodás alapján átvett vagy az ügyfél megbízásának teljesítését követően a befektetési vállalkozás kezelésébe kerülő, az **ügyfél tulajdonában lévő vagy őt megillető pénzeszközt** az átvételt követően haladéktalanul köteles központi banknál, hitelintézetnél, harmadik országban hitelintézeti tevékenység végzésére jogosító tevékenységi engedéllyel rendelkező hitelintézetnél, vagy minősített pénzügyi alaponál elhelyezni. Ha az ügyfél pénzeszközét nem központi bankban helyezi el, akkor a közreműködő intézményt a tőle elvárható gondossággal választja ki és legalább évente felülvizsgálja a pénzeszközök kezelésére vonatkozó előírások betartását.

A fenti **minősített pénzügyi alap** olyan, a Kbtv.-ben meghatározott ÁÉKBV, amely a székhelye szerinti tagállam hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatósága által engedélyezett, és e hatóság felügyelete alatt áll, valamint

- a) a befektetési tevékenységének elsődleges célja, hogy a nettó eszközérték ne csökkenjen a befektetés értéke alá,
- b) a befektetési tevékenysége elsődleges céljának elérése érdekében kizárólag 397 napnál nem hosszabb futamidejű vagy hátralévő futamidejű magas minőségű pénzügyi eszközökbe fektethet be vagy az ilyen futamidőnek megfelelő, rendszeresen kiigazított hozammal és 60 napos átlagos súlyozott futamidővel rendelkező magas minőségű pénzügyi eszközökbe fektethet be,
- c) az előző pontban foglalt elsődleges befektetési célja hitelintézeti letétekbe történő kiegészítő jellegű befektetésekkel is megvalósítható,
- d) az ÁÉKBV által kibocsátott kollektív befektetési értékpapír (befektetési jegy) visszaváltása esetén a pénzügyi teljesítés a visszaváltás napján vagy az azt követő napon megtörténik.

A **pénzpiaci eszköz** ebből a szempontból akkor tekinthető **magas minőségűnek**, ha az ÁÉKBV-alapkezelő a pénzpiaci eszköz hitelminőségéről olyan dokumentált, saját értékelést végez, amelyre alapozva az adott pénzpiaci eszközt magas minőségűnek minősíti. Amennyiben az ESMA által nyilvántartásba vett és felügyelt, egy vagy több hitelminősítő intézet minősítette a pénzpiaci eszközt, az ÁÉKBV-alapkezelő saját belső értékelésének figyelemmel kell lennie többek között az ilyen hitelminősítésekre is.

A vállalkozás az ügyfél pénzeszközét akkor helyezheti el **minősített pénzpiaci alapban**, ha ehhez az **ügyfél kifejezetten, írásban hozzájárul**. A hozzájárulás megadása előtt a vállalkozásnak tájékoztatnia kell az ügyfelet arról, hogy a minősített pénzpiaci alapnál elhelyezett pénzeszközöket nem az ügyféleszközök védelmére a törvényben meghatározott követelményeknek megfelelően tartják. Ha a vállalkozás az ügyfelek pénzeszközeit a vállalkozással egy csoporthoz tartozó hitelintézetnél vagy pénzpiaci alapnál helyezi el, az ilyen pénzeszközök nem haladhatják meg az összes pénzeszköz 20 %-át. A befektetési vállalkozás akkor lépheti túl a 20 %-os korlátot, ha bizonyítja, hogy a 20 %-os követelmény – tekintettel üzleti tevékenységének jellegére, nagyságrendjére és összetettségére, valamint a csoporthoz tartozó hitelintézet, bank vagy pénzpiaci alap által kínált biztonságra is, beleértve minden esetben, ha a befektetési vállalkozás által tartott ügyféleszközök egyenlege alacsony – aránytalan. A befektetési vállalkozás rendszeresen, de legalább évente felülvizsgálja az ily módon elvégzett értékelést, és az első értékelésről, valamint a felülvizsgált értékelésekről értesíti a felügyeletet.

A befektetési vállalkozás olyan **belső szabályokat** köteles kialakítani, amelyek megakadályozzák a jogszerűtlen használatból, a nem megfelelő nyilvántartás-vezetésből vagy gondatlanságból eredő, az ügyfél pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek vagy az ezekkel kapcsolatos jogainak sérelmét.

3.4 Szerződések és megbízások nyilvántartása

A befektetési vállalkozás **egységes, folyamatos és időrendi nyilvántartást** vezet az általa nyújtott összes szolgáltatásról olyan **adathordozón**, amely teljesíti a következő feltételeket:

- a) az MNB közvetlen hozzáféréssel rendelkezik az adatokhoz, és minden egyes portfólióügylet-feldolgozás legfontosabb szakaszát vissza tudja keresni,
- b) minden javítás vagy módosítás könnyen vizsgálható,
- c) a nyilvántartások nem manipulálhatók vagy módosíthatók,
- d) amennyiben az adatok elemzése az adatok mennyisége vagy jellege miatt könnyen nem valósítható meg, azokat informatikai vagy egyéb módon feldolgozták, továbbá
- e) a vállalkozás megoldásai az alkalmazott technológiától függetlenül megfelelnek a nyilvántartási követelményeknek.

A befektetési tevékenységének jellegétől függően a vállalkozás **megőrzi** legalább a jogszabályban azonosított adatokat, megőrzi továbbá az alkalmazott politikái és eljárásai adatait. Az MNB előírhatja a befektetési vállalkozás számára egyéb adatok nyilvántartását.

A befektetési vállalkozás az összes, ügyféltől kapott eredeti megbízást és minden kereskedésre irányuló eredeti döntést köteles azonnal **rögzíteni**.

A nyilvántartást a befektetési vállalkozás úgy vezeti, hogy alkalmas legyen annak megállapítására, hogy **az adott megbízást az ügyfél javára vagy saját számlára teljesítették**. Az ügyfelek által keretszerződés alapján adott megbízásokról vezetett nyilvántartási kötelezettség teljesítése érdekében a befektetési vállalkozás az ügyféltől kérheti az ügyfél azonosítására szolgáló adatokat.

A telefonbeszélgetések és az elektronikus kommunikáció és nyilvántartása

A befektetési vállalkozásnak hatékony, írásban meghatározott nyilvántartást kell kidolgoznia, fenntartania és végrehajtania **a telefonbeszélgetések és az elektronikus kommunikáció nyilvántartására**. A nyilvántartásnak olyannak kell lennie, amely illik a vállalkozás méretéhez és felépítéséhez, valamint az üzletmenet jellegéhez, hatóköréhez és összetettségéhez. E **politikának** a következőket kell tartalmaznia:

- a) a telefonbeszélgetések és az elektronikus kommunikáció azonosítása, ideértve nyilvántartási kötelezettség tárgyát képező jelentős belső telefonbeszélgetéseket és elektronikus kommunikációt; továbbá
- b) azoknak az eljárásoknak és meghozandó intézkedéseknek a leírását, amelyek biztosítják a vállalkozás megfelelőségét, amennyiben rendkívüli események merülnek fel és a vállalkozás nem képes a beszélgetések vagy a kommunikáció rögzítésére a vállalkozás által kiadott, elfogadott vagy megengedett készülékekkel. Az ilyen rendkívüli eseményekről szóló bizonyítékot meg kell őrizni és a felügyelet számára elérhetővé kell tenni.

A befektetési vállalkozás köteles biztosítani, hogy a nyilvántartási kötelezettségeknek történő megfelelés érdekében alkalmazott megoldásai technológiásemlegesek legyenek. A vállalkozás időszakonként köteles értékelni a politikáinak és eljárásainak hatékonyságát. Új kommunikációs eszköz elfogadása vagy engedélyezése esetén alternatív vagy kiegészítő intézkedéseket is el kell fogadni.

A befektetési vállalkozásnak minden észszerűen szükséges lépést meg kell tennie az **alkalmazottai vagy közvetítői által** – a befektetési vállalkozás által rendelkezésükre bocsátott vagy használatra jóváhagyott vagy engedélyezett berendezéseken keresztül – **lebonyolított releváns telefonbeszélgetések és (kimenő vagy bejövő) elektronikus üzenetváltások rögzítésére**. A befektetési vállalkozás köteles megtenni minden észszerű lépést annak elkerülésére, hogy alkalmazottai vagy közvetítői a releváns telefonbeszélgetéseket és elektronikus üzenetváltásokat olyan, magántulajdonban lévő berendezéseken keresztül bonyolítsák le, amelyekről a befektetési vállalkozás az általuk közvetített tartalmat nem tudja rögzíteni vagy lemásolni. A befektetési vállalkozásnak nyilvántartást kell vezetnie azokról, akik a vállalkozás tulajdonát képező vagy a vállalkozás által jóváhagyott, saját tulajdonú készülékekkel rendelkeznek.

A befektetési vállalkozás **oktatja** és képezi munkavállalóit a telefonbeszélgetések és elektronikus üzenetváltások rögzítése érdekében előírt követelményekhez kapcsolódó eljárásokra.

A befektetési szolgáltatások, valamint az új és meglévő ügyfelek megbízásainak fogadásához, továbbításához és végrehajtásához kapcsolódó tevékenységek megkezdése előtt a befektetési

vállalkozás a befektetési szolgáltatás nyújtása során használt nyelv(ek)en a következőkről **tájékoztatja az ügyfelet:**

- a) a beszélgetések és a kommunikáció rögzítésre kerül; továbbá
- b) az ügyféllel folytatott beszélgetések és kommunikáció rögzített változatának másolata kérésre rendelkezésre bocsátható 5 éves időszakra vonatkozóan, illetve a felügyelet kérésére maximum 7éves időszakra vonatkozóan.

A befektetési vállalkozás az ügyféllel folytatott **jelentős beszélgetések lényeges információit tartós adathordozón rögzíti.**

A befektetési vállalkozás **tájékoztatja** új és meglévő ügyfeleit, hogy azon, a befektetési vállalkozás és az ügyfelei közötti, telefonon történő üzenetváltások, illetve beszélgetések, amelyek valamilyen tranzakciót eredményeznek vagy eredményezhetnek, rögzítésre kerülnek. A tájékoztatás magában foglalja legalább a következő információkat:

- a) a megbeszélés napja és időpontja;
- b) a megbeszélés helyszíne;
- c) a résztvevők személye;
- d) a megbeszélés kezdeményezője; továbbá
- e) a megbízás fontos adatai, ideértve az árat, a volument, a megbízás típusát, valamint az átadás vagy a végrehajtás előírt időpontját.

Ez a tájékoztatás közölhető egy alkalommal, a befektetési szolgáltatások új vagy meglévő ügyfeleknek történő nyújtását megelőzően. Olyan ügyfél részére, akit előzőleg nem tájékoztattak a telefonon történő üzenetváltások és beszélgetések rögzítéséről, a befektetési vállalkozás nem végezhet telefonon keresztül befektetési szolgáltatási tevékenységet és nem nyújthat telefonon keresztül kiegészítő szolgáltatást, amennyiben a befektetési szolgáltatási tevékenységek vagy kiegészítő szolgáltatások megbízások fogadásához, továbbításához vagy végrehajtásához kapcsolódnak.

A nyilvántartás részeként rögzíteni kell legalább azokat a telefonbeszélgetéseket és elektronikus üzenetváltásokat, amelyek a saját számlás kereskedésben megkötött ügyleteket, valamint a megbízások felvételével, továbbításával és végrehajtásával kapcsolatos megbízási szolgáltatásokat érintik. Az ilyen telefonbeszélgetések és elektronikus üzenetváltások közé tartoznak azok is, amelyek célja az ügyletek kötése saját számlás kereskedés keretében, valamint a megbízások felvételével, továbbításával és végrehajtásával kapcsolatos megbízási szolgáltatások nyújtása, még az olyan beszélgetések és üzenetváltások esetében is, amelyek nem vezetnek a szóban forgó ügyletek megkötéséhez vagy megbízáshoz.

3.4.1 A nyilvántartás vezetése és ellenőrzése

A nyilvántartásokat olyan **tartós adathordozón** kell tárolni, amely lehetővé teszi visszakeresésüket vagy másolásukat, és olyan formátumban kell azokat megőrizni, amely nem teszi lehetővé az eredeti nyilvántartás módosítását vagy törlését. A nyilvántartásokat oly módon kell adathordozón tárolni, hogy kérésre könnyen elérhetőek legyenek és az ügyfelek rendelkezésére álljanak.

A vállalkozások biztosítani kötelesek a telefonbeszélgetések és az elektronikus kommunikáció nyilvántartásainak minőségét, helytállóságát és teljességét.

A befektetési vállalkozás, a rögzítési és nyilvántartási kötelezettség teljesítésének ellenőrzésére **időszakosan ellenőrzi** az rögzítendő ügyletek és megbízások rögzített adatait, ideértve a kapcsolódó beszélgetéseket. A nyomon követés kockázatalapú és arányos.

Az ügyfél egyéb úton is adhat megbízást, e közlésnek azonban tartós adathordozón rögzített formában, azaz pl. levélben, faxon vagy e-mailben kell történnie, vagy a személyes találkozókon elhangzott megbízások esetében azt dokumentálni kell. Így az ügyféllel folytatott releváns személyes beszélgetések tartalma írásos jegyzőkönyvek vagy feljegyzések formájában rögzíthető. Az így közölt megbízások a telefonon közölt megbízásokkal egyenértékűnek minősülnek.

3.4.2 Az adatok megőrzése

A befektetési vállalkozás a nyilvántartásban szereplő adatokat 5 évig – illetve amennyiben azt a felügyelet előírja, legfeljebb 7 évig – **megőrzi**, és a megőrzött felvételeket az érintett ügyfeleknek kérésre átadja. A nyilvántartás megőrzési időtartama a nyilvántartás keletkezésének dátumakor kezdődik.

3.5 Megbízás felvétele és végrehajtása

3.5.1 Az ügyfelek megbízásainak kezelése és az allokáció

3.5.1.1 Általános elvárások

Az a befektetési vállalkozás, amely a „**megbízás végrehajtása az ügyfél javára**” befektetési szolgáltatási tevékenységet végez, az ügyfél által adott megbízás végrehajtása során

- a) azonnal és pontosan rögzíti és allokálja a végrehajtott megbízást,
- b) az egyébként összehasonlítható megbízásokat a megbízás felvételének sorrendjében és azonnal végrehajtja, és
- c) haladéktalanul tájékoztatja a lakossági ügyfelet, ha a megbízás végrehajtását akadályozó körülményről szerez tudomást.

Kivétel az azonnali végrehajtási kötelezettség alól, ha

- a) az ügyfél által adott megbízás limitáras megbízás,
- b) az aktuális piaci feltételek között a megbízást nem lehet végrehajtani, vagy
- c) azzal az ügyfél érdekei sérülnének.

Ha a befektetési vállalkozás az ügyfél **limitáras megbízását** nem hajtotta végre, és a megbízás szabályozott piacra bevezetett részvényre vonatkozik, akkor ezt a limitáras megbízást haladéktalanul köteles nyilvánosságra hozni, hogy az más piaci szereplők számára könnyen hozzáférhető legyen, elősegítve ezzel a megbízás lehető leghamarabb történő végrehajtását a megbízások azonnali, tisztességes és gyors teljesítése érdekében. Így az általános piaci feltételek mellett azonnal nem teljesített, a szabályozott piacra vagy kereskedési helyszínre bevezetett részvényekre vonatkozó limitáras megbízások akkor tekintendők a többi piaci résztvevő számára elérhetőnek, ha a befektetési vállalkozás a megbízást a szabályozott piacra vagy MTF-re nyújtotta be végrehajtásra, vagy a megbízást a tagállamok egyikében található adatszolgáltató tette közzé, és könnyen végrehajtható, amint a piaci feltételek lehetővé teszik. A szabályozott piacokat és az MTF-eket a vállalkozás befektetési politikájának megfelelően előnyben kell részesíteni a lehető leghamarabbi végrehajtásra, a piaci feltételektől függően.

Nem kell nyilvánosságra hozni a megbízást, ha az ügyfél kifejezetten eltérő utasítást adott, vagy ha az ügyfél által adott megbízás az adott kereskedési helyszínen a szokásos piaci nagyságrendhez képest nagyobb limitáras megbízás.

A befektetési vállalkozás a **megbízások végrehajtásakor** köteles

- a) biztosítani a teljesített megbízások haladéktalan és pontos rögzítését és allokálását;
- b) az egyébként összehasonlítható megbízásokat sorrendben és azonnal végrehajtani, kivéve, ha a megbízás jellege vagy az érvényes piaci feltételek miatt ez kivitelezhetetlen, vagy az ügyfél érdekei másképp kívánják;
- c) a megbízás megfelelő végrehajtásával kapcsolatban felmerülő lényeges nehézség észlelésekor azonnal tájékoztatni az ügyfelét.

Ha a befektetési vállalkozás felelős a végrehajtott megbízás teljesítésének felügyeletéért vagy lebonyolításáért, minden ésszerű lépést meg kell tennie annak érdekében, hogy a végrehajtott megbízás teljesítése során kapott, **az ügyfél tulajdonát képező pénzügyi eszköz vagy pénzeszköz azonnal és hiánytalanul az adott ügyfél számlájára kerüljön.**

A befektetési vállalkozás nem használhatja jogszerűtlenül a függőben lévő megbízásra vonatkozó információkat, és minden ésszerű lépést meg kell tennie, hogy megakadályozza az érintett személyeket az ilyen információ jogszerűtlen használatában.

3.5.1.2 A megbízások összevonása és allokációja

A befektetési vállalkozás csak abban az esetben hajthat **végre megbízást vagy a saját számlára történő ügyletet más megbízással összevontan**, ha a következő feltételek teljesülnek:

- a) a megbízások és ügyletek összevonása összességében valószínűleg nem fog azon ügyfelek hátrányával járni, akiknek megbízásait össze kívánják vonni;
- b) a befektetési vállalkozás minden ilyen ügyfelet tájékoztatott arról, hogy az összevonás egyes megbízások tekintetében hátránnyal járhat;
- c) létrehozza és hatékonyan végrehajtja az ilyen megbízások és ügyletek tisztességes allokációjára szolgáló, pontosan megfogalmazott megbízás-allokációs politikát, amelyben szerepel, hogy a megbízások nagyságrendje és ára miként határozza meg az allokációkat és a részleges végrehajtások kezelését.

Ha a befektetési vállalkozás **összevon egy megbízást egy vagy több másik megbízással**, és az összevont megbízás **csak részben teljesül**, az érintett forgalmat megbízás-allokációs politikájával összhangban kell allokálnia.

3.5.1.2.1 A saját számlás ügyletek összevonása és allokációja

Ha a befektetési vállalkozás **saját számlás ügyleteket egy vagy több megbízással von össze**, az érintett ügyleteket nem allokálhatja az ügyfeleket károsító módon.

Amennyiben a befektetési vállalkozás a megbízást összevonja saját számlás ügyletével, és az összevont megbízás **csak részben teljesül**, az érintett forgalmat elsősorban az ügyfél számára kell allokálnia.

Amennyiben a befektetési vállalkozás alapos okokkal alátámasztja, hogy az összevonás nélkül nem tudta volna ilyen kedvező feltételekkel – vagy egyáltalán – végrehajtani a megbízást, a megbízás-allokációs politikájának megfelelően a saját számlás ügylet arányosan allokálható.

A **megbízás-allokációs politika** részeként a befektetési vállalkozás olyan eljárásokat köteles bevezetni, amelyek biztosítják, hogy a megbízásokkal összevontan végrehajtott saját számlás ügyleteket nem allokálják az ügyfelet károsító módon.

3.5.2 A megbízás ügyfél számára legkedvezőbb végrehajtása

3.5.2.1 Fogalmak

A legkedvezőbb végrehajtás szabályzásával kapcsolatban is alkalmazunk speciális fogalmakat. Ezek:

- a) **Végrehajtási helyszín:** szabályozott piac, MTF, OTF, rendszeres internalizáló, árjegyző, a likviditás egyéb biztosítója vagy harmadik országbeli olyan jogalany, amely az előbb felsorolt intézmények valamelyikéhez hasonló funkciót lát el.
- b) **Lényeges változás:** olyan jelentős esemény, amely kihatással lehet a legjobb végrehajtás tényezőire, így a költségre, az árra, a gyorsaságra, a végrehajtás és a teljesítés valószínűségére, a megbízás méretére és jellegére vagy a megbízás végrehajtásához kapcsolódó bármely más szempontra.

3.5.2.2 A legkedvezőbb végrehajtás feltételei

A befektetési vállalkozás úgy köteles az ügyfél megbízását végrehajtani, hogy az **az ügyfél számára a lehető legkedvezőbb** legyen. Ez az ún. „**legkedvezőbb végrehajtás elve**”. Ennek megítéléséhez a vállalkozás a következő szempontokat vizsgálja:

- a) a megbízás tárgyát képező pénzügyi eszköz árát (nettó ár),
- b) a megbízás költségét,
- c) a megbízás végrehajtásának időigényét,
- d) a megbízás végrehajthatóságának és teljesítésének valószínűségét, és
- e) a megbízás nagyságrendjét,
- f) a megbízás jellegét vagy bármely más, a megbízás végrehajtása szempontjából releváns megfontolást.

A fenti tényezők fontosságának meghatározásánál a befektetési vállalkozás a következő **szempontokat** vizsgálja:

- a) az ügyfél tulajdonságai, minősítése,
- b) a megbízás jellemzői,
- c) a pénzügyi eszköz jellemzői,
- d) azon végrehajtási helyszínek jellemzői, ahová a megbízás továbbítható.

A befektetési vállalkozás akkor tesz eleget annak a kötelezettségének, hogy az ügyfél számára a lehető legjobb eredmény elérésére érdekében minden elégséges lépést megtegyen, ha az **ügyfélnek** a megbízásra vagy a megbízás meghatározott elemére vonatkozó konkrét **utasításaival** összhangban hajtja végre a megbízást vagy a megbízás meghatározott elemét. Ha a befektetési vállalkozás a megbízás teljesítése során irányadó szempontra az ügyféltől határozott utasítást kapott, a megbízást ezen utasításnak megfelelően kell végrehajtania. A vállalkozás egyébként is akkor tesz eleget az ügyfél számára a lehető legjobb eredmény

elérésére érdekében minden elégséges lépés megtételére vonatkozó kötelezettségének, ha az ügyfélnek a megbízásra vagy a megbízás meghatározott elemére vonatkozó konkrét utasításaival összhangban hajtja azt végre.

A befektetési vállalkozás **jutalékai összetételével vagy kiszabásával nem tehet méltánytalan különbséget a végrehajtási helyszínek között**, továbbá nem fogadhat el semmilyen díjazást, kedvezményt vagy nem pénzbeli előnyt annak ellentételezéséül, hogy az ügyfél megbízásait egy meghatározott végrehajtási helyszínre irányítja.

Személyre szabott termékeket is magában foglaló, tőzsdén kívüli termékek kereskedésével kapcsolatos megbízások teljesítése vagy az azokkal való kereskedésre irányuló döntés során a befektetési vállalkozás a termék árának meghatározáskor használt információk begyűjtésével, és amennyiben lehetséges, azonos vagy hasonló termékek összehasonlításával ellenőrzi az ügyfélnek ajánlott ár méltányosságát.

Ha a befektetési vállalkozás **lakossági ügyfél megbízását** hajtja végre, akkor minden, az ügyfelet terhelő költséget figyelembe kell vennie a legkedvezőbb végrehajtási lehetőség megállapításakor. Ha a megbízás több, a végrehajtási politikában felsorolt végrehajtási helyszínen is teljesíthető, a befektetési vállalkozás az összehasonlításban figyelembe kell, hogy vegye az egyes végrehajtási helyszínekhez kapcsolódó saját jutalékait és egyéb, a végrehajtással összefüggő költségeit.

A lakossági ügyfelek számára végrehajtott megbízások esetén a vállalkozás átadja ügyfélnek a politika összefoglalóját, az ügyfelek számára felmerülő összköltségre koncentrálva, amely összefoglaló linket biztosít a végrehajtás minőségéről a közzétett legfrissebb adatokhoz a végrehajtási politikában szereplő egyes végrehajtási helyszínekre.

3.5.2.3 A végrehajtási politika

A befektetési vállalkozás a megbízás ügyfél számára következetesen legkedvezőbb végrehajtása érdekében követendő szabályokról **szabályzatot**, ún. **végrehajtási politikát** készít.

A végrehajtási politika **eszköztípusonként** azonosítja azokat a szervezeteket, amelyeknél a befektetési vállalkozás megbízásokat helyez el, és azokat, amelyeknek megbízásokat továbbít végrehajtásra. Az így azonosított szervezeteknek olyan **végrehajtási mechanizmusokkal** kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik a megbízás továbbítása esetén is a legjobb végrehajtás kötelezettségének teljesítését.

A végrehajtási politika **valamennyi pénzügyi eszközre** tartalmazza azokat a kereskedési helyszíneket, ahol a vállalkozás végrehajtja a megbízásokat, valamint azokat a tényezőket, amelyek befolyásolják a helyszín megválasztását, és tartalmazza legalább azokat a helyszíneket, amelyeken következetesen a lehető legjobb eredmény érhető el.

3.5.2.4 Tájékoztatás a befektetési politikáról

A vállalkozás a szolgáltatás elvégzése előtt kellő időben – tartós adathordozón vagy weboldal segítségével – köteles **tájékoztatni** ügyfeleit a végrehajtási politikájáról, a pénzügyi eszköz osztályától és a nyújtott szolgáltatás típusától függő egyedi igényekre szabott módon. Ennek

során világosan és kellően részletesen, az ügyfelek által könnyen értelmezhető módon ismerteti, hogyan fogja végrehajtani ügyfelei megbízásait. A végrehajtási politikáról szóló tájékoztatás tartalmazza

- a) annak magyarázatát, hogy a befektetési vállalkozás az árak, a költségeknek, a gyorsaságnak, a végrehajtás és a teljesítés valószínűségének, a nagyságrendnek vagy bármely más, a megbízás végrehajtása szempontjából jelentős tényezőknek milyen fontosságot tulajdonít;
- b) azoknak a végrehajtási helyszíneknek a jegyzékét, amelyeket a befektetési vállalkozás használ;
- c) a végrehajtási helyszín kiválasztásához használt tényezők listáját,
- d) azt, hogy az ár, a költségek, a gyorsaság, a végrehajtás valószínűsége és minden egyéb kapcsolódó tényező miként képezi azoknak az intézkedéseknek a részét, amelyekkel elérhető a lehető legjobb eredmény az ügyfél számára;
- e) adott esetben tájékoztatást arról, hogy a vállalkozás kereskedési helyszínén kívül hajt végre megbízásokat, és ennek következményei, pl. az ebből származó partnerkockázat, és az ügyfél kérésére kiegészítő tájékoztatás e végrehajtási módról;
- f) egyértelmű és világos figyelmeztetést arról, hogy az ügyféltől származó utasítások a megbízásoknak az utasításokkal összefüggő elemei tekintetében megakadályozhatják a vállalkozást a lehető legjobb eredmény elérésében a végrehajtási politikában megtervezett és kialakított lépések megtételében;
- g) a végrehajtási helyszínek kiválasztási folyamatát, az alkalmazott végrehajtási stratégiákat, a megvalósult végrehajtás minőségének elemzésére használt eljárásokat és folyamatokat, valamint annak összefoglalását, hogy miként követi nyomon és miként ellenőrzi a vállalkozás, hogy megvalósult-e a lehető legjobb eredmények elérése.

Amennyiben a befektetési vállalkozás a végrehajtási helyszíntől függően **különböző díjakat** alkalmaz, kellő részletességgel ki kell fejtenie ezt annak érdekében, hogy az ügyfél kiválaszthassa a végrehajtási helyszínt.

Amennyiben a befektetési vállalkozás végrehajtási helyszín kiválasztására kéri fel ügyfeleit, tisztességes, egyértelmű és nem félrevezető tájékoztatást kell adnia annak megelőzésére, hogy az ügyfél kizárólag a vállalkozás által alkalmazott árpolitika alapján válasszon ki egy végrehajtási helyet egy másikkal szemben.

A befektetési vállalkozás kizárólag az **ösztönzőkre** vonatkozó szabályok szerint fogadhat el harmadik felektől pénzt, és tájékoztatnia kell az ügyfeleket azokról az ösztönzőkről, amelyeket a végrehajtási helyektől kaphat. A tájékoztatásban meg kell jelölni a vállalkozás által az ügyletben részt vevő felekre terhelt díjakat, és ahol a díjak az ügyféltől függően változnak, a tájékoztatásban meg kell jelölni a maximális vagy lehetséges díjakat.

Lehetséges, hogy az ügyfél **további információt** kér a végrehajtási politikával kapcsolatban, illetve annak módosítását javasolja. Az ilyen észszerű és arányos kérelem esetén a befektetési vállalkozás észszerű időn belül köteles egyértelmű választ adni.

A befektetési vállalkozás megfelelően köteles **tájékoztatni** az ügyfeleket a végrehajtásra kiválasztott szervezetekről, különösen, ha más vállalkozást választ ki a megbízások végrehajtásához kapcsolódó szolgáltatások nyújtására. A pénzügyi eszközök egyes osztályai

vonatkozásában éves szinten összegzi és közzéteszi azt az 5 legjelentősebb kereskedelmi volumenű befektetési vállalkozást, amelyekhez a megelőző évben megbízásokat továbbított (helyezett el), valamint tájékoztatást ad a végrehajtás minőségéről.

Az ügyfél kellően indokolt kérésére a befektetési vállalkozás köteles tájékoztatást nyújtani az ügyfelei számára azokról a szervezetekről, amelyek a továbbított vagy elhelyezett megbízásokat végrehajtják.

A befektetési vállalkozásnak be kell szereznie az **ügyfél előzetes egyetértését** a végrehajtási politikához.

Ha a végrehajtási politika szerint a megbízást **kereskedési helyszínen kívül** is végre lehet hajtani, a befektetési vállalkozásnak tájékoztatnia kell erről az ügyfelet. Ha pedig a vállalkozás az ügyfél megbízását kereskedési helyszínen kívül hajtja végre, előzetesen be kell szereznie ehhez az ügyfél kifejezett hozzájárulását akár általános formában, akár az egyes ügyletekre.

3.5.2.5 Egyéb, a legjobb végrehajtáshoz kapcsolódó tájékoztatások és intézkedések

A vállalkozás a megbízás **végrehajtását követően** tájékoztatja az ügyfelet a végrehajtás helyszínéről, és **rendszeres időközönkénti jelentésben** részletezi az egyes pénzügyi eszközökre vonatkozóan az árat, a végrehajtás gyorsaságát és valószínűségét. Az ügyfél kérésére a befektetési vállalkozás a végrehajtási politika alkalmazásának bemutatásával köteles igazolni, hogy az ügyfél megbízását a végrehajtási politikában foglaltaknak megfelelően hajtotta végre.

A befektetési vállalkozás legalább évente, illetve minden olyan lényeges változás bekövetkezésekor, amelyek hátrányosan befolyásolják a vállalkozást abban, hogy továbbra is a lehető legjobb eredményeket érje el ügyfelei számára, felülvizsgálja a politikát és az intézkedéseket, és a megbízás-végrehajtási mechanizmusait. A vállalkozás ennek során értékeli, hogy bekövetkezett-e lényeges változás, és fontolóra veszi az átfogó legjobb végrehajtási követelmény teljesítése érdekében legtöbbször használt végrehajtási helyszínek vagy szervezetek megváltoztatását.

Az a befektetési vállalkozás, amely megbízásokat hajt végre, minden **eszközosztály tekintetében éves alapon összesíti és közzéteszi** a kereskedési volumen szerinti első 5 kereskedési helyszínt azok közül, amelyeken az előző évben megbízásokat végrehajtott, adatokat szolgáltatva egyúttal a végrehajtás minőségéről is. Figyelemmel kíséri továbbá a végrehajtási politika hatékonyságát annak érdekében, hogy az esetleges hiányosságokat azonosítsa, és adott esetben orvosolja. Rendszeresen értékeli, hogy a végrehajtási politikában foglalt végrehajtási helyszínek a legjobb eredményt biztosítják-e az ügyfél számára, illetve, hogy meg kell-e változtatnia a megbízások végrehajtására vonatkozó szabályait, tekintetbe véve többek között a közzétett tájékoztatásait is.

A befektetési vállalkozás **értesíti** azon ügyfeleit a megbízások végrehajtására vonatkozó szabályai vagy **végrehajtási politikája bármely lényeges változásáról**, akikkel az adott időpontban ügyfélkapcsolatban áll. Minden eszközosztályra éves alapon összesíti és közzéteszi a kereskedési volumen szerinti első 5, általa alkalmazott kereskedési helyszínt, továbbá rendszeresen értékeli a végrehajtási politikája szerinti végrehajtási helyszínek eredményeit, és

értesíti mindenkori ügyfeleit a megbízások végrehajtására vonatkozó szabályai vagy végrehajtási politikája lényeges változásáról.

3.5.3 A halasztott pénzügyi teljesítés

A befektetési vállalkozás befektetési szolgáltatási tevékenysége során az ügyféllel **halasztott pénzügyi teljesítésben állapodhat meg.**

A halasztott pénzügyi teljesítés lehetőségének biztosítására akkor van mód, ha

- a) az ügyletben a vállalkozás „megbízás végrehajtása az ügyfél javára” tevékenység végzésére jogosító engedély alapján jár el,
- b) értékpapír forgalomba hozatala során a befektetési vállalkozás az adott értékpapírt jegyző meghatalmazása alapján jár el, vagy
- c) értékpapír forgalomba hozatala során a befektetési vállalkozás lebonyolítóként vesz részt.

Az értékpapír forgalomba hozatal esetén nyújtott halasztott pénzügyi teljesítés során a befektetési vállalkozás az ügyfelet terhelő fizetési kötelezettséget elkülönített letéti számla javára teljesíti.

A befektetési vállalkozás a halasztott pénzügyi teljesítésre vonatkozó szabályokról tájékoztatja az ügyfelet.

A halasztott pénzügyi teljesítésre a befektetési hitelezésre vonatkozó szabályokat (lásd 3.7. pontot) kell megfelelően alkalmazni, azzal, hogy a halasztott pénzügyi teljesítés időtartama nem lehet hosszabb, mint az ügyfél fizetési kötelezettsége **esedékességétől számított 15 nap.**

3.5.4 A megbízás végrehajtását követő tájékoztatás

Nem csak a szerződéskötést vagy a megbízás végrehajtását megelőzően szükséges a pontos ismeret az ügyfél számára, hanem a **végrehajtás, teljesülés pontos nyomon követése** is jogos igény.

A befektetési vállalkozás a megbízás teljesítését követően **tartós adathordozón haladéktalanul** tájékoztatja az ügyfelet **a megbízás végrehajtásáról** és a megbízás végrehajtásával kapcsolatos információkról. A befektetési vállalkozásnak – a portfólió-kezelési tevékenységet kivéve – a befektetési szolgáltatási tevékenysége keretében végrehajtott megbízást követően haladéktalanul, legkésőbb a végrehajtást követő első munkanapon – vagy ha a befektetési vállalkozás az igazolást harmadik féltől kapja, legkésőbb a harmadik féltől származó igazolás átvételét követő első munkanapon – írásban vagy más tartós adathordozón értesítést kell küldenie az ügyfélnek, amelyben a vállalkozás igazolja a megbízás végrehajtását, kivéve, ha az igazolás ugyanazt az információt tartalmazná, mint az ügyfélnek egy másik személy által azonnal továbbítandó igazolás. A tájékoztatás az ügyfelet a megbízás végrehajtásával kapcsolatos információkról, így különösen a kereskedés időpontjáról, a megbízás típusáról, a helyszínről, az eszközről, a megbízás jellegéről, ha az nem vétel/eladás, a mennyiségről, az egységárról és a teljes ellenértékről, a felszámított jutalékok és költségek teljes összegéről és – amennyiben az ügyfél kéri – tételes bontásáról, az ügyfél teljesítéssel kapcsolatos felelősségéről szól, beleértve a teljesítés vagy a fizetés határidejét, valamint a

megfelelő számlainformációkat, amennyiben ezeket az információkat előzőleg nem közölték az ügyféllel.

Ha a megbízást **kötegekben** hajtották végre, a befektetési vállalkozás választhat, hogy az ügyfelet minden köteg árfolyamáról vagy az átlagos árfolyamról tájékoztatja. Az átlagos árfolyamról adott tájékoztatás esetében a vállalkozás az ügyfelet kérésre minden köteg árfolyamáról tájékoztatja.

Szabvány kódok használatával is megadható az ügyfélnek a tájékoztatás a kódokhoz tartozó magyarázattal. A vállalkozás kérésre tájékoztatja ügyfelét megbízásának állásáról.

A fenti követelményeken kívül a befektetési vállalkozás **kérésre is** tájékoztatja ügyfelét megbízásának állásáról.

Ha a megbízás kollektív befektetési vállalkozás befektetési jegyeire vagy részvényeire vonatkozik és rendszeresen végrehajtják, a befektetési vállalkozás vagy a megbízást követően haladéktalanul, vagy ezen ügyletek tekintetében legalább 6 havonta tájékoztatja az ügyfelet.

Az **elfogadható partnerekre** a lakossági és szakmai ügyfeleknek szóló jelentések követelményeit kell alkalmazni, kivéve, ha a befektetési vállalkozás megállapodást köt az elfogadható partnerrel a jelentések tartalmára és időzítésére vonatkozóan.

A fentieket **nem kell alkalmazni** abban az esetben, ha a befektetési vállalkozás portfóliókezelési tevékenységet végez az ügyfél részére, vagy ha a megbízás az ügyféllel kötött jelzáloghitel szerződés finanszírozását biztosító jelzáloglevéllel kapcsolatos.

3.6 A portfóliókezelési tevékenység jellemzői

A **portfóliókezelés** az a befektetési szolgáltatás, amelynek során az ügyfél eszközei előre meghatározott feltételek mellett, az ügyfél által adott megbízás alapján, az ügyfél javára pénzügyi eszközökbe kerülnek befektetésre és kezelésre azzal, hogy az ügyfél a megszerzett pénzügyi eszközökből eredő kockázatot és hozamot, azaz a veszteséget és a nyereséget közvetlenül viseli. Az a befektetési vállalkozás, amely portfóliókezelési tevékenységet végez, az egyes ügyfelek számára kezelt portfóliókat ügyfelenként és – ha egy ügyfél számára több portfóliót is kezel – portfóliónként tartja nyilván és kezeli.

A portfóliókezelési szolgáltatás nyújtását megelőzően a befektetési vállalkozás ún. **alkalmassági teszt** formájában tesz eleget az előzetes tájékoztatói kötelezettségének (lásd a 3.2.2. pontot) és az előzetes és utólagos tájékoztatói kötelezettségére is vonatkoznak külön szabályok (lásd a 3.2.1 és 3.5.4. pontokat).

A portfóliókezelő e tevékenysége során az **egyenlő elbánás** elvét alkalmazza mind az egyes ügyfelekre, mind az egyes portfóliókra.

A vállalkozás a portfóliókezelési tevékenysége során a **saját nevében, a megbízó javára** és terhére jár el. A portfóliókezelési tevékenysége keretében harmadik személytől igénybevetett szolgáltatásért az ügyfél, mint megbízója felé sajátjaként felel.

A befektetési vállalkozás portfóliókezelés keretében **nem fogadhat el és nem tarthat vissza semmilyen díjat, jutalékot vagy olyan pénzbeli vagy nem pénzbeli juttatást**, amelyet valamely harmadik fél vagy egy harmadik fél nevében eljáró személy fizet vagy biztosít az ügyfeleknek nyújtott szolgáltatással összefüggésben. **Kivételt** képeznek ez alól az olyan kisebb, nem pénzbeli juttatások, amelyek javíthatják az ügyfélnek nyújtott szolgáltatás színvonalát, és nagyságrendjükénél vagy jellegükénél fogva nem tekinthetők úgy, hogy veszélyeztetnék az ügyfél érdekének leginkább megfelelő módon való eljárás követelményét, és amelyekről világos tájékoztatást kell adni.

Lehetőség van a portfóliókezelés keretében a **tőke- és hozamgarancia** vállalására, illetve – **ígéretére**: a befektetési vállalkozás vállalhatja a tőke és hozam garantálását, amelyet bankgaranciával köteles biztosítani. Ettől megkülönböztetendő a tőke- illetve hozamígéret: a vállalkozás ígéretet tehet a tőke megóvására vagy meghatározott hozamra. Ez esetben az ígéretet befektetési politikával kell alátámasztani. Mind a garancia, mind az ígéret esetében szabály, hogy ha az a hozamra vonatkozik, akkor egyúttal magában foglalja a tőke garantálást, illetőleg a tőke megóvására vonatkozó ígéretet is.

A befektetési vállalkozás a portfóliókezelési tevékenysége során – ha az ügyfél kifejezetten eltérően nem rendelkezik – az ügyfél javára kezelt **portfólió terhére nem szerezhet**

- a) saját maga által forgalomba hozott pénzügyi eszközt,
- b) kapcsolt vállalkozása által forgalomba hozott pénzügyi eszközt, ide nem értve a szabályozott piacra bevezetett és az MTF-ben nem regisztrált értékpapírt, és
- c) a Tpt. szerinti nyilvános vételi ajánlattételi kötelezettséget eredményező befolyást.

A befektetési vállalkozás a portfóliókezelési tevékenysége keretében az ügyfél javára kezelt portfólió terhére nem köthet ügyletet szabályozott piacra be nem vezetett vagy MTF-ben nem regisztrált értékpapírra olyan személlyel vagy szervezettel, amelyben a befektetési vállalkozás minősített befolyással rendelkezik, vagy amely a befektetési vállalkozásban minősített befolyással rendelkezik.

Ha a befektetési vállalkozás a portfóliókezelési tevékenysége keretében az ügyfél javára olyan pénzügyi eszközt szerez, amely miatt jogszabály bejelentési vagy közzétételi kötelezettséget ír elő, azt a befektetési vállalkozás teljesíti.

3.6.1 Tájékoztatási kötelezettség portfóliókezelés esetén

A portfóliókezelési tevékenység esetén speciális tájékoztatás nyújtandó az ügyfélnek, és az ügyfél számára tevékenységről szóló jelentés is igazodik a tevékenység jellegéhez. A megbízás végrehajtását követő tájékoztatás szabályai nem vonatkoznak a portfóliókezelési tevékenység keretében kötött ügyletekre, ugyanakkor a tárgyidőszak utolsó napjára vonatkozóan **jelentést** kell készíteni és azt tartós adathordozón az ügyfél rendelkezésére kell bocsátani a tárgyidőszakot követő hónap 10. munkanapjáig, kivéve, ha ezt a tájékoztatást az ügyfél mástól megkapja.

A **rendszeres kimutatásnak** pártatlan és kiegyensúlyozott áttekintést kell adnia az elvégzett tevékenységekről, valamint a portfóliónak a jelentési időszak alatti teljesítményéről. A rendszeres kimutatás a következő információkat tartalmazza:

- a) a befektetési vállalkozás neve;

- b) az ügyfél számlájának neve vagy egyéb, azonosításra alkalmas megjelölése;
- c) a portfólió összetételéről és értékeléséről szóló kimutatás, benne az egyes kezelt pénzügyi eszközökre vonatkozó részletes adatok, a piaci érték – vagy piaci érték hiányában a valós érték – és a készpénzegenleg a jelentési időszak elején és végén, valamint a portfólió teljesítménye a jelentési időszak alatt;
- d) a jelentési időszak alatt felszámított jutalékok és díjak teljes összege és legalább a teljes kezelési díjak és a végrehajtással összefüggő költségek tételes bontása, adott esetben beleértve egy nyilatkozatot, amely szerint kérésre részletesebb bontást is adnak;
- e) a kimutatás alapjául szolgáló időszak teljesítményének összehasonlítása a befektetési teljesítménynek a befektetési vállalkozás és az ügyfél megállapodásában kitűzött referenciaértékével (ha volt ilyen);
- f) a jelentési időszak alatt az ügyfél portfóliójával kapcsolatosan kapott osztalékok, kamatok és egyéb kifizetések teljes összege;
- g) a portfólióban tartott pénzügyi eszközökkel kapcsolatosan egyéb jogokat teremtő vállalati eseményekről szóló tájékoztatás;
- h) az időszak alatt végrehajtott minden ügyletről az általános szabályok szerinti tájékoztatás, kivéve, ha az ügyfél ügyletenként kért tájékoztatást a végrehajtott ügyletekről.

A rendszeres kimutatást **3 havonta** meg kell küldeni, **kivéve:**

- a) ha a befektetési vállalkozás olyan, tartós hordozónak minősülő online rendszerhez való hozzáféréssel látja el ügyfeleit, amelyben az ügyfél portfóliójának naprakész értékelései elérhetők és ahol az ügyfél könnyen hozzáférhet az információkhoz és a vállalkozás bizonyítani tudja, hogy az adott negyedév során az ügyfél legalább egyszer lekérdezte portfóliójának értékelését;
- b) tételes, ügyletenkénti tájékoztatást, amely esetében a rendszeres kimutatást legalább 12 havonta kell megküldeni;
- c) ha a portfóliókezelési szolgáltatásról szóló ügyfél-megállapodás engedélyezi a tőkeáttételes portfóliót, ebben az esetben a rendszeres kimutatást legalább havonta meg kell küldeni.

A portfóliókezelési szolgáltatást nyújtó befektetési vállalkozás köteles **tájékoztatni** az ügyfelet arról, ha a portfólió összértéke a jelentési időszak eleji értékeléshez képest 10 %-kal csökken, illetve minden további 10 %-os csökkenésről, legkésőbb annak a munkanapnak a végéig, amikor a küszöbérték túllépése megvalósult, vagy amennyiben ez nem munkanapra esik, a rá következő munkanap végéig.

Amennyiben az ügyfél a végrehajtott ügyletekről ügyletenként kér tájékoztatást, a befektetési vállalkozás az ügyletnek a portfólió kezelője általi végrehajtásakor tartós adathordozón azonnal lényegi tájékoztatást ad az ügyfélnek az ügyletről.

Az általános szabályoktól eltérően nem kell a portfóliókezelési tevékenység végzése keretében az ügyféllel kötött, pénzügyi eszközre vonatkozó ügylet végrehajtására vonatkozó megállapodást írásba foglalni, ha arra írásba foglalt keretszerződés alapján kerül sor, és a megbízást a befektetési vállalkozás elektronikus úton rögzíti.

3.7 Az értékpapír-kölcsönzés, a befektetési elemzés és a befektetési hitelezés szabályai

3.7.1 Értékpapír-kölcsön

Az értékpapír-kölcsönzés **az értékpapír tulajdonjogának olyan átruházása**, amelynek keretében a kölcsönbe adó a kölcsönbe vevő részére azzal a kötelezettséggel ruház át értékpapírt, hogy a kölcsönbe vevő köteles azonos darabszámú és azonos sorozatú értékpapírt egy, a szerződésben vagy a kölcsönbe adó által meghatározott jövőbeni időpontban visszaadni a kölcsönbe adó vagy az általa megjelölt harmadik személy részére.

Az értékpapír-kölcsönzés a hatályos szabályok szerint nem minősül befektetési szolgáltatásnak, ha befektetési vállalkozás a tevékenység kizárólagossága mellett ezt a tevékenységet is végezheti. Ha pedig befektetési alapkezelő, kollektív befektetési forma (befektetési alap), befektetési vállalkozás, a központi értéktár, a központi szerződő fél kívánja végezni, a tevékenységet a Tpt. szabályai figyelembevételével lehet folytatni.

A tevékenység megkezdését megelőzően a fentiekben meghatározott piaci szereplő köteles **bejelenteni az MNB-nek**, ha értékpapír-kölcsönzést kíván végezni. A bejelentéshez mellékelni kell a **KHR igazolását** a tagság fennállásáról, ha a tevékenységet nem referencia-adatszolgáltatók részére végzi.

A fenti piaci szereplő **a tulajdonában, illetve az általa kezelt portfólióban lévő értékpapírt adhatja kölcsön**, illetőleg a befektetési vállalkozás az ügyfél által a befektetési vállalkozásnál letétbe helyezett vagy az ügyfél számára értékpapírszámlán nyilvántartott értékpapír kölcsönzésében működhet közre bizományosként. Az értékpapír kölcsönzéséhez **az értékpapír tulajdonosával kötött értékpapír-kölcsönzési keretszerződés** vagy értékpapírkölcsön-szerződés létrejötte szükséges. Az értékpapír-kölcsönzési keretszerződés, illetőleg értékpapírkölcsön-szerződés az értékpapír tulajdonosa és az értékpapírt kölcsönvevő másik fél között létrejött más szerződés része nem lehet.

Az értékpapír-kölcsönzési keretszerződésnek, illetőleg az értékpapírkölcsön-szerződésnek tartalmaznia kell:

- a) a kölcsönbe adható, illetőleg a kölcsönbe adott értékpapír megnevezését, ISIN kódját, sorozatát;
- b) a kölcsönbe adható, illetőleg a kölcsönbe adott értékpapír mennyiségét;
- c) keretszerződés esetén azon időszak megjelölését, amely alatt az értékpapír kölcsönbe adható;
- d) az értékpapírkölcsön futamidejét;
- e) a kölcsönzési díjat;
- f) arra vonatkozó figyelemfelhívást, hogy a kölcsön futamideje alatt az értékpapírban megtestesített és azzal kapcsolatos jogokat a kölcsönbe adó nem gyakorolhatja; és
- g) részvény esetén a felek megállapodását a szavazati jog gyakorlására vonatkozóan.

Értékpapír-kölcsönzési keretszerződés esetén a kölcsönbe adásban közreműködő befektetési vállalkozás, hitelintézet a kölcsönbe adás tényéről a mennyiség és futamidő megjelölésével **értesíti** az értékpapír tulajdonosát. Ha a befektetési vállalkozás, a hitelintézet az értékpapír

tulajdonosa (kölcsonbe adó) által meghatározott korlátozásokat túllépi, a túllépéssel okozott károkért korlátlan felelősséggel tartozik.

Értékpapír kölcsönügylet tárgya csak akkor lehet, ha a kölcsönbe adónak **az értékpapír feletti rendelkezési joga nem korlátozott**. Így forgalomképtelen, korlátozottan forgalomképes, elővásárlási, vételi, visszavásárlási, óvadéki és zálogjoggal terhelt értékpapír kölcsönügylet tárgya nem lehet. Nyomdai úton előállított, névre szóló értékpapír csak üres forgatmánnyal ellátva lehet kölcsönügylet tárgya.

A kölcsönbe adott értékpapír tulajdonjoga tehát átszáll a kölcsönbe vevőre. Ha a befektetési vállalkozás az értékpapír tulajdonosa (kölcsonbe adó) által meghatározott korlátozásokat túllépi, a túllépéssel okozott károkért korlátlan felelősséggel tartozik.

Értékpapírkölcsön-szerződés kizárólag **határozott időre** köthető.

Abban az esetben, ha a kölcsönbe vevő a kölcsönszerződés lejáratakor az értékpapírt **visszaszolgáltatni nem tudja**, a kölcsönbe adó részére fizetendő pénzbeli kártérítés legkisebb összegeként a kölcsönbe adás, illetőleg a lejárat napjának árfolyamai közül a magasabbat kell figyelembe venni.

Az értékpapírkölcsönre egyebekben a Ptk. kölcsönre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

3.7.2 Befektetési elemzés

A **befektetési elemzés** – a **pénzügyi elemzéssel** együtt – kiegészítő szolgáltatásnak minősül.

A befektetési elemzés a pénzügyi eszközre vagy annak kibocsátójára vonatkozó, a Tpt. szerinti **befektetési ajánlás**, kivéve a befektetési tanácsadást. A befektetési ajánlás a pénzügyi eszközre, tőzsdai termékre vagy annak kibocsátójára vonatkozó olyan elemzés, javaslat vagy más információ, amelynek nyilvánosságra hozatala vagy mások számára oly módon történő hozzáférhetővé tétele, amely alapján a befektetési ajánlás nyilvánosságra kerülhet, befolyásolhatja, hogy a befektető saját vagy más pénzét, egyéb vagyontárgyát részben vagy egészben a tőkepiac hatásaitól tegye függővé.

A befektetési elemzés olyan kutatás vagy egyéb információ, amely – kifejezetten vagy közvetett módon – egy vagy több pénzügyi eszközre vagy pénzügyi eszközök kibocsátóira vonatkozóan befektetési stratégiát ajánl vagy javasol, ideértve az ilyen eszközök jelenlegi vagy jövőbeni értékére vagy árára vonatkozó véleményt is, és amelyet terjesztésre vagy a nyilvánosságnak szánnak, és amely kapcsán teljesülnek a következő feltételek:

- a) a kutatást vagy információt befektetéssel kapcsolatos kutatásként vagy ehhez hasonló kifejezéssel jelölik vagy írják le, vagy más módon az ajánlásban lévő ügyek objektív vagy független magyarázatoként szerepel,
- b) az nem minősül befektetési tanácsadásnak.

Az az ajánlás, amely nem teljesíti a fenti feltételeket, **marketingközleménynek** minősül, és az azt készítő vagy terjesztő befektetési vállalkozásnak biztosítania kell az **ilyenként való egyértelmű azonosítását** azzal, hogy világos és szembeűnő nyilatkozatot kell hogy tartalmazzon arról (szóbeli ajánlás esetén jelezze), hogy nem a befektetéssel kapcsolatos kutatás függetlenségének előmozdítását célzó jogi követelményeknek megfelelően készült, és

nem érinti a befektetéssel kapcsolatos kutatás terjesztését megelőző kereskedelemre vonatkozó tiltás.

A befektetési elemzés **objektív és tárgyilagos** jellegére tekintettel a törvény szigorú **összeférhetlenségi** szabályokat fogalmaz meg a befektetési elemzés készítésében résztvevők vagy azzal kapcsolatba kerülők esetében. Azoknak a befektetési vállalkozásoknak, amelyek olyan befektetési elemzést végeznek, amelyet ezt követően saját – vagy csoporttagjuk – felelősségére ügyfeleik vagy a nyilvánosság körében kívánnak terjeszteni, írásbeli összeférhetlenségi politika betartása útján biztosítaniuk kell a befektetési elemzésben részt vevő elemzők összeférhetlenségét. Ennek érdekében:

- a) az érintett elemzők főszabály szerint nem folytathatnak személyes ügyleteket vagy kereskedést olyan pénzügyi eszközzel, amelyre a kutatás folyik, vagy bármely kapcsolódó pénzügyi eszközzel, amíg a kutatás fogadóinak nem volt ésszerű ideje az arra való reagálásra,
- b) egyébként az érintett elemzők nem végezhetnek személyes ügyletet olyan pénzügyi eszközzel, amelyre a kutatás vonatkozik, sem bármely kapcsolódó pénzügyi eszközzel, kivéve rendkívüli körülményeket, a vállalkozás jogi vagy megfelelési funkciója egy tagjának előzetes jóváhagyásával,
- c) fizikailag el kell különíteni az érintett elemzőket és azokat, akiknek felelősségi körei vagy üzleti érdekei ütközhetnek azok érdekeivel, akik között a kutatást terjesztik, vagy amennyiben ez nem indokolt, megfelelő alternatív információk korlátokat kell bevezetni,
- d) a befektetési vállalkozások, az elemzők és más, a befektetéssel kapcsolatos kutatásban részt vevő releváns személyek nem fogadhatnak el ösztönzőket azoktól, akiknek anyagi érdekük fűződik a kutatás tárgyához;
- e) a befektetési vállalkozások, a pénzügyi elemzők és más, a befektetéssel kapcsolatos kutatásban részt vevő releváns személyek nem ígérhetnek a kibocsátóknak kedvező elbírálást a kutatásban;
- f) az elemzés terjesztése előtt a kibocsátók, a releváns személyek – ha nem pénzügyi elemzők – és egyéb személyek nem vizsgálhatják meg a kutatás tervezetét – kivéve, ha annak ellenőrzéséről van szó, hogy a vállalkozás teljesíti-e jogi kötelezettségeit –, ha a tervezet ajánlást vagy irányarat tartalmaz.

A **más által készített**, befektetéssel kapcsolatos kutatást a nyilvánosság vagy az ügyfelek körében terjesztő befektetési vállalkozások mentesülnek a fenti előírások teljesítése alól, ha:

- a) a kutatást készítő nem tagja a csoportnak, amelyhez a befektetési vállalkozás tartozik;
- b) a befektetési vállalkozás nem módosítja jelentősen a befektetéssel kapcsolatos kutatásban szereplő ajánlásokat;
- c) a befektetési vállalkozás nem a saját munkájaként vezeti elő a kutatást;
- d) a befektetési vállalkozás ellenőrzi, hogy a kutatás előállítás során a kutatás előállítójára a rá vonatkozó követelmények (politika) alkalmazandó.

3.7.3 Befektetési hitel nyújtása

A befektetési hitel nyújtása kiegészítő szolgáltatásnak minősül.

A **befektetési hitel**: a pénzügyi eszköz vásárlásához nyújtott hitel, ha a hitelt nyújtó részt vesz az ügylet lebonyolításában. A befektetési hitel igénybevételére tehát csak abban az esetben

kerülhet sor, ha a folyósított kölcsön összegét arra fordítja az ügyfél, hogy abból pénzügyi eszközt (jellemzően értékpapírt) vásárol (a folyósító tranzakcióban való részvételével). A befektetési hitel így nem azonos a hitelintézetek szolgáltatásai közé tartozó hitel- és pénzkölcsön nyújtásával.

Befektetési hitelnyújtási tevékenységre jogosító engedély iránti kérelem esetén a kérelmező köteles **csatlakozni a KHR-hez**.

A befektetési hitelezési tevékenységet folytató befektetési vállalkozás a hitelkihelyezés megalapozottsága, áttekinthetősége, a kockázatok azonosítása, kezelése, ellenőrzése és csökkentése érdekében **hitelezési szabályzatot** készít. A hitelezési szabályzat tartalmazza

- a) a hitelnyújtás feltételeit,
- b) a hitel jóváhagyásának, és refinanszírozásának eljárási szabályait,
- c) portfólió-megosztási szabályokat (diverzifikáció),
- d) az ügyféllel szembeni kockázatvállalásból, a hitelkockázat mérséklési technikából származó koncentrációs kockázat kezelésére vonatkozó szabályokat,
- e) a problémás hitelek kezelésére és a céltartalék képzésére vonatkozó szabályokat, és
- f) annak a kockázatnak a kezelésére vonatkozó eljárási szabályokat, amely az elismert hitelkockázat mérséklési technikák a vártnál kisebb hatékonyságából adódik.

A befektetési vállalkozás az értékpapírok vagy értékpapírosítási pozíciók hitelkockázatának, és a portfóliószintű hitelkockázatnak a mérésére hatékony és megbízható belső módszerekkel kell, hogy rendelkezzen, azzal, hogy a belső módszer nem alkalmazhatja kizárólagosan a külső hitelminősítő által kiadott hitelminősítést.

A befektetési vállalkozás a befektetési hitelről szóló **megállapodást írásba foglalja**.

A befektetési vállalkozás nem nyújthat befektetési hitelt

- a) a hitelnyújtó által kibocsátott részvény megvásárlásához,
- b) a hitelnyújtó tulajdonában lévő egyszemélyes részvénytársaság által kibocsátott részvény megvásárlásához, és
- c) olyan vállalkozás részére, amelyben a hitelnyújtó 10 %-ot elérő vagy azt meghaladó tulajdoni részesedéssel rendelkezik.

A befektetési vállalkozás kötelessége, hogy a befektetési hitel nyújtására vonatkozó döntés előtt meggyőződjön a szükséges **fedezet**, illetve **biztosíték** meglétéről, annak valós értékéről és érvényesíthetőségéről, és az ezen döntést megalapozó dokumentumokat a szerződéssel együttesen megőrizze.

3.8 Kockázatvállalás és kockázatkezelés

A befektetési vállalkozás kockázatvállalása megbízható és a belső szabályzatában rögzített szempontrendszeren kell, hogy alapuljon. A befektetési vállalkozás köteles arra, hogy biztosítsa a hatékony és eredményes kockázatkezeléssel összhangban álló, annak alkalmazását előmozdító, a meghatározott elveknek megfelelő javadalmazási politika és gyakorlat megvalósítását.

3.8.1 A kockázatkezelés

A kockázatkezelés érdekében a befektetési vállalkozás írásban rögzített hatékony **eljárásrendekkel, szabályzatokkal** rendelkezik

- a) azon kockázat kezelésére, amelynél az általa alkalmazott, elismert hitelkockázat-mérséklési technikák a vártnál kevésbé hatékonyak bizonyulnak,
- b) az ügyféllel, a kapcsolatban álló ügyfelek csoportjával, a partnerrel (ideértve a központi szerződő felet is), az ugyanazon gazdasági ágazatbeli, régióbeli vagy ugyanazon tevékenységet folytató partnerekkel, ügyfelekkel szembeni kitettségekből, a hitelkockázat-mérséklés alkalmazásából származó kockázati koncentráció kezelésére,
- c) a piaci kockázatok valamennyi lényeges forrásának és hatásának mérésére és kezelésére, és a rövid pozíció hosszú pozíciót megelőző esedékességéből fakadó likviditási hiány kockázatának kezelésére,
- d) a nem kereskedési tevékenységet érintő, esetleges kamatváltozásokból származó kockázatok értékelésére, mérésére és kezelésére,
- e) működési kockázatok – ideértve a modellkockázatot is – mérésére, kezelésére, valamint vészhelyzeti és üzletmenet-folytonossági tervvel a folyamatos működés fenntartása, továbbá a súlyos üzletviteli fennakadásokból következő esetleges veszteségek mérséklése érdekében,
- f) az egyes üzletágakhoz, devizanemekhez és a csoporthoz tartozó jogi személyekhez igazítva a likviditási kockázata megfelelő – akár egy napon belüli – időtávokon történő azonosítására, mérésére, kezelésére és nyomon követésére, ideértve a likviditási költség-, nyereség- és kockázat-allokációs eljárásokat is,
- g) azon értékpapírosítási ügyletekből eredő kockázatok értékelésére és kezelésére, amelyeknél a befektetési vállalkozás befektetőként, kezdeményezőként vagy szponzorként lép fel, ideértve a hírnévkockázatot – így különösen a bonyolult struktúrákból vagy termékekből eredő hírnévkockázatot – is, annak biztosítására, hogy az ügylet gazdasági tartalma teljes mértékben tükröződjön a kockázatok értékelésére és kezelésére vonatkozó döntésekben,
- h) a túlzott tőkeáttétel kockázatának azonosítására, kezelésére és ellenőrzésére, különösen annak érdekében, hogy a befektetési vállalkozás elővigyázatosan kezelje a várt vagy realizált veszteségek miatti szavatolótőke-csökkenés okán bekövetkező tőkeáttétel-növekedés kockázatát, és ezáltal ellenálljon a különböző stresszhelyzetekben jelentkező túlzott tőkeáttétel kockázatának,
- i) a befektetési hitelnyújtási tevékenység jóváhagyási, módosítási, megújítási, refinanszírozási és monitoringozási folyamataira, valamint
- j) a nettó finanszírozási pozíció és az ezzel kapcsolatos követelmények folyamatos és előremutató módon történő mérésére és kezelésére.

A befektetési vállalkozás a tevékenységének jellegével, nagyságrendjével és összetettségével összhangban alakítja ki **likviditás kezelését és likviditási kockázati profilját**. Ezt az MNB figyelemmel kíséri, és ha ezek a változások kihatnak a befektetési vállalkozás biztonságos működésére vagy a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitására, akkor megteszi a szükséges intézkedéseket.

Az ügyfelek védelme érdekében a befektetési vállalkozás a kockázatkezelés hatékony eszközeként **szakmai felelősségbiztosítást** alkalmazhat.

A befektetési vállalkozást fenyegető **jelentős kockázatként** kell figyelembe venni többek között – adott esetben – az eszközök könyv szerinti értékében bekövetkező jelentős változásokat – beleértve a függő ügynökökkel szembeni esetleges követeléseket –, az ügyfelek vagy szerződő felek csődjét, a pénzügyi eszköz-, deviza- és árupozíciókat, valamint a szolgáltatással meghatározott nyugdíjkonstrukció felé fennálló kötelezettségeket.

A befektetési vállalkozásnak biztosítania kell, hogy megfelelő szintű **szavatoló tőkével** rendelkezzen abban az esetben is, ha a piaci kockázatokat nem fedezik kellőképpen a szavatoló tőke követelmények szerinti tőkeelemek.

A felügyelet kötelezi a befektetési vállalkozást, hogy amennyiben annak felszámolása vagy ha az szükséges, hogy felhagyjon tevékenységével – üzleti modellje és stratégiája életképességét és fenntarthatóságát figyelembe véve –, reális követelményekkel és erőforrásokkal számoljon mind az időtávot, mind pedig a szavatoló tőke és a likvid erőforrások fenntartását illetően, a piacról való kivonulás teljes folyamata során.

A befektetési vállalkozás a **kockázatkezeléssel** kapcsolatban

- a) megfelelő kockázatkezelési politikákat és eljárásokat alakít ki, vezet be, és tart fenn, amelyek azonosítják a vállalkozás tevékenységeivel, folyamataival és rendszereivel összefüggő kockázatokat, és adott esetben megállapítják a befektetési vállalkozás által eltűrt kockázati szintet. Ennek során a befektetési vállalkozás figyelembe veszi a fenntarthatósági kockázatokat;
- b) hatékony megoldásokat, folyamatokat és mechanizmusokat dolgoz ki a vállalkozás tevékenységeivel összefüggő kockázatok kezelésére, a megállapított kockázattűrési szint figyelembevételével;
- c) felügyeli:
 - a. a befektetési vállalkozás kockázatkezelési politikáit és eljárásait és azok eredményességét;
 - b. azt, hogy a befektetési vállalkozás és releváns személyek mennyiben felelnek meg a kidolgozott megoldásoknak, folyamatoknak és mechanizmusoknak;
 - c. a politikák, eljárások, megoldások, folyamatok és mechanizmusok megvalósítása során tapasztalt hiányosságok kezelésére szolgáló intézkedések megfelelőségét és eredményességét.

A befektetési vállalkozás irányítási jogkörrel rendelkező vezető testülete (igazgatóság) **kockázattűrési mértéket** határoz meg minden érintett üzletágra, az eljárásrendeket, szabályzatokat úgy alakítja ki, hogy arányban álljanak a vállalkozás méretével, tevékenységének jellegével és összetettségével, az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület által meghatározott kockázattűrési limitjeivel. A finanszírozási pozíciók azonosítására belső szabályzatot dolgoz ki, és egy esetleges válsághelyzetre történő felkészülés érdekében elkülönítetten kezeli a dologi biztosítékkal terhelt, és a bármikor szabadon felhasználható eszközöket. A likviditási pozíciókra és a kockázattűrési eszközökre vonatkozóan alternatív forgatókönyveket dolgoz ki és legalább évente felülvizsgálja. A vállalkozás a stratégiáit, belső szabályzatait és kockázattűrési limitjeit az alternatív forgatókönyvek alapján kimutatott likviditási kockázatahoz igazítja. Az esetleges likviditási hiányok megszüntetésére irányuló stratégiákat és végrehajtási intézkedéseket tartalmazó, az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület által jóváhagyott tervekkel kell, hogy rendelkezzen.

Ha az üzletmenet jellegét, hatókörét és összetettségét, valamint az üzletmenet keretében végzett befektetési szolgáltatások és tevékenységek jellegét és körét figyelembe véve a vállalkozás megfelelő és arányos, a befektetési vállalkozás **független kockázatellenőrzési funkciót** hoz létre, amely végrehajtja a kockázatkezelési politikákat és eljárásokat és jelentést tesz és tanácsot ad a felső vezetésnek.

Amennyiben a befektetési vállalkozás nem hoz létre és nem tart fenn kockázatkezelő funkciót, úgy kérésre bizonyítania kell tudni, hogy az általa elfogadott politikák és eljárások megfelelnek a jogszabályi követelményeknek.

3.8.2 Helyreállítási terv

Minden olyan befektetési vállalkozás,

- a) amelyre az összevont alapú felügyelet nem terjed ki, vagy
- b) amely a csoportszintű helyreállítási terv felülvizsgálata alapján erre külön kötelezett,

az általa végzett befektetési szolgáltatási tevékenységben, kiegészítő szolgáltatásban és az alkalmazott üzleti modellben rejlő kockázatok jellegével, nagyságrendjével, összetettségével **arányos helyreállítási tervvel** kell, hogy rendelkezzen.

A helyreállítási terv **a befektetési vállalkozás esetleges fizetéseképtelenné válásának** – a pénzügyi közvetítőrendszerrel való összefonódásából adódóan – a pénzügyi piacokra gyakorolható lehetséges hatásainak arányában tartalmazza a befektetési vállalkozás általános helyreállítási képességének összefoglalását, az esetleges negatív piaci reakciók kezelését célzó kommunikációs és tájékoztatási tervet, a befektetési vállalkozás kritikus funkcióinak meghatározását, és az azok fenntartásához szükséges, a likviditással és a fizetőképességgel (szolvenciával) kapcsolatban tervezett lépéseket, a lényeges lépéséhez szükséges becsült időkeretet, a terv végrehajtását gátló tényezőket, a vállalkozás fő üzletágai, működési folyamatai és eszközei értékének és értékesíthetőségének meghatározására irányuló eljárásokat, az ehhez szükséges lépéseket és becsült időkeretét, azt, hogy a terv hogyan illeszkedik a befektetési vállalkozás vállalatirányítási rendszerébe, a szavatoló tőkekövetelmény megőrzéséhez kapcsolódó szabályokat, lépéseket annak biztosítására, hogy a vállalkozás megfelelően hozzáférjen válsághelyzeti finanszírozási forrásokhoz, a fizetési, elszámolási rendszerekhez és egyéb infrastruktúrákhoz történő hozzáférés fenntartásához szükséges intézkedéseket, alternatív forgatókönyveket a vállalkozás egyedi működése szempontjából súlyos makrogazdasági, illetve a pénzügyi közvetítőrendszerben fennálló általános válsághelyzet kialakulásához kapcsolódóan.

A befektetési vállalkozás a helyreállítási tervet legalább évente egyszer, valamint a jogi vagy szervezeti felépítésével, tevékenységével vagy pénzügyi helyzetével kapcsolatos minden olyan változást követően felülvizsgálja, amely a tervben foglaltak végrehajtására lényeges hatással lehet.

A helyreállítási tervben nem feltételezhető, hogy a befektetési vállalkozás bármilyen formában rendkívüli állami pénzügyi támogatást kap.

3.8.3 A befektetési vállalkozás működésére vonatkozó alapvető prudenciális előírások

A befektetési vállalkozás a prudens működésre vonatkozó előírások betartásával úgy köteles a rábízott idegen és saját forrásokkal gazdálkodni, hogy **folyamatosan fenntartsa azonnali fizetőképességét (likviditását) és mindenkori fizetőképességét (szolvenciáját).**

A befektetési vállalkozás a tevékenységét **likviditása folyamatos fenntartása mellett** köteles végezni. Ennek érdekében – tevékenységének jellegére, terjedelmére és kockázataira figyelemmel – követeléseit és kötelezettségeit lejáratú időpontjainak és összegeinek megfelelő összhangját, valamint az irányítási és kockázatkezelési követelmények teljesítését köteles biztosítani.

A befektetési vállalkozás megbízható, hatékony és átfogó stratégiával és eljárással kell, hogy rendelkezzen ahhoz, hogy a befektetési szolgáltatási és kiegészítő szolgáltatásához, valamint a működése során vállalt, illetve felmerülő **kockázatait fedezetéhez szükséges szavatoló tőke és likvid eszközök** mértékét és összegét meghatározza és folyamatosan fenntartsa. A befektetési vállalkozás ezt a stratégiát és eljárást legalább évente egyszer felülvizsgálja, amelynek során gondoskodik arról, hogy ennek tartalma összhangban legyen az általa végzett tevékenység jellegével, összetettségével és méretével.

3.8.4 A vezető állású személyek, alkalmazottak és egyéb érintett személyek saját ügyletei

Ez a terület is sajátos fogalmakat alkalmaz. Eszerint:

- a) **Releváns személy:** a befektetési vállalkozás
- igazgatója, társa vagy annak megfelelője, ügyvezetője vagy függő ügynöke;
 - függő ügynökének igazgatója, társa vagy annak megfelelője, vagy ügyvezetője;
 - c vagy függő ügynöke alkalmazottja, illetve bármely más természetes személy, aki szolgálatait a vállalkozás vagy függő ügynöke rendelkezésére és ellenőrzése alá bocsátja, és aki részt vesz a vállalkozás befektetési szolgáltatásainak és tevékenységeinek végzésében; és

az a természetes személy, aki közvetlenül részt vesz a befektetési vállalkozás vagy függő ügynöke számára nyújtott szolgáltatásban, kiszervezési megoldással, amelynek célja a vállalkozás befektetési szolgáltatásainak és tevékenységeinek elvégzése.

- b) **személyes ügylet:** a releváns személy által vagy nevében a pénzügyi eszközben végrehajtott olyan ügylet, amely megfelel a következő feltételek közül legalább egynek:
- a releváns személy szakmai tevékenységi körén kívül jár el;
 - a kereskedés a következő személyek valamelyikének számlájára történik:
 - a releváns személy;
 - olyan személy, akivel családi vagy egyéb szoros kapcsolatban áll;
 - olyan személy, akinek a releváns személlyel való kapcsolata folytán a releváns személynek közvetlen vagy közvetett anyagi érdeke fűződik az ügyletnek (az ügylet végrehajtásáért kapott díjon vagy kezelési költségen kívül).

A befektetési vállalkozás megfelelő megoldásokkal köteles **megakadályozni**, hogy az esetleg összeférhetlenséghez vezető tevékenységekben érintett, vagy az általa a vállalkozás nevében végzett tevékenység révén bennfentes információhoz vagy más, ügyfelekkel, illetve az ügyfelekkel vagy nevükben kötött ügyletekkel kapcsolatos bizalmas információhoz hozzáférő **releváns személy összeférhetlen tevékenységeket végezzen**.

Ennek értelmében a releváns személy **nem köthet olyan ügyletet**, amely a következő kritériumok közül legalább egyet teljesít:

- a) a MAR értelmében tilos az érintett személy számára;
- b) a bizalmas információ jogszerűtlen használatával vagy nem megfelelő feltárásával jár;
- c) összeférhetlen vagy összeférhetlen lehet a befektetési vállalkozás MiFID2-ből eredő kötelezettségeivel.

A befektetési vállalkozás biztosítja, hogy a releváns személy más személynek **ne tanácsolja** – kivéve, ha ez a munkaköréből vagy szolgáltatási szerződéséből adódik –, hogy pénzügyi eszközök olyan ügyletbe kezdjen, amely, ha az a releváns személy személyes ügylete lenne, a fenti tilalom alá tartozna.

A befektetési vállalkozás biztosítja, hogy a releváns személy – kivéve, ha ez a munkaköréből vagy szolgáltatási szerződéséből adódik – **nem közölhet információt** más személyekkel, amennyiben a releváns személy tudja vagy az észszerűséget figyelembe véve tudnia kellene, hogy e közlés eredményeként a másik személy biztosan vagy valószínűsíthetően pénzügyi eszközökkel olyan ügyletet köt, amely, ha a releváns személy személyes ügyleteként tilos lenne; vagy más személyt ilyen ügylet megkezdésére készítenet vagy ilyen értelmű tanácsot ad.

Minden releváns személynek **meg kell ismernie** a személyes ügyletekre és a feltárással kapcsolatos korlátozásokat és intézkedéseket.

A vállalkozást haladéktalanul **értesíteni** kell a releváns személyek által kötött személyes ügyletekről az ügyletről küldött értesítéssel, vagy a vállalkozást az ilyen ügyletek azonosításában segítő egyéb eljárások útján és a vállalkozásnak **nyilvántartást** kell vezetnie ezekről a személyes ügyletekről.

Kiszervezés esetén a befektetési vállalkozásnak biztosítani kell, hogy a kiszervezett tevékenységet végző vállalkozás is vezessen nyilvántartást a releváns személyek által kötött személyes ügyletekről, és kérelemre ezen információt haladéktalanul eljuttassa a befektetési vállalkozásnak.

A fenti követelmények **nem alkalmazandók** a következő személyes ügyletekre:

- a) diszkrecionális portfóliókezelési szolgáltatás keretében végrehajtott személyes ügyletekre, amennyiben a portfólió kezelője és a releváns személy – vagy bármely más személy, akinek a számlájára az ügyletet végrehajtják – között nincs előzetes kommunikáció az ügyletről;
- b) ÁÉKBV-kra vagy ABA-kra vonatkozó személyes ügyletek, amelyek a tagállam joga szerint olyan felügyelet alatt állnak, amely az eszközeik tekintetében egyenértékű szintű kockázatmegosztást ír elő, ha a releváns személy és bármely más személy, akinek a számlájára az ügyletet végzik, nem vesz részt az adott vállalkozás irányításában.

3.8.5 Összeférhetetlenség

A befektetési vállalkozás köteles **feltárni, megelőzni és kezelni**

- a) a befektetési vállalkozás, vezető állású személye, alkalmazottja, függő ügynöke vagy bármely hozzájuk ellenőrzés révén közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó személy és ügyfeleik, vagy
- b) a befektetési vállalkozás valamely ügyfele és egy másik ügyfele között

a befektetési és kiegészítő szolgáltatások nyújtása során esetleg felmerülő, **az ügyfél számára hátrányos érdek-összeütközéseket**, beleértve a harmadik felek által nyújtott ösztönzők elfogadásából, a befektetési vállalkozás saját díjazásából és egyéb ösztönző struktúrákból adódó összeférhetetlenségeket is.

A befektetési és kiegészítő szolgáltatások nyújtása során felmerülő, az ügyfél érdekét – beleértve fenntarthatósági preferenciáit is – esetleg sértő összeférhetetlenség-típusok **azonosítása** érdekében a befektetési vállalkozásnak **minimumkritériumok** alkalmazásával figyelembe kell vennie, hogy a befektetési vállalkozás, vagy egy releváns személy, vagy a vállalkozáshoz ellenőrzés révén közvetlenül vagy közvetve kapcsolódó személy nincs-e a következő helyzetek valamelyikében, akár a befektetési vagy kiegészítő szolgáltatások nyújtásából, vagy befektetési tevékenységek végzéséből, akár egyéb okból adódóan:

- a) a vállalkozás vagy az említett személy valószínűsíthetően pénzügyi nyereséghez jut vagy pénzügyi veszteséget kerül el az ügyfél kárára;
- b) a befektetési vállalkozásnak vagy az említett személynek érdeke fűződik az ügyfélnek nyújtott szolgáltatás eredményéhez vagy az ügyfél ügyletéhez, amely érdek különbözik az ügyfél eredményhez fűződő érdekétől;
- c) a befektetési vállalkozás vagy az említett személy pénzügyi vagy egyéb ösztönző miatt egy másik ügyfél, vagy ügyfélcsoport érdekét részesíti előnyben az ügyfél érdekével szemben;
- d) a befektetési vállalkozás vagy az említett személy ugyanabban az üzletben érdekelt, mint az ügyfél;
- e) a befektetési vállalkozás vagy az említett személy egy, az ügyféltől eltérő személytől pénzbeli vagy nem pénzbeli juttatás, szolgáltatás formájában ösztönzőt kap vagy fog kapni az ügyfélnek nyújtott szolgáltatással összefüggésben.

A befektetési vállalkozásnak **nyilvántartást** kell vezetnie – annak rendszeres frissítésével – a vállalkozás által vagy nevében nyújtott befektetési vagy kiegészítő szolgáltatásokról, befektetési tevékenységekről, amelyek során az ügyfél vagy ügyfelek érdekei sérülésének kockázatával járó összeférhetlenség merült vagy merülhet fel.

A befektetési vállalkozás az ügyfél számára hátrányos érdek-összeütközések elkerülése, feltárása és kezelése céljából szabályzatot készít (**összeférhetlenségi politika**). Amennyiben a befektetési vállalkozás csoport tagja, az összeférhetlenségi politika figyelembe veszi a csoport többi tagjának üzleti tevékenységéből és szerkezetéből következő érdek-összeütközéseket is.

Az összeférhetlenségi politikával szemben követelmény, hogy az illeszkedjen a vállalkozás méretéhez és felépítéséhez, tevékenységének jellegéhez, nagyságrendjéhez és összetettségéhez.

Amennyiben a vállalkozás csoport tagja, a politika figyelembe kell, hogy vegye azokat a körülményeket, amelyekről a vállalkozás tud vagy tudnia kellene, és amelyek a csoport többi tagjának struktúrájából és üzleti tevékenységéből következően összeférhetlenséghez vezethetnek.

Az **összeférhetlenségi politika** tartalmazza:

- a) a befektetési vállalkozás által vagy nevében végzett konkrét befektetési szolgáltatások és kiegészítő szolgáltatások tekintetében azokat a körülményeket, amelyek az ügyfél vagy ügyfelek érdekeiben okozott kár kockázatát hordozó összeférhetlenséget jelentenek vagy ahhoz vezethetnek;
- b) az összeférhetlenség megelőzése vagy kezelése érdekében követendő eljárásokat és intézkedéseket.

A fenti eljárásoknak és intézkedéseknek biztosítaniuk kell, hogy az összeférhetlenséggel járó különböző üzleti tevékenységben részt vevő releváns személyek **egymástól** olyan mértékben **függetlenül** folytassák e tevékenységeket, amely megfelel a befektetési vállalkozás, valamint azon csoport méretének és tevékenységeinek, amelyhez a vállalkozás tartozik, illetve az ügyfél érdekeit érintő kár kockázatának.

Az ügyfeleknek az összeférhetlenségről való **tájékoztatása** olyan végső intézkedés, amely kizárólag akkor alkalmazható, ha a befektetési vállalkozás által az összeférhetlenségek megelőzésére vagy kezelésére kidolgozott hatékony szervezeti és igazgatási megoldások nem elegendők ahhoz, hogy megelőzzék az ügyfél érdekei sérelmének kockázatát. A tájékoztatásnak egyértelműen tartalmaznia kell ennek tényét is. A tájékoztatásnak konkrét leírást kell tartalmaznia az összeférhetlenségekről, figyelembe véve a tájékoztatásban részesülő ügyfél jellegét, ki kell fejtenie az összeférhetlenségek általános jellegét és forrásait, valamint az ennek eredményeként az ügyfél számára felmerülő kockázatokat és az e kockázatok csökkentésére tett lépéseket; ezt kellő részletességgel kell tenni ahhoz, hogy az ügyfél képes legyen megalapozott döntést hozni az érintett szolgáltatásról.

A befektetési vállalkozás legalább évente értékeli és rendszeresen felülvizsgálja az összeférhetlenségi politikát és megfelelő intézkedéseket hoz a hiányosságok kezelésére.

3.8.6 A javadalmazási politika

A kockázatkezelés érdekében a befektetési vállalkozás által a munkatársai részére kiadásra kerülő juttatások (javadalmazás) szigorúan szabályozottak.

Ennek érdekében a befektetési vállalkozás köteles a méretének, belső szervezete és tevékenysége jellegének, körének és összetettségének megfelelő módon és mértékben belső szabályzatban **javadalmazási politikával** rendelkezni a vezető állású személyekre, a kockázatvállalási és ellenőrzési funkciót betöltő munkavállalókra és az azonos javadalmazási kategóriába tartozó azon munkavállalókra, akiknek a tevékenysége lényeges hatást gyakorol a befektetési vállalkozás kockázati profiljára.

A javadalmazási politika **nem ösztönözhet a vállalkozás kockázatvállalási limitjeit meghaladó kockázatok vállalására**. A befektetési vállalkozás üzleti stratégiájával, célkitűzéseivel, értékeivel és hosszú távú érdekeivel is összhangban kell, hogy álljon, és az érdekkonfliktus elkerülését célzó intézkedéseket kell, hogy tartalmazzon.

A javadalmazási politika elveit a felügyelőbizottság fogadja el, az igazgatóság felel annak végrehajtásáért. A végrehajtást legalább évente a vállalkozás belső ellenőrzése felülvizsgálja.

Ha a befektetési vállalkozás mérleg szerinti és mérlegen kívüli eszközeinek értéke a tárgyévet közvetlenül megelőző négyéves időszakban átlagosan meghaladja a 35 milliárd forintot, akkor **javadalmazási bizottságot** állít fel. A javadalmazási bizottságnak a nemek szempontjából kiegyensúlyozott összeállításúnak kell lennie, és hozzáértő és független módon kell megítélnie a javadalmazási szabályokat és gyakorlatokat, valamint a kockázatok, a tőkeellátottság és a likviditás kezelésére kidolgozott ösztönzőket. A javadalmazási bizottságot csoportszinten is fel lehet állítani.

A javadalmazási bizottság felelős a javadalmazásra vonatkozó – köztük a befektetési vállalkozással kapcsolatos kockázatra és kockázatkezelésre kihatással lévő – döntések előkészítéséért. A döntések előkészítése során a javadalmazási bizottságnak figyelembe kell vennie a közérdeket, valamint a részvényesek, a befektetők és a befektetési vállalkozásban érdekelt egyéb felek hosszú távú érdekeit.

A befektetési vállalkozás meghatározza a teljes javadalmazáson belül az **alapjavadalmazás** és a **teljesítményjavadalmazás** arányát. A befektetési vállalkozás **belső szabályzatában** rögzíti a teljes javadalmazáson belül az alapjavadalmazás hányadát, azzal a korlátozással, hogy a teljesítményjavadalmazás – bizonyos kivételekkel – nem haladja meg az alapjavadalmazás 100 %-át.

Teljesítményjavadalmazásnál egyszerre kell értékelni a vezető állású személy vagy a munkavállaló – pénzügyi és nem pénzügyi kritériumokon alapuló –, az érintett szervezeti egység és a befektetési vállalkozás eredményét. A teljesítményértékelés alapja a befektetési vállalkozás hosszú távú teljesítménye, ezért az értékelés többéves időtávra terjed ki – figyelembe véve a befektetési vállalkozás üzleti ciklusát és üzleti kockázatait –, és a teljesítményjavadalmazás kifizetésére kötelezettséget vállalni csak kivételesen, új munkavállaló felvételekor egy évre, valamint csak akkor lehet, ha a befektetési vállalkozás stabil tőkealappal rendelkezik. A befektetési vállalkozás a teljesítményjavadalmazásként szétosztható összeg meghatározásánál figyelembe veszi a jelenlegi és jövőbeni kockázatokat, a tőke költségét és a szükséges likviditást.

Teljesítményjavadalmazás kötelezettség nem vállalható, és nem képezheti részét a jövőbeli javadalmazási terveknek. A teljesítményjavadalmazás **csak akkor fizethető ki**, ha

- a) a befektetési vállalkozás pénzügyi helyzete fenntartható, és
- b) a befektetési vállalkozás, az érintett szervezeti egység és a vezető állású személy vagy munkavállaló teljesítménye azt indokoltá teszi.

Ha a vállalkozás pénzügyi teljesítménye a belső szabályzatban meghatározottak szerinti mértékben azért romlik, mert az adott vezető állású személy, munkavállaló **túlzott kockázatot** vállalt, a vezető állású személy, munkavállaló kifizetendő teljesítményjavadalmazását csökkenteni kell. A teljesítményjavadalmazás legalább 40 %-át – a belső szabályzatban meghatározott küszöbértéknél magasabb összegű teljesítményjavadalmazás esetén legalább 60 %-át – halasztva, az üzleti tevékenység természetétől, kockázataitól és az adott vezető állású személy, munkavállaló tevékenységeitől függően legalább 3-5 éves időszak alatt kell időarányosan elosztva kifizetni. A teljesítményjavadalmazást csökkenteni kell, ha a befektetési

vállalkozás pénzügyi teljesítménye jelentősen visszaesik vagy negatív, figyelembe véve az aktuális javadalmazást és a csökkentési vagy visszakövetelési szabályokat. A teljesítményjavadalmazás 100 %-ára csökkentési lehetőség vagy visszafizetési szabályok alkalmazhatóak.

A befektetési vállalkozás vezető állású személye, munkavállalója nem köthet olyan fedezeti ügyletet, amely a javadalmazására vonatkozó szerződésben foglalt kockázatvállalás hatásait kiküszöbölné.

A felügyelet folyamatosan értékeli a javadalmazással kapcsolatos információkat és figyelemmel kíséri a befektetési vállalkozások javadalmazási gyakorlatát.

3.9 Közvetítők igénybevételére vonatkozó szabályok

A befektetési vállalkozás a befektetési szolgáltatási tevékenysége végzéséhez **igénybe vehet közvetítőt**, akinek a tevékenységéért, a jogszabályokban foglaltak általa történő betartásáért az őt igénybe vevő befektetési vállalkozás teljes felelősséggel tartozik.

A befektetési vállalkozás által igénybe vehető közvetítő lehet

- a) függő ügynök, vagy
- b) befektetési vállalkozás.

A befektetési vállalkozás a **függő ügynöki közvetítői tevékenységre** megállapodást azzal

- a) a Magyarország területén székhellyel, lakhellyel (tartózkodási hellyel) rendelkező függő ügynökkel köthet, amely szerepel a felügyelet nyilvántartásában, vagy
- b) más EGT-államban székhellyel, lakóhellyel (tartózkodási hellyel) rendelkező függő ügynökkel köthet, amelyet a székhelye, lakóhelye (tartózkodási helye) szerinti tagállam hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatósága vagy – ennek hiányában – a felügyelet nyilvántartásba vett.

A befektetési vállalkozás által a befektetési szolgáltatási tevékenység, kiegészítő szolgáltatás, közvetítésére igénybe vett befektetési vállalkozás, mint közvetítő, a szerződéskötést – a megbízási szerződés megküldésével egyidejűleg – a szerződés megkötését követő 5 munkanapon belül bejelenti a felügyeletnek.

Ha a függő ügynök a befektetési szolgáltatási tevékenység, a kiegészítő szolgáltatás közvetítésére irányuló tevékenységéhez **további közvetítőt** vesz igénybe, az őt megbízó befektetési vállalkozás **teljes felelősséggel** tartozik nem csak a függő ügynök, hanem az általa igénybe vett közvetítő által a Bszt.-ben foglaltak betartásáért, továbbá a befektetési szolgáltatási tevékenység, a kiegészítő szolgáltatás közvetítésére irányuló tevékenység során okozott kárért.

A közvetítő az őt megbízó befektetési vállalkozás nevében létrehozandó szerződést megelőzően a leendő szerződő felet **tájékoztatja** arról, hogy

- a) a közvetítést függő ügynökként vagy befektetési vállalkozásként végzi, és
- b) mely befektetési vállalkozás nevében jár el.

Készült a Magyar Nemzeti Bank megbízásából.

Szerző: dr. Tomori Erika